

акцији

ПОЛИТИКИ

Community

учесиво
САРАДЊА

ENGAGE

Развој на Локални младински совети

POLITIKA

Qellime

PJESMARRJE

FUTURE

Zhvillimi i Këshilleve rimore lokale

УЧЕСТВО

ACTION

INITIATIVE

BESIM

Development of Local Youth Councils

МЛАДИТЕ
одлучуваат!

TE RINJET
vendosin!

YOUth
decides!

Pluralizëm

ПЛУРАЛИЗАМ

komuniteti

заедница

МЛАДИ

SUKSES

KRIJIM

сопротвка

Iniciativë

Creating

КООПЕРАЦИЈА

Ромладина

Diversity

PLURALISM

GOALS

Researina

РАЗВОЈ НА ЛОКАЛНИ МЛАДИНСКИ СОВЕТИ

Развој на локални младински совети

МЛАДИТЕ одлучуваат!

Zhvillimi i Këshilleve rinore lokale

TË RINJËT
vendosin!

Development of Local Youth Councils

YOUTH
desides!

Публикацијата е подготвена со поддршка на Европската Унија. Содржината на оваа публикација е единствена одговорност на Младински образовен форум и Центар за меѓукултурен дијалог и на ниту еден начин не ги одразува гледиштата на Европската Унија.

This publication has been produced with the assistance of the European Union. The contents of this publication are the sole responsibility of Youth educational forum and Center for Intercultural Dialog and can in no way be taken to reflect the views of the European Union.

Ky publikim është përgaditur me ndihmën e Unionit Evropian. Përbajtja e këtij publikimi është përgjegjësi vetëm e Forumi Edukativ Rinor dhe Qendra për Dialog Ndërkulturore dhe në asnjë mënyrë nuk reflekton opinionin e Unionit Evropian

Содржина

ПРЕДГОВОР	1
ЗА МЛАДИНСКИ ОБРАЗОВЕН ФОРУМ	2
ЗА ЦЕНТАР ЗА ИНТЕРКУЛТУРЕН ДИЈАЛОГ	2
ЛОКАЛНИ МЛАДИНСКИ СОВЕТИ	3
МЕХАНИЗАМ ЗА УНАПРЕДУВАЊЕ НА МЛАДИНСКОТО УЧЕСТВО	
МЛАДИНСКО УЧЕСТВО ВО ПОЛИТИКИТЕ НА ЕВРОПСКО НИВО	4
НАЦИОНАЛЕН МЛАДИНСКИ СОВЕТ	5
МЛАДИНСКА РАБОТА	6
ВОЛОНТЕРСТВО	4
ЗА ПРОЕКТТОТ „РАЗВОЈ НА ЛОКАЛНИ МЛАДИНСКИ ПОЛИТИКИ И ЛОКАЛНО МЛАДИНСКО УЧЕСТВО ВО 12 ОПШТИНИ“	4
БИТОЛА	3
ВЕЛЕС	3
ДЕБАР	3
ДЕЛЧЕВО	3
КИЧЕВО	3
КРАТОВО	3
ЛИПКОВО	3
НЕГОТИНО	3
СТРУГА	3
ТЕТОВО	3
ЦЕНТАР	3
ЧАИР	3
ПРЕПОРАКИ ЗА ОСНОВАЊЕ НА ЛОКАЛЕН МЛАДИНСКИ СОВЕТ	4
ПОИМНИК	4

Предговор

Младинското организирање и младинските политики долго време беа запоставени од страна на државните институции, што практично значеше изземање на младите од процесите на донесување одлуки и многу мала заинтересираност на сите релевантни страни за унапредување на положбата на младите. Ваквата ситуација доведе до немање сериозен национален стратешки документ за чија соодветна имплементација ќе се грижи државата со постепено вклучување на младите во креирањето на политиките и одлучувањето за прашања од нивен интерес.

Всушност, ваквата ситуација придонесе Младинскиот образовен форум и Центарот за интеркултурен дијалог да развијат проект којшто во својот прв дел предвидува активности за работа со сите младински организации на национално и локално ниво, унапредување на знаењата на младите и младинските организации за организирање и самоодржливост, развој на капацитетите на младите и развивање партнеришки односи со општините, па сè до основање на локални младински совети во секоја од 12-те општини. Во вториот дел проектот се посвети на подготовкa на младински стратешки документи кои всушност го означуваат и почетокот на учеството на младите во процесите на донесување одлуки на локално ниво. Овој прирачник претставува сублимат на искуствата на младинските организации на локално ниво во подготовката и основањето на локалните младински совети и локалните младински политики. Тука можете да прочитате за процеси и идеи кои треба да претставуваат насока за младинските здруженија како да создадат тело на локално ниво кое ќе биде дел од донесувањето одлуки на локално ниво. Специфичноста на овој прирачник и овој проект е дека тука има искуства на урбани и рурални општини, етнички мешани средини, поголеми и помали општини, формални и неформални младински здруженија, политички подмладоци и различни форми на локални младински совети.

Авторите на овој прирачник и имплементаторите на овој проект од секоја општина се оние кои имаа главна улога во промоција на идејата за учеството на младите во одлучувањето на локалното ниво. Тие придонесоа за успешноста на овој проект и одличните соработки со општините и младинскиот сектор. Благодарност треба да се искаже и до секој член и до секоја младинска форма на здружување која се вклучи во активностите и придонесе за унапредување на положбата на младите на локално ниво. Имплементацијата на проектот покажа дека општините со кои соработувавме се отворени и подгответи за работа со млади, па мора да им се искаже благодарност за нивната посветеност и работа во овој проект. Значајна улога, особено во основањето на младинските совети во Центар и Струга, имаа и Центрите на заедниците во Струга и Центар, кои придонесоа за координација на активностите со општинските администрацији и застапување за младинските политики.

Се надевам дека овој прирачник ќе биде одлична можност за разменување на позитивни искуства за сите други општини и младински структури кои сакаат да основаат локални младински совети. Информациите и искуствата кои може да ги прочитате тука, несомнено ќе придонесат и за вмрежување и за заеднички активности на основаните локални младински совети.

САЊА БОЖОВИЌ

Координатор на проектот „Развој на локални младински политики и локално младинско учество во 12 општини“

За Младински образовен форум

Младински образовен форум (МОФ) е младинска заедница која создава простор за дебата, слободно изразување и младинско организирање, охрабрува активизам, ги штити и унапредува младинските права и политики.

МОФ ги остварува своите цели преку информирање, едукација, дискусија, соработка и преку мотивирање и поддршка на младите. Активностите на организацијата се реализираат преку четири програми: Дебатна програма, програма Учиме право, Програма за истражување, анализа и креирање младински и образовни политики и Програма за младински активизам.

www.mof.mk

www.radiomof.mk

MОФ е основана во 1999 година и е активна на национално ниво, спроведувајќи ги своите програмски активности во 14 градови во Македонија преку МОФ-центрите во: Скопје, Тетово, Кичево, Дебар, Струга, Битола, Велес, Куманово, Кратово и Неготино и преку соработки во Штип, Струмица, Гостивар, Делчево и Гевгелија. Во младинските клубови на МОФ на годишно ниво членуваат повеќе од 1000 корисници на програми, активни во програмските области: Дебата, Учиме право и Медиа/Арт.

Во рамките на организацијата функционира и првото младинско интернет-радио во Македонија, Радио МОФ.

Визијата на организацијата е: Македонија е интегрирано општество во кое постои развиена критичка мисла, слобода на изразување и квалитетно образование кое гради активни граѓани. Младите во Македонија се суштински вклучени во одлучување и спроведување политики и се лидери во промоција на аргументирана дискусија и во почитување на човековите права и слободи.

СТРАТЕШКИТЕ ПРИОРИТЕТИ НА МОФ ЗА 2014-2017 ГОДИНА СЕ:

- Поттикнување и промоција на дебата, слобода на изразување и информирање;
- Унапредување на младинските политики, формите на младинско учество и младинското здружување;
- Промоција и заштита на права на млади;
- Зголемување на довербата и соработката меѓу младите од различни заедници и маргинализирани групи;
- Поттикнување и поддршка на младите да преземаат иницијативи за подобрување на нивниот социо-економски статус и квалитет на живот; и
- Зголемување на знаењата и вештините кај младите преку унапредување на квалитетот на формалното образование и промоција на неформално образование.

За Центар за интеркултурен дијалог (ЦИД)

Центар за меѓукултурен дијалог (ЦИД) е невладина, непрофитна младинска организација која работи во Република Македонија и пошироко во европски рамки.

ЦИД работи за создавање на разнолични, одговорни и одржливи заедници кои соработуваат меѓусебно во кои граѓаните активно придонесуваат за социјалниот развој и благосостојба.

Мисијата на ЦИД е да обезбеди одржлив развој на заедницата преку креирање на можности за квалитетно вклучување на граѓанскиот сектор, подобрување на можностите за учење и активна инволвираност на младите и други граѓани.

Центар за интеркултурен дијалог се основаше во 2006 година со цел да направи простор за младите луѓе од Куманово за самоостварување и активно вклучување во општеството, имајќи го предвид нивото на мултикулрализам и предизвиците кои ги носи во Куманово. За само неколку години, ЦИД прерасна во организација генератор на системите за поддршка на младите, водечка организација во промовирање на меѓукултурен дијалог и активно граѓанство.

МЛАДИНСКАТА РАБОТА ВО ЦИД

Во 2010 ЦИД воспостави систем за поддршка на младите во Општина Куманово познат меѓу младите како „Мулти Култи“ младински центри. Основната цел на овие младински центри е да се воспостави основа за одржлива мултиетничка соработка со поттикнување меѓукултурно учење и комуникација меѓу децата и младите. Покрај тоа, овие центри работат на промоција на демократско граѓанство и поттикнување на активно учество на младите во рамките на процесите на донесување одлуки во заедницата.

Во насока на промовирање на позитивните практики од системите за поддршка на младите, ЦИД во 2013 ја започна иницијативата за професионализација и признавање на младинската работа, и преку иницијативата вмрежи над 20 организации во Сојузот за младинска работа, која активно работи на легислативни решенија за признавање на младинската работа.

ЦИД И МЛАДИНСКОТО УЧЕСТВО

ЦИД им дава можност на многу млади луѓе во заедницата да учествуваат во отворен и структуриран дијалог со другите засегнати страни и да учествуваат во процесот на донесување одлуки кои се важни за нив, на ниво на училиште и на општинско ниво. Во училиштата ЦИД работи на создавање на демократски процеси за избор на училишниот совет и понатаму нуди обука на избраните претставници за да ја разберат подобро нивната улога во училиштето, донесувањето одлуки и да преземат иницијативи кои овозможуваат активно учество на учениците. На локално ниво, ЦИД иницираше создавање на Локален младински совет во Куманово - прв во Македонија од таков тип, каде сите форми на организирана младина се претставени вклучувајќи младински организации од политичките партии. Понатаму ЦИД беше еден од иницијаторите на процесот за создавање на Национален младински совет на Македонија, каде што е член.

ЦИД ВО ПОДДРШКА НА ГРАЃАНСКОТО ОПШТЕСТВО

ЦИД активно работи на развивање на капацитетите на младински и граѓански организации, за директно вклучување на граѓаните во заедницата и остварувања на својата улога како генератори на дијалогот со институциите и граѓаните. Во тој дел ЦИД нуди обуки, консултации и отвора процеси за вмрежување на граѓанските организации.

ОБРАЗОВНА ПОДДРШКА ОД ЦИД

Развојот на образовни процеси особено во рамките на неформалното образование е една од најсилните страни на ЦИД во изминатите години. ЦИД е посветен на развивање на компетенции на млади тренери кои се способни за поддршка и промовирање на процесот на неформално учење во различни контексти. Со цел да го поддржи развојот на компетентни обучувачи, ЦИД има тесна соработка со институции кои нудат различни активности за обука во Европа. ЦИД нуди обука и консултации на различни јавни и приватни институции и организации, како Советот на Европа, САЛТО Ресурсни центри и Европски младински Форум.

ЦИД И ДИЈАЛОГОТОТ МЕЃУ ЗАЕДНИЦИТЕ

ЦИД е активно вклучен во координација на платформи на граѓанското општество кои работата на подобрување на односите меѓу заедниците во Куманово и Македонија. Платформата во Куманово се фокусира на Комисијата за односи меѓу заедниците, но вклучува и други важни локални чинители како што се локалните институции, Советот на општината и граѓанските организации. На национално ниво ЦМД е член на граѓански коалиции со цел да се подобрят меѓуетничките односи преку воведување на подobar правен систем и борбата против сегрегацијата и дискриминацијата.

ЦИД НА МЕЃУНАРОДНО НИВО

ЦМД е една од најискусните агенции за мобилност на младите, нудејќи размени на млади во контекст на образование. Неодамна ЦИД се вклучени во општата мобилност на наставници, на персонал за поддршка, и луѓе на пазарот на трудот во целина. ЦИД организира и меѓународни волонтерски можности преку летни кампови и долгорочко волонтерство во Европа и на глобално ниво. Над 500 луѓе досега се корисници на овие програми во ЦИД.

Локалните младински совети - механизам за унапредување на младинското учество

Младинската политика може да ја дефинираме како меѓусекторска, интегрирана политика насочена кон младите, со младите и која произлегува од потребите на младите луѓе. Нејзината цел е да ги подобрува и унапредува животните услови и учеството на младите луѓе вклучувајќи ги низ социјалните, културните и политичките прашања кои нив ги засегаат [Европски младински парламент] или пак поедноставно, таа претставува сет на принципи, вредности, ставови, однесување, цели и акции кои имаат за цел да го подобрят квалитетот на живот на младиот човек [Европски младински форум]. Таа може да се јави во различна форма, дефинирана во законски текстови или подзаконски акти, декларации, стратегии, правилници. Младинската политика е генерално имплементирана од државата и јавните институции, но се изготвува, усвојува, имплементира во соработка со младинските организации и неформално организирани групи на млади, експертската јавност, медиумите, односно заедницата во целина. Советот на Европа дефинира услови кои се неопходни за креирање на ефективна, модерна и европски ориентирана младинска политика. Тие услови подразбираат јасно дефинирана таргет-група, јасно дефинирана владина надлежност над млади, конкретна и транспарентна стратегија, политика заснована на знаење и факти, третирање на младите како ресурс, а не проблем, промоција на младинско учество, крос-секторски, интегриран пристап кон младинската политика и меѓуминистерската соработка, посебен буџетот, поставени врски меѓу локално, регионално и национално ниво, младинска политика која е во насока на европските и меѓународните најдобри практики.

Она што е предмет на согласност е дека недостасува меѓународно прифатена дефиниција на поимот млади. Во првите меѓународни документи кои ги третираат младите, може да се сртне дефиниција од 15 до 24 години, но современите трендови се во насока на проширување и на горната и на долната граница (13-30). Во Македонија отсуствува законска дефиниција на поимот млади, меѓутоа Националната стратегија за млади за периодот 2005-2015 година го предвидува следното „[...] во отсуство на меѓународно призната дефиниција, под поимот млади во Република Македонија се подразбира социо-етичката категорија на население на возраст од 15 до 24 години [...], меѓутоа [...] секоја сериозна акција или програма за млади треба да ги земе предвид и лицата од 24 до 30 години [...]“.

Понатаму, во делот надлежност врз младински политики, во Македонија е предвидена посебна Агенција за млади и спорт, во која секторот за млади се дефинира себеси како „сектор кој врши работи кои се однесуваат на сферите на интерес и потребите на младата популација во земјата и признавањето на улогата на младите во развојот на Република Македонија, како позитивна движечка сила и промотор на новите вредности на општеството и државата, придржувајќи се до Националната стратегија за млади која ги дефинира следните приори-

тети за дејствување на државните институции и младински здруженија на граѓани“. Имајќи предвид дека потребите и интересите на младите не можат да се анализираат изолирано, логично е што политиките кои спаѓаат во надежност на други министерства или агенции им се повторно од интерес на младите. На пример, образовната политика која е во надлежност на Министерството за образование и телата како Биро за развој на образование, Државен испитен центар, Центар за стручно образование и обука и др. претставува прашање која е претежно од интерес за младата популација. Или пак политики врзани со младинско вработување, за што надлежност имаат телата како Министерство за економија или Министерство за труд и социјална работа и други придружни органи и агенции.

Во Македонија не е предвиден посебен буџет за млади.

Особено важен аспект, издвоен и како еден од предусловите според Советот на Европа, е младинското учество. Националниот младински совет на Македонија истото го дефинира како „вклучување на младите во носење на одлуки, генерирање на предлози и идеи за подобрување на положбата на младите во општеството. Активното учество само по себе не подразбира само вклучување во одредена активност туку тоа е процес во кој младите ги идентификуваат своите потреби, бараат решенија, планираат и имплементираат активности и имаат можност да носат одлуки во своите заедници и општеството во целини.“

Дел од придобивките на младите кои активно го користат правото на учество се имање цел и очекувања за иднината, ориентација кон успех, образовни аспирации, чувство на припадност, развој на социјален капитал, здобивање со знаење и информации, вклучување во значајни активности кои нудат континуитет и разновидност. Од друга страна, пак, доаѓа до израз посветеноста на институциите кон давање поддршка и работа со млади, зголемување на довербата меѓу двете страни, подобро разбирање на потребите и грижите на младите од страна на институциите, со што се зголемува чувството на припадност кон заедницата, институциите добиваат свежи идеи и различни перспективи, се пренесува знаење итн.

Како што посочивме, младинското учество не претставува еднократна активност, туку со цел да се оствари суштинско младинско учество потребно е младите да бидат вклучени во целиот процес на градење на јавни политики: од лоцирање на проблемот, осмислување на потенцијални решенија, формално учество во донесување на одлуката, спроведување на политиката, па сè до мониторинг и евалуација на реализираните активности.

За да може младите да извршат значително влијание врз носителите на одлуки потребно е тие да бидат политички свесни, организирани и на располагање да им бидат механизми со кои и формално ќе можат да учествуваат во процесите на одлучување. Иако Македонија предвидува одредени механизми со кои треба да се унапреди партциципативната демократија, сепак изостануваат механизми кои се скроени имајќи ги во предвид карактеристиките на младите, нивните потреби и начин на делување. За таа цел, основање на локални младински совети како механизам за остварување на формално влијание во процесите на одлучување на локално ниво, е начин да се зголеми моќта на младите во нивните непосредни заедници.

Во процесот на креирањето на Локален младински совет како процес неопходно е да се мобилизираат младите луѓе, младинските организации и останатите форми на младинско здружување и да се работи на јакнење на нивниот социјален капитал и трансформација на

МЛАДИТЕ ОДЛУЧУВААТ

политичката култура, за да следува формално препознавање и институционално признавање од страна на локалните авторитети, но и заедничка работа за унапредување на младинските политики на локално ниво, развој на младински активизам и младинско учество во процесите на донесување на одлуки.

Младинскиот совет се разликува од другите младински организации или форми на здружување поради неговата претставничка компонента. Па така за младинските совети важи претпоставката дека тие имаат мандат или легитимитет да ги претставуваат младите во локалната заедница, кои како група делат заеднички карактеристики и интереси. Меѓутоа, за еден совет да биде претставнички, тој мора да е основан и да функционира на принципите на демократско управување, инклузивност, транспарентност и отчетност. Младинските совети неопходно е да се стремат да мобилизираат што е можно повеќе млади и форми на младинско здружување, со тоа намалувајќи го ризикот истите да бидат искористени за лични или групни интереси, кои се разликуваат од оние на младите кои би требало да ги претставуваат.

Искусствата покажуваат дека не е доволно само формално да се признае правото на учество преку воведување на механизам како локалниот младински совет. Неопходно е на истиот да му се даде простор за автономно дејствување, дури и кога тоа подразбира конструктивен институционален конфликт со останатите донесувачи на одлуки.

Да заклучиме, со основање на локалните младински совети се овозможува институционален канал за влијание и претставување, директно вклучување на младите во процесите на донесување одлуки, особено во одлучувањето за прашања од младински карактер, односно прашањата од кои младите се најзасегнати, како и развивање и градење на партнерство помеѓу младите и локалните самоуправи.

Значајно да се спомене е дека легитимен и функционално оперативен локален младински совет може да претставува стабилен и моќен партнери на локалната власт во утврдување на потребите, проблемите и приоритетите на младите, но и во реализација на планови, мерки и политики. На младите им е потребна поддршка и можности да ги искажат своите ставови и идеи, а локалниот младински совет може да им ја пружи таа можност на младите и да ја влијае врз локалната самоуправа во насока на креирање на подобри и сепакатни младински политики.

Подготвила:
МАРИЈА МИРЧЕВСКА

Младинско учество во политиките на европско ниво

Преку младинското организирање, младите ја остваруваат својата слобода на здружување и остварување на своите интереси, како на национално, така и на европско ниво. Заедничкото, проактивно и солидарно истапување пред институциите е клучен фактор за артикулирање на младинските потреби и ставови за прашањата кои директно ги засегаат.

Гледајќи кон европските практики, можеме да заклучиме дека постојат високо организирани и функционални структури, тела и механизми кои го гарантираат младинското учество.

Во рамките на комплексната структура на Европската Унија во однос на положбата на младите се важни два клучни фактори: [1] препознавањето на важноста на младинските прашања и [2] институционалната структура за заштита на правата на младите.

Подрачјето на политика за млади не е регулирано со европското правно наследство, но сепак ЕУ ја препознава важноста на ова проблематика и потребата да се занимава со неа во соработка со земите членки. Тоа го остварува преку методот на отворена координација и преку водење на структурни дијалози.

Најзначајно тело во институционалната структура на ЕУ за заштитата на правата и интересите на младите е **Општата управа за образование и култура**, Оддел за млади. Во рамките на ова тело се изработени клучните документи на Унијата за работа со млади: **Белата книга - нов поттик за европската младина од 2001 година и ЕУ стратегија за млади - вложување и зајакнување од 2009 година**.

Европскиот младински форум (ЕМФ) е чадор-организација на млади на паневропско ниво која е препознаена како претставничка организација на младите од Европската комисија. ЕМФ е платформа на националните младински совети и меѓународни невладини младински организации во Европа. ЕМФ се залага за правата на младите во меѓународните институции како што се Европската унија, Советот на Европа и Обединетите нации. Основан е во 1996 година од страна на националните младински совети и меѓународни невладини младински организации.

Визијата на Европскиот младински forum е да биде гласот на младите луѓе во Европа, каде што младите луѓе се рамноправни граѓани и се охрабруваат и поддржувачи да ги постигнат во потполност своите потенцијали како глобални граѓани.

Европскиот младински forum има 99 организации членки, поврзува преку 10 милиони млади луѓе чија цел е да ги претставуваат своите заеднички интереси. Организациите членки на ЕМФ се делат во два столба: Национален младински совет и Меѓународна невладина младинска организација. Во рамките на членството постојат три нивоа: набљудувач, кандидат и полноправна членка. Согласно со Статутот на Forumot, право на глас имаат само полноправните членови.

МЛАДИТЕ ОДЛУЧУВААТ

Во ЕМФ членуваат национални младински совети од 40 земји од Европа, но Македонија нема свој официјален претставник поради тоа што во земјата немаше национално младинско организирање до 2013. Во моментов (2015), Националниот младински совет на Македонија има активна кандидатура за членство во Европскиот младински forum.

Суштината на работата на ЕМФ е во поттикнувањето на младите луѓе активно да учествуваат во општеството со цел да го подобрят сопствениот живот, а преку претставување и застапување на нивните потреби и интереси и оние на нивните организации. Во тековното неизвесно политичко и социјално опкружување коешто влијае на животот на младите луѓе, тие можат да бидат моќни катализатори за позитивни промени и соработници на иновативни решенија за проблемите на Европа.

Структурен дијалог за млади е инструмент кој се грижи дека мислењето на младите е земено предвид при креирањето на младински политики во ЕУ. Востоставен е во 2010 од Европската комисија, а задолжени за спроведување се водат Европската комисија, земјите членки, Европскиот младински forum (и преку него националните младински совети и меѓународните организации). Структурираниот дијалог претставува процес на консултации со младите луѓе со цел да се разберат и објаснат потребите на младите луѓе и да се донесат препораки за позицијата на младите во одредени области од животот.

На европско ниво постои структуриран дијалог за млади кој го водат Европската комисија, земјите членки, Европскиот младински forum. На национално ниво, се формира работна група (која содржи млади претставници и претставници на владините институции и експерти) која спроведува консултации со млади луѓе. Содржината на националните консултации се пренесува на европско ниво, од каде делегатите креираат финални препораки кои се доставуваат до институциите и креаторите на политики. Еден циклус на структурирани дијалози трае 18 месеци. Од започнувањето на структурираниот дијалог, досега се одржани три циклуси, во следните области: [2010-2011] Младинско вработување, [2011-2012] Младинско учество во демократскиот живот и [2013-2014] Социјална вклученост на млади.

На ниво на **Совет на Европа**, телото директно надлежно за младински политики е **Директоратот за млади и спорт**. Она што го прави ова тело специфично е што тоа прави одлуки за младите заедно со младинските претставници за како да се управуваат финансите за млади. Во директоратот постои и **Советодавен одбор за млади** (Advisory Council on Youth) кој го сочинуваат 30 претставници од меѓународни младински организации, 20 назначени од Европскиот младински forum и 10 од Директоратот за млади и спорт.

Европскиот управувачки комитет за млади (The European Steering Committee for Youth (CDEJ)) го сочинуваат претставници од министерства и организации надлежни за младинска работа од 49-те земји потписници на Европската конвенција за култура. Комитетот охрабрува поблиска соработка меѓу владите на младински прашања и обезбедува forum за споредба на национални младински политики и добри практики.

Советодавниот одбор и **Европскиот управувачки комитет за млади формираат Заеднички совет** (Joint Council) каде младите седат и одлучуваат заедно со претставниците од надлежните министерства за младински политики.

Подготвила:
ДОНА КОСТУРАНОВА

Национален младински совет на Македонија

Националниот младинскиот совет на Македонија [НМСМ] е сојуз на здруженија, младинска чадор-организација, во кој на доброволна основа членуваат здруженија и фондации од Република Македонија. НМСМ е основан на 29 јуни 2013 година од страна на 55 организации. Во моментов НМСМ брои 60 организации и е организација кандидат за членство во Европскиот младински форум.

НМСМ е национална чадор-организација на сите млади во Македонија. НМСМ обединува 60 организации: 25 младински организации, 18 организации за млади, 2 сојуза, 10 подмладоци на политичките партии и 5 придружни членки, со цел да се промовираат и да се залагаат за правата на младите во Македонија.

Членството на НМСМ е разновидно, обединувајќи организации кои работат на национално и регионално ниво, рурални и урбани средини, студентски организации, ограноци на меѓународни организации и други типови на здруженија. Во процесот на остварување на своите цели, НМСМ ги застапува интересите на младите во Република Македонија без разлика на нивната социо-економска положба, пол, раса, етничко и културно потекло, политичкото и верското уверување, сексуална ориентација, родов идентитет или некоја друга форма на разлика.

Визијата на НМСМ е независен, автономен и инклузивен младински сектор кој ги претставува младите во Македонија.

Мисијата на НМСМ е да ги претставува интересите и потребите на младите луѓе како врска со сите чинители и да обезбеди вклучување и активно учество на младите во процесот на донесување одлуки на секое ниво.

Листа на организации членки на НМСМ:

УНИИ:

Сојуз на извидници на Македонија

Црвен Крст на Македонија

МЛАДИНСКИ ОРГАНИЗАЦИИ:

АЕГЕЕ

Скопје

БУРУМ

Центар за рурален развој,
Куманово

КРИК

Центар за младински активизам

ГОУ ГРИН

Скопје

ЕЛСА РМ

Европско здружение на
студентите по право во РМ

ЕМСА

Македонија

ИАЕСТЕ

Македонија

Исламски младински форум

Клуб на оратори
Скопје

Креатив

Скопје

Младите можат

Скопје

Младински образовен форум

JEF Македонија

Младинска алијанса

Тетово

Младински совет

Струмица

РРОМА

Регионална ромска образовна
младинска асоцијација

Романо Авази

Европски центар СН7

Тетово

Cr8ive8

Скопје

„Together Macedonia“

Здружение на граѓани за
демократија, Битола

Форум на млади

Битола

Центар за меѓукултурен дијалог

Куманово

Центар за развој на заедницата

Кичево

СППМД

Совет за превенција на
малолетничка деликвенција

„ИЗЛЕЗ“

Студентска организација

ОРГАНИЗАЦИИ ЗА МЛАДИ:

АКВА

Струга

Сумнал

Здружение за развој на ромската заедница

Младински културен центар

Битола

Мултикултура

Тетово

Регионален центар за одржлив развој

Гевгелија

КХАМ

Делчево

Организација на жени

Свети Николе

ЦИВИЛ

Центар за слобода

АУРОРА

Здружение на млади - Тетово

Центар за одржлив развој на заедницата

Дебар

Х.Е.Р.А.

Фондација Фокус

Велес

ПСМ Фондација

Junior achievement

Економско образование за млади менаџери

ФРЛЗ

Фондација за развој на локалната заедница - Штип

РЕАКТОР

истражување во акција

Центар за развој и унапредување на јавниот живот - Тетово

Фондација Метаморфозис

Скопје

ПОДМЛАДОЦИ НА ПОЛИТИЧКИ ПАРТИИ:

МОДОМ

Демократска унија за интеграција

ЛИДЕМ

Либерално-демократска младина

Младинска организација на Демократската партија на Србите во Македонија

НСДМ

Нова социјалдемократска младина

Унија на млади сили на ВМРО - Народна партија

Млади социјалисти на Македонија

Демократски Сојуз на млади

СДММ

Социјалдемократска младина на Македонија

Обединета младина за Македонија

ПРИДРУЖНИ ЧЛЕНКИ:

ИЗИДА

Здружение за заштита на културниот идентитет на Египќаните, 41/21 Ресен

Младински Сојуз

Крушево

СТАР-СТАР

Скопје

Институт за развој на заедницата

Тетово

СИРМА

Куманово

Младинска работа

Младинската работа има за главна цел да обезбеди можности младите луѓе да ја креираат својата сопствена иднина преку социјален и личен развој. Младинска работа е краток израз за активности со и за младите луѓе од социјална, културна, образовна или политичка природа. Покрај тоа, активностите на младинската работа, исто така, вклучуваат спорт и услуги за младите луѓе. Младинската работа му припаѓа на доменот на вонучилишно образование кое најчесто се нарекува неформално или спонтано учење. Преку младинската работа им се помага на младите да учествуваат во општеството.

Активното учество на младите луѓе во одлучувањето на локално и регионално ниво е од суштинско значење, ако сакаме да изградиме подемократски, инклузивни и просперитетни општества. Учество и активно граѓанство значи имање на права, начини, простор и можности и, каде што е потребно, поддршка за младите да учествуваат и да влијаат на одлуките со цел да се придонесе за градење на подобро општество за нив. Учество на младите значи активно ангажирање на младите луѓе во животот на своите заедници. Во овој домен спаѓаат и локалните младински совети.

Според ова, младинските совети како тело немаат директна врска со давателите на младинската работа, но постоењето на младинска работа на локално ниво влијае врз репрезентативноста и диверзитетот на младинскиот совет. Преку младинска работа може да се постигне младите од маргинализирани заедници да имаат повеќе пристап во локалниот младински совет, односно да се изградат нивните капацитети за да земат учество на локално ниво. Оттука е важно да се негува и надградува професионална младинска работа која ќе може да досегне до маргинализираните категории на млади и да им помогне да сфатат што е младинскиот совет и како да се вклучат. Исто така, преку младинската работа можат да се обезбедат обуки и развој на младинските совети за тие да можат да функционираат независно и да ги искажат нивните идеи без притисок.

СОСТОЈБАТА СО МЛАДИНСКА РАБОТА ВО МАКЕДОНИЈА

ДЕФИНИРАЊЕ

Зада зборуваме за комплексноста на опфатот, целите и улогата на младинската работа, ќе се послужиме со дефиниција од Советот на Европа. Питер Лоритсен како долгогодишен директор на одделот за млади во Советот на Европа се обидува да даде дефиниција на младинската работа во книгата Eggs in a Pan - Youth work: Speeches, Writings and Reflections:

„Главната цел на младинската работа е да обезбеди можности за младите луѓе да ја создаваат и обликуваат својата иднина. Младинската работа е краток израз за активности со и за млади луѓе од социјална, културна, образовна или политичка

природа. Сè повеќе активности од младинската работа, исто така, вклучуваат спорт и услуги за младите луѓе. Младинската работа му припаѓа на доменот на вонучилишно образование и најчесто се нарекува неформално или информално учење. Општите цели на младинската работа се интеграција и вклучување на младите луѓе во општеството. Таа, исто така, може да се стреми кон лична и социјална еманципација на младите од зависност и експлоатација. Младинската работа му припаѓа и на системот на социјална заштита и на системот на образование. Во некои земји се уредува со закон и се администрира од страна на државните службеници, особено на локално ниво. Сепак, важна е врската меѓу професионалните и волонтерските младински работници, која може да е на моменти антагонистичка, а во другите моменти да е одлична соработка.“

Еден од елементите на признавање на младинската работа е потребата за јасно дефинирање на улогата на младинската работа. Младинската работа може да се гледа како збир на акции (активности) кои преку неформалното образование и информалното учење се стремат кон подобрување на личниот и социјален развој на младите. Една од улогите е и да се даде поддршка на младите луѓе да станат активни членови на општеството.

Дефинирањето на младинската работа е разновидно. Во некои европски земји таа е промовирана и финансирана од страна на јавните власти, додека во други европски земји таа има само маргинален статус и се одвива на сосема доброволна основа. Тоа што се смета за младинска работа во една земја, може да се врши од страна на консултенти во друга земја, или од заедницата и семејството во трета земја или, всушност, и воопшто да не постои на многу места. Денес, недостатоците на државните системи адекватно да обезбедат глобален пристап кон образованието и пазарот на трудот придонесуваат младинската работа сè повеќе да се занимава со невработеноста, образовниот неуспех, маргинализацијата и социјална исклученост. Сè повеќе, младинската работа се прекlopува со областа на социјалните услуги претходно преземени од страна на државата преку социјална работа. Тоа значи дека младинската работа вклучува и други аспекти како што се образованието, вработувањето, помош и советување, домување, мобилност, деликвенцијата и здравството, кои се додаваат на повеќе традиционални области на дејствување на младинската работа како што се учеството, младинската политика, културните активности, кариерни насоки, рекреација и спортови. Младинската работа често се обидува да допре до одредени групи млади луѓе како маргинализираните млади од социјално загрозените семејства, или младите мигранти, вклучувајќи ги бегалците и институционализираните млади. Младинска работа на моменти може да се организира околу одредена верска или културна традиција.

Видови на младинска работа според деталното мапирање на Партнерскиот секретаријат на Советот на Европа и Европската комисија „Социо-економски опфат на младинската работа во Европа“ се следните: младинска работа со млади од ризични групи, младински едукативни активности надвор од формалното образование, младински информативни активности, младинско советување, обука за млади со цел личен и социјален развој, рекреативни активности за млади (слободни активности и кампови), обуки за работни вештини кои целат кон намалување на невработеноста кај младите, меѓународна младинска работа и младинска работа преку спорт и посебни видови на младинска работа зависно од конкретниот контекст.

ПРИЗНАВАЊЕ

Mладинската работа во Република Македонија сè уште не е формално признаена како систем на поддршка за млади, ниту пак како систем за неформално учење. Во некои европски земји младинската работа како професија постои низа години. Со новонастапатите општествени промени, евидентни се потребите за посветување на поголемо внимание на формалното признавање на младинската работа. Признавањето би бил еден од показателите за системско и целесообразно грижење за младите, но воедно и ќе се воспостави и квалитет во работата со младите. Преку признавање на младинската работа директно се влијае и на признавање на неформалното образование, како и на информалното учење како образовни форми преку кои може да учиме и да се стекнеме со компетенции важни за личниот, социјалниот и професионалниот развој.

Многу практичари на младинската работа и слични области кои имаат искуство во работата со млади, препорачуваат признавање на младинската работа како професија, комплементарна на други професии кои се занимаваат со младинските прашања. Младинската работа во Македонија се развива и како резултат на формална академска програма (присутна во различни облици во додипломски студии) но исто така се развива и неформално со своја методологија, филозофија, цел, квалитет и професионална етика. Признавањето на младинската работа е прилично комплексен процес, бидејќи се соочува со низа проблеми, пред сè од причината што со години не постои посебен системски пристап кон работата со млади.

Во Македонија постои иницијатива за признавање на младинската работа потникната од Центарот за меѓукултурен дијалог и Агенцијата за млади и спорт. Во рамки на таа иницијатива се формираше и национален сојуз на здруженија кои ги застапуваат интересите на давателите на младинска работа. Според иницијативата, младинска работа е термин кој се користи за да ги опише сите активности, пристапи и процеси за градење на капацитетите на младите преку неформално и информално учење со цел личен и социјален развој, како и активно вклучување на младите во општеството.

Оваа иницијатива понатаму дава дефиниции и за други поими поврзани со младинската работа:

1. Младинската работа се обезбедува на места соодветни на неформалните образовни практики (програми) за млади каде спаѓаат соодветни простории, на отворено и на интернет.
2. Давател на младинска работа е секое правно лице регистрирано со непрофитни цели кое нуди младинска работа согласно со дефиницијата за младинска работа.
3. Младински работник е физичко лице кое обезбедува (извршува) младинска работа за давателите на младинска работа. Младинскиот работник е лице кое ги поседува потребните компетенции за вршење младинска работа. Младинскиот работник ги извршува своите активности во рамки на давателот на младинска работа.

Подготвил:

СТЕФАН МАНЕВСКИ

Волонтерство

помагање на заедниците, а не бесплатна работна сила на институциите

Граѓаните на Македонија имаат порив и основно разбирање за волонтирањето, а тоа го докажаа во повеќе наврати досега, особено за време на големите регионални и меѓународни граѓански кризи и катастрофи. Граѓаните на Македонија масовно се вклучија во доноирање помош и волонтерски ангажмани при поплавите во Србија од 2014 година, како и при бегалската криза на мигрантите од Сирија и Авганистан која ескалираше во 2015 година и која сè уште трае.

Овие примери се показател дека постои граѓанска подлога за понатамошен развој на концептот на волонтерство и помагање на заедниците во Македонија, единствено доколку во улога на промотори и организатори се појават граѓанските организации, локалните самоуправи и државните институции. Без сериозен системски и организиран пристап, граѓанскиот порив да се помогне ќе остане само искара надеж и нема да се рашири низ различните заедници на национално ниво.

Како одговор на подготвеноста на граѓанските организации да се јават во улога на организатори на волонтерска работа, државата мора да почне да води волонтерски политики за промоција на вредностите на овој концепт и за поддршка на сите субјекти кои можат да се појават во улога на посредници меѓу граѓаните кои имаат потреба од помош и граѓаните кои сакаат да помагаат.

Развојот на волонтерските политики мора да започне преку ревизија и унапредување на законот за волонтерство и стратегијата за развој на волонтерство во Македонија. Овие два документа се проблематични бидејќи со својата содржина повеќе го регулираат отколку што го поттикнуваат волонтерството. Од денешна перспектива, се чини дека со законот и стратегијата за волонтерство, се создадоа услови државните институции да ангажираат волонтери, како замена за нивно вработување или како лажна надеж дека еден ден овие волонтери ќе станат вработени во соодветната државна институција.

Денес, имаме ситуации во кои млади професионалци по неколку години работат како волонтери во државни институции, за минимален надомест за храна и превоз, како услов за нивно потенцијално вработување, придружен со условот да се поседува партиска членска книшка од некоја од владејачките партии. Наместо благодарности и признанија, волонтерите во македонските институции добиваат 8-часовно работно време, спротивно на Законот за волонтерство според кој еден волонтер не смее да работи повеќе од 6 часа дневно.

Наспроти ваквото лажно прикривање на невработеноста во Македонија, давањето лажна надеж на граѓаните и злоупотребата на концептот на волонтерството, неопходно е државата и клучните актери да почнат да ги промовираат вистинските вредности и карактеристики на овој бесценет граѓански ангажман.

Првата карактеристика е тоа што волонтерството не се презема заради добивање финансиска награда. Ова значи дека волонтерството не е платена работа, но сепак не е ни бесплатна работа. Волонтерската работа не е бесплатна бидејќи сепак постојат можности за извесно покривање на оперативни трошоци за волонтерите од типот на превоз, храна, освежување, комуникациски трошоци, канцеларија и друг тип на логистичко-техничка поддршка за да може да се реализираат волонтерските ангажмани. Сепак, за своето ангажирање, волонтерите не добиваат финансиски надомести и тоа не го прават и не треба да го прават заради финансиска добивка.

Втора карактеристика е тоа што волонтерството е доброволна активност што зависи исклучиво од слободната волја на волонтерот. Оваа карактеристика ни укажува дека волонтерството во никој случај не смее да биде услов за вработување, ниту пак смее да се поистоветува со практикантството или стажирањето. Практикантството се разликува од волонтерството поради тоа што оваа дејност се поврзува со образовниот процес и со адаптација на граѓаните на пазарот на трудот и крајната нејзина цел е развој на работни вештини кај индивидуата. Стажирањето, од друга страна, е неопходен услов и законски определен минимум временски ангажман за одредено лице да може да добие лиценца за одредена професија. За разлика од овие две активности, волонтерството не смее да биде условено од ниту еден фактор, туку треба да се реализира исклучиво по слободна волја и порив на индивидуата. Дополнителна отстапка која може да се толерира кај оваа карактеристика се извесните програми за волонтирање во училиштата кои го охрабруваат волонтирањето кај младите и кои понекогаш може да се задолжителни.

Третата карактеристика говори дека волонтерството треба да се реализира заради корист за други лица, локалната заедница или за општеството воопшто, а не за лична корист на волонтерот. Тука треба да се има предвид дека не е погрешно доколку волонтирајќи и помагајќи на заедниците, граѓаните развиваат и одредени лични вештини кои понатаму ќе им користат за личниот развој.

Придобивките од овие три клучни карактеристики и вредности на волонтерството може во целост да се исцрпат исклучиво доколку организаторите на волонтерска работа развијат програми и системи за планиран волонтерски менаџмент. Волонтерскиот менаџмент започнува со идентификација на потребите од волонтери и со регрутација и мобилизација на граѓани кои се заинтересирани да волонтираат. Менаџмент-циклусот продолжува со поддршка на волонтерите преку ориентација, обука и супервизија, нивно управување и задржување во рамките на организацијата или институцијата, како и со воспоставување систем за оддавање признанија и признавања на волонтерските ангажмани. Организаторите на волонтерска работа треба да запаметат дека сè што прават е во насока на задржување на волонтерот и негова мотивација за посилен ангажман или во насока на негово обесхрабрување и откажување од волонтерството.

Зголемувањето на бројот на граѓани кои им служат на заедниците е од огромно значење за општество како Македонија, особено кога граѓаните не можат многу да се потпрат на сервисите на државата. Затоа, волонтерството треба да се третира во поширока смисла, како помош или самопомош на заедницата, хуманитарни

РАЗВОЈ НА ЛОКАЛНИ МЛАДИНСКИ СОВЕТИ

акции, помош при природни катастрофи, филантропија или служење на ранливите, партиципација, граѓански ангажман, застапување, промоција на извесна кауза или како ангажман за менување на свеста кај граѓаните во интерес на некоја општествена вредност.

Подготвил:
МАРЈАН ЗАБРЧАНЕЦ

Процес
на основање на

младински
совети

Bој овој дел може да се прочитаат искуства на младинските организации и општините за процесот на основање на локален младински совет. Тука се подредени и деталните проектни активности и идеи кои придонесоа да се вклучат младите во процесите на донесување одлуки на локално ниво.

Текстовите кои споделуваат искуства за секоја општина се подгответи од страна на локалните координатори на проектот и тимовите на млади со кои работеа на овој процес.

Проектот „Развој на локални младински политики и локално младинско учество во 12 општини“ предвидуваше активности со кои се унапредува состојбата и се решаваат проблемите на младите и младинските организации при нивно вклучување во процесите на донесување одлуки на локално ниво. Истиот е инспириран од модерните европски практики на креирање на претставнички младински тела препознаени од општините. Проектот е насочен кон младите луѓе, младинските организации и сите форми на младинско

здружување, а има за цел да постави демократски принципи на донесување одлуки и значајно вклучување на младите во овие процеси на локално ниво.

Проектот го имплементираа Младински образовен форум (МОФ) и Центарот за интеркултурен дијалог (ЦИД), а е финансиран од Европска Унија (ИПА Програма - Civil Society Facility), и поддржан и од локалните самоуправи, Европската младинска фондација (European Youth Foundation), ЦЦИВС Меѓународен волонтерски сервис и други. Општините во кои се спроведуваше проектот се: Центар, Чайр, Липково, Велес, Тетово, Дебар, Струга, Битола, Кичево, Неготино, Делчево и Кратово. Активностите во овие општини се спроведуваат со локална поддршка од партнёрските организации: Центар за развој на заедницата - Кичево; Центар за одржлив развој на заедницата - Дебар; Аква-Струга; Младински иницијативи за дијалог и соработка-Битола; Фокус-Велес; Регионален центар за одржлив развој-Кратово; Центар за регионален одржлив развој-Неготино; Регионален центар за застапување-Делчево.

Σ ЦЕЛИЗ на проектот

Зајакнување на капацитетите на локалните младински структури и зголемување на младинското учество во процесите на донесување на одлуки на локално и национално ниво;

Востоставување на формални принципи на комуникација помеѓу младинските структури и општините и помагање на нивното директно вклучување во процесите на донесување одлуки на локално ниво;

Зголемување на младинското учество и активизам преку развој на практики насочени кон заедницата поврзани со локални младински политики.

Проектните активности се спроведоа во четири фази кои преку јавни настани, кампањи и повици во секоја од фазите на проектот, овозможуваат вклучување на поголем број младински структури и формирање на младински совети преку јавен и транспарентен процес.

ФАЗА 1

Првата фаза од проектот започна со формирање на младински јадра во сите 12 општини кои беа основани на јавен повик на кој се пријавија сите заинтересирани млади и претставници на младински организации. Младинските јадра се првите структури од млади лица кои работеа на развивање на идејата за младинско здружување во своите општини кои ги застапуваа заеднички интереси на младите. Членовите на овие јадра поминаа обуки за: младински политики, застапување и лобирање, дебата и аргументација, организација на настани и нови медиуми. Дополнително имаа организирана студиска посета во Солун, минатогодишната европска престолнина на млади, каде имаа можност да се запознаваат со позитивни практики од Грција во однос на локалното младинско организирање, како и да разменат искуства со организации дел од младински совети. Овие млади лидери во своите општини претставуваа поддршка за имплементација на активностите во општината и станаа тренери, фасилитатори и организатори на настани во понатамошните фази од проектот.

Локалните самоуправи се партнери и поддржувачи од самиот почеток на активностите. Тие учествуваа на заеднички тренинг преку кој се запознаа со проектните активности, младинските политики и имаа можност да ги споделат практиките на комуникација со млади во нивните општини. Покрај ова, општините својата поддршка на целиот процес ја дадоа и преку отстапување на нивните простории за реализација на проектните активности, прифаќање на нивните предлози и идеи како партнери и остварување редовна комуникација и учество во сите активности. Интересот за овозможување младинско учество преку овој проект беше различен, додека некои општини назначија одговорни лица, учествуваа во сите активности и даваа целосна поддршка на младите заинтересирани за овој процес, неколку општини ги одложуваа активностите и не покажаа отвореност за младинската иницијатива за креирање на Совет.

ФАЗА 2

Втората фаза започна со формирање на иницијативните одбори. Иницијативните одбори беа составени од различни младински структури, формални и неформални здруженија на млади, политички подмладоци, средношколски заедници, спортски и културни друштва, кои јавно ја застапуваат идејата за креирање младински совети. Членовите на овие одбори се пријавија по пат на јавен повик, со доставување кандидатури за членство. По нивниот избор, тие беа обучени преку обуки за младински политики, начини на застапување и лобирање, организациски менаџмент, како и за работата на локалната самоуправа преку обука спроведена од самата општина, на која се запознаа со работата на општината и заедно ја развивааа идејата за Локалниот младински совет. Иницијативните одбори самостојно организираа јавни настани кои ја промовираа нивната идеја за воспоставување на младинска структура која ќе ги застапува и промовира интересите на младите во локалната самоуправа.

ФАЗА 3

Третата фаза подразбираше комуникација со другите организации во градовите и локална самоуправа за формирање на демократски и инклузивен младински совет во секоја општина. Дополнително, во оваа фаза се организираа и Денови на вмрежување на кои со заедничка работа, членовите на иницијативните одбори и останатите младински организации заедно ја дефинираа структурата, мисијата, визијата и сите документи потребни за да се основа Младински совет во својата општина.

Во оваа фаза од проектот се спроведе и он-лајн истражување која имаше за цел да ги истражи потребите на младите на локално ниво, како и да ги утврди приоритетните проблеми со кои се соочуваат младите во своите општини. Истражувањето се спроведе во периодот од април до мај 2015 година на популација од 731 испитаници на возраст од 15 до 30 години. Добиените наоди беа од особено значење за подготовката на стратешките документи и акциски планови на младинските совети, кои беа креирани во последната фаза од проектот.

ФАЗА 4

Четвртата и последна фаза го вклучуваше основањето на Младинскиот совет. Младинските совети во секоја општина имаат своја структура, форма и организација и делокруг на работа. Истите се резултат на работата на младите и се уникатни по своите карактеристики, со цел успешно да одговорат на потребите кои ги имаат младите од нивната општина. Основани се следејќи ги принципите на демократијата, учеството на граѓанско општество, рамноправната застапеност и соработката со локалната самоуправа. Работата на младинските совети по своето основање, вклучува организирање на сопствени младински локални акции, како и работа на креирање локални младински стратегии, акциски планови за својата работа. Локалните младински документи се креирани врз основа на истражувања кои ги испитуваа проблемите и приоритетите на младите, и кои беа спроведени во општините од страна на проектниот тим сè со цел директно да одговорат на нивните потреби.

Завршна активност од проектот беше финална конференција под името „Младите одлучуваат!“ на која се презентираа младинските совети како успешни приказни за основање на младинско здружување. На овој настан се промовира и оваа публикација која дава детален преглед на активностите кои беа неопходен дел за основање на советите во сите општини.

Добиените резултати од проектот „Развој на локални младински политики и локално младинско учество во 12 општини“ се: основање на локални младински совети или други форми на младинско претставништво во општините, усвојување на 12 локални младински стратегии или други стратешки документи во општините, обучени повеќе од 300 млади луѓе во сите општини кои беа дел од активностите, зголемување на знаењата на младите активисти и младински структури во полето на младинско учество и креирање на тематска мрежа со цел споделување на знаење и позитивни практики помеѓу локалните младински совети.

БИТОЛА

ПРОФИЛ НА МЛАДИТЕ ВО ОПШТИНА БИТОЛА

Според Државниот завод за статистика, во општина Битола живеат вкупно 18 702 млади луѓе на возраст од 15 до 29 години, од кои 9 560 се мажи, а 9 142 се жени. Од вкупно 18 702, на возраст од 15 до 24 години се 11 319 млади, од кои, сојсно со податоците на Државниот завод за статистика се вработени само 290 млади. Треба да се земе предвид дека оваа категорија на млади се најчесто дел од процесот на средно или високо образование, па затоа и вработеноста е помала. На територијата на Општина Битола функционираат 30 образовни институции и тоа: 1 универзитет (на кој функционираат 6 факултета), 7 државни средни училишта, 2 приватни средни училишта и 14 основни училишта. Во средните училишта во Битола во учебната 2013/2014 година се запишале вкупно 4 300 ученици, додека во основните училишта се запишале вкупно 7 464 ученици.

ПОТРЕБИ НА МЛАДИТЕ ВО ОПШТИНА БИТОЛА

Според спроведените истражувања, потребите на младите во Општина Битола се многобройни, но како поважни се истакнуваат следниве: поттикнување на активното граѓанство кај младите луѓе преку воспоставување на механизми за информирање и вклученост во граѓанското општество, зголемување на партнерства помеѓу граѓанските организации и училиштата со цел да се зголеми учеството на младите луѓе во граѓанскиот живот на заедницата и да се зголеми понудата на неформално учење за младите, креирање на постојани механизми за дијалог помеѓу општината и претставничко тело на младите, подобрување на квалитетот на животот на младите преку програмски и логистички интервенции од страна на општината и граѓанскиот сектор и олеснување при премин на младите од образоването кон пазарот на труд и мотивирање за нивно стручно надоградување.

Неколку проблеми се идентификуваат како најраспространети кај младите и тоа: младинската невработеност и распространетоста на болестите на зависност помеѓу младите, отсуството на животна перспектива помеѓу младите, нискиот животен стандард и слабата мобилност, окупирањата на младите со забава и трошење и апатичноста и незаинтересираноста кај младите.¹

1 Стратегија за млади на Општина Битола

МЛАДИНСКО ОРГАНИЗИРАЊЕ ВО ОПШТИНА БИТОЛА

Бројот на регистрирани граѓански организации во Битола во декември 2010 година изнесува 644 организации. Меѓутоа, подеталната анализа покажува дека бројот на активни организации, односно бројот на пререгистрирани организации до 31 август 2011 година е значително помал од бројот на вкупно регистрирани организации, односно изнесува 240 организации.

Во општина Битола се регистрирани повеќе видови младински организации и неформални здружувања од неколку типа: здруженија на граѓани, Совет на млади, студентски парламенти, средношколски заедници, спортски клубови, културно-уметнички друштва, сојузи на млади и подмладоци на политички партии.

Од мрежите на локално ниво функционира Форумот за ЗДРУЖЕНИЈА НА ГРАЃАНИ од Битола што е он-лајн портал чија цел е промовирање на настани од граѓанскиот сектор, размена на идеи, промовирање на соработка помеѓу здруженијата во Битола, барање и нудење решења на предизвиците со кои се соочуваат граѓанските организации во Битола.

Некои од организациите членуваат во националните мрежи на организации како што се: Национален младински совет на Македонија, Коалиција СЕГА и Коалиција за правично судење.

Во младинските организации се вклучени само мал број млади, а нивното учество во неформалните и ad hoc активности е повисоко отколку во организираното граѓанско општество. Во Битола тоа се должи на фактот дека повеќето регистрирани граѓански организации не се во можност да обезбедат одржливост, и тоа во финансиска и програмска смисла поради генералниот недостаток на човечки капацитети кои професионално ќе се посветат на работата и развојот на организацијата.²

Младинските организации се соочуваат со недостаток на обучен кадар (младински работници) кој може професионално да работи со млади. Во рамки на локалната самоуправа нема одделение за работа со млади, што остава простор да се работи на градење на капацитетите на општинската администрација за работа со млади и во областа на младинските политики.

Генерално не постои ни доволна заинтересираност на младите за развојот на општината, што преку овој процес и се очекува да се промени.

Како други слаби страни се сметаат и тешкотиите во контактирање и информирање на организациите и директна вклученост на сите групи на млади, без разлика на нивната видливост и бројност.

² Стратегија за соработка на Општина Битола со граѓанскиот сектор и негов постојан развој (2012–2015)

МЛАДИНСКИ ПОЛИТИКИ ВО ОПШТИНА БИТОЛА

Стратегијата за млади на Општина Битола предвидува конкретни чекори за развој на младинскиот сектор во општината, со цел истиот да биде платформа за поголемо учество на младите во сите локални процеси. Оваа стратегија е развиена со целосно следење на принципите и заложбите што Општина Битола ги има дефинирано во Стратегијата за соработка на Општина Битола со граѓанскиот сектор и негов постојан развој. Други стратешки документи кои ги опфаќаат младите се Стратешкиот план на Локалниот економско социјален совет (ЛЕСС) на Општина Битола, и Стратегијата за локален развој на Општина Битола.

Во врска со младинските политики, постојат формални и неформални консултативни процеси од различни области во кои се вклучени младите што членуваат во различни здруженија на граѓани. Со тоа тие имаат можност да ги истакнат проблемите со кои се соочуваат како индивидуи, со кои проблеми се соочуваат нивните организации, но и младите што живеат во нивното опкружување.

Според самиот граѓански сектор, младинските организации немаат капацитети да поттикнат поголема вклученост на младите во развојните процеси на заедницата. Младите не се вклучени во одлучувачките процеси во заедницата, а според нив локалните процеси на одлучување не се отворени кога се во прашање младите. Честопати граѓанскиот сектор бара поголема транспарентност и повеќе слух за нивните идеи. Просторните услови за работа со младите и за работа на самите млади е најважниот аспект кој бара решавање.

ИНИЦИЈАТИВА ЗА КРЕИРАЊЕ ЛОКАЛЕН МЛАДИНСКИ СОВЕТ

Младинското јадро во Битола броеше 8 членови од неколку локални организации: Младински културен центар - Битола, Младински иницијативи за дијалог и соработка, Биосфера, Together Macedonia, ИМКА - Битола, Детски правоборник. Капацитетите на младинското јадро беа зајакнати низ серија тренинзи организирани во првото полугодие од 2015 год. Исто така, јадрото на крајот од тренинзите реализираше настан „Разбуди се - со едно поинакво кафе!!!“. Потоа следуваше фазата на формирање на Иницијативен одбор којшто го сочинува дел од членовите на јадрото, но исто така и нови членови: Младински Културен центар - Битола, Форум на млади - Битола, Европска гледна точка, НВО Волонтери Сфера, ГЕТ Иновација - Битола, Општинска организација Црвен крст - Битола, ИМКА - Битола, Младински образовен форум, Младинска организација на СОТУ „Ѓорѓи Наумов“, Студентски Парламент УКЛО, Центар за европски развој и интеграција (ЦЕРИ), Младински Актив при СОУ „Јосип Броз Тито“ - Битола, Младинска организација при СОЕУ „Јане Сандански“, ВМРО Народна партија, Цивил - Центар за слобода, СДММ, ДУИ - подмладок, ВМРО ДПМНЕ (УМС) - Советник за млади во Општина Битола и Македонски политиколошки форум.

СОВЕТ НА МЛАДИ НА ОПШТИНА БИТОЛА

Советот на млади е советодавно работно дело на Советот на Општина Битола, кое е основано со цел младите активно да се вклучат во јавниот живот на општината Битола преку

МЛАДИТЕ ОДЛУЧУВААТ

предлагање на иницијативи за прашањата што ги засегаат младите луѓе кои живеат на подрачјето на Општина Битола.

Советот на млади на Општина Битола е составен од 9 члена и ќе ја прошири својата структура со работни групи, во кои ќе можат да вклучат повеќе младински организации. Овие работни групи ќе работат на различни подрачја од младинските политики, ќе можат да детектираат проблеми, да иницираат прашања и да предлагаат нивни решенија.

Членови на Совет на млади на Општина Битола се: Младински културен центар-Битола, Младинска организација на СОЕУ „Јане Сандански“, Младинска организација на СОУ „Таки Даскало“, Младинска организација на СОТУ „Ѓорѓи Наумов“, УМС на ВМРО ДПМНЕ, Together Macedonia, Студентски Парламент на Технички факултет, Студенски Парламент УКЛО, Студентски парламент на Технички факултет и Студентски парламент на Биотехнички факултет.

Членовите на Советот на млади се избираат преку Јавен повик за предлагање на кандидати за членови во Советот на млади на Општина Битола, врз основа на член 3, став 2 и 3 од Одлуката за основање на Совет на млади на општината Битола (Службен гласник на Општина Битола). Конститутивната седница на Советот ја свикува и со неа раководи најстариот по возраст член, до изборот на претседател. Советот е конституиран со изборот на претседател. Првата конститутивна седница се одржа на 5.3.2015 г. Претседателот на Советот и неговиот заменик се избираат со мнозинство гласови од вкупниот број членови на Советот.

За донесување одлуки или други акти на седниците на Советот потребно е присуство на мнозинство од членовите. Одлуките и актите Советот ги носи со мнозинство на гласови од присутните членови.

Подготвила:

МАРИЈА МЕРКОВСКА

ВЕЛЕС

ПРОФИЛ НА МЛАДИТЕ ВО ОПШТИНА ВЕЛЕС

На ниво на Општина Велес, според Државниот завод за статистика, бројот на млади од 15 до 29 години изнесува 11 305 жители или 20,6 % од вкупната популација во градот. Од нив 5 867 се мажи, а 5 438 се жени. Бројот на средношколци во градот изнесува 2 669 ученици, додека бројот на вработени од 15 до 24 години е 176 млади од вкупно 7 000 граѓани на оваа возрасна популација. Како забелешка на ова може да се земе фактот дека младите на оваа возраст сè уште се во оформување на средното и високото образование. Бројката на миграции од 15 до 29 години во Велес изнесува 519.

На територијата на Општина Велес има 4 средни општински училишта и тоа ОСУ Гиманзија „Кочо Рацин“, ССОУ „Димитрија Чуповски“, ССОУ „Јовче Тесличков“ и ССОУ „Коле Неделковски“. Во градот постојат дисперзирани студии на Техничко-технолошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ од Битола, дисперзирани студии на Факултетот за туризам и угостителство од Охрид, како и дисперзирани студии на Економскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“.

МЛАДИНСКО ОРГАНИЗИРАЊЕ ВО ОПШТИНА ВЕЛЕС

Во Општина Велес функционираат повеќе од 20 младински организации и тоа: младински организации, организации за млади, средношколски заедници, студентски парламенти, културно-уметнички друштва и политички подмладоци. Само четири организации од Велес се занимаваат со младински политики и тоа: МОФ Велес, Извиднички одред „Димитар Влахов-Велес“, Клубот на млади при Општинска организација на Црвен крст-Велес и Клубот „Логички плочки“ при Друштвото на родители за грижа за здраво поколение од Велес. Она што е многу битно да се спомене, а кога е во прашање младинското организирање во Велес, е дека не постојат формални и неформални консултивни процеси со млади за младински прашања.

МЛАДИНСКИ ПОЛИТИКИ И ПОТРЕБИ НА МЛАДИТЕ ВО ОПШТИНА ВЕЛЕС

За потребите на Општина Велес подготвена е Локална младинска стратегија за периодот 2012-2016 година и акциски план за 2012 година, преку кои се уредени младите и младин-

ските политики во Велес. Мора да се нагласи податокот дека само мал дел од активностите се спроведени, согласно со акцискиот план за 2012 година. Според Локалната младинска стратегија на Велес која е со важност од 2012 до 2016 година приоритетни области на интерес на младите се: младинското информирање, младинското учество, младинско вработување и самовработување, образование и култура. Согласно на тоа беше спроведено истражување за потребите и проблемите со кои се соочуваат младите на локално ниво / Општина Велес.

На истражувањето испитаниците од 15 до 29 години како целна група се изјаснија со следново:

- Младите во Велес согласно со спроведената анализа од аспект на нивната информираност / достапност на информацииите се изјасниле во голем процент од речиси 45 % дека немаат доверба во локалните институции, а 20 % делумно се согласуваат со ова тврдење, но мислат дека е приоритетен проблем за решавање. Како потврда на недовербата и недостапноста на информации е и високиот процент од 47 % млади кои не се информирани за работата на локалните институции, а 45 % од испитаните млади во Велес се изјасниле дека не се информирани за услугите кои им ги нуди општина-та, додека 17 % делумно се согласуваат со овие тврдења, но мислат дека е приоритетен проблем за решавање.
- Согласно со спроведената анализа од аспект во вклученоста во донесувањето одлуки во институциите кои директно ги засегаат се изјасниле во крајно висок процент од речиси 59 % од испитаните млади во Велес дека не се вклучени во процесот на донесување одлуки во училиштата, додека 22 % делумно се согласуваат со ова тврдење, но мислат дека е приоритетен проблем за решавање.
Нешто повисок е процентот на испитаници кои се изјасниле дека не се вклучени во процесот на донесување одлуки во локалните институции, односно 62 %, додека 12 % делумно се согласуваат со ова тврдење, но мислат дека е приоритетен проблем за решавање.
- Повеќе од половина млади во Велес позитивно се изјасниле дека целосно се согласуваат со тврдењето дека е приоритетен проблем непостоењето на достапни обуки кои би ги зголемиле работните вештини на младите, останатите 25 % делумно се согласуваат дека ова е приоритетен проблем за решавање. Меѓутоа дури 38 % од младите во Велес се изјасниле дека

Cтавотна Општина Велес е јасен идециден-да им се даде доверба и можност на младите да се искажат, да ги кажат своите потреби и барања, но и да предлагаат конструктивни решенија. Ние секогаш ќе им овозможиме да ги реализираат во практика. Имаме образована младина што само на овој начин можеме да ја задржиме дома. И сите области во кои го планираме развојот на општина-та - образоването и локалниот економски развој, пред сè, се во иста насока - да им се обезбедат на младите услови тие да бидат двигателот на напредокот. Колку е домократски начинот и можноста младите сами да креираат политики на локално ниво говори фактот што општината финансираше Стратегија за млади што тие сами ја креираа, овозможува нивна вклученост во работата на Советот, а се формираше и Совет на млади на Општина Велес во кој членуваат претставници од граѓански организации, подмладоци на политички партии и студентскиот совет.

м-р. Славчо Чадиев

градоначалник на Општина Велес

не се запознаени со политиките за зголемување на вработеноста поддржани од страна на државата, додека речиси 14 % делумно се согласуваат со ова тврдење, но мислат дека е приоритетен проблем за решавање. Дотолку повеќе, 45 % од младите во Велес не се запознаени со мерките за самовработување (на пр. фондови за започнување на бизниси, бизнис-инкубатори и сл.), додека 10 % делумно се согласуваат со ова тврдење и дека ова е приоритетен проблем за решавање. Незадоволни 60 % од испитаниците во Велес се изјасниле дека моментално не постои нешто што вистински помага да се зголеми вработеноста кај младите, додека 53 % од анкетираните млади во Велес сметаат дека младите немаат социјални бенефиции (попусти во културни установи, јавен превоз, попусти во услугите кои ги користат), додека 19 % делумно се согласуваат со ова тврдење, но мислат дека е приоритетен проблем за решавање.

- Во однос на прашањето за формално и неформално образование, половина од испитаните млади во Велес сметаат дека не секој што сака има можност да заврши високо образование и сметаат дека немаат можност да имаат неформално образование (обуки, летни академии, семинари) какво што посакуваат, додека 12 % делумно се согласуваат со овие тврдења, но мислат дека се приоритетен проблем за решавање. Како потврда се бележи и фактот дека околу 59 % од анкетираните млади во Велес сметаат дека неформалното образование (обуки, летни академии, семинари) е ретко застапено во нивната заедница, додека 10 % делумно се согласуваат со ова тврдење, но мислат дека е приоритетен проблем за решавање. Младите во Велес се незадоволни и од студентските и ученичките домови, и дури повеќе од две третини од испитаниците изјавиле дека студентските и ученичките домови се со лоши услови.
- Незадоволни од културниот живот дури 72 % од испитаните млади во Велес сметаат дека ретко се прикажуваат кино-проекции во градот, 57 % сметаат дека изборот на кино-програма не е задоволовачки, околу 30 % посакуваат поредовен театарски репертоар со подобар избор на театарски претстави.

ИНИЦИЈАТИВА ЗА ФОРМИРАЊЕ НА ЛОКАЛЕН МЛАДИНСКИ СОВЕТ ВО ОПШТИНА ВЕЛЕС

Како одговор на потребите на младите спроведен е проект насловен како „Развој на локални младински политики и локално младинско учество во 12 општини“. Согласно со проектот, спроведени се следните активности:

- Како прва активност се изврши мапирање на младински организации во градот, по што се пристапи кон формирање на младинското јадро во Велес.
- Следна активност беше реализација на тренинзи преку кои ќе се зајакнат капацитетите на младинските јадра. Како резултат на одржаните тренинзи, младинското јадро од Велес реализира јавен настан „Млади за Велес“. Целта на настанот е преку саем на младински организации да се презентираат и промовираат активностите на младинските организации во градот.
- Следна фаза од активностите беше формирањето на Иницијативен одбор за формирање на Локален младински совет во Велес. Во следниот период се држеа тренинзи за

МЛАДИТЕ ОДЛУЧУВААТ

јакнење на капацитетите на иницијативниот одбор. По обуките, Иницијативниот одбор за формирање на Локален младински совет во Велес одржа јавен настан „На Велес му треба...“. Преку овој настан младите од Велес имаа можност на импровизиран сид да ги напишат своите предлози и идеи за Велес да биде поубаво место за живеење на младите. Одржана кампања за промоција на активностите на Иницијативниот одбор за формирање на Локален младински совет, како и за промоција на деновите на младинско вмрежување. На деновите на младинско вмрежување се утврдија критериумите за членство во локалниот младински совет, составот и форматот на советот во Велес.

Темите за реализација на јавните настани, беа избрани од самите членови на младинските јадра и од членовите на иницијативните одбори. Претходно беа направени анализи од самите членови помеѓу младите во градот и беше утврдена нивната приоритетност. Како клучна активност во формирањето на советот беше реализацијата на локалниот настан „На Велес му треба ...“ од страна на Иницијативниот одбор за формирање на Локален младински совет во Велес.

Во младинските јадра беа вклучени претставници на младински организации и средношколски заедници. Беа одржани седум состаноци на кои се дискутираше за реализација на активностите согласно со проектот, како и да се зголеми препознатливоста во локалната заедница. Во иницијативните одбори беа вклучени претставници на младински организации, средношколски заедници, студентски парламенти, политички подмладоци, како и претставници од Општина Велес. Се одржаа 6 работни средби, на кои се дискутираше за реализација на локалните настани, кампањи, денови на вмрежување, како и да се зголеми видливоста на иницијативниот одбор во локалната заедница. Локалната заедница беше генерално запозната преку големиот број на активности и даде целосна поддршка заедно со медиумите во градот, преку афирмавањите прилози од одржаните јавни настани во градот. На ниво на Општина Велес основан е Совет на Млади. Советот е прифатен како неформално тело на Општина Велес и е составен од 9 членови, од кои 5 се од граѓанскиот сектор, 1 од средношколски совет, 1 од студентски совет и 2 претставника од политички подмладоци. Сите се избрани по претходно расписан повик од страна на Општина Велес, именувани од страна на Советот на Општина Велес, по предлог на Комисијата за мандатни прашања, избори и именување. Нивниот мандат трае четири години. Советот е основан од страна на Советот на Општина Велес на седница одржана на 21.5.2015. Сè уште ја нема одржано првата средба.

Сумирено, во Општина Велес е неопходно активирање на поголем број членови во младинските организации, запознавање на нивните права и можности за учество во демократското донесување одлуки кои се особено значајни за младите и ангажирање на младинските организации за подигање на свеста на младите преку поголема иницијативност, како поединечно на секоја организација, така и во сојуз со останатите организации како начин на појасно изразување на мислите, потребите и желбите на младите.

Особено значајно е учеството на институциите, пред сè Општина Велес, во овозможувањето поголема информираност на младите, преку создавање услови за информираност и директно запознавање со нивните права (пример, основање Младински информативен центар), инволирање и учество на младите во активностите на општината. Целосно спроведување на Акцискиот план за 2016 година, согласно со Локалната младинска стратегија.

Подготвил:
ДЕЈАН РИСТОВ

ДЕБАР

ПРОФИЛ НА МЛАДИТЕ ВО ОПШТИНА ДЕБАР

На ниво на Општина Дебар, според Државниот завод за статистика бројот на млади од 15 до 29 години изнесува 3 607 жители или 25,3 % од вкупната популација во градот. Застрашувачки се бројките на млади кои се иселуваат од Дебар - вкупно 56 се иселени од Дебар во другите градови низ Р Македонија, а 436 млади се иселени во европските земји (Германија, Швајцарија, Италија, Словенија) и САД.

На територијата на Општина Дебар има 1 средно општинско училиште и тоа „Здравко Чочковски“, во кое учат вкупно 670 ученици, од кои 421 се на албански, а 249 се на македонски наставен јазик.

МЛАДИНСКО ОРГАНИЗИРАЊЕ И МЛАДИНСКИ ПОЛИТИКИ ВО ОПШТИНА ДЕБАР

Во општина Дебар функционираат повеќе од 10 младински организации и тоа: младински организации, средношколски заедници, културно-уметнички друштва и политички подмладоци. Две организации од Дебар се занимаваат поконкретно со младински политики и тоа: МОФ Дебар и Клубот на млади при Општинска организација на Црвен крст-Дебар. За потребите на Општина Дебар подгответена е Локална младинска стратегија за периодот 2012-2016 година и акциски план за 2012 година, преку кои се уредени младите и младинските политики во Дебар. Потребно е да се нагласи дека неопходна е доследна имплементација на акцискиот план за 2012 година. Исто така, вреди да се спомене дека кога е направен акцискиот план не е консултирана засегната страна, т.е младите, а исто така не се консултирани и младинските организации. Според Локалната младинска стратегија на Дебар која е со важност од 2012 до 2016 година, приоритетни области на интерес на младите се: квалитет на живеење, младинско учество и невработеност.

ПОТРЕБИ И ПРЕДИЗВИЦИ НА МЛАДИТЕ ОД ОПШТИНА ДЕБАР

За да може најсоодветно да се работи на подобрување на состојбата на младите во Општина Дебар беше спроведен прашалник за потребите и проблемите со кои се соочуваат младите на локално ниво. Според добиените резултати, младите во Дебар слободното време

МЛАДИТЕ ОДЛУЧУВААТ

го поминуваат главно во спортски активности, во дружба со своите врсници во кафулиња или гледајќи телевизија. За овие опции се определуваат 69 % од испитаниците (се мисли на опциите поминување на слободно време на спортски активности, кафулиња или гледање ТВ). Момчињата, за разлика од девојчињата, во поголем дел времето го поминуваат во спортски активности, додека девојките во поголем број се ангажираат во HBO-и. Според возраст, младите од возрасната група од 15 до 19 години, значи главно средношколци, слободното време го поминуваат во спортски активности и по кафулиња со друштво. Младите од возрасната група 25-29 години во најголем дел се ангажираат во HBO-и.

По однос на постоечките културни и спортски објекти кои им се достапни на младите, 61% од младите сметаат дека ги има во доволен број. По однос на понудата на културни содржини за млади, испитаниците се прилично поделени во мислењата. Имено, најголем дел, 47,5%, делумно се задоволни од понудените содржини, додека подеднаков дел, по 26 %, воопшто не се задоволни, односно потполно се задоволни од понудата. Понатаму, според возрасни групи најнезадоволни се младите од возрасната група 15-29 години години.

- 61% од испитаниците не членуваат во здруженија на граѓани, додека 76 % членуваат во политичка партија. Овој податок покажува дека малку поголем дел од младите членуваат во здруженија на граѓани што кореспондира со погорните податоци според кои испитаниците како трета опција каде го поминуваат слободното време ги избираат HBO-и. Меѓутоа важен индикатор е што поголем процент од младите се политички активни, односно членуваат во партиски организации. Од друга страна, 45 % од испитаниците волонтирале досега, иако генерално нивниот став по однос на волонтирањето е дека младите во градот многу ретко волонтираат, односно понекогаш волонтираат.
- 36 % од испитаниците сметаат дека младите во Дебар не се застапени во локалните институции и не се вклучени во донесувањето одлуки, додека скоро подеднаков дел испитаници сметаат дека младите се застапени во локалните институции, но не се вклучени во одлучувањето, односно не знаат дали и колку младите се вклучени. Ова укажува на прилично поделени мислења, што пак само ја потврдува слабата информираност на испитаниците околу можностите за младинското учество во Дебар. Спред младите, како главна причина за слабата вклученост е немањето доверба кај возрасните за да ги вклучат младите во донесувањето одлуки, а исто така како можна причина испитаниците ја наведуваат и слабата организираност на младите.
- Во тој контекст, 56 % изјавиле дека не се информирани дали постојат некакви младински тела во локалната самоуправа, а, исто така, 84 % не биле никогаш вклучени во донесување на некоја одлука на локално ниво.

ИНИЦИЈАТИВА ЗА КРЕИРАЊЕ ЛОКАЛЕН МЛАДИНСКИ СОВЕТ ВО ДЕБАР

Како одговор на потребите на младите спроведена е иницијатива насловена како „Развој на локални младински политики и локално младинско учество во 12 општини“. Дел од активностите во рамки на иницијативата спроведени во Општина Дебар се следните:

- мапирање на младински организации во градот, по што се пристапи кон формирање на младинското јадро во Дебар;
- учеството на тренинзи преку кои ќе се зајакнат капацитетите на младинските јадра;
- формирање на Иницијативен одбор кој ќе работи во насока на формирање на Локален младински совет во Дебар;
- одржување тренинзи за јакнење на капацитетите на иницијативниот одбор;
- одржување јавен настан „Зошто ЛМС во Дебар“, организиран од страна на иницијативниот одбор. Преку овој настан младите од Дебар имаат можност да ги искажат мислењата и ставовите зошто е потребно формирање на ЛМС во Дебар.
- одржана кампања за промоција на активностите на Иницијативниот одбор за формирање Локален младински совет, како и за промоција на деновите на младинско вмрежување;
- одржување на денови на младинско вмрежување, при што се утврдија критериумите за членство во локалниот младински совет, составот и форматот на советот во Дебар.

Темите за реализација на јавните настани беа избрани од самите членови на младинските јадра и од членовите на иницијативните одбори. Претходно беа направени анализи од самите членови помеѓу младите во градот и беше утврдена нивната приоритетност. Во младинските јадра беа вклучени претставници на младински организации и средношколски заедници. Беа одржани три состаноци на кои се дискутираше за реализација на активностите согласно со проектот, како и да се зголеми препознатливоста во локалната заедница. Во иницијативните одбори беа вклучени претставници на младински организации, средношколски заедници, политички подмладоци, како и претставници од Општина Дебар. Се одржаа 4 работни средби, на кои се дискутираше за реализација на локалните настани, кампањи, денови на вмрежување, како и да се зголеми видливоста на иницијативниот одбор во локалната заедница. Локалната заедница беше генерално запозната преку големиот број активности и даде целосна поддршка заедно со медиумите во градот, преку афирмативните прилози од одржаните јавни настани во градот.

На ниво на Општина Дебар основан е Совет на млади, со одлука на Советот на Општина Дебар одржана на 17.6.2015. Советот е прифатен како неформално тело на Општина Дебар и е составен од 15 членови, од кои 10 се од граѓанскиот сектор, 2 од средношколски совет и 3 претставници од политички подмладоци. Истите се избрани по претходно расписан повик од страна на Општина Дебар, именувани од страна на Советот на Општина Дебар, по предлог на комисијата за мандатни прашања, избори и именување. Нивниот мандат трае четири години.

МЛАДИНСКИ СОВЕТ ВО ОПШТИНА ДЕБАР

Сумирено, во Општина Дебар е неопходно активирање на поголем број членови во младинските организации, запознавање на нивните права и можности за учество во демократското

МЛАДИТЕ ОДЛУЧУВААТ

донаесување одлуки кои се особено значајни за младите и ангажирање на младинските организации за подигање на свеста на младите преку поголема иницијативност, како поединечно на секоја организација, така и во сојуз со останатите организации како начин на појасно изразување на мислите, потребите и желбите на младите.

Особено значајно е учеството на институциите, пред сè, на Општина Дебар, во овозможувањето поголема информираност на младите, преку создавање услови за информираност и директно запознавање со нивните права (пример, основање Младински информативен центар), инволвирање и учество на младите во активностите на Општината. Исто така, неопходно е целосно спроведување на Акцискиот план за 2016 година, согласно со Локалната младинска стратегија.

Ставот на Општина Дебар е јасен и дециден - да им се подаде рака, поточно кажано да им се пружи поддршка на младите дебарчани, со што тие ќе можат слободно да се искашат, односно да ги кажат потребите и барањата кои ги засегаат младите во градот. Ние секогаш ќе бидеме тука да им овозможиме да се реализираат во практика. Се стремиме за еднаков развој во сите насоки на општината - образоването и локалниот економски развој, пред сè, се иста насока, сè со цел да им се овозможи на младите да бидат двигател на општеството, а воедно со тоа да се привлечат да останат во своите домови. Колку е демократски начинот и можноста младите сами да креираат политики на локално ниво говори фактот што Општината овозможи нивна вклученост во работата на Советот, а се формираше и Совет на млади на Општина Дебар во кој членуваат претставници од граѓански организации, подмладоци на политички партии и средношколци. Оваа претставува значаен фактор за развој, еманципација, информирање и активно инволвирање во прашањата и политиките кои се клучни на младите итепрвично. Со цел да се овозможи поголема инволвираност на младите во спроведување на младинските политики во Дебар, сметаме дека е потребен поголем ангажман на HBO, како и градење на партнериства и сојузи помеѓу самите младински организации од градот. За да се привлечат младите исто така важно е да се има поголема отвореност од страна на Општина Дебар, особено кон прашањата кои директно ги засегаат младите. Сметаме дека е потребно зголемување на степенот на информираност на младите за работата на Општината, локалните институции и училиштата, поточно кажано во прашањата кои главно ги засегаат младите.

И како крајна цел е да се овозможи поголема инволвираност на младите во донесувањето одлуки на локално ниво, а исто така и поголема ангажираност од страна на Општината во спроведување на Акцискиот план за 2016 година, согласно со Локалната младинска стратегија.

м-р. Ружди Лата

градоначалник на Општина Дебар

Подготвил:

ДЕЈАН РИСТОВ

ДЕЛЧЕВО

ПРОФИЛ НА МЛАДИТЕ ВО ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО

Во Општина Делчево бројот на млади изнесува 3 419, од кои 970 млади се на возраст од 15 до 19 години, 1 163 млади се на возраст од 20 до 24 години и 1 286 млади се на возраст од 25 до 29 години. Поголемиот дел од младите во Општината се средношколци, невработени и само мал дел од нив се вработени млади лица. Средношколците се активни во областа на културата, спортот, а дел од нив членуваат во граѓански здруженија каде имаат можност да посетуваат неформално образование. Сепак, генерално, младинскиот активизам во Општината е на многу ниско ниво. Вработените млади лица во Општината се вработени во некоја од локалните индустриски, (текстилни фабрики и угостителски објекти), а дел од нив волонтираат или се практиканти во некоја од локалните институции или приватни компании.

Денес, воспитно-образовната дејност се изведува во две основни училишта и едно средно државно училиште. ОУ „Ванчо Прке“. И во двете училишта настава посетуваат околу 1 970 ученици од прво до осмо одделение, додека, пак, воспитно-образовниот процес го изведуваат 134 наставници и воспитувачи. Во 1961 година во Делчево е отворено средно училиште - гимназија „Методи Митевски Брицо“. Денес, СОУ „М. М. Брицо“ го посетуваат околу 1 120 ученици, а во наставниот процес се вклучени 64 професори.

ПОТРЕБИ НА МЛАДИТЕ ВО ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО

Младите во Општината се соочуваат со доста предизвици кои им придонесуваат за дополнително отежнување на нивната моментална состојба. Според истражувањето спроведено од страна на Младински образовен форум, кое имаше за цел да ја утврди состојбата на младите во Општината, како и предизвиците со кои се соочуваат, се дефинираа следниве приоритетни проблеми со кои се соочуваат младите во Општината:

Младите сметаат дека неформалното образование (обуки, летни академии, семинари) е ретко застапено во локалната заедница, дел од учениците од руралните средини имаат проблем со превозот до училиште, поголемиот број млади ја напуштаат Општината поради нездадоволството од условите за живот кои ги нуди Општината. Дополнително, младите сметаат дека се незапознаени и неинформирани со политиките за вработување поддржани од страна на државата, како и тоа дека имаат недоволен број обуки кои би ги зголемиле работните вештини на младите. Друг проблем со кој се соочуваат младите во Општината се невклученоста на младите во донесувањето одлуки на локално ниво. Овој проблем младите сметаат дека долго време ги измачува и придонесува за поголемо нездадоволство.

Младите сметаат дека треба да се реши проблемот со невработеноста на младите, да се зголеми младинското организирање, да се подобри квалитетот на образоването и да се решаваат проактивно проблемите со кои тековно се соочуваат младите. Отворање на мла-

МЛАДИТЕ ОДЛУЧУВААТ

динска канцеларија, како и поголема ангажираност на младинските организации како претставници на младите значително би придонело во подобрувањето на состојбата на младите. Дополнително, младите истакнуваат дека е потребно да се изработи младинска стратегија преку која системски ќе се унапредат повеќе прашања кои ги засегаат младите.³

МЛАДИНСКО ОРГАНИЗИРАЊЕ ВО ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО

Во Општината постојат различни профили на младински организации. Некои се доста активни и работат во подобрувањето на состојбата на младите во Општината: Регионален центар за застапување Делчево -Општа цел на ова здружение е застапување и поддршка на НВО-секторот и европско образование. ХДЗР „КХАМ“ има за цел подигање на едукативното ниво на Ромите, „ЗГ АКЦИЈА ЗА МЛАДИ Делчево“ дава иницијатива и залагање за исполнување на граѓанските капацитети на Општина Делчево, преку вклучување и активирање на младите во општествените контексти. Членка на Коалиција СЕГА, Фондација за развој на информатички технологии „Иднина“ е со општа цел: едукација и информатика. ХЗГ „Бравура Кооператива“ има за цел да пружа помош на лица со посебни потреби.

МЛАДИНСКИ ПОЛИТИКИ ВО ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО

Општината досега нема креирано документи коишто ги уредуваат младинските прашања и младинските политики. Со основањето на младинскиот совет, започна и процесот на пишување на младинска стратегија според која младинските прашања и младинските политики во Општината ќе бидат уредени и според која ќе работат. Исто така, во Општината се спроведуваат формални и неформални консултативни процеси со младите, на прашања кои ги засегаат и кои им овозможуваат на младите оспособување за работа, вклучување различни социјални активности и личен развој. Дополнително се организираат обуки, работилници, семинари од различни области наменети за младите и се организираат различни јавни настани и активности кои го промовираат младинското здружување во Општината.

ИНИЦИЈАТИВА ЗА ФОРМИРАЊЕ НА ЛОКАЛЕН МЛАДИНСКИ СОВЕТ ВО ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО

Активностите кои беа предвидени во проектот „Локален младински совет“ во Делчево се спроведуваа во четири фази. Преку спроведените обуки беа зајакнати капацитетите на младите кои беа вклучени во процесот, при што се зголеми нивното знаење за младинско здружување и креирање на младински политики, организирање јавни настани, се запознаа со процесот на лобирање и застапување врз база на факти. Дополнително беа организирани јавните настани, кои имаа за цел да го промовираат младинското здружување, како и да го најават формирањето на младинскиот совет во Општина Делчево. Првиот настан имаше за цел да ги собере младите на едно место и да им овозможи простор да ги искажат своите проблеми и потреби. Вториот настан се однесуваше на потребите на младите од Општината и имаше за цел младите да се собираат на едно место и да ги запишат своите потреби на

³ Податоците се преземени од онлајн истражувањето спроведено во 12 општини

своите дланки, а потоа секој со својата порака беше фотографиран. Околу 80 млади земаа учество на настанот и дадоа свој придонес. Како резултат од настанот се изработи младински календар со потребите на младите од Општината. Третиот настан беше организиран по основањето на Локалниот младински совет, а целта на настанот беше промоција на младинскиот совет. На овој настан сите граѓани имаа можност да се запознаат и информираат за надлежностите и целите на локалниот младински совет во Делчево. Сите реализирани активности беа меѓусебно поврзани и значајно придонесоа за основањето на советот.

Младинските јадра и иницијативниот одбор беа клучен двигател во основањето на младинскиот совет, бидејќи како човечки ресурси, користејќи ги своите капацитети, успешно се завршија сите активности кои овозможија основање на младински совет во Делчево. Истите беа составени од членови на различни младински ораганизации, културни и спортски, како и политички подмладоци. Дополнително, од големо значење беше и постојаната координација, организацијата на јавни настани преку кои се информираа и инволвираа и останатите млади, комуникацијата со медиумите.

ОСНОВАЊЕ НА ЛОКАЛНИОТ МЛАДИНСКИ СОВЕТ

На одржаното основачко собрание на 28.1.2015 г. беше основан Локалниот младински совет во Делчево. На основачкото собрание членовите на Собранието ја изгласаа структурата на Локалниот младински совет, а го усвоја и Статутот по којшто ќе работи младинското тело.

На Основачкото собрание беа присутни 9 претставници од организации-членки кои го сочинуваа Собранието на Локалниот младински совет:

1. **Регионален центар за Застапување** - Делчево, претставник Димитар Димитровски - претседател;
2. **РКЕЦ Терниче МК Делчево** - претставник Филип Тричков - член на Управен одбор;
3. **УМС Делчево** - претставник Љупчо Христов - претседател на Собрание;
4. **Демократска младина Делчево** - претставник Душка Мицевска - член и потпретседател на УО;
5. **КУД Гоце Делчево** - претставник Наталија Стојчевска - член и претседател на Управен одбор;
6. **ПСД Голак** - претставник Дарко Тодоровски - член на Управен одбор;
7. **Ученичка заедница при СОУ Методи Митевски - Брици, Делчево** - претставник Мери Мицевска, член на Надзорен одбор;
8. **Младински образовен форум** - претставник Андреа Велиновска - член на Управен одбор

МЛАДИТЕ ОДЛУЧУВААТ

9. **НУЦК Никола Јонков Вапцаров, Делчево** - претставник Љупка Спасевска, член и претседател на Комисија за верификација;
10. **СДММ Делчево** - претставник Марио Димитровски - член на Надзорен одбор.

Во составот на Локалниот младински совет има претставници од граѓански организации, подмладоци на политички партии, средношколски заедници, како и претставници од културни и спортски друштва. Иницијативата за формирање е на Младински образовен форум како спроведувач на проектот во партнерство со Центарот за меѓукултурен дијалог во соработка со Регионалниот центар за застапување - Делчево. Исто така, иницијативата доби поддршка и од градоначалникот на Општина Делчево, Дарко Шехтански.

Советот на млади во Општина Делчево е регистриран како невладина организација. Во својата структура предвидува: собрание, управен одбор, надзорен одбор и ќе се формираат работни тела по потреба. Младинскиот совет брои 11 членови од различни организации, а мандатите на избраните тела, како и на претседателот на советот се во времетраење од 2 години. Младинскиот совет ќе дејствува во полето на младите, односно во подобрување на условите на младите на локално ниво. Локалниот младински совет сè уште нема реализирано активности, освен јавниот настан каде се промовираше младинскиот совет. Досега реализирани се неколку средби со младите од Општината и младински организации, како и со градоначалникот на Општина Делчево со цел да се информираат за основањето на младинскиот совет и неговата работа. Следна активност на младинскиот совет е пишување на младинската стратегија.

Локалниот младински совет како тело коешто ги застапува младите во Општината се залага за вклучување на младите во донесувањето одлуки на локално ниво, поголема заинтересираност и вклучување на младинските организации во советот давајќи свој придонес во подобрувањето на состојбата на младите во Општината, информирање за состојбата на младите, поголема заинтересираност на локалните младински организации во вклучувањето во младинскиот совет, поголема креативност и младинско здружување од страна на младите, како и поддршка помеѓу самите млади.

Подготвил:
ВАЛЕРИЈА СОКОЛОВА

КИЧЕВО

ПРОФИЛ НА МЛАДИТЕ ВО ОПШТИНА КИЧЕВО

Најиво на Општина Кичево, според Државниот завод за статистика, бројот на млади од 15 до 29 години изнесува 14 692 жители или 25,69 % од вкупното население во градот. На територијата на Општина Кичево има 2 средни општински училишта ОСУ „Дрита“-Кичево и ОСУ „Мирко Милески“-Кичево. Од високообразовни институции, во градот постојат дисперзирани студии на Техничко-технолошкиот факултет и Правен факултет-Кичево, при „Св. Климент Охридски“ од Битола и дисперзирани студии на Правен факултет, Економскиот факултет, насока Сметководство и финансии и дисперзирани студии на Филолошкиот факултет, насока Англиски јазик, при Државниот Универзитет во Тетово.

МЛАДИНСКО ОРГАНИЗИРАЊЕ ВО ОПШТИНА КИЧЕВО

Во Општина Кичево функционираат повеќе организации или тела кои работат на младински прашања и кои во својата работа ги вклучуваат младите. Такви организации се младинските организации, организациите за млади, средношколските заедници, културно-уметнички друштва и политички подмладоци и од поново време како младинско организирање е и локалниот младински совет.

ПОТРЕБИТЕ НА МЛАДИТЕ ВО ОПШТИНА КИЧЕВО

Во периодот од април до мај, Младинскиот образовен форум и Центарот за меѓукултурен дијалог спроведоа анкета која имаше за цел да ги испита потребите и проблемите со кои се соочуваат младите на локално ниво во Општина Кичево. Во примерокот беа вклучени испитаници од 15 до 29 години. Според резултатите на оваа анкетана, најистакнати потреби на младите во Општина Кичево на кои треба локалниот младински совет да се фокусира во својата работа се:

МЛАДИТЕ ОДЛУЧУВААТ

- Транспарентноста на институциите за нивната работа. Па така, младите во Кичево се имаат изјаснето дека немаат доверба во локалните институции, не се информирани за работата на локалните институции, како и дека не се информирани за услугите кои институциите ги даваат;
- Учество на младите во процесите на одлучување како во донесувањето на одлуките на локално ниво, така и во донесувањето на одлуките во училиштата. Со основањето на локалниот младински совет во Општина Кичево еден од приоритетите на младите се исполнува, па останува овој младински совет да работи и на вклучување на младите во донесувањето на одлуките во училиштата;
- Политиката за вработување на младите е еден од позначајните проблеми за младите на локално ниво. Повеќе од половина млади во Кичево, односно 58,8 %, позитивно се изјасниле дека целосно се согласуваат со тврдењето дека приоритетен проблем е непостоењето на достапни обуки кои би ги зголемиле работните вештини на младите. Дополнително, младите во Кичево се изјасниле дека не се запознаени со политиките за зголемување на вработеноста поддржани од страна на државата, односно мерките за самовработување (на пр. фондови за започнување на бизниси, бизнис-инкубатори и сл.). За младите во Кичево многу битен проблем за решавање се и социјалните бенефиции кои се на многу ниско ниво (попусти во културни установи, јавен превоз, попусти во услугите кои ги користат);
- Во однос на прашањата поврзани со можностите за образование, речиси половина од испитаните млади во Кичево сметаат дека високото образование е недостапно за сите и исто како и неформалното образование кое одговара на потребите и интересите на младите.

ИНИЦИЈАТИВА ЗА ФОРМИРАЊЕ НА ЛОКАЛЕН МЛАДИНСКИ СОВЕТ ВО ОПШТИНА КИЧЕВО

Со цел унапредување на локалните младински политики, 20 месеци се спроведува проект „Развој на локални младински политики и локално младинско учество во 12 општини“, согласно со кој спроведени беа следните активности во Општина Кичево:

- Како прва активност се изврши мапирање на младински организации во градот, по што се пристапи кон формирање на младинското јадро во Кичево. Во младинските јадра беа вклучени претставници на младински организации и средношколски заедници. Оваа иницијатива од самиот почеток беше комплетно поддржана од Општина Кичево и од градоначалникот, кои секојдневно и постојано ги споделуваа активностите на младинското јадро;
- Следна активност беа реализирани тренинзи, преку кои се зајакнаа капацитетите на младинските јадра. Како резултат на одржаните тренинзи, младинското јадро во Кичево реализираше јавен настан, информативна трибина „Сè што е за млади, без млади, не е за млади“. Целта на настанот беше да се развие дискусија за потребите и приоритетите на младите во Кичево, како и да се развие свеста кај младите и локалните институции за важноста на гласот на младите и потребата од нивно вклучување во процесот на

носење одлуки. Дополнително со овој настан се поттикна соработката помеѓу сите етнички групи во Кичево, како и соработка на сите локални невладини организации во спроведувањето на понатамошни заеднички акции и настани кои имаат за цел формирање на Локален младински совет кој ќе дејствува на ниво на Општина Кичево;

- Следна фаза од активностите беше формирањето на Иницијативен одбор за формирање Локален младински совет во Кичево. Во овој Иницијативен одбор вклучени беа млади од различни политички, етнички и образовни позадини, кои ги застапуваа своите интереси и заеднички работеа на основање на младинскиот совет. Во иницијативниот одбор беа вклучени претставници на младински организации, средношколски заедници, студентски организации, политички подмладоци, како и претставници на културно-уметнички друштва. Во овој период се одржаа тренинзи за јакнење на капацитетите на иницијативниот одбор. По реализираните обуки, иницијативниот одбор за формирањето на локалниот младински совет во Кичево одржа јавен настан, заеднички перформанс на младинските здруженија, „Не ти треба Wi-Fi, вклучи се! Здружена младина за посветла иднина!“, настан кој имаше за цел да ја промовира потребата за формирање на младински совет во Општина Кичево. Настанот беше организиран со цел да се промовира иницијативата за формирање на младински совет во Општина Кичево. Одржана беше и кампања за промоција на активностите на иницијативниот одбор за формирање на Локален младински совет, како и за промоција на деновите на младинско вмрежување.

Темите за реализација на јавните настани беа избрани од самите членови на младинските јадра и од членовите на иницијативните одбори. Претходно беа извршени анализи од самите членови помеѓу младите во градот и беше утврдена нивната приоритетност. За имплементација на овие активности, заради добро воспоставената соработка, Општината ја поддржуваше секоја активност. Локалната заедница преку реализираните активности се запозна со работата на младинските организации и на иницијативниот одбор и даде целосна поддршка. Дополнително, поддршка дадоа и локалните медиуми кои ги објавуваа приложените од одржаните јавни настани во градот.

осакувам да изразам целосна благодарност до младината на Општина Кичево, којашто во континуитет ги поддржуваала проектите на Општината. Сега тие ќе имаат поцелосен пристап за сè-кое преземено дејствие во интерес на граѓаните.

г. Фатмир Дехари

градоначалникот на
Општина Кичево

МЛАДИНСКИ СОВЕТ ВО ОПШТИНА КИЧЕВО

На ниво на Општина Кичево, основан е Младински совет. Младинскиот совет во Кичево е прифатен како формално тело на Општина Кичево, поточно како советодавно тело на Општината за младите и младинските прашања. Советот е составен од 11 членови, од кои 8 се од граѓански сектор, 1 од средношколската унија, 1 од студентската унија и 1 претставник од редовите на општинската администрација на Општина Кичево, именуван од страна на градоначалникот во улога на координатор на Младинскиот совет. Истите се избрани по претходно расписан јавен повик од страна на Општина Кичево, именувани од страна на Советот на Општина Кичево, по предлог на соодветната комисија при Советот на Општина Кичево.

МЛАДИТЕ ОДЛУЧУВААТ

Нивниот мандат трае две години. Младинскиот советот е основан од страна на Советот на Општина Кичево, на седница одржана на 18.6.2015.

Сумарно, во Општина Кичево е неопходно активирање на поголем број членови во младинските организации, запознавање со нивните права и можности за учество во донесувањето одлуки кои се значајни за младите, како и поттикнување на ангажираноста на младинските организации за подигање на свеста кај младите. Особено значајно е учеството на институциите, пред сè, на Општина Кичево, во овозможување на поголема информираност на младите, преку создавање услови за информирање и директно запознавање на младите со нивните права, вклучување и учество на младите во активностите на Општината. Без сомнение дека сето ова би се постигнало преку поддршката на новоформираното тело, Младинскиот совет во Кичево.

Подготвил:
ГОЦЕ ЉУБИНОСКИ

КРАТОВО

ПРОФИЛ НА МЛАДИТЕ ВО ОПШТИНА КРАТОВО

Cпоред последните податоци од Државниот завод за статистика во Р Македонија, Општина Кратово брои 9 564 жители, од кои 20,18% се млади на возраст од 15 до 29 години, односно вкупно 1 949 лица. Вработеноста на младите на возраст од 15 до 24 години - вработени се само 8 млади од вкупно 1 234, но треба да се земе предвид дека младите на оваа возраст најчесто се дел од процесот на средно и високо образование. Во Општина Кратово има само едно основно училиште „Кочо Рацин“ и едно средно општинско училиште „Митко Пенчуклиски“, кое се дели на неколку насоки: општа гимназија, природно-математичка гимназија, туризам и прехранбена технологија. Во 2014 година во ова средно училиште се запишале вкупно 270 ученици.

Во однос на можностите за спортски активности, во Општина Кратово постои 1 спортска сала, 1 стадион и 1 олимписки базен (од отворен тип и функционален во текот на летниот период). Општината располага и со 1 кино сала, како можност за младите.

ПРОФИЛ НА МЛАДИНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ И СТРУКТУРИ ВО ОПШТИНА КРАТОВО

На територијата на Општина Кратово се регистрирани и активно дејствуваат девет младински организации, вклучително политичките подмладоци, и тоа: Црвен Крст, РРОМА, Регионален центар за одржлив развој, Екократер, КУД „Ефрем Каранов“, СПМ, УМС и СДСМ.

МЛАДИНСКИ ПОЛИТИКИ ВО ОПШТИНА КРАТОВО

Во досегашната работа на Општината нема усвоено локална младинска стратегија или пак акциски план за работа на младите. Со ова политиките на младите во Општината беа многу малку застапени. Со основањето на Советот се изработи и Локална младинска стратегија и Акциски план според кој ќе се имплементираат активностите за младите во Општина Кратово.

ПРЕДИЗВИЦИ СО КОИ СЕ СООЧУВААТ МЛАДИТЕ ВО ОПШТИНА КРАТОВО

Според информациите од истражувањето кое се спроведе во Општина Кратово, образованието беше истакнато како еден од проблемите на младите и беа посочени предизвиците со кои се соочуваат младите во Општина Кратово. Па така, младите имаат потреба од по-профессионална работа на наставниците за подигнување на квалитетот на образование. Во Општина Кратово учениците од руралните средини имаат проблем со превоз до училиште, што ќе претставува предизвик за локалниот младински совет во соработка со Општината да пристапат кон решавање на овој проблем. Во однос на образоването посебно се истакнува и високото образование, односно поголемиот дел од испитаниците го делат мислењето дека високото образование не е пристапно до секој што сака да студира. Кај формалното образование поголемиот дел, односно 48 % од испитаниците одговориле дека во Општина Кратово нема доволен број обуки за доквалификација и стручно оспособување, што е потреба на младите, но како проблем се јавува и тоа дека младите не се заинтересирани да посетуваат стручно образование наспроти гимназиското образование.

Неформалното образование и можностите за негова посета се ретко застапени и младите немаат можност да имаат неформално образование какво што сакаат (обуки, летни академии и семинари), а голем дел од младите не се ни заинтересирани да се вклучат во какво било неформално образование. Ваквата состојба треба да биде во фокус на работата на локалниот младински совет со цел да се подигне нивото на заинтересираност кај младите за обуки и достапноста на неформалното образование во Општина Кратово.

Истражувањето покажа дека библиотеките и читалните се во лоша состојба (лоша инфраструктура, односно мал книжен фонд). Повеќе од половина од испитаниците одговориле дека во Општина Кратово има недостиг од театарски претстави, кино-проекции и изложбени поставки. Младите немаат можност од вклучување и организирање на иницијативи и настани од културен карактер, а, исто така, не постојат можности да се обучат и стекнат со практично знаење за разни уметнички приоди.

Според резултатите од истражувањето, во Општина Кратово не постојат игралишта, ниту клубови за сите видови спорт. Дел од испитаниците се согласуваат дека недостасуваат и спортски натпревари во оваа општина.

Како и на национално ниво, така и на локално ниво невработеноста на младите претставува сериозен проблем. Во Општина Кратово еден од приоритетните проблеми е недостигот од обуки за младите кои би ги зголемиле нивните работни вештини. Младите не се информирани за огласите за вработување, како и со политиките за зголемување на вработеноста поддржани од страна на државата, односно со мерките за самоработување. Истражувањето покажа дека моментално не постои нешто што вистински помага за зголемување на вработеноста на младите во Кратово и тие не се во можност да си остварат сопствено место за живеење. Голем дел од младите ја напуштаат Општината само поради фактот што не се задоволни од условите за живот кој таа ги нуди и со цел да најдат работа надвор од своето родно место. Најголемиот дел од младите кои заминуваат на студии во друг град не се враќаат назад во Кратово.

ЛОКАЛНАТА ЗАЕДНИЦА И МЛАДИНСКИ СОВЕТ ВО ОПШТИНА КРАТОВО

Во изманиите 15-ина години во Општина Кратово биле веќе формирани два младински совети, но за жал не функционирале повеќе од една година. Иницијативата за основање нов и функционален совет на млади, кој ќе работи за застапување на интересите и потребите на младите во Кратово, започна во декември 2013 година со отпочнување на реализација на проектот „Развој на локално младинско учество и локални младински политики“.

Главната цел на проектот е да се зајакнат капацитетите на младинското здружување на локално ниво, нивно формално препознавање од страна на општините, како и заедничка работа за унапредување на младинските политики на локално ниво, преку развој на младински активизам, младинска работа и младинско учество во процесите на носење одлуки, што всушност многу придонесе во Општина Кратово за разбирање и работа на младинските политики и младинското здружување.

Првиот чекор за реализација на проектот во Општина Кратово беше потпишувањето на меморандум за соработка со Општина Кратово. Со ова се воспостави одлична соработка со Општина Кратово и започна заедничката соработка на Центарот за меѓукултурен дијалог, Младински образовен форум и Општина Кратово за воспоставување на функционален младински совет и развивање на локална младинска стратегија.

Во мај 2014 година беше формирано младинско јадро за основање Локален младински совет, составен од 5 претставници на младински организации, неформални здруженија на млади и политички подмладоци. Членовите во периодот од март до мај 2014 година посетија циклус-обуки и тоа за: младинско учество и младински политики, аргументирано изразување, лобирање и застапување, нови медиуми и интернет-активизам и организација на настан, кои придонесоа за подигнување на знаењата и капацитетите за работа на претставниците. По завршувањето на овие циклус-обуки, младинското јадро организираше јавен настан за промовирање на иницијативата за основање на младински совет, кој се одржа во текот на месец јуни под мотото „Младите се враќаат во игра!“, за да може да се истакне моќта која ќе ја имаат младите во процесот на донесување одлуки на локално ниво. Истите тие членови имаат можност да учествуваат на студиска посета во Солун во јули, каде се запознаа со успешни приказни и со работата на младинските организации во Солун и поширокиот регион.

Во втората фаза од проектот во Општина Кратово се распиша повик за основање на Иницијативен одбор, во кој членуваа по еден претставник од секоја младинска организација и политички подмладок во Кратово (Црвен крст, РРОМА, Регионален центар за одржлив развој, Младински образовен форум, УМС, СДСМ, СПМ, Ефрем Каанов и ЕКОКРАТЕР). Во текот на месеците октомври и ноември 2014 година, членовите на ИО имаат можност за градење на своите капацитети преку учество на циклус-обуки меѓу кои особено битна беше обуката одржана од страна на претставници на локалната самоуправа. Во текот на месец декември во хотел „Кратис“ се одржа Саем на младински успеси со цел промовирање на иницијативата за основање на совет на млади во Кратово. И на истиот присуствуваа околу 60-ина учесници.

По овие активности, Советот на Општина Кратово донесе одлука за основање на ЛМС поради што беше објавен повик за пријавување на членови во тој младински совет. Во текот на

МЛАДИТЕ ОДЛУЧУВААТ

месец декември, Советот на Општина Кратово донесе одлука со која го формираше локалниот младински совет и направи избор на негови членови.

Во текот на месец мај во хотел „Кратис“ се организираше јавен настан „Промоција на Локален младински совет“. На посетителите на настанот им беа претставени петмината членови на младинскиот совет, активностите кои претходеа на основањето на младинскиот совет, мисијата и визијата на локалниот младински совет во Кратово и идните активности.

СТРУКТУРА И ФОРМА НА МЛАДИНСКИОТ СОВЕТ

Со Решение на Советот на Општина Кратово на 26.12.2014 година беа избрани и именувани 5-мина членови на Совет на млади во Општина Кратово: Даниела Тодосова, Влатко Стојановски, Денис Демовски, Адријан Иванов и Петарче Златанов.

Советот на млади во Општина Кратово е неформално тело. За претседател на Советот е избрана Даниела Тодосова. Младинскиот совет е репрезентативно тело на младите во Кратово, кое се залага за социо-економска интеграција на младите и нивно признавање како значаен политички фактор. Членовите на младинскиот совет ќе работат на постигнување на овие цели преку спроведување на активистички иницијативи, застапување за квалитетни младински политики, јакнење на капацитетите на младите и младинските форми на организирање и посредување помеѓу локалната самоуправа и младите.

ПРЕПОРАКИ ЗА РАБОТА НА СОВЕТОТ И УНАПРЕДУВАЊЕ НА МЛАДИНСКИТЕ ПОЛИТИКИ

Очекувањата од работата на ЛМС се големи и многубројни. Од ЛМС се очекува да оствари успешни младински политики преку достојно претставување, воспоставување конструктивна комуникација со јавните институции и посветена работа во интерес на младите во Кратово.

Имајќи ги предвид резултатите од истражувањето и приоритетите на Стратегијата за млади во Кратово 2015-2020, од Советот за млади во Кратово се очекува да ја подобри општата перцепција на младите во Кратово и да создаде клима за младински активизам во Кратово. Како прва задача на ЛМС ќе биде поуспешно претставување и стекнување доверба од младите во Кратово. Ова ќе се оствари доколку доследно ги реализираат активностите предвидени во Акцискиот план за реализација на Стратегијата за млади и вклучување на сите младински организации и јавни институции при спроведување на активностите. Притоа треба да се посвети внимание на транспарентноста за работата на ЛМС и медиумското претставување.

Најголем предизвик на ЛМС претставува младинската невработеност и енормната емиграција на младите надвор од Кратово. Ова е еден од стратешките приоритети и препораките до ЛМС се да ги вклучат сите заинтересирани страни и сегменти во заедницата во реализација на активностите за остварување на целите во надминување на овој проблем. Од ЛМС се очекува да ја подобрят состојбата и во останатите сегменти, како на пример во областа на неформалното образование преку градење на капацитетите кај младите за стручни вештини, збогатување на културниот живот преку сопствено ангажирање во организирање разни културни манифестации и соработка со надлежните институции, зголемување на соработката

со локалната самоуправа, како и со сите други локални институции преку одржување редовни средби и реализирање заеднички активности. Исто така, препорака до ЛМС е да ја подобри и развие комуникацијата со приватниот и јавниот сектор во интерес на промовирање и поддршка на спортскиот живот кај младите во Кратово.

За успешно спроведување на младинските политики, ЛМС треба да остварува редовна комуникација меѓу локалните и националните институции, да соработува со младинските организации, да најде начин за вклучување на младите во носење на своите одлуки и навремено да ја информира јавноста за идеите, одлуките, активностите и остварените резултати.

Подготвил:

ЈАСМИНА ДАВИТКОВСКА

ЛИПКОВО

ПРОФИЛ НА МЛАДИТЕ ВО ОПШТИНА ЛИПКОВО

Младите во Општина Липково се составен и значителен дел од целокупното население гледајќи од аспект на возрасната категорија, односно од вкупно 29 605 број на жители, 15 029 се млади на возраст од 0 до 29 години што претставува повеќе од 50 % од населението. Во Општина Липково младите можат да ги следат образовните процеси во основно и средно училиште. Во основните училишта има 3 468 ученици, додека во средните училишта настава следат 535 ученици. Миграцијата на младите претставува еден од позначајните проблеми со којшто младите од оваа општина се соочуваат, односно по завршување на студиите младите сè повеќе имаат тенденции да ја напуштат Општината поради немање преспектива на што укажува и истражувањето за потребите на младите каде што испитаните млади сметаат дека приоритетен проблем за решавање е невраќањето на младите назад во Општината по завршување на студиите. Исто така, од големо значење е неможноста за движење низ делови внатре во Општината, но и поврзување со други делови од регионот што значајно влијае врз можноста за просперитет.

МЛАДИНСКО ОРГАНИЗИРАЊЕ ВО ОПШТИНА ЛИПКОВО

Во Општина Липково пред формирањето на локалниот младински совет не постоел никаков вид на организирана структура која би ги претставувала интересите на младите на локално ниво. Најчесто, младите учествувале во активности наменети за млади, додека пак во Општината има организации кои се повеќе фокусирани на спортски и културни активности. Немањето на младински организации кои работат од млади претставува голем предизвик во граѓанското општество во Липково.

ПРЕДИЗВИЦИ И ПОТРЕБИ НА МЛАДИТЕ ВО ОПШТИНА ЛИПКОВО

Младите во Општина Липково се соочени со разновидни предизвици. Едни од позначајните се во областа на животниот стандард, односно немањето на можности за работа или несодветното доквалификување, исто како имиграцијата која претставува значаен предизвик за младите да планираат живот во Општината, а тоа е проблем кој се врзува и со неучеството на младите во процесите на градење на различните политики кои ги засегаат нив.

ИНИЦИЈАТИВА ЗА ФОРМИРАЊЕ НА ЛОКАЛНИОТ МЛАДИНСКИ СОВЕТ ВО ОПШТИНА ЛИПКОВО

Формирањето на Локалниот младински совет произлзе од потребата за младинско организирање во оваа општина, но и од потребата на младите за имање структури преку кои би ги претставиле нивните права и потреби, но и би имале одреден степен на вклученост во процесот на донесување одлуки на локално ниво. Почнувајќи од процесот на формирањето на јадрата, односно промоција на истите, не само младите кои дадоа поддршка со присуство и заинтересираност за понатамошно вклучување туку и локалните институции и другите чинители во Општината испратија јасна порака за поддршка на истите. Потребата за вклучување на младите во процесите кои се однесуваат на донесување одлуки се рефлектираше во понатамошните активности на иницијативниот одбор којшто организираше настан во кој младите можеа да ги искажаат потребите и мислењето за нивната позиција и вклученост во општеството преку пишување на есеј на тема која ги опфаќа позицијата и потребите на младите. На настаните присуствуваа претежно средношколци и студенти како најзаинтересирана категорија на млади кои покажаа волја за приклучување кон работните процеси на Младинскиот совет. На настанот за промоција на новоформираниот Локален младински совет младите, кои учествуваа имаа можност да искажаат нивни идеи и предлози за понатамошната работа на Клубот на млади на ЛМС Липково. Младинскиот совет исто така доби голема поддршка и од локалните медиуми кои низ целиот процес, т.е. за време на сите активности присуствуваа и дадоа голем придонес за ширење на идејата за формирањето на Локалниот младински совет и информирање на младите за активностите.

ЛОКАЛЕН МЛАДИНСКИ СОВЕТ ВО ОПШТИНА ЛИПКОВО

Процесот на основање на Локалниот младински совет се одвиваше во неколку чекори. По завршување со промоција на иницијативниот одбор, истиот работеше на подготовкa на потребните документи и процедури за основачкото собрание. По одржување на неколку работни состаноци, се отвори повик до сите други младински структури и организации кои беа заинтересирани да се приклучат кон формирање на младинскиот совет. На деновите на вмрежување присуствуваа членови од различни организации и групи на младински здружувања кои исто така беа вклучени и во претходните процеси, односно иницијативниот одбор и јадрото. Ги подготвија потребните документи за регистрација и краткорочен акциски план за дејствување, односно се изгласа Статутот и структурата на советот која е составена од Собранието, Управниот одбор и Клубот за млади се дефинираа како работни тела на Советот на којшто можат да се приклучат сите заинтересирани млади кои сакаат да реализираат

МЛАДИТЕ ОДЛУЧУВААТ

локални активности. По деновите на вмрежување следеше Основачкото собрание каде што беа присутни сите дотогаш инволвирали страни, односно 11 членови на организацији и други форми на младинско здружување, а беа поканети и претставници од локалната самоуправа. Секогаш како предизвик се појавуваше неможноста за сеопфатно информирање и достапноста поради структурата на Општината која е составена од неколку села. По основањето, локалниот младински совет одржа и прес-конференција. За новоформираниот Совет беа информирани и локалните институции кои беа вклучени во целиот процес.

Од формирањето на Советот се одржани неколку состаноци за подготвка на локалната младинска стратегија за чија цел имаме воспоставено контакти со локалната власт за консултации. Долгорочен предизвик за Советот останува изнаоѓање средства за одржување на структурата и продлабочувањето на структурираниот дијалог со локалната власт.

Подготвил:
ФЛОРИМ РЕЦЕПИ

НЕГОТИНО

ПРОФИЛ НА МЛАДИТЕ ВО ОПШТИНА НЕГОТИНО

В однос на половата структура на населението, 50,89 % од жителите се од машки пол (9 777 жители), а 49,11 % се од женски пол (9 435 жители). Според етничката структура во Општината се застапени: Македонци 92,48 %, Албанци 0,16 %, Турци 1,26 %, Роми 2,36 %, Власи 0,07 %, Срби 3,26 %, Бошњаци 0,01 %, останати 0,40%. Во однос на структурата на населението според возраста, во Општина Неготино 27,6 % од населението е на возраст до 9 години, 57,9 % е на возраст од 20 до 60 и 14,5 % од населението е на возраст над 60 години.

Во Неготино не постои значајна разлика помеѓу бројот на машки и женски млади лица. Поточно, на возраст од 15 до 19 години вкупно има 1 204 млади од кои 615 машки, а 589 женски, на возраст од 20 до 24 години вкупно има 1 444 млади од кои 721 машки и 723 женски и на возраст од 25 до 29 години вкупно има 1 507 млади од кои 768 машки и 739 женски.

МЛАДИНСКО ОРГАНИЗИРАЊЕ ВО ОПШТИНА НЕГОТИНО

Општина Неготино изобилува со различна структура на младински организации и структури. Целиот тој микс на организации отвора различни можности за информирање, учество и одлучување на младите од оваа општина. Во Општина Неготино постојат локални младински организации кои работат со проекти поврзани за младите и истите се имплементирани од младите, политичките подмладоци кои имплементираат проекти кои ги таргетираат младите и кои се засновани на вредностите на нивните политички партии, средношколските заедници кои се водени од средношколци и се залагаат за унапредување на положбата на младите во средното училиште и културни и спортски организации кои имплементираат проекти поврзани со култура и спорт, еколошки организации кои се залагаат за подобрување на заедницата и еколошка одржливост во Општината.

МЛАДИНСКИ ПОЛИТИКИ ВО ОПШТИНА НЕГОТИНО

Младите лица од Неготино преку своите активности, како и преку креирање на младински коалиции, сојузи и работни групи, постојано се стремат кон унапредување на можностите за младите на локално ниво. Еден од позначајните документи за младите на локално ниво е Локалната младинска стратегија која се однесува за периодот од 2012 до 2016 година. Промовирајќи го законот за волонтерство, дел од младинските организации овозможија место за размена на искуства и знаења за повеќе локални и интернационални волонтери кои имаат можност да извршуваат пракса во локални и странски организации и институции. Соработката на локално ниво постоела и во спроведувањето на истражувања и изготвување на анализи, а доста ефективни се и анкетите и фокус-групите.

ПРЕДИЗВИЦИ СО КОИ СЕ СООЧУВААТ МЛАДИТЕ ВО ОПШТИНА НЕГОТИНО

Пред почетокот на реализацијата на проектните активности, проектниот тим реализираше онлајн анкета, која имаше за цел да ги испита потребите и ставовите на младите од Општината за проблемите и предизвиците со кои се соочуваат младите на локално ниво. Дополнително, истражувањето ги утврди приоритетните проблеми за решавање според младите:

- Младинско информирање: Зголемена достапност на информациите за можностите на младите за активен социјален живот на локално ниво, на кои тие може да дејствуваат/ влијаат во својата околина;
- Младинско учество/активизам/волонтерство: Вклучување на младите во социјалниот живот на локално ниво, зголемување на свеста на младите за продобивките од активизамот и волонтерството и овозможување на нивно учество во процесот на донесување одлуки на локално ниво;
- Образование: Подобрување на квалитетот на образоването, вклучување на младите преку формално и неформално образование;
- Спорт и култура: Подобрување на квалитетот на постојаните услови за развој на спортом и културата и преку унапредување на достапност на младите до културните и спортските активности.

ИНИЦИЈАТИВА ЗА ФОРМИРАЊЕ НА ЛОКАЛЕН МЛАДИНСКИ СОВЕТ

По формирањето Иницијативен одбор за работа на младинските активности во Општина Неготино беа реализирани и 5 тренинзи кои имаа за цел да ги запознаат членовите на Иницијативниот одбор со процесот на создавање Младински совет, надлежностите кои би ги имал Советот, организацијата на настани и односот на Советот со останатите засегнати страни и јавноста.

По реализираните обуки, Иницијативниот одбор за формирање на Совет на млади во Општина Неготино ги дефинираше акциите за застапување на Локалниот младински совет. Воедно, преку придонесот на сите претставници на младинските организации беше дефинирана и рамка на активности за формирање на Совет на млади во Неготино.

Преку јавни настани и јавни кампањи, Иницијативниот одбор активно работеше на промоција на идејата и потребата од Локален младински совет во Неготино. Организираните настани иницираа процес на креирање Младински совет, како највисоко претставничко тело на младите во нивните општини и како нивна платформа за носење одлуки и граѓански активизам.

Дополнително, беа организирани и деновите на вмрежување чија главна цел беше охрабрување и вмрежување на невладините младински организации на локално ниво за развој

на инклузивна и претставничка структура/платформа на младински организации и младински структури.

Од огромно значење за младите лица вклучени во овој процес беше поддршката која тие ја добиваа од Советот на Општина Неготино, како и од градоначалникот на Општина Неготино кои пристапија дури и кон менување делови од Статутот на Општина Неготино за зголемување на бројот на членови дел од Младинскиот совет, како и тематики кои беа издвоени од младите советници.

По завршувањето на наведените активности, се објави јавен повик за членови на Младинскиот совет на кој можеа да аплицираат сите заинтересирани организации со свои претставници. Потоа, на избори беа изгласани членовите на Советот на млади на Општина Неготино. Откога се дефинираше структурата на Советот, членовите на Младинскиот совет од Општина Неготино, заедно со координаторот на проектот, како и со други млади лица, средношколци и организации од Општина Неготино, одржаа работен состанок за потребите на младите, решавање на нивните проблеми по кој изготвија акционен план за работа за 2015/2016 година. Воедно беше разгледана и редефинирана стратегијата за млади од 2012/2016 . По ова беше одржана и првата седница на младите советници на која се избраа и органите за работа, а беше изгласан и акциониот план за 2015/2016 година

МЛАДИНСКИ СОВЕТ ВО ОПШТИНА НЕГОТИНО

Во општина Неготино Советот на млади е составен од следниве органи:

1. Собрание - составено од 11 претставници на локални младински организации/помладодци на политички партии/клубови/средношколски заедници избрани на отворен повик;
2. Претседател - го претставува Советот на млади и потпишува документи за работа;
3. Секретар - помага во работата на претседателот, го заменува и ги информира сите советници за активностите на Младинскиот совет;
4. Благајник - располага со финансиските на Советот; Соработник за односи со јавноста - го застапува Советот на млади во медиумите, одговорен е за комуникација со јавноста и се прижи за имиџот на Советот;
5. Работни групи за: образование и наука; екологија, соработка со HBO-секторот, младинска политика и младинско информирање, култура, поддршка при вработување и спорт. Во секоја од работните групи работат младите советници во партнерство со сите заинтересирани млади лица од Општина Неготино;
6. Надзорен одбор - ја надгледува работата на младите советници и се грижи за успешно и навремено реализација на активностите на советот.

МЛАДИНСКИ СОВЕТ НА ОПШТИНА НЕГОТИНО

Младинскиот совет на Општина Неготино е составен од 11 члена од 11 младински организации, средношколски организации и помладоци на политички партии. Мандатот на членовите на Локалниот младински совет е 4 години и секој член има по еден глас. Советот одржува седници најмалку еднаш во два месеци и носи одлуки со мнозинство гласови под услов на седницата да присуствуваат мнозинство од вкупно избраните членови на советот.

Стеван Андонов

Младинска организација при СОУ „Св. Кирил и Методиј“;

Томислав Насков

Здружение на граѓани Центар за регионален одржлив развој;

Анета Трајкова

Младински образовен форум -МОФ;

Мите Јаначков

Медиум - Неготино Инфо

Јордан Лазов

Клуб на млади при ООЦК Неготино

Ѓорѓи Јованов

Планинско друштво АНТИГОНЕА Неготино

Кристина Тодорова

Здружение на граѓани ЕКОВИТА

Никола Богоски

Социјалдемократската младина на Македонија (СДММ)

Ивона Атанасова

Унија на млади сили - ВМРО ДПМНЕ - Неготино

Дејан Пановски

КУД Ацо Ѓорчев - Неготино

Тоде Мицов

Навивачка група ВИНАРИ - Неготино

МЛАДИНСКИ СОВЕТ

НА ОПШТИНА НЕГОТИНО

СОБРАНИЕ

НАДЗОРЕН ОДБОР

СЕКРЕТАР

БЛАГАЈНИК

РАБОТНИ ГРУПИ

ПРЕТСЕДАТЕЛ

СОРАБОТНИК ЗА

ОДНОСИ СО ЈАВНОСТА

Подготвил:

ЕМИЛИЈА АНДОНОВА

СТРУГА

ПРОФИЛ НА МЛАДИТЕ ВО ОПШТИНА СТРУГА

Cпоред статистичките податоци од 2013 година, во Струга живеат 18 461 млади на возраст од 15 до 29 години, од кои 9 391 се мажи и 9 070 се жени. Младите своето образование во Општината го започнуваат во две основни училишта во кои во учебната 2013/2014 учеле 5 865 ученици на три наставни јазици, за потоа своето образование да го продолжат во гимназија или средно стручно училиште кое во својот капацитет има 6 стручни насоки и во учебната 2013/2014 настава слушале 3 071. Покрај државните училишта има и две приватни. По завршувањето на средното образование, младите може да продолжат во две високообразовни институции-дисперзираните студии на правниот и економскиот факултет или на приватниот факултет.

МЛАДИНСКО ОРГАНИЗИРАЊЕ ВО ОПШТИНА СТРУГА

Младинските организации кои работат во полето на развој на младите и креирањето на младинските политики во Општината, а кои работат исклучиво на ова поле се многу малку. Постојат организации кои покрај останатите тематики обработуваат и дел за млади кој во случајов не придонесува во поголеми размери за подобрување на состојбата на младите.

Постојат две организации кои константно работат на полето на младите и креирањето на младинските политики и се активни учесници во консултација со Општината и во креирањето на стратешките документи за млади.

Изминатиот период не се јавува некое позначајно здружување на младите и младинските организации сè до иницијативата за формирање на младински совет на која се приклучија околу 15 младински организации, организации за млади, како и подмладоци на политички партии.

МЛАДИНСКИ ПОЛИТИКИ ВО ОПШТИНА СТРУГА

МЛАДИТЕ ОДЛУЧУВААТ

Креирањето на младински политики во Општина Струга е процес кој започна да се движи изминативе две години со поголем интензитет и креирање на официјални документи со кои се опфаќаат младите и младинските политики.

Во текот на изминатите две години, Општината во соработка со невладиниот сектор и преку консултативни средби со младите ја креираше стратегијата за млади на Општина Струга. По креирањето на стратегијата преку истиот процес беше креиран и Акцискиот план за работа.

На истиот начин се креирани и стратегијата за образование, како и стратегијата за соработка со невладиниот сектор кои ги вклучуваат младите и младинските политики преку процесот на имплементација.

И покрај тоа што овие документи се веќе креирани и изгласани од страна на Советот на Општината, сепак нивната имплементација засега не е започната.

Општината засега прави некои напори, но тоа не е доволно за да се придвижи процесот на спроведување на стратегијата и акциските планови во практика.

Она на што би требало да се посвети повеќе внимание со цел да се подобри состојбата е креирањето на Младинскиот совет, како и дефинирање на секторот за млади во Општината чија единствена цел би биле младите и младинските политики.

ПРЕДИЗВИЦИ СО КОИ СЕ СООЧУВААТ МЛАДИТЕ ВО ОПШТИНА СТРУГА

Проблемите во образованието (формалното и неформалното) младите ги потенцираат како приоритетни за решавање во секоја општина, па така и Општина Струга не е исклучок. Па така, првенствено се истакнува високото образование и тоа дека понудените опции за високо образование се многу малку и затоа младите своето студирање се одлучуваат да го продолжат надвор од Општината. Според истражувањето, испитаниците сметаат дека не секој кој сака може да го продолжи високото образование (71 %), што веројатно се должи на материјалната состојба на младите во Општината. Доколку младите пак одлучат да завршат со образование по средното училиште, проблемот се јавува кај можностите за стручно образование, односно дека не се нудат големи можности за курсеви за стручно образование (42,9 %). Во однос на неформалното образование, испитаниците сметаат дека неформалното образование е застапено во повеќе форми во Општината. Испитаниците (57,1 %) сметаат дека тоа не е доволно за да им помогне во полесно наоѓање на работа.

Како најголем проблем во Општината, како и во целата наша држава се јавува невработеноста. Невработеноста на младите директно влијае и врз нивниот квалитет на живот. Поради овие причини младите се одлучуваат да ја напуштат Општината, дури 85,7 % сметаат дека не се понудени добри услови.

Покрај проблемите со невработеноста, младите се соочуваат и со предизвици од се-којдневното живеење. Културната сцена секоја година сè повеќе ја губи борбата за доминација бидејќи настаните кои се случуваат се многу малку и се со многу мала посетеност од страна на младите без разлика на квалитетот и програмата која е понудена. Па така, 85 % сметаат дека понудата за театарски претстави е многу лоша, проекциите на филмови се многу ретки (92 %), а изложбите исто така не се случуваат многу често (71 %).

Ова се најголемите предизвици на кои ќе треба да работи Локалниот младински совет во Општина Струга, како и самата Општина за унапредување на состојбата на младите на локално ниво.

ИНИЦИЈАТИВА ЗА ФОРМИРАЊЕ НА ЛОКАЛЕН МЛАДИНСКИ СОВЕТ ВО ОПШТИНА СТРУГА

Процесот за креирање на Младинскиот совет во Општината започна со формирањето на младинското јадро кое беше составено од 6 членови кои беа од различните етнички заедници кои живеат во Општината, како и од различни младински форми на организирање. По оформувањето на младинското јадро следеа низа тренинзи кои придонесоа за градење на капацитетите на младите за поуспешно застапување за основање на Локален младински совет.

Ваквата ситуација придонесе да се склучи меморандум за соработка со градоначалникот на Општина Струга за поддршка на активностите на проектот, поддршка на младите и младинските организации во Општината и воспоставување на идна успешна соработка за основање на Локален младински совет.

Младинското јадро иницираше настан против говорот на омраза во Општината кој беше покриен со уметнички графити. Овој настан наиде на позитивни реакции и поддршка од страна на младите и на Општина Струга и предизвика интерес за процесот.

По завршувањето на настанот, младинското јадро преку редовни средби ги информираше младинските организации и организациите за млади за идејата за формирање на Младински совет во Општината и потребата од нивното активно учество. Ваквите заложби на младинското јадро предвидоа формирање на Иницијативен одбор на младинските организации на Општина Струга за основање на Локален младински совет, каде се приклучуваат и многу други организации.

По креирањето на Иницијативниот одбор, како втора фаза се зголеми интензитетот за иницијативата за формирање на Младинскиот совет во Општината. Активната вклученост на по-голема група млади и организации придонесе голем број од младите во локалната заедница да станат љубопитни за процесот и да се активираат.

Активноста за поттикнување на младите да станат свесни за своите проблеми од страна на Иницијативниот одбор преку разгледници кои ја прикажуваат реалната слика претставуваше една од клучните мотивации за активирање на младите.

МЛАДИНСКИ СОВЕТ ВО ОПШТИНА СТРУГА

Формирањето и структурата на Младинскиот совет ги вклучува сите младински организации и организации за млади, како и политички подмладоци, средношколски и студентски унии кои ги исполнуваат условите за членство во Советот пропишани со Статутот, но исто така ја вклучуваат и Општината преку претставничко тело и или секторот кој работи со млади.

Органи кои се дефинирани според Статутот на Младинскиот совет на Општина Струга (МСОС) се Собранието кое претставува највисок орган и го сочинуваат претставници од сите организации членки на Советот.

Управувањето со организацијата во период меѓу две седници на Собранието на МСОС го врши Управниот одбор кој е составен од 3 члена на Управен одбор, претседател и извршен директор со право на глас. Мандатот на членовите на Управниот одбор според Статутот на МСОС е две години со право на реизбор кој го прави Собранието.

Претседателот го избира Собранието и има мандат од две години со можност за уште еден реизбор. Претседателот е спроведувач на одлуките на Собранието и на Управниот одбор. Извршиот директор исто така го избира Собранието и има мандат од две години со можност за уште еден реизбор. Претседателот е спроведувач на одлуките на Собранието и на Управниот одбор. Младинскиот совет своите активности ги реализира преку извршно тело кое е водено од извршиот директор, на кој му помагаат програмски координатори и асистенти преку специфични позиции и oddeli.

Членовите на извршното тело може да бидат и во редовен работен однос избрани на отворен конкурс од Управниот одбор. Работата и внатрешната структура на извршното тело се регулира со посебен акт кој го донесува Управниот одбор.

Подготвил:
СЛАВИЦА ЈОВЧЕСКА

ТЕТОВО

Политиките на Општина Тетово се да градат демократско општество каде што младите ќе се вклучат во процесот на донесување одлуки и процесот на креирање на младински политики. Младите ќе бидат носители и ќе се соочат со сите досегашни предизвици кои произлегуваат од долгот транзициски период кој во некоја мера не ни овозможуваше да се развие и да се имплементира еден модерен концепт за вклучување на младите во општествениот и социјалниот дијалог. Сега, во овој период, со новата младинска стратегија и со добрата волја за основање на Советот за младите, ние како општина сакаме да бидеме дел на проактивна младинска политика која ќе создава нови можности за младите кои ќе можат да ги истакнат своите демократски, културни и други креативни вредности.

Општина Тетово веќе има усвоено стратегија за млади за период од 2015 до 2019 година која почна да ги реализира своите цели и активности во областа на спортот и културата. Исто така, во процес е и формирањето на Локален младински совет кој е усвоен во Советот на Општината, но процесот на избирање членови и функционирање на истиот ќе отпочне од септември со самото почнување на учебната година.

Веруваме во мерките коишто ги преземаме дека ќе дадат резултати и младите веќе ќе бидат дел од сите процеси што ги тангираат и ќе придонесат кон развојот на Општина Тетово и состојбата на младите во целост. Така Општината би била погодно место за живот и живеење на младите.“

Ойшинина Тетово

ПРОФИЛ НА МЛАДИТЕ ВО ОПШТИНА ТЕТОВО

Според податоците објавени од Државниот завод за статистика во 2013, има вкупно 23 371 млади на возраст од 15 до 29 години.

Возраст:	Мажи:	Жени:	Вкупно:
15-19 години	3 803	3 553	7 356
20-24 години	4 225	3 924	8 149
25-27 години	2 465	2 379	4 844
28-29 години	1 551	1 471	3 022

Според најновите податоци добиени од Центарот за вработување во Тетово, заклучно со месец јуни 2015 година има вкупно 13 427 невработени лица, од кои 3 199 се млади лица на возраст од 15- до 29 години.

МЛАДИТЕ ОДЛУЧУВААТ

Задолжителното образование во Општина Тетово се реализира во 12 централни основни училишта, 9 подрачни училишта, едно основно државно музичко училиште и пет средни училишта. Според податоците од 2014/2015 година, вкупниот број деца кои посетувале основно училиште бил 9 816 ученици, додека пак во средните училишта биле запишани вкупно 8 826 ученици. Во рамките на петте државни училишта се: гимназијата „Кирил Пејчиновик“, трите средни стручни училишта ССУ „Никола Штејн“, СТУ „Моша Пијаде“, СТУ „Ѓоце Стојчевски“ и економското училиште СЕУ „8 Септември“. Покрај државните средни училишта, на подрачјето на Тетово се отворени и две приватни средни училишта и тоа, „Woodrow Wilson School“ во село Бревеница и „Јахја Кемал Колеџ“ во село Боговиње. Во Тетово функционираат и два универзитета: Државен универзитет на Тетово и Универзитет на Југоисточна Европа (УЈИЕ).

Последниот податок објавен од Државниот завод за статистика во 2013 ни укажува на тоа дека вкупно 114 млади се отселиле од Македонија.

Возраст:	Мажи:	Жени:	Вкупно:
15-19 години	/	4	4
20-24 години	1	56	57
25-29 години	7	46	53

ПРЕДИЗВИЦИ НА МЛАДИТЕ ОД ОПШТИНА ТЕТОВО

Младите во Тетово, се соочуваат со предизвици кои се специфични имајќи ја предвид нивната социо-економска моќ, како и политичките услови во нивната заедница. Во 2015 година беше спроведено истражување, односно прашалник во скlop на проектот „Развој на локални младински политики и локално младинско учество во 12 општини“ за мапирање на потребите на младите. Младите имаат можност со пополнување на овој прашалник да ги истакнат приоритетните предизвици на кои треба да се почне брзо да се работи со цел нивно подобрување. Како најрелевантни проблеми на кои мора да започне да работи и Општината и новоформираниот локален младински совет се следниве три:

Младите ја напуштаат Општината бидејќи не се задоволни од условите за живот кои таа ги нуди.

Испитаниците истакнале дека најчесто Општината се напушта од страна на младите бидејќи не се задоволни од условите за живот кои таа ги нуди. Над 80 % од испитаниците сметаат дека ова претставува релевантен проблем на којшто треба да се бара решение. Како предизвик за Локалниот младински совет ова ќе претставува предизвик да ги дознае потребите на младите во Општина Тетово и да започне да ги подобрува условите за живот.

Младите многу тешко можат да си овозможат сопствено место за живеење.

73 % од испитаниците одговориле дека голем проблем на младите претставува тоа што не можат да си дозволат сопствено место за живеење. Овој проблем на младите се истакна и на национално ниво, не само во Општина Тетово, што може да се должи и на самиот факт на

големата невработеност на младите, па согласно на тоа младите ќе имаат и релативно мала самостојност за градење на сопствено место за живеење.

Младите НЕ се вклучени во процесот на донесување на одлуки во локалните институции.

68 % од испитаниците сметаат дека младите не се вклучени во процените на донесување на одлуки. На овој проблем е започнато да се работи со самото тоа што има огромна иницијатива од страна на младинските здруженија (Иницијативниот одбор) за да се формира Локален младински совет кој ќе биде претставник на младите, ќе се застапува за нивните проблеми и ќе учествува во процесот на донесување на одлуки.

Покрај овие три клучни проблеми кои беа посочени од страна на младите и кои тие сметаат дека се приоритетни за решавање, тие исто така посочија и уште неколку други проблеми кои според добиените проценти се исто така многу важни. На листата на приоритетни проблеми за решавање се најдоа и следниве изјави:

- Младите имаат недостаток на волја и зголемен степен на незадоволство;
- Младите немаат социјални бенефиции (пр. попусти во културни установи, јавен првоз, попусти на услугите кои ги користат);
- Младите НЕ се вклучени во процесот на донесување одлуки во училиштата;
- Има недостаток од игралишта за сите спортови;
- Младите ја напуштаат Општината за да најдат работа;
- Во Општината недостасуваат велосипедски патеки;
- Нема безбедност во сите делови од Општината;
- Младите многу често играат игри на среќа (кладилница, казино, бинго).

МЛАДИНСКИ ОРГАНИЗАЦИИ И ОРГАНИЗАЦИИ ЗА МЛАДИ ВО ОПШТИНА ТЕТОВО

Моментално во Тетово постојат 190 здруженија на граѓани. Здруженијата кои се најпрепознатливи, водени од млади или за млади, кои тековно работат на младински политики или активности кои ги засегаат младите се: „Младински образовен форум -МОФ“, „Мултикултура“, „ЦБЦ ЉОЈА“, „Институт за развој на заедницата -ИРЗ“, „АДРР СОНЦЕ“, „Институт Либерална алтернатива“, „Женски форум“, „Хендимак“, „ЛГБТ Јунајтед Тетово“ и други.

Исто така, во овој момент постојат и неколку мрежи, односно иницијативи водени од млади лица со една заедничка цел. Пример за ваков тип на иницијатива е иницијативата „РЕСТАРТ“ чија цел е да издејствува реконструкција на спортскиот центар во Тетово. Иницијативата „Тетово на точак“ е составена од млади ентузијасти и граѓански активисти коишто настојуваат да

МЛАДИТЕ ОДЛУЧУВААТ

направат промени во својот град. Исто тука е иницијативата „Заедно против загадувањето на Тетово“ која се бори за поздрава и подобра животна средина. Ова се иницијативи кои пред сè се водени од млади лица претставници од повеќе невладини организации и индивидуалци. Конечно, иницијативата за формирање на Локален младински совет е составена од претставници на здруженија на граѓани, претставници на средни училишта, студенти, претставници на политички подмладоци, претставници на културно-уметнички друштва и медиуми. Оваа иницијатива има за цел формирање на Локален младински совет во Тетово, како механизам за овозможување учество на младите во процесите на одлучување на локално ниво.

Младинските организации како дел од својата програма работат на зголемување на учеството на младите во процесите на донесување одлуки за прашања кои ги засегаат. Младите веќе поголем период се на маргините на општествените случувања и оттука произледува потребата за нивна поголема застапеност и вклученост во општествено-политичките случувања. Повеќето политики кои ги засегаат младите се спроведуваат во рамките на другите области како што се: образование, вработување, социјални услуги. Потребен е секторски пристап каде политиката ќе биде фокусирана на проблемите со кои младите се соочуваат, а не како досега младинските прашања да се посочуваат во скlop на образовната политика, социјалната политика и сл. Исто така, иако постојат одредени стратешки документи кои се од интерес на младите, изостанува нивна доследна имплементација и евалуација на успешност. Учеството на младите во самото креирање и донесување на ваквите политики е од есенцијална важност, затоа што младите најдобро знаат што ним им е потребно.

МЛАДИНСКИ ПОЛИТИКИ ВО ОПШТИНА ТЕТОВО

Како на национално, така и на локално ниво, младинските политики треба да се доближат до младите и реално да ги отсликуваат нивните потреби. Во донесувањето на младинските политики потребно е да се обезбеди вклученост на самите млади преку механизми кои ќе ги усвои самата општина, а се во согласност со најдобрите компаративни практики. Таквите механизми ќе служат за да обезбедат учество на младите во процесите на донесување одлуки на локално ниво. Еден од тие механизми е креирање на претставнички тела на младите, кои ќе бидат признаени од локалната заедница. Самите локални самоуправи можат да придонесат во однос на креирањето на младинските политики со нивната отвореност за соработка со младински организации и достапност за заеднички иницијативи и активности. Во почетокот на мај 2014 година, Општина Тетово го започна процесот за креирање на Локална младинска стратегија, за периодот 2015-2019 година, заедно со едногодишен акционен план за нејзина имплементација во 2015 година. Главни носители на иницијативата за подготовкa на ЛМС беа младите, во директна соработка со Секторот за јавни дејности при Општина Тетово. Целиот процес беше поддржан од Агенцијата за млади и спорт и Програмата за развој на Обединетите нации, а реализиран со поддршка на членови на Волонтерски центар Скопје. Стратегијата беше усвоена на 29.1.2015 година. Досега се отпочнати и реализирани активности во полето на културата и спортом.

Општината е отворена за соработка и во овој момент отворен е консултативен процес со младите за формирање Локален младински совет, како претставничко тело на младите на локално ниво.

ИНЦИЈАТИВА ЗА ФОРМИРАЊЕ НА ЛОКАЛЕН МЛАДИНСКИ СОВЕТ ВО ОПШТИНА ТЕТОВО

Иницијативата за формирање Локален младински совет започна уште во февруари 2014 година со формирање на младинско јадро кое понатака премина во Иницијативен одбор на самата иницијатива. Членовите на овие тела се претставници на невладини организации, политички подмладоци, културно-уметнички друштва, средни училишта и студенти. Членовите на овој одбор постојано се надоградуваат преку учество на заеднички семинари и работилници. Иницијативниот одбор организираше и неколку јавни настани со цел да се промовира идејата за создавање Локален младински совет. До овој момент иницијативата има изработено и статут според кој би функционирал основаниот совет. На седница на Советот на Општината во месец април 2015 година се изгласа формирањето на Младинскиот совет. Сите институции и организации номинираат свои членови кои понатака ќе бидат избирани од страна на Комисијата за мандатни прашања. Предложената структура е следна:

СОБРАНИЕ

6

претставници
на средните
училишта

2

претставници на
универзитетите

9

претставници
на младинските
организации

4

претставници
од Советот на
Општината

УПРАВЕН ОДБОР

(Составен од 9 члена)

4

претставници на
младински организации

3

претставници на
средни училишта

2

претставници на
универзитети

ПРЕТСЕДАТЕЛ

КОМИСИИ

Подготвил:

МАЈА ПЕТРОВСКА

ЦЕНТАР

ОПШТИ ПОДАТОЦИ ЗА ОПШТИНА ЦЕНТАР

Општина Центар е една од општините кои се наоѓаат во составот на Град Скопје. Оваа општина воедно претставува територијален и административен центар на Град Скопје и на Р. Македонија. На територијата на општината се наоѓаат голем број државни институции како Владата на Р. Македонија, Собранието на Р. Македонија, голем број министерства, како и институции од сличен карактер.

Во однос на својата големина, Општина Центар зафаќа површина од 7,52 км² и има густина на населеност од 6 032,18 жители/км². Од вкупниот број жители, млади на возраст помеѓу 15 и 30 години се вкупно 19 000 лица, калкулирано според последниот попис на населението спроведен во 2002 година. Според застапеноста на различните етнички, Општина Центар е мултикултурна и мултиетничка заедница со доминантно население од македонска етничка припадност (85 %).

Како една од општините кои влегуваат во состав на Град Скопје и согласно со соодветните надлежности, Општина Центар има надлежност само врз основното образование и институциите за образование на возрасни. Општина Центар има 7 основни училишта, во кои во учебната 2012/2013 година се образувале вкупно 4 167 ученици.

ПРОФИЛ НА МЛАДИТЕ ВО ОПШТИНА ЦЕНТАР

Според истражувањето кое го спроведе Младински образовен форум и Центар за меѓукултурен дијалог во април-мај 2015, младите во Општина Центар се сретнуваат со предизвици кои се карактеристични токму за нивната општина. Според ова истражување, невработеноста помеѓу младите е еден од клучните предизвици со кој тие се соочуваат. Половина од младите сметаат дека во моментов нема достапни обуки кои би ги зголемиле можностите за нивно вработување и сметаат дека младите не се информирани и за повиците и можностите за нивно вработување. Дури 88 % од младите целосно или делумно се согласуваат дека моментално нема нешто што вистински помага да се зголеми невработеноста кај младите, и сметаат дека ова е приоритетен проблем за решавање.

Останати приоритети кои ги издвојуваат младите се и слабата економска моќ, гледана од перспектива на можности за обезбедување на сопствено живеалиште и нездадоволителните социјални бенефиции за младите.

Помеѓу младите од Општината се издвојува како проблем и нивната исклученост од процесите на донесување одлуки, во училиштата и во локалните институции. Скоро 80 % од младите сметаат дека вклучувањето на младите во овие процеси е потребно и е приоритет на кој треба да се работи.

Од друга страна, младите се задоволни со можностите кои им се нудат од културно-забавниот живот во Општината, но сметаат дека цените на билетите за овие настани не секој млад човек може да си ги дозволи.

ПРОФИЛ НА МЛАДИНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ ВО ОПШТИНА ЦЕНТАР

Бројот на граѓански здруженија, меѓу кои и младински организации, организации кои работат за млади и неформални младински структури во Општина Центар е голем. Карактеристичен факт за Општина Центар е тоа што најголем дел од здруженијата во Град Скопје се регистрирани со адреса во Општина Центар, па поради тоа е малку тешко да се направи дистинција помеѓу организациите кои се само регистрирани во Општина Центар и оние кои спроведуваат активности во оваа општина. Во Општината не постои регистар на младински организации, со чија помош би можеле да имаме предвид кои организации се во Општината и колку од нив работат со или за млади лица. Овој проблем е идентификуван и од страна на самата Општина и е дел од нивниот стратешки документ за млади.

Како генерална забелешка, во Општина Центар има голем број младински организации, младински мрежи кои на младите им нудат голем број обуки и разни можности за неформално образование. Дополнително, овие структури се занимаваат со младински политики, вклучувајќи образовни политики, политики за секунално и репродуктивно здравје, социјални политики, култура итн. Исто така постојат и голем број мрежи на младински организации, меѓу кои и Националниот младински совет на Р Македонија кој со своите простории е лоциран на територијата на оваа општина.

Со оглед на фактот дека на територијата на оваа општина се наоѓаат Градскиот парк, плоштадот на Град Скопје и слични фреквентни локации за млади лица, голем број од активностите кои се случуваат генерално во градот Скопје, се случуваат и на територијата на оваа општина.

МЛАДИНСКИ ПОЛИТИКИ ВО ОПШТИНА ЦЕНТАР

Во последните години, младите се ставени во фокусот на работа на Општина Центар. Во 2015 година, во соработката на Општината со Фондацијата отворено општество се донесе и петгодишна стратегија за млади (2015-2020 година). Согласно со тоа, Општина Центар има стратешки документ со кој се уредува мисијата, визијата и приоритетите на Општината во однос на младите.

Сепак, во Општина Центар не постои сектор Одделение за млади или лице кое е надлежно за младинските проблеми и приоритети. Одделението кое работи со прашања поврзани со млади е Одделението за образование, култура и спорт. Дополнително, во Општината постои лице кое е надлежно за соработка со невладиниот сектор, но сепак потребна е поголема ор-

МЛАДИТЕ ОДЛУЧУВААТ

ганизациска поддршка за спроведување на младинските политики, имајќи го на ум големиот и разновиден профил на младински организации во Центар.

Општина Центар својата посветеност на младите и младинските прашања ја покажа и преку одвојување на простор и опремување на Канцеларија за млади, чие водење ќе го преземе Локалниот младински совет и лицето од општинска администрација кое ќе биде одговорно за младински прашања. Дополнително, Општина Центар предвидува промени во Статутот и за основањето на Младинскиот совет и за формирање на Комисија за млади.

Донесувањето на Стратегијата за млади кое се изведе преку широкиот консултативен процес со млади и младински организации ја покажува посветеноста на Општината и приоретизирање на младите како група граѓани и давањето приоритет на младите. Се надеваме дека оваа посветеност ќе резултира со позитивни промени во квалитетот на живот на младите во оваа општина.

ИНИЦИЈАТИВА ЗА ФОРМИРАЊЕ НА ЛОКАЛЕН МЛАДИНСКИ СОВЕТ ВО ОПШТИНА ЦЕНТАР

Проектните активности во Општина Центар се одвиваат со постојана комуникација и координација со Општината. За учесниците од Општина Центар, како и за останатите општини кои се дел од овој проект, беа организирани голем број обуки и една студиска посета. Дополнително, се формираа младинските јадра и иницијативните одбори кои за реализација на предвидените активности ги имаа на располагање просториите и човечките ресурси од МОФ.

Младинското јадро и подоцна Иницијативниот одбор кои беа креирани во рамките на проектот беа тела кои се состојаа од претставници на младински организации и млади индивидуи со различна позадина. Па така, младинското јадро, кое беше првото тело кое го постави прашањето за младинско организирање во оваа општина се состојаше од млади лица на возраст од 16 до 26 години, членови на младински организации кои се занимаваат со младински прашања и од млади лица заинтересирани за подобрување на нивната позиција во Општината. Од друга страна, Иницијативниот одбор пак се состојаше од 12 лица, претставници на различни младински организации, повеќе политички подмладоци и мрежи.

Овие млади во текот на изминатата година заедно работеа на буѓење на свеста на младите за потребата од нивно вклучување во работата на институциите, организираа настани преку кои директно ги осознаваат приоритетите на младите во Центар и дискутираа за моделите кои ќе овозможат најдобро претставување на младите во можеби најдинамичната општина. Јавните настани кои ги организираа вклучуваат настан на улица „Македонија“ на кој преку фотографија и порака се информираа за потребите на младите, и трибина на која голем број млади жители на Општината, претставници на младински организации, политички подмладоци, културно-уметнички друштва и многу други присутни, дискутираат за конкретен модел на совет кој најдобро би одговарал на приликите во Центар.

Сите овие активности најдоа на голем интерес од страна на младите и организациите, кој го изразија преку нивно присуство и вклучување во настаниите.

СТРУКТУРА И ФОРМА НА СОВЕТОТ

На деновите на вмрежување кои беа организирани од страна на Иницијативниот одбор за Локалниот младински совет во Општина Центар, младинските структури во Центар се сретнаа и заедно дискутураа за структурата и формата на Младинскиот совет во Општината. Младинскиот совет во Центар ќе биде тело кое ќе биде дел од самата општина, со можност во иднина претставникот на Младинскиот совет да има свој „претставник“ на седниците на Советот.

Според Статутот кој беше подготвен на Деновите на вмрежување од страна на младинските структури од Центар, органи на Младинскиот совет се Собранието и Извршниот одбор. Собранието ќе се состои од сите младински структури кои ќе исполнуваат однапред утврдени критериуми и ќе се скреќаваат најмалку еднаш во текот на една година. Извршниот одбор пак ќе управува со советот помеѓу две собранија и ќе се состои од 11 члена, избрани од претставниците на Собранието. Од редовите на Извршниот одбор ќе се избере и претседател кој ќе го застапува и претставува Локалниот младински совет.

Подготвиле:

БРАНКИЦА ЃЕОРЃИЕВСКА
САЊА БОЖОВИЌ

ЧАИР

Општина Чайр иако е најмала општина по површина, е една од најгусто населените општини во Македонија. Во однос на својата големина, Општина Чайр зафаќа површина од 3,52 км² и има густина на население од 18 400 жители/м², со вкупно население од скоро 65 000 лица, односно 3,2 % од вкупното население во државата. Според возраста, во Општина Чайр скоро една четвртина од вкупното население се млади лица на возраст од 15 до 30 години или поточно 15 624 жители.

Општина Центар е мултикултурна и мултиетничка заедница. Според последниот попис од 2002 година, во Општина Чайр живеат 36 921 Албанци (57 %); 15 628 Македонци (24,13 %); 4 500 Турци (6,95 %); 3 083 Роми (4,76 %); 2 950 Бошњаци (4,55 %); 621 Срби, (0,96 %); 78 Власи (0,12 %); и 992 претставника на други етнички заедници (1,53 %). Службени јазици во Општина Чайр се албанскиот, македонскиот и турскиот јазик.

Општина Чайр, како дел од општините во состав на Град Скопје има надлежност само врз основното образование и институциите за образование на возрасни. Сепак, на територијата на Општината има образовни институции од различен карактер, кои ги исполнуваат потребите на жителите на Чайр. Општина Чайр има вкупно осум основни училишта, едно средно училиште и три универзитети. Најголем дел од жителите на Чайр (95,63 %) имаат стекнато некаков степен на образование или пак моментално се образуваат, а од нив 41,65 % се со основно образование, 35,07 % се со средно образование, додека со високо образование се 5,37 % од населението.

ПРОФИЛ НА МЛАДИТЕ ВО ОПШТИНА ЧАИР

Младински образовен форум и Центарот за меѓокултурен дијалог во периодот април-мај 2015, спроведоа интернет-истражување за идентификување на проблемите и приоритетите на младите во Општина Чайр. Според ова истражување, младите од Општина Чайр сметаат дека голем проблем е економската состојба на младите, невработеноста и незапознаеноста на младите со можностите за нивно вработување.

Можноста самостојно да си обезбедат место за живеење е проблем со кој се соочуваат дури 86,6 проценти од младите од Чайр и за нив ова прашање е приоритетно за решавање. Младинската невработеност е исто така голем проблем со кој се соочуваат младите на национално ниво, вклучувајќи ги и младите од Чайр. Дури 88 % од младите целосно или делумно се согласуваат дека моментално не постојат активности кои вистински придонесуваат за да се зголеми невработеноста кај младите и дека овој проблем е еден од приоритетите за решавање. Други индикатори за слабата економска моќ помеѓу младите се и нивните пер-

цепции за социјални бенефиции кои им се нудат како и за младинските попусти за кино и театар, превоз и слично. За младите овие прашања треба да бидат приоритет за решавање за локалните власти.

Исклученоста од процесите за донесување одлуки се издвојува и како проблем помеѓу младите во Општина Чайр. Скоро 80 % од младите сметаат дека вклучувањето на младите во овие процеси е потребно и е приоритет на кој треба да се работи, односно младите сметаат дека треба да бидат вклучени во одлучувањето на прашања од нивни интерес во училиштата и локалните институции. Дополнително, според анкетата за јавното мислење на младите која ја спроведоа младите од Чайр кои беа дел од Иницијативата за основање на младински совет во Општината, 100 % од младите се изјасниле дека ја поддржуваат идејата за Локален младински совет.

ПРОФИЛ НА МЛАДИНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ ВО ОПШТИНА ЧАИР

Во општина Чайр има голем број граѓански здруженија, меѓу кои и младински организации, организации кои работат за млади, но и неформални младински структури. Дополнително, во Чайр постојат и студентски сојузи, навивачки групи, културно-уметнички друштва во кои членуваат младите од оваа општина. Организациите кои се дел од Општината имаат различни активности, мисии на дејствување и интереси во однос на младите и политиките во Општината.

Организациите кои дејствуваат во Општина Чайр нудат голем број обуки и други можности за неформално образование на своите членови, работат на покревање на културата, еколо-гијата, меѓуетничкиот соживот, како и младински политики и образовни политики.

Според Општина Чайр, младинските организации на нејзината територија се соочуват со тешкотии за изнаоѓање фондови, особено за канцеларија и слични режиски трошоци, освен тоа бидејќи се непрофитни по својот карактер.

МЛАДИНСКИ ПОЛИТИКИ НА ЛОКАЛНО НИВО

Иако Општина Чайр нема документи со кои ја уредува својата работа и комуникација со младите, сепак остварува активности преку кои прави обиди да ги вклучи во својата работа и да придонесе кон поголема отвореност на Општината кон младите лица.

Во 2013 година, Општина Чайр, во рамките на проектната соработка со Меѓународната фондација за уметност и музика, во општинската зграда опреми и додели на користење 10 простории на невладини организации, како и една заедничка просторија со мултимедијална опрема за бесплатно користење. Целта на оваа активност која претставува пример за поз-здравување е да се поддржи невладиниот сектор во Општината, но и да се зголеми соработката помеѓу цивилниот сектор и Општината.

Во моментот, во Општина Чайр нема сектор или одделение за млади и лице кое се занимава со младинските проблеми и приоритети. Во рамките на Советот на Општина Чайр функционира

МЛАДИТЕ ОДЛУЧУВААТ

нираат две комисии, Комисија за култура и образование и Комисија за млади и спорт кои се занимаваат со младински прашања.

Отворањето на просториите на Општината кон младинските организации укажува на посветеноста на Општината и давањето приоритет на младите. Се надеваме дека оваа посветеност ќе постои и во иднина и ќе резултира со позитивни промени во квалитетот на живот на младите во оваа општина.

ОПИС НА ПРОЕКТНИТЕ АКТИВНОСТИ

Проектните активности во Општина Чайк се одвиваат со постојана комуникација и координација, но и голема поддршка од страна на претставниците на Општината. Младите кои беа дел од проектните активности во рамките на младинското јадро и Иницијативниот одбор активно учествуваат во сите предвидени проектни активности како: голем број обуки, студиска посета и останати јавни активности и состаноци за координација. Овие групи се состојеа од млади лица, претставници на различни организации, при што ја отсликуваат единствената структура на самата Општина во насока на различните етничуми кои живеат, но и на различните организации кои дејствуваат во рамките на Општината.

Младинското јадро, како телото кое прво го постави во јавност прашањето за младинско организирање во оваа општина се состојеше од млади лица на возраст од 18 до 24 години и

од млади - дел од младински организации кои се занимаваат со младински прашања, младински мрежи, политички подмладоци. Од друга страна, Иницијативниот одбор пак се состоеше од 14 лица, претставници на различни младински организации, повеќе политички подмладоци и мрежи, културни друштва итн.

Овие млади заедно работеа на дефинирање на проблемите со кои се соочуваат младите, спроведоа интернет-анкета и јавен настан преку кој го собраа мислењето од своите врсници сограѓани, и ја добија поддршката од младите и младинските организации за основање Младински совет во Чайр.

Како дел од консултативниот процес со останатите претставници на младите во Чайр, Иницијативниот одбор организираше и работен состанок на кој присуствуваа 20-тина членови, а на кој беше претставена иницијативата, идните активности и начините за вклучување, сè со цел процесот да биде инклузивен и демократски. Иницијативниот одбор сними и аматерско видео со изјави од истакнати младински лидери во Општината - претставници на различни организации и структури кои ја поддржуваат идејата за младински совет и организираше и трибина на која се обрати и градоначалникот на Општина Чайр, г. Изет Меџити. Тој во своето излагање на оваа трибина ја поздрави идејата на младите и уште еднаш ја истакна својата поддршка за оваа иницијатива.

СТРУКТУРА И ФОРМА НА СОВЕТОТ

На деновите на вмрежување организирани од Иницијативниот одбор за Локален младински совет во Општина Чайр и претставниците на младинските структури заеднички дискутураа и ја утврдија формата и структурата на Младинскиот совет во Општината. Младинскиот совет во Чайр ќе биде тело кое ќе биде признаено од Општината, со можност во иднина членовите на Младинскиот совет да земат учество во работните тела на Советот на Општината, особено во оние во кои се дискутираат младински прашања како образование, спорт и култура.

Според Статутот кој беше подготвен на Деновите на вмрежување од страна на младинските структури од Чайр, органи на Младинскиот совет се Собранието, Управниот одбор и Комисијата за верификација. Собранието е највисокиот орган на Младинскиот совет и членовите на Собранието ќе се среќаваат најмалку двапати во текот на една година. Управниот одбор пак ќе се состои од 9 члена, избрани од претставниците на Собранието, од кои пет ќе бидат претставници на младинските организации и други структури, а два члена ќе бидат претставници на политички подмладоци. Од редовите на Управниот одбор ќе се избере и претседател кој ќе го застапува и претставува Локалниот младински совет.

Подготвиле:

БРАНКИЦА ЃЕОРЃИЕВСКА
САЊА БОЖОВИЌ

ПРЕПОРАКИ

за основање на локален младински совет

Имплементацијата на активностите од проектот „Развој на локални младински политики и локално младинско учество во 12 општини“ придонесе да може да се развијат некои препораки кои би можеле да бидат многу корисни при основањето на локалните младински совети во другите општини кои досега немале вакво искуство.

1. Секогаш е потребен инклузивен пристап кон сите млади и видови младински здружувања во локалното опкружување. Па така, покрај формалните младински организации, репрезентативното и демократско младинско претставничко тело во себе мора да ги вклучува и неформалните младински здружувања, политичките подмладоци, претставниците на средношколските и студентските заедници и младите од руралните средини;
2. Процесот на основање локален младински совет во секоја општина треба да им се препушти да го водат младите, да се запознаваат и да се приспособуваат едни кон други, за да може согласно со стандардите и нивните потреби да го донесат соодветното решение. Преку водењето на овој процес, младите ќе научат да соработуваат едни со други;
3. Вклучувањето на младите во процесите на донесување одлуки и формирањето на младинскиот совет се разликуваат од општина до општина во зависност од локалниот контекст каде се развива младинското здружување. Токму затоа е потребно младите и младинските форми на здружувања сами да го изберат моделот на младинскиот совет преку којшто ќе бидат претставени и ќе донесуваат одлуки на локално ниво;
4. Редовната комуникација и пријателски односи помеѓу младите и општината се неопходни за развој на добар модел на младински совет и младинско организирање. Младите се задолжителен партнери на општините во процесот на креирање и имплементација на младинските политики така што најдобро ги познаваат потребите и предизвиците со кои се соочуваат младите. Исто така, и општината е најсериозниот партнери на младите за уапредување на состојбата со младинските прашања на локално ниво;
5. Младите и општината заеднички треба да го развијат моделот на заедничка соработка по основањето на локалниот младински совет. Па така, младите и претставниците на општината мора да определат во кои тела на одлучување ќе им дадат места на младите да можат да го исказуваат своето мислење, да ги бранат своите ставови и да донесуваат одлуки;
6. За функционален локален младински совет потребно е сите млади кои учествуваат во неговото основање да работат на развивање стратешки документи, според кои претставниците на младите ќе треба да работат и да спроведуваат активности за потребите на младите и за уапредување на нивната положба;

7. Општините при соработката со младите и основањето на младинскиот совет секогаш треба да предвидат финансиски средства кои ќе им ги доделат на младите за да може да ги спроведуваат своите активности. Вака општините ја покажуваат својата сериозност, отвореност и потреба да ги позиционираат младите како релевантен и битен фактор во општеството и во процесите на донесување одлуки;
8. Искуствата и предизвиците со кои се соочиле младите од другите општини во кои веќе има основани локални младински совети е одлично да се споделуваат и да се разменуваат. На ваков начин ќе се развиваат добри практики на младинско здружување и донесување одлуки и ќе се поттикнува младинското вмрежување и заедничка работа.

ПОИМНИК

Дефиниции на клучни поими од областа на младинските политики

МЛАДИ

ГЛОБАЛНО НИВО

На глобално ниво отсуствува заедничка дефиниција на поимот млади. Во националното право на различни земји се среќаваат различни дефиниции на овој поим, а заедничко им е што терминот млади секогаш се разликува од терминот деца. За деца се сметаат индивидите кои немаат навршено 18 години, односно немаат стекнато полнолетство. Дискутабилна е горната возрасна граница за која се смета дека индивидуата припаѓа на групата млади луѓе. Во некои земји е 24 години, но според ЕУ-резолуциите, за горна граница се зема 30 години. Правната категоризација е најчесто креирана според „хронолошката возраст“ со цел да се исполнат основните барања за правичност и ефикасност, но, за целосно разбирање на разликите помеѓу децата и младите луѓе, како посоодветен се користи поимот „социјална возраст“.

Младите стануваат фокус на Обединетите нации за прв пат во 1965, кога Генералното собрание ја усвојува резолуцијата 2037 за Промоција меѓу младите на идеалите за мир, заедничко разбирање и разбирање помеѓу народите. Од Обединетите нации 1965 е прогласена за година на младите, за која млади се дефинираат како индивидуи на возраст од 15 до 24 години.

Во декември 2009, генералното Собрание на ОН ја усвојува Резолуцијата 64/134 со која се прогласува годината која почнува на 12 август 2010 за меѓунардона година на младите. Датумот 12 август се слави секоја година како меѓународен ден на младите.

ЕВРОПСКО НИВО

На европско ниво, возрасната граница за поимот млади се менува со текот на годините. Во 2006 кога се воспоставува програмата „Млади во акција“, за млади луѓе се сметаат оние на возраст од 15 до 25 години, но некои акции на програмата се отворени за лица од 13 до 30 години.

Во 2009 ЕУ ја усвојува ЕУ-Стратегијата за млади за периодот 2010-2018 година. Документот има две главни цели: [1] да обезбеди повеќе и еднакви можноти за младите во образование и пазарот на трудот и [2] да ги охрабри младите да бидат активни граѓани и да учествуваат во општеството.

Во документот, како широка дефиниција за млади се јавува возрасната граница од 13 до 30 години.

НАЦИОНАЛНО НИВО

Nа национално ниво, во различни земји се среќаваат различни дефиниции. Единствен документ во моментов кој на национално ниво во Македонија дава возрасна дефиниција на поимот млади е Националната стратегија за млади за периодот 2005-2015 година. Според стратегијата: „[...] во отсуство на меѓународно призната дефиниција, под поимот млади во Република Македонија се подразбира социо-етичката категорија на население на возраст од 15 до 24 години [...] Имајќи ги предвид последиците од социо-економската криза во Република Македонија, која го оневозможува процесот на развој на една активна и одговорна индивидуа (пролонгирано време на едукација, неможност да се најде работа, неможност да се заснова семејство, економската зависност од родителите или немање економска и оттука лична независност), секоја сериозна акција или програма за млади треба да ги земе предвид и лицата од 24 до 30 години [...]“.

– ХРОНОЛОШКА ВОЗРАСТ

се изразува преку бројот на годините на индивидуата и е поврзана со биолошкиот развој на човекот.

– СОЦИЈАЛНАТА ВОЗРАСТ

се поврзува со психичкиот развој на индивидуата, неговата општествена позиција и општествена улога поврзана со неговата возраст.

– МЛАДИНСКА ПОЛИТИКА

представуваа збир од принципи, вредности, ставови и акции кои имаат за цел да го подобрат квалитетот на животот на младите луѓе. Младинската политика може да биде имплементирана од владите и јавните институции, но се спроведува во соработка со младинските организации, цивилното општество, експертите, медиумите и заедницата како целина.

Младинската политика може да ја дефинираме како меѓусекторска, интегрирана политика насочена кон младите, со младите и која произлегува од потребите на младите луѓе. Нејзината цел е да ги подобрува и унапредува животните услови и учеството на младите луѓе вклучувајќи ги низ социјалните, културните и политичките прашања кои нив ги засегаат.

– КОМЕНАЦМЕНТ

е модел на младинско учество. Главна карактеристика на коменаџментот е што преставници на властите и младите заеднички одлучуваат за приоритетите, буџетот и алокацијата на ресурсите за активностите на младинскиот сектор.

– ЛОКАЛЕН МЛАДИНСКИ СОВЕТ

тело или механизам на локално ниво за остварување на формално влијание на младите во процесите на одлучување од локалните власти.

– НАЦИОНАЛЕН МЛАДИНСКИ СОВЕТ

е чадор-организација за младински организации, и во некои случаи други актери во младинската работа. Национален младински совет функционира примарно како сервис-организација за своите членови, но и како тело за лобирање и застапување. На европско ниво слична улога игра Европскиот младински форум (European Youth Forum или YFJ) каде националните младински совети имаат важна улога.

– МЛАДИНСКИ ОРГАНИЗАЦИИ

се подразбираат како 'водени од млади', непрофитни, невладини организации. Младинските организации често се фокусираат на промоција и заштита на граѓанските демократски и општествени права на младите, поттикнување на општествено и политичко учество на сите нивоа, волонтерство, неформално образование и информално учење. Постојат и организации за млади, кои не се водени од млади луѓе, но младите се во фокус на работата на организацијата.

– ФОРМИ НА МЛАДИНСКО ОРГАНИЗИРАЊЕ

можат да бидат здруженија на граѓани, фондации, сојузи, средношколски заедници, до организации кои се дел од поголеми структури како подмладоци на политички партии или оддели на поголеми невладини организации посветени на млади. Можат да бидат локални, национални и меѓународни.

– СТРУКТУРЕН ДИЈАЛОГ ЗА МЛАДИ

е инструмент кој се грижи дека мислењето на младите е земено предвид при креирањето на младински политики во ЕУ. Воспоставен е во 2010 од Европската комисија, а задолжени за спроведување се водат Европската комисија, земјите членки, Европскиот младински forum (и преку него националните младински совети и меѓународните организации).

Структурираниот дијалог претставува процес на консултации со младите луѓе со цел да се разберат и објаснат потребите на младите луѓе и да се донесат препораки за позицијата на младите во одредени области од животот.

Наслов:

Младите одлучуваат

Издавач:

Младински образовен форум

За издавачот:

Дона Костуранова, Извршен директор

Автори:

Бранкица Георгиевска, Маја Петровска, Дејан Ристов, Валерија Соколова, Емилија Андонова, Јасмина Давитковска, Гоце Љубиноски, Арбен Ристеми, Флорим Реџепи, Марија Мерковска, Славица Јовческа

Соработници:

Стефан Маневски, Марјан Забрчанец, Дона Костуранова, Марија Мирчевска

Уредници:

Сања Божовиќ, Моника Божиноска, Матеј Маневски

Превод на албански јазик:

Ириена Ивановски и Илир Ивановски – ИКД Импакт

Превод на английски јазик:

Училиште за странски јазици ЈиС

Лектура:

Симона Груевска Маџоска

Дизајн:

Игор Делов и Ана Радованович

Дизајн на корица:

Даниел Јанев

Година на издавање:

2015 година

Проект:

Развој на локални младински политики и локално младинско учество во 12 општини

Поддржано од:

Европска Унија

Имплементатори:

Младински образовен форум

Сања Божовиќ - Проектен координатор

Дренак бр. 34 А, 1000 Скопје, Македонија

+389 2 3139 692

info@mof.org.mk

www.mof.mk

www.cid.mk

Центар за интеркултурен дијалог

Матеј Маневски – Проектен координатор

ул. Вера Которка бр. 39, 1300 Куманово

+389 31 421 330,

info@cid.mk

www.cid.mk

Локални партнери:

Центар за развој на заедницата – Кичево

Центар за одржлив развој на заедницата – Дебар

Аква – Струга

Младински иницијативи за дијалог и соработка – Битола

Фокус – Велес

Регионален центар за одржлив развој – Кратово

Центар за регионален одржлив развој – Неготино

Регионален центар за застапување – Делчево

акцији

ПОЛИТИКИ

Community

учесиво
САРАДЊА

ENGAGE

Развој на Локални младински совети

POLITIKA

Qellime

PJESMARRJE

FUTURE

Zhvillimi i Këshilleve rimore lokale

УЧЕСТВО

ACTION

INITIATIVE

BESIM

Development of Local Youth Councils

МЛАДИТЕ
одлучуваат!

TE RINJET
vendosin!

YOUth
decides!

Pluralizëm

ПЛУРА
ЛИЗАМ

komuniteti

заедница

МЛАДИ

SUKSES

KRIJIM

сопротвка

Iniciativë

Creating

A

кооперација

GOALS

Researina

Ромладина

Diversity

PLURALISM

GOALS

Researina

Përbajtja

PARATHËNIE	1
RRETH FORUMIT EDUKATIV RINOR	2
QENDRA PËR DIALOG NDËRKULTUROR	2
KËSHILLAT LOKALË TË TË RINJVE	3
– NJË MEKANIZËM PËR AVANCIMIN E PJESËMARRJES SË TË RINJVE	
PJESËMARRJA RINORE NË POLITIKAT EVROPIANE	4
KËSHILLI RINOR NACIONAL I MAQEDONISË	5
PUNA E TË RINJVE	6
VULLNETARIZMI – NDIHMË PËR BASHKËSINË, E JO FUQI PUNTORE FALAS PËR INSTITUCIONET	6
RRETH PROJEKTIT: „ZHVILLIMI I POLITIKAVE RINORE DHE PJESMARRJA RINORE NË NIVEL LOKAL NË 12 KOMUNA”	4
MANASTIR	3
VELES	3
DIBRA	3
DELLÇEVA	3
KËRÇOVË	3
KRATOVA	3
LIKOVË	3
NEGOTINË	3
STRUGA	3
TETOVË	3
KOMUNËS E QENDRËS	3
ÇAIRI	3
REKOMANDIMET	4
PËRKUFIZIMET – DEFINICIONET E TERMAVE KRYESORË TË FUSHËS SË POLITIKAVE RINORE	4

Parathënje

Organizimi rinor dhe politikat rimore një kohë të gjatë ishin të lëra pas dore nga institucionet shtetërore, që praktikisht do të thotë anashakalim i të rinjëve nga proceset e vendimarrëse dhe interes shumë i vogël i palëve relevante për përmisimin e situatës së të rinjëve. Kjo situatë coi në mungesë serioze të një dokumenti strategjik kombëtar me zbatim të duhur dhe përfshirje graduale e të rinjëve në krijimin e politikave dhe vendimarrjes për çështje në interes të tyre për të cilat do të kujdeset shteti.

Në fakt kjo situate kontriboi që Forumi Edukativ Rinor dhe Qendra për Dialog Ndërkulturor të zhvillojnë projekt i cili në pjesën e pare të tij parashikoi aktivitete që do të angazhojë të gjitha organizatat rimore në nivel lokal dhe nacional të avansojënë njoftimit për organizimin dhe qëndrueshmërinëe organizatave rimore dhe të rinjëve, të zhvillojnë kapacitetetë të rinjëve dhe krijojnëmardhënie partneriteti me komunat, si dhe të themelohen këshille rimore lokale në secilën nga dybëdhjetë komunat. Pjesa e dytë e projektit i është dedikuar përgatitjes së dokumenteve strategjike rimore të cilat në të vërtetë do të shënojë fillimin e pjesëmarrjes rimore në proceset e vendimarrjes në nivel lokal. Ky doracak paraqet një sublimim i përvojave të organizatave rimore në nivel lokal në përgatitjen dhe themelimin e këshilleve rimore lokale dhe politikave rimore lokale, ndërsa në pjesën e parë ka tekste të ndara për politikat rimore që mund të janë të dobishme për të rinjët, organizatat rimore dhe këshillet rimore. Këtu gjithashtu mund të lexoni për procese dhe ide që paraqiten si udhëzues për organizatat rimore në ate si të themelojnë një trupa në nivel lokal që do të jetë pjesë e vendimarrjes në nivel lokal. Specifikë e këtij manuali dhe këtij projekti është se ka përvoja të komunave urbane dhe rurale, vendeve me diversitet etnik, komunave të vogla dhe të mëdha, shoqatave rimore formale dhe joformale, forumeve rimore të partive politike dhe formave të ndryshme të këshilleve rimore lokale.

Autorët e këtij doracaku dhe implementuesit e këtij projekti nga secila komunë janë ata të cilët kishin rolin kryesorë në promovimin e idesë për pjesëmarrje të të rinjëve në vendimarrje në nivel lokal. Ata kontribuan në suksesin e këtij projekti dhe bashkëpunimin e shkëlqyer me sektorin riner. Shprehim faleminderime edhe deri tek secili anëtar dhe deri tek secila formë e organizimit riner e cila u kyç në mënyrë aktive dhe kontriboi në avansimin e pozitës së të rinjëve në nivel lokal. Implementimi i projektit ka treguar se komunat të cilat bashkëpunojan janë të hapura dhe të përgaditura për punë me të rinjët, kshtu që shprehim një faleminderim për angazhimin dhe punën në këtë projekt. Rol të rendësishëm posaçërisht në themelimin e këshilleve rimore në Qendër dhe Strugë kishin edhe Qendrat e komuniteteve që kontribuan në koordinimin e aktivitatave me administratën e komunave dhe përfaqësimin e politikave rimore.

Shpresojmë që ky doracak do të jetë një mundësi e shkëlqyer për shkëmbimin e praktikave pozitive për të gjithë komunat tjera dhe strukturave rimore tjera që dëshirojnë të themelojnë këshille rimore lokale. Informacionet dhe përvojat që mund ti lexoni këtu, padashim do të kontribojnë në krijimin e rrjeteve dhe aktivitatave të përbashkëta me këshillet rimore lokale të themeluara.

SANJA BOZHOMIQ

Rreth Forumit Edukativ Rinor

FER paraqet bashkësi e të rinjëve e cila krijon hapësirë për debate, shprehje të lirë dhe organizim rinor, inkurajon aktivizmin, i mbron dhe avancon të drejtat dhe politikat rinore.

FER i realizon qëllimet e veta nëpërmjet informimit, edukimit, diskutimit, bashkëpunimit dhe nëpërmjet motivimit dhe mbështetjen e të rinjëve. Aktivitetet e organizatës implementohen nëpërmjet katër programeve: Programi i Debatit, Programi i Mësimit të së Drejtës, Programi i hulumtimit, analizës dhe krijimit të politikave rinore dhe edukative si dhe Programi për aktivizëm rinor.

www.mof.mk

www.radiomof.mk

FER është themeluar në vitin 1999, dhe është aktive në nivel nacional, duke zbatuar aktivitetet e sajë programore nëpër 14 qytete në Maqedoni nëpërmjet FER qendrave në: Shkup, Tetovë, Kërçovë, Dibër, Strugë, Manastir, Veles, Kumanovë, Kratovë dhe Negotinë dhe nëpërmjet bashkëpunimit në Shtip, Strumicë, Gostivar, Dellçevë dhe Gjevgjeli. Në klubet e të rinjëve të FER çdo viti anëtarësohen më shumë se 1000 shfrytëzues të programeve dhe atë në fushën e Debatës, Mësimin e së Drejtës dhe Media/Artë.

Në kuadër të organizatës funksionon edhe internet radioja e parë rinore në Maqedoni, Radio MOF.

Vizioni i organizatës është: Maqedonia paraqet një shoqëri e integruar në të cilën egziston një mendim i zhvilluar kritik, liri e të shprehurit dhe arsim cilësor që krijon qytetarë aktiv. Të rinjët në Maqedoni thelbësish janë të kyçur në vendimarrje dhe zbatim të politikave si dhe janë udhëheqës në promovimin e diskutimeve të argumentuara dhe në rrespektimin e të drejtave dhe lirive të njeriut.

PRIORITET STRATEGJIKE TË FER PËR PERIUDHËN 2014-2017 JANË:

- Inkurajimi dhe promovimi i debatit, liria e shprehjes dhe informimit;
- Avansimin e politikave rinore, formave të pjesmarrjes rinore dhe organizimit rinor;
- Promovim dhe mbrojtje të të drejtave të të rinjëve;
- Rritje të besimit mes të rinjëve nga bashkësi të ndryshme dhe grupeve të marginalizuara;
- Inkurajim dhe mbështetje të të rinjëve për të marrë iniciativa për përmisimin e statusit të tyre socio-ekonomik dhe cilësinë e jetës;
- dhe Rritjen e njohurive dhe shkathtësive të të rinjëve nëpërmjet avansimit të cilësisë së arsimit formal dhe promovimit të mësimit jo-formal.

Qendra për dialog ndërkulturor (QDN)

Qendra për dialog ndërkulturor (QDN) paraqet organizatë jo-qeveritare, jo-profitabile ,rinore e cila punon në Republikën e Maqedonisë dhe në suaza Evropiane.

QDN-ja punon për krijimin e bashkësive diverse, të përgjegjëshme dhe bashkëpunuese, ku qytetarët kontribojnë në mënyrë aktive në zhvillimin social dhe integrim.

Misioni i QDN-së është sigurimi i zhvillimit të qëndrueshëm të bashkësisë, duke krijuar mundësi për angazhim cilësor të shoqërisë civile, avansimin e mundësive për mësim, dhe përfshirjen aktive e të rinjëve dhe qytetarëve tjerë.

Qendra për dialog ndërkulturor është themeluar në vitin 2006 me qëllim të krijimit të një hapësire për të rinjët nga Kumanova për vetë-realizim dhe pjesmarrje aktive në shoqëri, duke marrë parasysh nivelin e multikulturalizmit dhe svidat që i sjell në Kumanovë. Në vetëm pak vite QDN -ja u rritë në një organizatë që gjeneron sisteme për mbështjen e të rinjëve, organizatë kryesore në promovimin e dialogut ndërkulturor dhe qytetarisë aktive.

PUNA RINORE NË QDN

Në vitin 2010 QDN krijojnë sistem për përkrahje të të rinjëve në Komunën Kumanovëstë njojur mes të rinjëve si "Multi Kulti" qendra rinore. Qëllimi kryesor i këtyre qendrave rinore është të vendosë bazat për një bashkëpunim të qëndrueshëm ndërretnik duke inkuruar mësimin ndërkulturor dhe komunikimin mes fëmijëve dhe të rinjëve. Përveç kësaj, këto qendra punojnë në promovimin e qytetarisë demokratike dhe inkurajojnë pjesëmarrjen aktive të të rinjëve në proceset e vendimarrjes në bashkësi.

Në drejtim të promovimit të praktikave positive nga sistemet për mbështetje të të rinjëve, QDN-ja në vitin 2013 filloi iniciativën për profesionalizimin dhe njojen e punës rinore, dhe nëpërmjet kësaj iniciative rrjetëzoi më shumë se 20 organizata në Aleancën për punë rinore, e cila është duke punuar në mënyrë aktive në zgjidhje legjislative për njojen e punës rinore.

QDN DHE PJESËMARRJA RINORE

QDN ofron mundësi për shumë të rinjë në bashkësinë e tyre të marrin pjesë në dialog të strukturuar dhe të hapur me aktorët relevant dhe të janë pjesë e procesit të vendimarrjes për çështje që i tangojnë ato, edhe atë në nivel të shkollave dhe në nivel të komunës. Nëpër shkolla QDN-ja punon në krijimin e proceseve demokratike për zgjedhjen e këshillit të nxënësve, më tej të zgjedhurve u ofron trajnime që mundësojnë më mirë ta kuptojnë rolin e tyre nëpër shkolla, prcesin e vendimarrjes dhe marrjen e iniciativave që mundësojnë pjesëmarrje aktive të nxënësve. Në nivel lokal QDN - ja inicatoi krijimin e Këshillin Rinor Lokal në Kumanovë – i pari në Maqedoni nga llojin e vet, ku të gjithë format e organizimit rinor janë të përfaqësuar, duke përfshirë organizatat rinore të partive politike. Gjithashtu QDN-ja ishte njëra ndër iniciatorët e procesit të themelimit të Këshillit Rinor Kombëtarë të Maqedonisë, ku njëherit është edhe anëtare.

QND-JA NË MBËSHTETJEN E SHOQËRISË CIVILE

QND-ja punon në mënyrë aktive në zhvillimin e kapacitetave të organizatave rinore dhe qytetare, për krycen direkte të qytetarëve në bashkësi si dhe raelizimin e rolit të vet si gjeneratorë të dialogut mes institucioneve dhe qytetarëve. Në këtë pjesë QDN-ja ofron trajnime, konsultime dhe hapë procese për rrjetëzim të organizatave qytetare.

PËRKRAHJE EDUKATIVE NGA QDN-JA

Zhvillimi i proceseve edukative posaçërisht në kuadër të mësimit jo-formal paraqet njëra nga anët më të forta të QDN-së në vitet e fundit. QDN-ja është e përkushtuar në zhvillimin e kompetencave të trajnerëve të rinjë që janë në gjendje të mbështesin dhe promovojnë procesin e mësimit jo-formal në kontekste të ndryshme. Me qëllim të mbështetjes së zhvillimit të kompetencave të trajnevrëve QDN-ja ka bashkëpunim të ngushtë me institucionet që ofrojnë aktivitete të ndryshme nëpër Evropë. QDN-ja ofron trajnime dhe konsultime për institucionet dhe organizata e ndryshme private dhe publike, të tilla si Këshilli i Evropës, SALTO resurs qendra dhe Forumi ronor Evropian.

QDN-JA DHE DIALOGU MES BASHKËSIVE

QDN-ja është e përfshirë në koordinimin e platformave për shoqëri civile që punojnë në përmisimin e mardhënieve ndërmjet bashkësive në Kumanovë dhe Maqedoni. Platforma në Kumanovë është e fokusuar në Komisioni për mardhënies mes bashkësive por përfshin edhe aktorë tjetë të rëndësishëm lokal siç janë institucionet lokale, Këshilli i komunës dhe organizatat qytetare. Në nivel kombëtarë QDN-ja është anëtare e koalicionit qytetarë për përmisimin e mardhënieve ndëretnike nëpërmjet vendosjen e sistemit më të mir ligjorë dhe luftës kundër segregimit dhe diskriminimit.

QDN-JA NË NIVEL NDËRKOMBËTAR

QDN-ja është një nga agjencitë më me përvojë për mobilitete për të rinjë, duke ofruar shkëmbime rimore në kontekst edukativ. Kohëve të fundit QDN-ja është përfshirë në ofrimin e mobiliteteve për arsimtarë, stafit mbështetës, dhe njerzëve në tregun e punës. QDN-ja organizon edhe mundësi për vullnetarizëm ndërkombëtar nëpërmjet kampeve verore dhe punës vullnetare afatgjatë në Evropë dhe në nivel global. Veç kësaj, CID është në bashkpunim me disa organizata vimore ndërkombëtare me anë të cilave influencojnë dhe sjellin trende Europejane dhe internacionale tek të rinjët.

Këshillat lokale të të rinjve - një mekanizëm për avancimin e pjesëmarrjes së të rinjve

Politikën rimore mund ta definojmë si një politikë ndër-resore, politikë e integruar e orientuar ndaj të rinjve, me të rinjtë dhe një politikë që ka përbazë nevojat e të rinjve. Qëllimi i kësaj politike është të përmirësojë dhe avancojë kushtet e jetesës dhe pjesëmarrjen e të rinjve, duke i përfshire ato në çështjet sociale, kulturore dhe politike që kanë të bëjnë me vetë të rinjtë [Parlamenti evropian i të rinjve] ose thënë më ndryshe, kjo politikë nënkupton një komplet parimesh, vlerash, qëndrimesh, sjelljesh, qëllimesh dhe aksionesh që kanë për qëllim të përmirësojnë cilësinë e jetës së të rinjve [Forumi rimore evropian]. Politika rimore mund të paraqitet në forma të ndryshme, e definuar në kuadër të teksteve ligjore ose akteve nënligjore, deklaratave, strategjive dhe rregullore. Politika rimore përgjithësisht implementohet nga shteti dhe institucionet publike, por ajo përgatitet, miratohet dhe implementohet në bashkëpunim me organizatat rimore dhe grupet e organizuara joformale të të rinjve, ekspertët, mediat dhe bashkësinë në tërësi. Këshilli i Evropës ka paraparë kushtet e nevojshme për përgatitjen e një politike rimore efektive, moderne dhe të orientuar drejt Evropës. Kushtet në fjalë nënkuptojnë një grup qëllimor të definuar qartë, kompetenca qeveritare të definuara qartë lidhur me të rinjtë, strategji konkrete dhe transparente, politikë e bazuar në njohuritë dhe faktet, trajtimin e të rinjve si një resurs dhe jo si problem, promovimin e pjesëmarrjes së të rinjve, qasje e integruar midis sektorëve lidhur me politikën rimore dhe bashkëpunim midis ministrive, buxhet të vecantë, lidhje në nivel lokal, rajonal dhe nacional, politikë rimore e orientuar drejt praktikave më të mira evropiane dhe ndërkombëtare.

Mungesa e një përkufizimi të pranuar në nivel ndërkombëtar lidhur me termin “Të rinjtë” është një fakt që pranohet nga të gjitha subjektet relevante. Me dokumentet e para ndërkombëtare që trajtojnë të rinjtë, kësaj kategorie i takojnë të rinjtë e moshës 15 – 24 vjeçë, por trendet moderne janë orientuar drejt uljes së moshës më të re dhe rritjes së moshës më të madhe (13-30 vjet). Në Maqedoni përkufizimi i termit “Të rinjtë” nuk është rregulluar me ligi, por me Strategjinë nationale të të rinjve për periudhës 2005-2015 është paraparë është paraparë përkufizimi në vazhdim „[...] në mungesë të një përkufizimi të pranuar në nivel ndërkombëtar, termi “Të rinjtë” në Republikën e Maqedonisë do të nënkuptojë kategorinë socio-etiike të popullatës në moshën 15-24 vjet [...] megjithatë [...] cdo aksion ose program serioz lidhur me të rinjtë duhet t'i marr parasysh edhe personat e moshës 24-30 vjet [...].”

Për sa i përket pjesës që ka të bëj me kompetencat lidhur me politikat rimore, në Maqedoni është formuar Agjencia e të rinjve dhe sportit, në kuadër të të cilës Sektori i të rinjve vettveti është definuar si “sektor që merret me çështjet që kanë të bëjnë me fushat e interesit dhe nevojat e popullatës së re vendase, si dhe me njohjen e rolit të të rinjve në aspektin e zhvillimit të Republikës së Maqedonisë, si një forcë lëvizëse pozitive dhe forcë promovuese e vlerave të reja të shoqërisë dhe shtetit, duke respektuar Strategjinë nationale të të rinjve, e cila definon priorititetet e radhës të veprimit të institacioneve shtetërore dhe shoqatave civile rimore”. Duke

pasur parasysh se nevojat dhe interesat e të rinjeve nuk mund të analizohen në një formë të izoluar, është e logjikshme që politikat që janë nën kompetencat e ministrive të tjera ose agjencive përkatëse të janë me interes për të rinjtë. Për shembull, politika rinore për të cilën kompetente është Ministria e arsimit dhe organet shtetërore, siç janë Byroja e zhvillimit të arsimit, Qendra shtetërore e provimeve, Qendra e arsimit profesional dhe trajnimeve etj., është një çështje që kryesisht e intereson popullatën rinore. Me interes për të rinjtë gjithashtu janë edhe politikat që kanë të bëjnë me punësimin e tyre, politika këto që janë nën kompetencat e Ministrisë së ekonomisë dhe Ministrisë së punës dhe politikës sociale dhe organeve dhe agjencive të ndryshme shtetërore.

Në Maqedoni nuk është paraparë një buxhet i veçantë për të rinjtë.

Një aspekt me shumë rëndësi, që është veçuar edhe si një nga parakushtet e parapara nga Këshilli i Evropës, është pjesëmarrja e të rinjeve. Këshilli rinor nacional i Maqedonisë pjesëmarrjen rinore e definon si “përfshirje të të rinjeve në vendimmarrje, dhënie të propozimeve dhe ideve për përmirësimin e pozitës së të rinjeve në shoqëri. Pjesëmarrja aktive vjetvjetore nuk nënkupton vetëm përfshirje në një aktivitet të caktuar dhe bëhet fjalë për një proces në kuadër të të cilit të rinjtë identifikojnë nevojat e tyre, kërkojnë zgjidhje, planifikojnë dhe implementojnë aktivitetet dhe kanë mundësi të marrin vendime në kuadër të bashkësive të tyre dhe shoqërisë në térësi“.

Një pjesë e përfitimeve të të rinjeve, të cilët në mënyrë aktive shfrytëzojnë të drejtën e pjesëmarrjes, kanë të bëjnë me caktimin e një qëllimi dhe pritjeve për të ardhmen, orientimin drejt suksesit, aspiratat arsimore, ndjenja e përkatësisë, zhvillimi i kapitalit social, sigurim njojurish dhe informatash dhe përfshirje në aktivitete të rëndësishme që ofrojnë kontinuitet dhe shumëlojshmëri. Nga ana tjetër, bie në shprehje përkushtimi i institucioneve për të dhënë mbështetje dhe për të punuar me të rinjtë, forcimi i besimit midis të dy palëve dhe kuptim më të mirë të nevojave dhe problemeve të të rinjeve nga ana e institucioneve, duke u rritur në këtë mënyrë ndjenja e përkatësisë në bashkësi, institucionet fitojnë ide të reja dhe perspektiva të ndryshme, bëhet kalimi i njojurive etj.

Siç përmendëm më sipër, pjesëmarrja e të rinjeve nuk nënkupton një aktivitet që mund të zhvillohet vetëm një herë dhe për të siguruar një pjesëmarrje thelbësore të të rinjeve nevojitet të përfshihen në të gjithë procesin e përgatitjes së politikave publike, duke filluar nga detektimi i problemit, mendimin e zgjidhjeve të mundshme, pjesëmarrjen formale në vendimmarrjen, zbatim të politikës konkrete, e deri në monitorimin dhe vëzhgimin e aktiviteteve të realizuara.

Që të rinjtë të kenë mundësi të kenë një ndikim sa më të madh ndaj subjekteve që marrin vendimet, ato duhen të janë të vetëdijshëm në aspektin politik, të organizuar dhe në dispozicion për të qenë një mekanizëm me të cilin edhe në aspektin formal do të janë në gjendje të marrin pjesë në proceset e vendimmarrjes. Megjithëse Maqedonia ka paraparë mekanizma të caktuar me të cilat duhet zhvilluar demokracia participative, mungojnë mekanizmat e definuar sipas karakteristikave të të rinjeve, nevojave të tyre dhe mënyrës së veprimit të tyre. Për këtë qëllim, formimi i këshillave lokale të të rinjeve, si një mekanizëm për sigurimin e ndikimit formal, në procesin e vendimmarrjes në nivel lokal, do të jetë një mënyrë me të cilën do të intensifikohet fuqja e të rinjeve në kuadër të bashkësive të tyre.

Në procesin e formimit të një këshilli lokal të të rinjeve, një proces shumë i nevojshëm do të jetë mobilizimi i të rinjeve, organizatave rinore dhe formave të tjera të bashkimit të të rinjeve dhe veprimi në aspektin e forcimit të kapitalit të tyre social dhe transformimit të kulturës politike,

që do të rezultojë me njohje formale dhe njohje institucionale nga ana e autoriteteve lokale, por edhe me punë të përbashkët për të zhvilluar politikat rimore në nivel lokal, për të zhvilluar aktivizimin riner dhe për të siguruar pjesëmarrjen e të rinjve në proceset e vendimmarrjes.

Këshilli i të rinjve dallohet nga organizatat e tjera rimore ose format e tjera të organizimit të të rinjve si resultat të komponentës së tij përfaqësuese. Në këtë kontekst, për këshillat e të rinjve vlen supozimi se ato kanë mandat ose legjitimitet për të përfaqësuar të rinjtë në kuadër të bashkësise lokale, ndërsa si një grup i veçantë kanë karakteristika dhe interesa të përbashkëta. Megjithatë, një këshill të ketë karakter përfaqësimi ai duhet të themelohet dhe të funksionojë sipas parimeve të administritimit demokratik, inkluzivitetit, transparencës dhe llogaridhënie. Këshillat e të rinjve patjetër duhet të bëjnë përpjekje për të mobilizuar sa më shumë të rinj dhe forma të bashkimit riner, duku ulur në këtë mënyrë rezikun që ato të shfrytëzohen për interesa personale ose grupore, që dallohen nga interesat e të rinjve që duhen përfaqësuar.

Përvojat tregojnë se nuk mjafton njohja formale e të drejtës së pjesëmarrjes nëpërmjet implementimit të një mekanizmi sic është këshilli lokal i të rinjve. Këshillit në fjalë duhet t'i sigurohet hapësira e nevojshme për të vepruar si një organ autonom, qoftë edhe në rastet kur formimi i një këshilli të tillë mund të prohjojë një konflikt institucional konstruktiv me organet e tjera vendimmarrëse.

Nga e sipërpërmendura mund të arrihet në konkluzionin se me formimin e këshillave lokale të të rinjve do të mundësohet një kanal institucional ndikimi dhe përfaqësimi, përfshirje direkte të të rinjve në proceset e vendimmarrjes, sidomos në vendimmarrjen që ka të bëj me çështjet që i tangojnë të rinjtë ose çështjet që prekin më së shumti interesat e të rinjve dhe zhvillim dhe ndërtim të partneritetit midis të rinjve dhe vetëqeverisjes lokale.

Është me rëndësi të theksohet se një këshill lokal riner me legjitimitet të plotë dhe funksional mund të jetë një partner stabil dhe i fuqishëm i pushtetit lokal gjatë definimit të nevojave, problemeve dhe prioriteteve të të rinjve, por edhe gjatë realizimit të planeve, masave dhe politikave përkatëse. Të rinjtë kanë nevojë për mbështetje dhe mundësi për të shprehur qëndrimet dhe idetë e tyre, ndërsa këshilli lokal i të rinjve mund t'u sigurojë një mundësi të tillë dhe të ndikojë tek pushteti lokal në aspektin e përgatitjes së politikave rimore më të mira dhe gjithëpërfshirëse.

MARIJA MİRÇEVSKA

Pjesëmarrja rinore në politikat evropiane

Me ndihmën e organizimit rino, të rinjtë realizojnë të drejtën e tyre të organizimit dhe realizimit të interesave të tyre, në nivel nacional dhe në nivel evropian. Veprimi i përbashkët proaktiv dhe në mënyrë solidare para institucioneve është një faktor kryç për artikulimin e nevojave të të rinjve dh qëndrimeve të tyre lidhur me çështjet që i tangojnë në mënyrë direkte.

Dukemarrëparasysh praktikat evropiane mund të arrijmënë konkluzionin e ekzistojnë strukturame organizimtë mirëdheqë funksionojnë mirë, organedhemekanizma që garantojnë pjesëmarrjen rino.

Në kuadër të strukturës komplekse të Bashkimit Evropian lidhur me pozitën e të rinjve, me rëndësi janë dy faktorë kryesorë: [1] detektimi i rëndësisë së çështjeve rino dhe [2] struktura institucionale përmbrojtjen e të drejtave të të rinjve.

Çështja e politikës së të rinjve nuk është rregulluar me trashëgiminë ligjore evropiane, megjithatë BE e vlerëson rëndësinë e kësaj problematike dhe nevojën përtu marrë me të njëjtën në bashkëpunim me vendet anëtare. BE merret me politikën e të rinjve nëpërmjet metodës së koordinimit të hapur dhe nëpërmjet zhvillimit të dialogut strukturor.

Organi më i rëndësishëm i strukturës institucionale të BE-së lidhur me mbrojtjen e të drejtave dhe interesave të të rinjve është **Drejtoria e përgjithshme e arsimit dhe kulturës**, Sektori i të rinjve. Në kuadër të këtij programi janë përgatitur dokumentet kryesore të Bashkimit Evropian që kanë të bëjnë me të rinjtë: **Libri i bardhë - një inkurajim i ri për të rinjtë e vendeve të Evropës, dokument ky i miratuar në vitin 2001 dhe Strategjia e BE-së për të rinjtë – investime dhe forcime, dokument i miratuar në vitin 2009**.

Forumi rino evropian (FRE) është një organizatë ombrellë e të rinjve në nivel pan-evropian, e cila njihet si organizatë përfaqësuese të rinjve të Komisionit Evropian. FRE është një platformë e këshillave nacionalë të të rinjve dhe organizatave joqeveritare rino ndërkombëtare në Evropë. FRE bën përpjekje për respektimin e të drejtave të të rinjve në institucionet ndërkombëtare, siç janë Bashkimi Evropian, Këshilli i Evropës dhe Kombet e Bashkuara. Kjo organizatë është themeluar në vitin 1996 nga ana e këshillave nacionalë të të rinjve dhe organizatave joqeveritare ndërkombëtare të të rinjve.

Forumi rino evropian ka përvizion të jetë zëri i të rinjve të Evropës, në kuadër të të cilës të rinjtë do të janë qytetarë të barabartë, duke u inkurajuar dhe mbështetur përtë realizuar plotësisht potencialet e tyre si qytetarë globalë.

Forumi rino evropian e përbëjnë 99 organizata – anëtarë dhe ai bën lidhjen e mbi 10 milionë të rinjve, të cilët kanë për qëllim të përfaqësojnë interesat e tyre të përbashkëta. Organizatat anëtarë të FRE ndahen në dy shtylla: Këshilli nacional i të rinjve dhe Organizata joqeveritare ndërkombëtare e të rinjve. Brenda anëtarësise ekzistojnë tre nivele: mbikëqyrës, kandidat dhe anëtarë e plotë. Sipas Statutit të Forumit, të drejtë vote kanë vetëm anëtarët me të drejta të plota.

Anëtare të FRE janë këshillat nacionalë të të rinjve të 40 vendeve të Evropës, por Maqedonia nuk ka një përfaqësues zyrtar për arsy se deri në vitin 2013 vendi nuk kishte një organizatë nationale rinore. Për momentin (2015), Këshilli nacional i të rinjve të Maqedonisë është kandidat aktiv për t'u anëtarësuar në Forumin evropian të të rinjve.

Thelbi i funksionimit të FRE qëndron në inkurajimin e të rinjve të marrin pjesë aktive në shoqëri, për të përmirësuar jetesën e tyre, nëpërmjet përfaqësimit dhe prezantimit të nevojave dhe interesave të tyre dhe të organizatave të tyre. Në kuadër të shoqërisë së pasigurtë politike dhe sociale, që ndikon në jetën e të rinjve, ato mund të jenë katalizatorë të fuqishëm për ndryshime pozitive dhe bashkëpunëtorë të zgjidhjeve inovative të problemeve të Evropës.

Dialogu strukturor i të rinjve është një instrument që kujdeset mendimi i të rinjve të merret parasysh në rastet e përpilimit të politikave rinore të BE-së. Ky lloj instrumenti është implementuar në vitin 2010 nga ana e Komisionit Evropian, ndërsa për zbatimin e tij kujdesen Komisioni Evropian, vendet anëtare dhe Forumi rinor evropian (nëpërmjet tij për qëllimin në fjalë angazhohen edhe këshillat nacionalë të të rinjve dhe organizatat ndërkombëtare). Dialogu strukturor është një proces konsultimesh me të rinjtë, që ka për qëllim të kuptohen dhe sqarohen nevojat e të rinjve dhe të sigurohen rekomandimet e nevojshme lidhur me pozicionin e të rinjve në segmente të caktuara të jetës.

Në nivel evropian ekziston dialogu i strukturuar për të rinjtë, që zhvillohet ndërmjet Komisionit Evropian, vendeve anëtare dhe Forumit rinor evropian. Në nivel nacional formohet një grup pune (në të cilin marrin pjesë përfaqësues të të rinjve dhe përfaqësues të institucioneve qeveritare dhe ekspertë), që zhvillon konsultime me të rinjtë. Përbajtja e konsultimeve nationale transmetohet në nivel evropian, në të cilin delegatët përgatisin rekomandimet finale që u dorëzohen institucioneve dhe kreatorëve të politikave përkatëse. Një cikël dialogu i strukturuar vazhdon për 18 muaj. Që nga fillimi i dialogut të strukturuar e deri më sot janë zhvilluar tre cikle në fushat në vijim: [2010-2011] Punësimi i të rinjve, [2011-2012] Pjesëmarrja e të rinjve në jetën demokratike dhe [2013-2014] Përfshirja sociale e të rinjve.

Në nivelin e **Këshillit të Evropës**, organi me kompetenca direkte për politikat e të rinjve është **Drejtoria e të rinjve dhe sportit**. Elementi që e bën specifik këtë organ është përgatitja e vendimeve për të rinjtë bashkë me **përfaqësuesit e të rinjve** lidhur me menaxhimin e financave të të rinjve. Në kuadër të Drejtorisë në fjalë funksionon edhe **Bordi këshillëdhënës i të rinjve** (Advisory Council on Youth) në të cilin marrin pjesë 30 përfaqësues të organizatave ndërkombëtare të të rinjve, 20 përfaqësues të caktuar nga ana e Forumit rinor evropian dhe 10 të tjerë të caktuar nga Drejtoria e të rinjve dhe sportit.

Komititetin evropian rinor të administrimit (The European Steering Committee for Youth (CDEJ)) e përbëjnë përfaqësues të ministritve dhe organizatave që kanë kompetenca për t'u marrë me çështjet e të rinjve, që vijnë nga 49 vendet që kanë nënshkruar Konventën evropiane të kulturës. Ky komitet inkurajon një bashkëpunim më të afërt midis qeverive për çështjet e të rinjve dhe siguron forumin përkatës për krahasimin e politikave nacionale të të rinjve dhe praktikave të mira.

Bordi këshillëdhënës dhe Komiteti evropian rinor i administrimit formojnë një Këshill të përbashkët (Joint Council) në kudër të të cilët të rinjtë rijnë dhe marrin vendime bashkë me përfaqësuesit e ministritve kompetente, që kanë të bëjnë me politikat e të rinjve.

Këshilli Rinor Nacional i Maqedonisë

Këshilli Rinor Nacional i Maqedonisë (KRNM) është lidhje e shoqatave, organizatë rinore ombrellë në të cilën në bazë vullnetare anëtarësohen shoqata dhe fondacione nga Republika e Maqedonisë. KRNM-ja është themeluar më 29 qershor të vitit 2013 nga 55 organizata të ndryshme. Për momentin, KRNM numëron 60 organizata anëtare dhe është organizatë kandidate për anëtarësim në Forumin Rinor European.

KRNM-ja është organizatë ombrellë e të gjithë të rinjve në Maqedoni. **KRNM-ja bashkon 60 organizata: 23 organizata rinore, 18 organizata për të rinj, 2 lidhje, 10 rini të partive politike dhe 7 anëtare shoqëruese, me qëllim të promovojnë dhe të angazhohen për të drejtat e të rinjve në Maqedoni.**

Anëtarësia e KRNM-së është e shumëllojshme, duke bashkuar organizata të cilat punonjnë në nivel nacional dhe rajonal, mjidise rurale dhe urbane, organizata studentore, degë të organizatave ndërkombëtare dhe lloje të tjera të shoqatave. Në procesin e realizimit të qëllimeve të sajë, KRNM-ja përfaqëson interesat e të rinjve në Republikën e Maqedonisë pa dallim të gjendjes së tyre socio-ekonomike, gjinisë, racës, përkatësisë etnike dhe kulturore, bindjeve politike dhe fetare, orientimit seksual, identitetit gjinor dhe çfarëdo forme tjetër të dallimit.

Vizioni i KRNM-së është sektor rinor i pavarur, autonom dhe inkluziv i cili i përfaqëson të rinjtë në Maqedoni.

Misioni i KRNM-së është t'i përfaqëson interesat dhe nevojat e të rinjve si vegëz me të gjitha palët e interesit dhe të siguron kycje dhe pjesëmarrje aktive të të rinjve në procesin e vendimmarrjes në çdo nivel.

Lista e organizative anëtare të KRNM-së:

UNIONE:

Unioni i Skautëve të Maqedonisë

Kryqi i Kuq i Maqedonisë

ORGANIZATA RINORE:

AEGEE

Maqedoni

BUJRUM

Qendra për Zhvillim Rural -
Kumanovë

GO GREEN

Shkup

ELSA RM

Shoqata Europiane e Studentevë
të Juridikut

EMSA

Maqedoni

IAESTE

Maqedoni

Forumi Rinor Islam

Clubi i Oratorëve

Shkup

Kreativ

Shkup

Të Rinjtë Munden

Shkup

Forumi Rinor Arsimor

JEF Maqedoni

Aliansa Rinore

Tetovë

Këshilli Rinor

Strumicë

RROMA

Asociacioni Rajonal Arsimor Rinor
i Romëve

Qendra Europiane CH7

Tetovë

Cr8ive8

Shkup

„Together Macedonia“

Shoqata Rinore për Demokraci,
Manastir

Forumi i të Rinjve

Manastir

Qendra për Dialog Interkulturor

Kumanovo

Qendra për Zhvillim të Komunitetit

Kërçovë

KPDA

Këshilli për Prevencion të
Delikuencës Adoleshente

„Izlez“

Organizata Studentore

ZHVILLIMI I KËSHILLEVE RINORE LOKALE

ORGANIZATA PËR TË RINJ:

AKVA

Strugë

Sumnal

Shoqata për Zhvillim të Bashkësisë së Romëve

Qendra Rinore Kulturore

Manastir

Multikultura

Tetovë

Qendra Rajonale për

Zhvillim të Qëndrueshëm
Gjevgjeli

Organizata e Grave

Sveti Nikole

CIVIL

Qendra për Liri

AURORA

Shoqata e të Rinjve - Tetovë

Qendra për Zhvillim të

Qëndrueshëm të Komunitetit – Dibër

H.E.R.A.

Fondacioni Fokus

Veles

Fondacioni PSM

Junior achievement

Arsimimi Ekonomik për Menaxherë të Rinj

FZKL

Fondacioni për Zhvillim të Komunitetit Lokal – Shtip

REAKTOR

Hulumtimi në aksion

Qendra për Zhvillim dhe Avancim të Jetës

Publike në Tetovë

Fondacioni Metamorfozis

Shkup

OJQ KHAM

Dellçevë

RINI TË PARTIVE POLITIKE:

MODOM

Bashkimi Demokratik për Integrin

LIDEM

Rinia Liberal-Demokrate

Organizata Rinore e Partisë Demokratike të Serbëve në Maqedonisë

RRSD

Rina e Re Socialdemokrate

Unioni i Fuqive të Reja të VMRO – Partia Popullore

Socialistët e ri të Maqedonisë

Lidhja Demokratike e të Rinjve

RSDM

Rinia Socialdemokratike e Maqedonisë

Rinia e Bashkuar e Maqedonisë

ANËTARE SHOQËRUESE:

IZIDA

Shoqata për Mbrojtjen e Identitetit
Kulturor të Egjiptasve , 41/21

Lidhja Rinore

Krushevë

STAR-STAR

Shkup

Instituti për Zhvillimin e Komunitetit

Tetovë

SIRMA

Kumanovë

KRIK

Qendra për Aktivizëm Rinor

Romano Avazi

Puna e të rinjve

Angazhimi i të rinjve në punë ka për qëllim të sigurojë mundësi që të rinxjtë të sigurojnë të ardhmen e tyre nëpërmjet zhvillimit social dhe personal. Puna e të rinjve është një shprehje e shkurtër e aktiviteteve që zhvillohen me të rinxjtë dhe për të rinxjtë në fushën sociale, kulturore, arsimore dhe politike. Aktivitetet lidhur me angazhimin e të rinjve në punë gjithashtu përfshijnë sportin dhe shërbimet që ofrohen për të rinxjtë. Angazhimi i të rinjve në punë është një lloj arsimi që zhvillohet jashtë shkollës, i cili zakonisht quhet mësim joformal ose spontan. Nëpërmjet angazhimit të të rinjve në punë ato ndihmohen për të marrë pjesë në shoqëri.

Pjesëmarrja aktive e të rinjve në vendimarrjen në nivel lokal dhe rajonal është me rëndësi thelbësore nëse duam të ndërtojmë shoqëri më demokratike, inklusive dhe me prosperitet. Pjesëmarrja dhe shoqëria aktive nënkupton sigurimin e të drejtave, mënyrave, ambientit dhe mundësive dhe në rast nevoja edhe mbështetje me qëllim që të rinxjtë të marrin pjesë dhe të ndikojnë në vendimet, me qëllim që të jepet kontribut për ndërtimin e një shoqërie më të mirë për to. Pjesëmarrja e të rinjve nënkupton angazhim aktiv të të rinjve në jetën e bashkësive në të cilat jetojmë. Në këtë aspekt përfshihen edhe këshillat lokalë të të rinjve.

Në mbështetje të të sipërpërmendurës, këshillat e të rinjve, si organë nuk kanë lidhje direkte me subjektet që u ofrojnë punë të rinjve, por ekzistimi i punës së të rinjve në nivel lokal ndikon në reprezencën dhe diversitetin e këshillave të të rinjve. Nëpërmjet angazhimit të të rinjve në punë, nga një kategori e marginalizuar, ato mund të fitojnë një akses më të madh në këshillat lokalë të të rinjve dhe të ndërtohen kapacitetet e tyre që të marrin pjesë në nivel lokal. Për këtë arsy, me rëndësi është të tregohet një kujdes i mirëfilltë dhe të avancohet puna profesionale e të rinjve, që ajo të përfshijë edhe kategoritë e marginalizuara të të rinjve dhe t'u ndihmojë të kuptojnë çfarë është këshilli i të rinjve dhe si të përfshihen në këtë këshill. Gjithashtu, nëpërmjet angazhimit të të rinjve në punë mund të sigurohen trajnime dhe zhvillim të këshillave të të rinjve, që ato të mund të funksionojnë si organë të pavarura, duke i shprehur idetë e tyre pa presione.

GJENDJA ME PUNËN E TË RINJVE NË MAQEDONI

PËRKUFIZIMI

Për të përshkruar më mirë shtrirjen, qëllimin dhe rolin e punës së të rinjve do t'i referohemi përkufizimit të Këshillit të Evropës. Peter Loritsen, në cilësinë e drejtorit shumëvjeçar të sektorit të të rinjve pranë Këshillit të Evropës, bën përpjekje për të dhënë përkufizimin e punës së të rinjve në librin Eggs in a Pan - Youth work: Speeches, Writings and Reflections:

„Puna e të rinjve ka për qëllim kryesor të sigurojë mundësi për të rinxjtë, që ato të sigurojnë dhe formojnë të ardhmen e tyre. Puna rinore është një shprehje e shkurtër e aktiviteteve që zhvillohen dhe me për të rinxjtë, me karakter social, kulturor, arsimor dhe politik. Ndërkaq, një numër gjithnjë e më i madh i aktiviteteve të punës së të rinjve përfshin sportin dhe shërbimet që ofrohen për të rinxjtë. Puna e të rinjve i takon fushës

së arsimit që zhvillohet jashtë shkollës dhe zakonisht emërohet si mësim joformal. Puna e të rinjve ka për qëllim të përgjithshëm integrimin dhe përfshirjen e të rinjve në shoqëri. Gjithashtu, puna e të rinjve mund të synojë emancipimin personal dhe social të të rinjve dhe mbrojtjen e tyre nga varësitë e ndryshme dhe ekspluatimin. Puna e të rinjve i takon edhe sistemit të mbrojtjes sociale, si dhe sistemit arsimor. Ajo në disa vende është rregulluar me ligj dhe administrohet nga nëpunësit shtetërorë, sidomos në nivel lokal. Megjithatë, me rëndësi është lidhja midis punëtorëve të rinj, profesionistë dhe vullnetarë, lidhje kjo e cila në momente të caktuara mund të jetë antagoniste, ndërsa në momente të tjera një bashkëpunim i shkëlqyer".

Një nga elementet e njohjes së punës së të rinjve është nevoja për të definuar qartë rolin e punës së të rinjve. Ajo mund të konsiderohet si një përbledhje aksionesh (aktivitetesh), të cilat nëpërmjet arsimit joformal dhe informal synojnë përmirësimin e zhvillimit personal dhe social të të rinjve. Një nga rolet e punës së të rinjve është mbështetja e të rinjve, që ato të bëhen anëtarë aktivë të shoqërisë.

Për punën e të rinjve ka një sërë përkufizimesh. Në disa nga vendet evropiane ajo promovohet dhe financohet nga institucionet publike, ndërsa në vende të tjera evropiane ajo ka një status të marginalizuar dhe zhvillohet në bazë vullnetare. Ajo që konsiderohet si punë rinore në një vend, në një vend tjetër mund të realizohet nga ana e konsulentëve ose nga bashkësia dhe familja në vende të treta ose në vende të caktuara mund të mos ekzistojë si e tillë. Problemet që pengojnë sistemet shtetërore të sigurojnë në një formë adekuate një akses global në arsim dhe në tregun e punës, sot ndikon që puna e të rinjve të merret më shumë me papunësinë, dështimet e arsimit, marginalizimin dhe përashtimin social. Puna e të rinjve gjithnjë e më shumë mbulohet me fushën e shërbimeve sociale që realizohen nga vetë shteti nëpërmjet punës sociale. Kjo nënkupton se puna e të rinjve përfshin edhe aspekte të tjera, siç janë arsimi, punësimi, ndihma dhe këshillimi, banimi, mobiliteti, delikuanca dhe shëndetësia, që u shtohen më shumë fushave tradicionale të veprimit të punës së të rinjve, siç janë pjesëmarrja, politika rinore, aktivitetet kulturore, drejtimet e karrierës, rekreacioni dhe sportet. Puna e të rinjve shpesherë bën përpjekje të përfshijë grupe të caktuara të rinjsh, siç janë të rinjtë e marginalizuar të familjeve të rezikuara në aspektin social ose të rinjtë migrantë, përfshirë refugjatët dhe të rinjtë që jetojnë në institucionet. Puna e të rinjve në momente të caktuara mund të organizohet rreth një lidhjeje ose një tradite kulturore.

Sipas përshkrimit të detajuar të Sekretariatit të partneritetit të Këshillit të Evropës dhe Komisionit të Evropës "Përfshirja socio-ekonomike e punës së të rinjve në Evropë" ekzistojnë këto lloje punësh rinore: punë rinore me të rinjtë e grupeve në rrezik, aktivitete rinore edukative jashtë arsimit formal, aktivitetet rinore informative, këshillimi rinor, trajnim i të rinjve për të siguruar zhvillimin e tyre personal dhe social, aktivitetet rekreative të të rinjve (aktivitetet që zhvillohen gjatë kohës së lirë dhe kampet), trajnimet lidhur me aftësitë punuese që kanë për qëllim uljen e papunësisë tek të rinjtë, puna rinore ndërkombëtare dhe puna rinore nëpërmjet sportit, si dhe llojet e veçanta të punës rinore, varësisht kontekstit konkret.

NJOHJA

Puna rinore në Republikën e Maqedonisë akoma nuk është njojur formalisht si një sistem për mbështetjen e të rinjve ose si një sistem i mësimit joformal. Në disa nga vendet e Evropës, puna rinore, si një profesion, ekziston me vite. Me ndryshimet e fundit shoqërore evidente janë nevojat për t'i përkushtuar më shumë vëmendje njojhes formale të punës së të rinjve. Mirënjohja e këtij lloji do të ishte një tregues i kujdesit sistematik dhe gjithëpërfsirës të të rinjve, por njëkohësisht do të sigurohet edhe cilësia e punës së të rinjve. Nëpërmjet njojhes së punës së të rinjve bëhet një ndikim direkt edhe për njojjen e arsimt joformal, si dhe të mësimit joformal, si forma arsimore me ndihmën e të cilave mund të mësojmë dhe të sigurojmë kompetencat që janë me rëndësi për zhvillimin personal, social dhe profesional.

Shumë të rinj që merren me punën rinore dhe që janë angazhuar në fusha të ngjashme, të cilët kanë përvojë me këtë lloj pune, rekomojnë njojhen e punës së të rinjve si një profesion i ngjashëm me profesionet e tjera që merren me çështjet e të rinjve. Puna e të rinjve në Maqedoni zhvillohet edhe si rezultat të programit formal akademik (i pranishëm në forma të ndryshme në studimet universitare), por gjithashtu zhvillohet edhe në aspektin joformal, me metodologjinë, filozofinë, qëllimin, cilësinë dhe etikën e saj profesionale. Njojja e punës së të rinjve është një proces relativisht kompleks sepse ballafaqohet me një sërë problemesh dhe para së gjithash për arsy se vite me radhë nuk ekziston një qasje e veçantë sistematike ndaj punës së të rinjve.

Në Maqedoni është ngritur një iniciativë për njojjen e punës së të rinjve, iniciativë kjo e inkurajuar nga Qendra e dialogut ndërkulturor dhe Agjencia e të rinjve dhe sportit. Në kuadër të kësaj iniciativë u formua edhe Lidhja nationale e shoqatave që përfaqësojnë interesat e subjekteve që ofrojnë punë për të rinjtë. Sipas iniciativës në fjalë, puna rinore është një term që përdoret për t'u pëershkruar të gjitha aktivitetet, ekseset dhe proceset e ndërtimit të kapaciteteve të të rinjve nëpërmjet mësimit joformal dhe informal, që të sigurohet zhvillimi personal dhe social dhe përfshirja aktive e të rinjve në shoqëri.

Kjo iniciativë në vazhdim jep përkufizime edhe për konceptet e tjera që kanë të bëjnë me punën e të rinjve:

1. Puna e të rinjve sigurohet në vende të përshtatshme për zhvillimin e praktikave (programeve) arsimore joformale, që nënkupton ambiente të përshtatshme, ambiente të hapura dhe zhvillimi i punës në Internet.
2. Subjekti që ofron punë për të rinjtë është një subjekt juridik i regjistruar, i cili nuk ka qëllime fitimprurëse dhe ofron punë për të rinjtë në mbështetje të përkufizimit që vlen për punën e të rinjve.
3. Punëtori i ri është një person fizik që zhvillon punën e të rinjve përfrojeshin e punës së këtij lloji. Punëtori i ri është një person që ka kompetencat e nevojshme për të zhvilluar punën e të rinjve. Punëtori i ri zhvillon aktivitetet e veta në kuadër të subjektit që ofron punë për të rinjtë.

Vullnetarizm ndihmë për bashkësinë, e jo fuqi puntore falas për institucionet

Qytetarët e Maqedonisë kanë vullnet dhe kuptim elementar rrith vullnetarizmit, dhe atë e kanë dëshmuar atë në shumë raste më parë, sidomos gjatë krisave dhe katastrofave qytetare rajonale dhe ndërkombëtare. Qytetarët e Maqedonisë u përfshinë në dhurimin e ndihmës dhe angazhimit vullnetar gjatë vërvimeve në Serbi në vitin 2014, si dhe gjatë krizës së refugiatëve nga Siria dhe Avganistani e cila eskaloi në vitin 2015 dhe që ende vazhdon.

Këto shembuj janë tregues se ka një themel civil për zhvillimi e mëtejshëm të konceptit të vullnetarizmit dhe ndihmës së bashkësisë në Maqedoni, vetëm nëse në rolin e promovuesve dhe organizatorëve paraqiten organizatat civile, vetëqeverisjet lokale dhe institucionet shtetërore. Pa qasje serioze dhe sistematike, vullneti i qytetarëve për ndihmës do të mbetet vetëm një shpresë e singert e cila nuk do të përhapet ndërmjet bashkësisë në nivel nacional.

Si përgjigje e gadishmërisë së organizatave qytetare të cilat shfaqën rolin e tyre si organizatorë të punës vullnetare, institucionet shtetërore duhet të fillojnë të zhvillojë politika vullnetare për promovim të vlerave të këtij koncepti dhe përkrahje të të gjitha subjekteve që paraqieten në rolin e ndërmjetësuesve ndërmjet qytetarëve që kanë nevojë për ndihmë dhe atyre qytetarëve që dëshirojnë të ndihmojnë.

Zhvillimi i politikave të vullnetarizmit duhet të filloj nga rishikimi dhe avansimi i ligjit për vullnetarizëm dhe strategjisë për zhvillim të vullnetarizmit në Maqedoni. Këto dy dokumente janë problematike për shak se në përbajtjen e tyre më shumë e rregullojnë se sa inkurajojnë vullnetarizmin. Nga perspektiva e sotme, duket se ligji dhe strategjia për vullnetarizëm, krijoj kushte që institucionet shtetërore të angazhojnë vullnetarë, si zëvendësues të vendeve të tyre të punës apo si një shpresë e rreme se një ditë këto vullnetarë do të bëhen punonjës të institucionit përkatës shtetëror.

Sot, ne kemi sistuatë ku të rinjët profesionalistë të rinjë pas disa viteve punë si vullnetarë në institucionet shtetërore, për një pagesë minimale për ushqim dhe transport, si një kushtë për punësim të mundshëm të tyre, të shoqëruar me kushtin e posedimit të librezës së anëtarësisë nga ndonjëra nga paritetë në pushtet. Në vend të falemenderimit dhe nderimit, vullnetarët në institucionet e Maqedonisë fitojnë orarë pune 8 orësh, që është në kundërshtim me Ligjin për vullnetarizëm ku sipas të cilit një vullnetar nuk është i lejuar të punojë më shumë se 6 orë në ditë.

Përkundër këtij mbulimi të rremë të papunësisë në Maqedoni, dhënia e shpresave të rreme qytetarëve dhe keqëpërdorimi i konceptit të vullnetarizmit, është e domosdoshme që shteti dhe aktorët kyç të fillojnë ti promovojnë vlerat e vërteta dhe karakteristikat e këtij angazhimi të çmuar qytetarë.

Tipari i **parë** është se puna vullnetare nuk ndërrmerret që të fitohet ndonjë përfitim finaciar.

Kjo dë të thotë se vullnetarizmi nuk paraqet punë e paguar, por sidqoftë nuk është edhe punë falas. Puna vullnetare nuk është falas pasiqë egzistojnë mundësi përmblim të disa shpenzimeve operative për vullnetarët të tilla si transporti, ushqimi, pije freskuese, shpenzime për komunikim, zyra dhe lloje të tjera të mbështetjes logistike dhe teknike për realizmin e angazhimit vullnetar. Megjithatë, për angazhimin e tyre, vullnetarët nuk marrin kompensim financiar dhe atë nuk duhet ta bëjnë.

Tipari i **dytë** është se vullnetarizmi apo puna vullnetare paraqet një aktivitet vullnetar që mvaret eksluzivisht nga vullneti i lirë i vullnetarit. Ky tipar na tregon se vullnetarizmi në asnjë mënyrë nuk duhet të paraqes kusht për punësim, dhe as nuk duhet të barazohet me punën praktike apo stazhin. Puna praktike dallon nga puna vullnetare sepse ky aktivitet është i lidhur me procesin arsimor dhe përshtatjen e qytetarëve në tregun e punës dhe qëllimi i saj përfundimtar është zhvillimi i aftësive të punës së individit. Stazhi, nga ana tjetër, paraqet një kusht i domosdoshëm dhe angazhim i caktuar kohor që një person të mund të marrë licencë për ndonjë profesion të caktuar. Për dallim nga këto dy aktivitete, puna vullnetare nuk duhet të kushtëzohet nga asnjë faktor, por ajo duhet të realizohet vetëm me anë të vullnetit të lirë dhe dëshirës së vullnetarit. Përashtim që mund të tolerohet tek ky tipar paraqesin programe të caktuara për punë vullnetare tek shkollat që inkurajojnë vullnetarizmin tek të rinjët ku ndonjëher mund të jenë edhe të domosdoshme.

Tipari i **tretë** tregon se vullnetarizmi duhet të realizohet për të mirën e të tjerëve, bashkësisë lokale apo për shoqërinë në përgjithësi, dhe jo për perfitime personale të vullnetarit. Duhet të kemi parasyshë se nuk është e gabuar nëse duke punuar vullnetarisht dhe duke ndihmuar bashkësinë, qytetarët të zhvillojnë shkathtësi të caktuara personale me të cilat do ti përfitojë më tej në zhvillimin e tij personal.

Përfitimet nga këto tri tipare kryesore dhe vlerave të vullnetarizmit mund të shfrytëzohen plotësishtë vetëm nëse organizatorët e punës vullnetare zhvillojnë programe dhe sisteme për menaxhment të planifikuar të punës vullnetare. Menaxhmenti i punës vullnetare fillon me identifikimin e nevojave për vullnetar si dhe rekrutim dhe mobilizim të qytetarëve që janë të interesuar për angazhim vullnetarë. Cikli i Menaxhimit vazhdon me mbështetjen e vullnetarëve me orientim, trajnim dhe mbikqyrje, menaxhimi dhe mbajtje e tyre mbredha organizatës apo institucionit, si dhe krijimin e një sistemi të mirnjohjes dhe njohjes së angazhimit vullnetar. Organizatorët e punës vullnetare duhet të kenë parasyshë që çdo gjë që ata bëjnë çon kahë mbajtje e vullnetarit dhe motivimin të tijë për një angazhman më të fortë apo kahë dekurajimit dhe heqes dorë nga vullnetarizmi.

Rritja e numrit të qytetarëve që i shërbejnë bashkësive është e një rëndësie të madhe për shoqërinë në Maqedoni, sidomos kur qytetarët nuk mund të mbështeten shumë në shërbimet e institucioneve të shtetit. Prandaj, puna vullnetare duhet të trajtohet në një kuptim më të gjerë, si ndihmë apo vetë-ndihmë për bashkësinë, akcione humanitare, ndihmë gjatë fatkeqësive natyrore, filantropisë apo shërbit të të prekurve, participim, angazhim qytetarë, përfaqësim, promovim të ndonjë kauze të caktuar apo si angazhim për ndryshim të vetëdijes tek qytetarët në interes të ndonjë vlere shoqërore.

Procesi
i formimit të
KËSHILLAVE
LOKALE
të të
Rinjve

Në këtë pjesë mund të lexohen përvojat e organizatave të të rinjve dhe ato të komunave lidhur me procesin e formimit të këshillave lokalë të të rinjve. Në kuadër të kësaj pjese janë pëershruar edhe aktivitetet e detajuara të projekteve dhe idetë që kontribuan të rinjtë të përfshihen në proceset e vendimarrjes në nivel lokal.

Tekstet e kësaj pjese të publikimit shkëmbenjë përvojat e çdo komune dhe janë përgatitur nga koordinatorët lokalë të projektit dhe ekipet e të rinjve me të cilat punuan për nevojat e këtij procesi.

Projekti „Zhvillimi i politikave rinore dhe pjesmarrja rinore në nivel lokal në 12 komuna” parashikoi aktivitete përmes të cilave do të avansohet pozita e të rinjëve dhe organizatave rinore gjatë përfshirjes së tyre në proceset e vendimarrjes në nivel lokal. I njëjti është i inspiruar nga praktikat moderne evropiane të krijimit të trupave përfaqësues rinor të njohura nga ana e komunave. Projekti synon të rinjët, organizatat rinore dhe të gjithë format e organizimit rinor, dhe

ka për qëllim të vendos parime demokratike të vendimarrjes dhe përfshirje domethënëse të të rinjëve në këto procese në nivel lokal.

Projekti implementohet nga Forumi Edukativ Rinor (FER) dhe Qendra për Dialog Ndërkulturor (QDN) dhe finansohet nga Bashkimi Evropian (IPA Programa – Civil Society Facility), si dhe i mbështetur nga vetëqeverisjet lokale, Fondacioni Evropian Rinor (European Youth Foundation), CIVS Shërbim ndërkombëtar i vullnetarëve dhe të tjerë. Komunat në të cilat u zbatua projekti janë: Qendër, Çair, Likovë, Veles, Tetovë, Dibër, Strugë, Manastir, Kërçovë, Negotinë, Dellçevë dhe Kratovë. Aktivitetet në këto komuna u realizuan me mbështetjen e partnerëve lokale: Qendra për zhvillim të bashkësisë – Kërçovë; Qendra për zhvillim të qëndrueshëm të bashkësisë – Dibër; Akva – Strugë; Iniciativat rinore për dialog dhe bashkëpunim – Manastir; Fokus – Veles; Qendra rajonale për zhvillim të qëndrueshëm – Kratovë; Qendra rajonale për zhvillim të qëndrueshëm – Negotinë; Qendra rajonale për përfaqësim – Dellçevë.

Σ Qëllimet e projektit

Зајакнување на капацитетите на локалните младински структури и зголемување на младинското учество во процесите на донесување на одлуки на локално и национално ниво;

Воспоставување на формални принципи на комуникација помеѓу младинските структури и општините и помагање на нивното директно вклучување во процесите на донесување одлуки на локално ниво;

Зголемување на младинското учество и активизам преку развој на практики насочени кон заедницата поврзани со локални младински политики.

Aktivitetet e projektit u realizuan në katër faza të cilët nëpërmjet evenimenteve publike, fushatave dhe thirrjeve në secilën nga fazat të projektit, mundësuan përfshirjen e një numrit më të madh strukturave rinore, dhe formimin e Këshilleve rinore nëpërmjet proceseve publike dhe transparente.

FAZA 1

Faza e Parë e projektit filloj me formimin e bërthamave rinore në 12 komuna të cilat ishin të themeluara me thirrje të hapur ku u paraqitën të gjithë të rinjë të interesuar dhe përfaqësues të organizatave rinore. Bërthamat rinore janë strukturat e para të të rinjëve që punuan në zhvillimin e ideve për organizim rinor në komunat e tyre që do të përfaqsonin interesat e përbashkët të të rinjëve. Anëtarët e këtyre bërthamave kaluan trajnime për: politika rinore, përfaqsim dhe lobim, debatë dhe argumentim, organizim të evenimenteve dhe mediat e reja. Përveç kësaj ata kishin edhe një vizitë studimore në Selanik, qytet i cili vitin e kaluar ishte kryeqytet evropian i rinit, ku kishin mundësi të njoftohen me praktika pozitive nga Greqia në lidhje me organizimet rinore lokale, si dhe të shkëmbejnë eksperiencave me organizata pjestare në këshille rinore. Këto liderë të rinjë u paraqitën si mbështetës në implementimin e aktivitetave në komunat e tyre dhe u bënë trajner, fascilitues dhe organizatorë të evenimenteve gjatë fazave të mëtejshme të projektit.

Vetëqeverisjet lokale, janë partner dhe mbështetës nga vetë fillimi i aktivitetave. Ata ishin pjesë në trajnimeve të përbashkëta ku u njofuan me aktivitetet e projektit, politikat rinore dhe kishin mundësi ti ndajn praktikat për komunikim me të rinjë në komunat e tyre. Përveç kësaj komunat mbështetjen e tyre të gjithë procesit e treguan edhe duke ofruar në shërbim të hapësirave të tyre për aktivitetet e projektit, pranimin e propozimeve dhe ideve si partnerë dhe arritjen e komunikimit të rregullt dhe pjesmarrjes nëpër të gjitha aktivitetet. Interesi për mundësimin e pjesmarrjes rinore nëpërmjet këtij projekti ishte i ndryshëm, disa komuna emërtuan persona përgjegjës, ishin pjesëmarrës në të gjitha aktivitetet dhe dhanë përkrahje maksimale për të rinjët e interesuar në këto procese, disa komuna vonuan aktivitet dhe nuk u treguan të hapur ndaj iniciativave rinore për formimin e Këshillit.

FAZA 2

Faza e Dytë filloj me formimin e bordeve inicuese. Bordet inicuese ishin të përbëra nga struktura të ndryshme rinore, shoqata formale dhe joformale të të rinjëve, forume rinore të partive politike, unione të nxënësve, shoqëri kulturore dhe sportive, të cilët në mënyrë publike e mbështetën idenë për formimin e Këshilleve rinore. Anëtarët e këtyre bordeve u paraqitën nëpërmjet thirrjes publike, duke paraqitur kërkosat për anëtarësim. Me déshirë të tyre ata ishin të trajnuar përmes trajnimeve për politika rinore, format e përfaqësimit dhe lobimit, menaxhimit të organizatave, si dhe për punën e vetëqeverisjes lokale nëpërmjet trajnimit të realizuar nga vetë komuna, në të cilën u njofuan me punën e komunës dhe sëbashku e zhvilluan idenë e formimit të Këshillit Rinor lokal. Bordet inicuese në mënyrë të pamvaruar organizuan evenimente publike për promovim të ides së tyre për krijimin e një strukture rinore që do t'i përfaqësoj dhe promovojë interesat e të rinjëve në vetëqeverisjen lokale.

FAZA 3

Faza e Tretë nëkuptoi komunikim me organizatat tjera nëpër qytete dhe vetqeverisjes lokale për formimin e këshilleve rinore inkluzive dhe demokratike nëpër secilën komunë. Përveç kësaj në këtë fazë u organizuan edhe Ditët e rrjetëzimit në të cilat me punë të përbashkët, anëtarët e brodeve inicuese dhe organizatat tjera rinore bashkarisht i definuan strukturën, misionin, vizionin, dhe të gjitha dokumentet tjera të nevojshme për themelim të Këshillit rinoj në komunën e tyre. Përveç kësaj në këtë fazë u organizuan edhe Ditët e rrjetëzimit në të cilat me punë të përbashkët, anëtarët e brodeve inicuese dhe organizatat tjera rinore bashkarisht i definuan strukturën, misionin, vizionin, dhe të gjitha dokumentet tjera të nevojshme për themelim të Këshillit rinoj në komunën e tyre.

FAZA 4

Faza e katër njëherit edhe e fundit i përfshinte themelimin e Këshillit rinoj. Këshillet rinore në secilën komunë kishin strukturën e vet, formen dhe organizimin dhe fushëverminin e vet. Të njëjtat ishin rezultat i punës së të rindjëve të cilat janë unike sipas karakteristikave, me qëllim që t'iu përgjigjen me sukses nevojave që i kanë të rindjët në komunën e tyre. Të njëjtat janë të themeluar sipas parimeve demokratike, pjesëmarrje të shoqërisë civile, përfaqësimit të barabart dhe bashkpunim me vetqeverisjen lokale. Puna e Këshilleve rinore pas themelimit përfshinë organizimin e akcioneve lokale, si dhe punën për krijimin e strategjive lokale rinore, plane veprimi për punën e vetë. Dokumentet rinore lokale janë të krijuar në bazë të hulumtimeve, përmes të cilave hulumtoheshin problemet dhe priorititetet e të rindjëve, dhe të cilat ishin të realizuara nëpër komunat nga ekipi i projektit në mënyrë që të përgjigjet direkt në nevojave të tyre.

Aktiviteti përmbyllës i projektit ishte konferanca përfundimtare me emër,, Të Rindjët Vendosin!“ në të cilin u prezantuan këshillet rinore si tregime të sukseshme të themelimit të organizimeve rinore. Në këtë eveniment u promovua edhe ky doracak që jepë përshkrim të detajuar të aktiviteteve që ishin të domosdoshme për krijimin e këshilleve rinore.

Rezultatet e arritura nga projekti „ Zhvillimi i politikave rinore dhe pjesëmarrja rinore në nivel lokal në 12 komuna“ janë: themelimi i Këshilleve rinore lokale apo formave tjera të përfaqësimit rinoj nëpër komuna, miratimi i 12 strategjive për të rindjë apo dokumenteve tjera strategjike nëpër komuna, trajnimi i më shumë se 300 të rindjëve nëpër të gjitha komunat që ishin pjesë e aktiviteteve, rritjen e njohurive të aktivistëve rinoj dhe strukturave rinore në fushën e pjesëmarrjes rinoj dhe krijimin e rrjeteve tematike me qëllim shkëmbimin e njohurive dhe praktikave pozitive ndërmjet këshilleve rinore lokale.

MANASTIR

PROFILI I TË RINJVE TË KOMUNËS SË MANASTIRIT

Sipas të dhënave të Entit shtetëror të statistikës, në Komunën e Manastirit jetojnë gjithsej 18.702 të rinj të moshës 15 - 29 vjeçë, 9.560 nga të cilat janë meshkuj, ndërsa 9.142 janë femra. Po sipas këtyre të dhënave, 11.319 të rinj nga numri i përgjithshëm i të rinjve janë të moshës 15 – 24 vjeçë, ndërsa të punësuar të kësaj grup-moshe janë vetëm 290 të rinj. Në këtë kontekst duhet marrë parasysh se kjo kategori të rinjsh zakonisht është pjesë e procesit të arsimt të mesëm ose të lartë dhe për këtë arsyё numri i të punësuarve është i ulët. Në territorin e Komunës së Manastirit funksionojnë 30 institacione arsimore, më saktësisht: 1 Universitet (në kuadër të të cilët funksionojnë 6 fakultete), 7 shkolla të mesme shtetërore, 2 shkolla të mesme private dhe 14 shkolla fillore. Në shkollat e mesme në Manastir në vitin 2013/2014 u regjistruan gjithsej 4300 nxënës, ndërsa në shkollat fillore u regjistruan gjithsej 7464 nxënës.

NEVOJAT E TË RINJVE TË KOMUNËS SË MANASTIRIT

Me analizat e zhvilluara për nevojat e këtij procesi është vërtetuar se të rinjtë që jetojnë në Komunën e Manastirit kanë më shumë nevoja, por si më të rëndësishme theksohen nevojat në vazhdim: inkurajimi i të rinjve për të qenë qytetarë aktivë nëpërmjet implementimit të mekanizmave të informimit dhe përfshirjes në shoqëri, rritja e numrit të partneriteve midis organizatave civile dhe shkollave për të rritur pjesëmarrjen e të rinjve në jetën shoqërore të bashkësisë dhe për të rritur ofertën e mësimit joformal të të rinjve, përgatitja e mekanizmave të qëndrueshëm për dialog midis komunës dhe organit përfaqësues të të rinjve, përmirësimi i cilësisë së jetës së të rinjve nëpërmjet intervenimeve me programe dhe intervenimeve logistike nga ana e komunës dhe sektorit civil dhe lehtësimi gjatë fazës së kalimit të të rinjve nga procesi i arsimt në tregun e punës, si dhe motivimi i përsosjes së tyre profesionale.

Problemet më të shpeshta me të cilat ballafaqohen të rinjtë janë: papunësia dhe përhapja e madhe e sëmundjeve që kanë të bëjnë me varësitë e ndryshme, mungesa e perspektivës, standardi i ulët i jetesës dhe mobiliteti i dobët, preokupimi i të rinjve me argëtimin dhe shpenzimin e parave dhe apatia dhe mosinteresimi i tyre.¹

1 Strategjia e të rinjve e Komunës së Manastirit

ORGANIZIMI I TË RINJVE NË KOMUNËN E MANASTIRIT

Në dhjetor të vitit 2010 në Manastir janë regjistruar 644 organizata joqeveritare. Megjithatë, një analizë e detajuarka vërtetuar senumri i organizatave aktive osenumri i organizatave të regjistruara përsëri deri më 31 gusht 2011 ka qenë shumë më i vogël, kahasuar me numrin e përgjithshëm të organizatave të regjistruara. Më saktësish, janë regjistruar 240 organizata civile aktive.

Në Komunën e Manastirit janë regjistruar më shumë lloje organizatash rinore dhe shoqatash joformale, siç janë shoqatat civile, këshillat e të rinjve, parlamentet studentore, bashkësitë e nxënësve të shkollave të mesme, klubet sportive, shoqatat kulturoro-artistike, lidhjet e të rinjve dhe të rinjve të partive politike.

Për sa u përket rrjeteve, në nivel lokal funksionon Forumi i shoqatave civile nga Manastiri, forum ky që ka hapur një portal on-line dhe që ka për qëllim promovimin e evenimenteve të sektorit civil, shkëmbimin e ideve, promovimin e bashkpunimit midis shoqatave të Manastirit dhe kërkimin dhe ofrimin e zgjidhjes së sfidave me të cilat ballafaqohen organizatat civile në Manastir.

Disa nga organizatat janë anëtarësuar në rrjetet nacionale të organizatave, siç janë Këshilli nacional i të rinjve të Maqedonisë, Koalicioni SEGA dhe Koalicioni përgjimtë drejtë.

Në organizatat rinore janë përfshirë vetëm një numër i vogël të rinjsh, ndërsa pjesëmarrja e tyre në aktivitetet joformale dhe ad hoc është më e madhe kahasuar me shoqërinë e organizuar civile. Në Manastir kjo gjendje ka të bëj me faktin se pjesa më e madhe e organizatave civile të regjistruara nuk janë në gjendje të sigurojnë ekzistencën afatgjate, më saktësish, ato kanë probleme financiare dhe probleme me programet, si rezultat të mungesës së përgjithshme të kapaciteteve njerëzore, të cilat në mënyrë profesionale do të përkushtohen në punën dhe zhvillimin e organizatës.²

Organizatat e të rinjve ballafaqohen edhe me mungesën e kuadrove të edukuara që mund të punojnë me të rinj në nivelin profesional. Në kuadër të vetëqeverisjes lokale nuk funksionon një sektor i veçantë që do të punonte me të rinjtë, që do të thotë se ekziston nevoja e ndërtimit të kapaciteteve të administratës komunale që do të punojnë me të rinjtë edhenë fushën e politikaverinore.

Në aspektin e përgjithshëm nuk ka as interesim të madh nga të rinjtë për zhvillimin e komunës, që në fakt duhet ndryshuar me këtë proces.

Si anë të tjera të dobëta konsiderohen edhe problemet që shfaqen gjatë kontaktimit dhe informimit të organizatave dhe përfshirja direkte e të gjitha grupeve të të rinjve, pa dallim të nivelit të angazhimit të tyre dhe të rinjve të angazhuar në kuadër të tyre.

POLITIKAT E TË RINJVE NË KOMUNËN E MANASTIRIT

Strategjia e të rinjve e Komunës së Manastirit parasheh masa konkrete për zhvillimin e sektorit rinor të komunës, me qëllim që ai të jetë platforma e pjesëmarrjes më të madhe të të rinjve në të gjitha proceset lokale. Kjo strategji është zhvilluar me respektimin e plotë të parimeve

² Strategjia e bashkpunimit të Komunës së Manastirit me sektorin civil dhe zhvillimi i tij i vazhdueshëm (2012-2015)

dhe përpjekjeve të cilat Komuna e Manastirit i ka paraparë me Strategjinë e bashkëpunimit të Komunës së Manastirit me sektorin civil dhe zhvillimi i tij i vazhdueshëm. Dokumente të tjera strategjike që i përfshijnë të rintjtë janë Plani strategjik i Këshillit ekonomiko-social lokal (PSKESL) i Komunës së Manastirit dhe Strategjia e zhvillimit lokal të Komunës së Manastirit.

Për sa u përket politikave të të rintjve, ekzistojnë procese konsultative formale dhe joformale të fushave të ndryshme në të cilat janë përfshirë të rintjtë që janë anëtarësuar në shoqatat e ndryshme civile. Në këtë mënyrë ato kanë mundësi për të theksuar problemet me të cilat ballafaqohen si individë, problemet me të cilat ballafaqohen organizatat e tyre dhe problemet me të cilat ballafaqohen të rintjtë që jetojnë përreth tyre.

Sipas vlerësimeve të sektorit civil, organizatat e të rintjve nuk kanë kapacitete për të inkurajuar një përfshirje më të madhe të të rintjve në proceset zhvillimore të bashkësisë. Të rintjtë nuk janë përfshirë në procese vendimmarrëse të bashkësisë, ndërsa për mendimin e tyre proceset lokale të vendimmarrjes janë të myllura për të rintjtë. Sektori civil shpeshherë kërkon një transparencë më të madhe dhe mirëkuptim më të madh për idetë e të rintjve. Kushtet e punës dhe puna me të rintjtë janë aspekti më i rëndësishëm që duhet zgjidhur.

INICIATIVA E FORMIMIT TË KËSHILLIT LOKAL TË TË RINJVE

Bërtama rinore në Manastir përbëhej nga 8 anëtarë të disa organizatave lokale, më saktësisht Qendra kulturore e të rintjve – Manastir, iniciativat rinore për dialog dhe bashkëpunim, Biosfera, Together Macedonia, IMKA – Manastir dhe Avokati i fëmijëve. Kapacitetet e bërtamës së të rintjve u forcuan me një sërë trajnimesh të organizuara gjatë semestrit të parë të vitit 2015. Gjithashtu, bërtama rinore në fund të trajnimeve zhvilloi një eveniment me titullin „Zgjohu – me një kafe më të ndryshme!!!“. Pas kësaj vijoi faza e formimit të Këshillit të iniciatorëve në të cilin morën pjesë një pjesë e anëtarëve të bërtamës rinore, por edhe disa anëtarë të rintjve, si Qendra kulturore e të rintjve – Manastir, Forumi i të rintjve – Manastir, Pikëpamja evropiane, Organizata joqeveritarë Vullnetarët Sfera, Inovacioni GET - Manastir, Organizata komunale e Kryqit të Kuq - Manastir , IMKA - Manastir, Forumi arsimor i të rintjve, Organizata e të rintjve e Shkollës së mesme “Gjorgji Naumov”, Parlamenti studentor pranë Universitetit “Shën Klimenti i Ohrit”, Qendra e zhvillimit dhe integrimit evropian (QZHIE), Aktivi rinor pranë Shkollës së mesme “Josip Broz Tito” - Manastir , Organizata e të rintjve pranë Shkollës së mesme “Jane Sandanski”, partia VMRO Popullore, CIVIL – Qendra e lirisë, Rinia social-demokrate e Maqedonisë, Bashkimi Demokratik për Integrim – të rintjtë, VMRO DPMNE (Unioni i forcave të reja) – Këshilltarë i të rintjve i Komunës së Manastirit dhe Forumi politikologjik i Maqedonisë.

KËSHILLI I TË RINJVE I KOMUNËS SË MANASTIRIT

Këshilli i të rintjve është një organ këshillëdhënës i Këshillit të Komunës së Manastirit, i cili është formuar për t'i ndihmuar të rintjtë të përfshihen në mënyrë aktive në jetën publike të Komunës së Manastirit nëpërmjet ngritisës së iniciativave lidhur me çështjet që kanë të bëjnë me të rintjtë që jetojnë në rajonin e Komunës së Manastirit.

Këshillin e të rintjve të Komunës së Manastirit e përbëjnë 9 anëtarë, ndërsa strukturën e vet ai do ta zgjerojë me grupe pune në të cilat mund të përfshihen më shumë organizata rinore. Këto

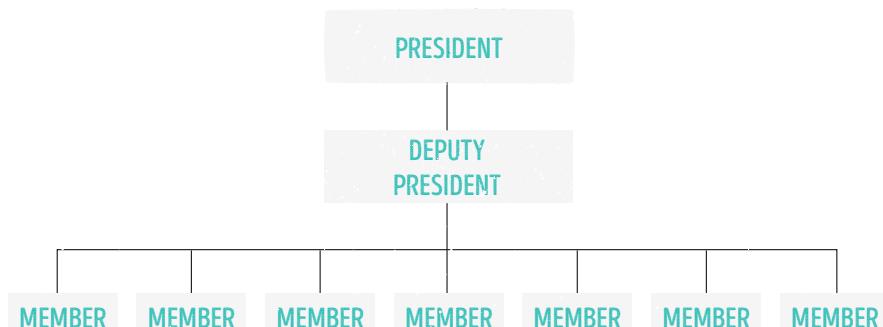
ZHVILLIMI I KËSHILLEVE RINORE LOKALE

grupe pune do të angazhohen në fushat e ndryshme të politikave rinore, do të jenë në gjendje të detektojnë problemet, të hapin çështje të caktuara dhe të propozojnë zgjidhje për të njëjtat.

Anëtarë të Këshillit të tē rinxhës së Komunës së Manastirit janë: Qendra kulturore e tē rinxhës – Manastir, Organizata e tē rinxhës pranë Shkollës së mesme “Jane Sandanski”, Organizata e tē rinxhës pranë Shkollës së mesme “Taki Daskallo”, Organizata e tē rinxhës e Shkollës së mesme “Gjorgji Naumov”, Unioni i forcave të reja të VMRO DPMNE-së, Together Macedonia, Parlamenti studentor i Fakultetit teknik, Parlamenti studentor pranë Universitetit “Shën Klimenti i Ohrit” – Kristina Petrovska, kryetare dhe Parlamenti studentor i Fakultetit bioteknik.

Anëtarët e Këshillit të tē rinxhës zgjidhen me thirrje publike për propozimin e kandidatëve për anëtarë të Këshillit të tē rinxhës së Manastirit, në mbështetje të nenit 3, paragrafët 2 dhe 3 të Vendimit të formimit të këshillit të tē rinxhës së Komunës së Manastirit (Fletorja zyrtare e Komunës së Manastirit). Seancën konstitutive të Këshillit e cakton dhe drejton anëtarë më i moshuar, deri në zgjedhjen e kryetarit. Këshilli është formuar me zgjedhjen e kryetarit. Seanca e parë konstitutive u mbajt më 05.03.2015. Kryetari i Këshillit dhe zëvendësi i tij zgjidhen me shumicën e votave të numrit të përgjithshëm të anëtarëve të Këshillit.

Për marrjen e vendimeve dhe akteve të tjera në kuadër të seancave të Këshillit, nevojitet të jenë të pranishëm shumica e anëtarëve. Vendimet dhe aktet e Këshillit merren me shumicën e votave të anëtarëve të pranishëm.

Подготвила:

МАРИЈА МЕРКОВСКА

VELES

PROFILI I TË RINJVE NË KOMUNËN E VELESIT

Sipas Entit shtetëror të statistikës, në Komunën e Velesit jetojnë 11,305 banorë të moshës 15-25 vjeçë, që përbënë 20,6% të numri të përgjithshëm të popullsisë së qytetit. Nga ata 5,867 janë meshkuj, ndërsa 5,438 janë femra. Numri i nxënësve të shkollës së mesme në qytet arrin 2,669, ndërsa numri i të punësuarve të moshës 15-24 vjeçë është 176 të rinj nga numri i përgjithshëm prej 7,000 të rinj të kësaj grup-moshe. Si vërejtje të kësaj mund të merret fakti se të rinjtë e kësaj moshe ende janë në formimin e arsimit të mesém dhe të lartë. Numri i migracionit nga 15-29 vjeç nga Velesi arrin në 519.

Në territorin e Komunës së Velesit ka 4 shkolla të mesme, më saktësish: SHMK Gjimnazi "Koço Racin", SHMTK "Dimitrija Čupovski", SHMTK "Jovçe Tesličkov" dhe SHMTK "Kole Nedellkovski". Në qytet funksionojnë studime të disperzuara në Fakultetin për turizëm dhe hoteleri nga Ohri, si dhe studime të disperzuara në Fakultetin e Ekonomisë pranë Universitetit "Shën Kirili dhe Metodija".

ORGANIZATA RINORE NË KOMUNËN E VELESIT

Në komunën e Velesit funksionojnë më shumë se 20 organizata rinore, siç janë organizata rinore, organizata për të rinj, bashkësitë e shkollave të mesme, parlamentet studentore, shoqatat kulturore - artistike dhe rinia politike. Vetëm disa organizata nga Velesi merren me politikat e të rinjve, midis të cilave mund të veçohen Forumi Arsimor Rinor Qendër-Veles, Skuadra e vëzhgimit „Dimitar Vllahov Veles“, Klubi i të rinjve pranë organizatës komunale të Kryqit të Kuq – Veles dhe Klubi "Pllakat logjike" pranë Shoqatës së prindërve për kujdes për brez të shëndetshëm nga Velesi. Ajo që është më e nevojshme të përmendet, e kur është në pyetje organizimi i të rinjve në Veles, është se nuk ekzistojnë procese konsultative formale apo joformale me të rinjtë rreth çështjeve rinore.

POLITIKA E TË RINJVE DHE NEVOJAT E TË RINJVE NË KOMUNËN E VELESIT

Për nevojat e Komunës së Velesit është përgatitur Strategjia lokale e të rinjve për periudhën e viteve 2012-2016 dhe Plani aksionar për vitin 2012, me të cilat janë rregulluar të rinjtë dhe politika e të rinjve në Veles. Patjetër duhet të theksohen të dhënat se vetëm një pjesë e vogël e aktiviteteve janë realizuar në pajtim me Planin aksionar të vitit 2012. Sipas Strategjisë lokale të të rinjve në Veles, e cila është me rëndësi për periudhën e viteve 2012- 2016, fushat

me prioritet të interesave të të rinxje janë: informimi i të rinxje, pjesëmarrja e të rinxje, punësimi dhe vetëpunësimi i të rinxje, arsimi dhe kultura. Në mbështetje të të sipërpermendurës u zhvillua një pyetësor lidhur me nevojat dhe problemet me të cilët përballen të rinxjtë në nivel lokal/në Komunën e Velesit.

Pyetësori që u realizua në kuadër të projektit, të anketuarit e moshës 15 - 29 vjeçë, si grup qëllimor, u shprehët si në vijim:

- 45% e të rinxje në Veles, sipas analizës së zhvilluar në aspektin e formimit të tyre dhe eksosit në informatat, u shprehët se nuk u besojnë institucioneve lokale, ndërsa 20% prej tyre pjesërisht janë pajtuar me këtë konstatim, por mendojnë që është problem prioritar që duhet zgjidhur. Si vërtetim i mosbesimit dhe mungesës së informatave është edhe përqindja e lartë prej 47% të të rinxje të cilët nuk janë të informuar për punën e institucioneve lokale, ndërsa 45% të të rinxje të anketuar në Veles u shprehët se nuk janë të informuar për shërbimet që i ofron komuna, ndërsa 17% prej tyre pjesërisht dakordohen me këto kërkesa, por janë të mendimit se është një problem prioritar që duhet zgjidhur.
- Sipas analizës së kryer nga aspekti i pjesëmarrjes në vendimmarrjen në kuadër të institucioneve të cilat i tangojnë në mënyrë të drejtpërdrejtë, 59% të të rinxje të anketuar në Veles janë shprehur se nuk janë përfshirë në procesin e marrjes së vendimeve në shkollat, ndërsa 22% prej tyre janë dakord me këtë konstatim, por mendojnë që bëhet fjalë për një problem prioritar që duhet zgjidhur. Pak më e lartë ose 62% e të anketuarve janë shprehur se nuk janë përfshirë në procesin e vendimmarrjes në institucionet lokale, ndërsa 12% prej tyre pjesërisht janë dakord me këtë konstatim, por mendojnë se bëhet fjalë për një problem prioritar që duhet zgjidhur.
- Më shumë se gjysma e të rinxje në Veles janë shprehur pozitivisht se krejtësisht pajtohen me pohimet se problemi kryesor është mosekzistimi i trajnimeve me të cilat të rinxjtë do t'i përmirësonin aftësitë e tyre punuese, ndërsa 25% e të rinxje pjesërisht janë në pajtim që ky është problem prioritar që duhet zgjidhur. Ndërkaq 38% e të rinxje në Veles janë shprehur që nuk janë njohur me politikën për rritjen e punësisë të mbështetur nga ana e shtetit, ndërsa rreth 14% prej tyre pjesërisht janë dakord me këtë konstatim, por mendojnë se bëhet fjalë për një problem prioritar që duhet zgjidhur. Mbi 45% të të rinxje në Veles nuk janë të njoftuar me masat e vetëpunësimit (p.sh. Fondet për

ëndrimi i komunës së Velesit është i qartë dhe decid – të rinxje t'u jepet besim dhe mundësi që të shprehen, t'i tregojnë nevojat dhe kërkosat e tyre, por edhe të propozojnë zgjedhje konstruktive. Ne çdoherë do t'u ofrojmë t'i realizojnë në praktikë. Ne kemi rini të arsimuar të cilën vetëm në këtë mënyrë mund ta mbajmë në vend. Të gjitha fushat që i planifikojmë në zhvillimin e komunës - zhvillimi i arsimit dhe mënyra ekonomike lokale, para se gjithash, kanë të njëjtin qëllim, t'u sigurojnë të rinxje kushte që ata të janë forcë drejtuese të progresit. Sa është demokratike mënyra dhe mundësia e të rinxje që ata vetë të përgatisin politikat në nivel lokal flet fakti që komuna financoi strategjinë për të rinxjtë, të cilën e përgatitën vetë, mundëson krycen e tyre në punën e Këshillit, ndërsa u formua edhe Këshilli për të rinxjtë në Komunën e Velesit, në të cilin marrin pjesë përfaqësues të organizatave civile, të rinxjtë e partive politike dhe Këshilli studentor.

Mr. Sllavçø Çadiev

Komunës së Veles

fillimin e bizneseve, inkubatorët e biznesit etj.), ndërsa 10% prej tyre pjesërisht janë dakord me këtë konstatim dhe njëkohësisht janë dakord se bëhet fjalë për një problem prioritar që duhet zgjidhur. Gjithashtu, 60% të të anketuarve në Veles janë shprehur që momentalisht nuk ekziston diçka që vërtetë ndihmon të rritet punësimi tek të rinjtë, ndërsa 53% të të rinjve të anketuar në Veles konsiderojnë që të rinjtë nuk kanë përfitime sociale (zbritje në institucionale kulturore, transportin publik, zbritje në shërbimet që i përdorin) dhe 19% prej tyre pjesërisht janë dakord me këtë konstatim, por mendojnë se bëhet fjalë për një problem prioritar që duhet zgjidhur.

- Lidhur me çështjen e arsimit formal dhe joformal, gjysma e të rinjve të anketuar në Veles konsiderojnë që jo secili që dëshiron ka mundësi të mbaroj arsimin sipërор dhe janë të mendimit se nuk kanë mundësi të kenë arsim joformal (trajnime, akademi verore, seminare), ashtu siç dëshirojnë, ndërsa 12% prej tyre pjesërisht janë dakord me këtë konstatim, por mendojnë se bëhet fjalë për një problem prioritar që duhet zgjidhur. Si vërtetim vërehet edhe fakti që rreth 59% të të rinjve të anketuar në Veles konsiderojnë që arsimi joformal (trajnime, akademi verore, seminare), janë shumë pak të pranishme në bashkësinë e tyre dhe 10% prej tyre pjesërisht janë dakord me këtë konstatim dhe mendojnë se bëhet fjalë për një problem prioritar që duhet zgjidhur. Rinia në Veles është e pakënaqur edhe nga konviktet e nxënësve dhe studentëve dhe madje më shumë se dy të tretat e të anketuarve janë shprehur se konviktet studentore dhe ato të nxënësve ofrojnë kushte të këqija.
- Të pakënaqur ngajeta kulturore janë rreth 72% të të rinjve të anketuar në Veles, të cilët mendojnë se në qytet rrallë ka shfaqje kinemaje, 57% prej tyre mendojnë se programi i kinemave nuk është i kënaqshëm, ndërsa 30% prej tyre dëshirojnë një repertori teatri më të regullt, me shfaqje teatrale më të mira.

INICIATIVA PËR FORMIM TË KËSHILLIT LOKAL RINOR NË KOMUNËN E VELESIT

Si përgjigje për nevojat e të rinjve në kuadër të projektit “Zhvillimi i politikave lokale rinore dhe pjesëmarrja lokale e të rinjve në 12 komuna”, janë zhvilluar këto aktivitete:

- Si aktivitet i parë është zhvilluar detektimi i organizatave rinore në qytet dhe pastaj filloj formimi i bërthamës rinore në Veles.
- Si aktivitet tjetër u zhvillua pjesëmarrja në trajnimet nga të cilat do të përforcohen kapacitetet e bërthamave rinore. Si rezultat i trajnimeve të realizuara bërthama e të rinjve në Veles realizoi ngjarjen publike me temën “Të rinjtë për Velesin”. Qëllimi i aktivitetit është nëpërmjet panairit të organizatave rinore të prezantohen dhe promovohen aktivitetet e organizatave rinore në qytet.
- Faza e radhës ishte formimi i Këshillit të iniciatorëve për formimin e këshillit lokal të të rinjve në Veles. Në periudhën në vazhdim u zhvilluan trajnime për përforcimin e kapaciteteve të këshillit të iniciatorëve. Pas trajnimeve, Këshilli i iniciatorëve për formimin e Këshillit lokal rinor në Veles mbajti aktivitet publik me temën “Velesi ka nevojë...”. Nëpërmjet këtij aktiviteti të rinjtë nga Velesi kishin mundësi në një mur të improvizuar t'i shkruajnë propozimet dhe idetë e tyre që Velesi të bëhet vend më i bukur për të jetuar.

- Ndërkohë u zhvillua në fushatë për promovimin e aktiviteteve të Këshillit të iniciatorëve për formimin e Këshillit lokal rinor, si dhe për promovimin e ditëve të rrjetëzimit rinor. Në ditët e rrjetëzimit rinor u përcaktuan kriteret e pjesëmarrjes në Këshillin lokal rinor, përbërja dhe formati i Këshillit në Veles.

Temat për realizimin e ngjarjeve publike u zgjodhën nga vetë anëtarët e bërthamave rinore dhe nga anëtarët e Këshillave të iniciatorëve. Më parë u realizuan analiza nga vetë anëtarët midis të rrinje të qytetit dhe u konstatuan prioritetet e tyre. Si aktivitet kryesor gjatë formimit të Këshillit u zhvillua ngjarja lokale me temë “Velesi ka nevojë...” nga ana e Këshillit të iniciatorëve për formimin e Këshillit lokal të të rrinje në Veles.

Në bërthamat rinore u përfshinë përfaqësues të organizatave rinore dhe bashkësive të shkollave të mesme. Për këtë qëllim u zhvilluan shtatë takime në të cilat u diskutua realizimi i aktiviteteve dhe përmirësimi i nivelit të njohjes së të rrinje në bashkësinë lokale. Në Këshillin e iniciatorëve u përfshinë përfaqësues të organizatave rinore, bashkësive të shkollave të mesme, parlamenteve studentore, rinisë partiake dhe përfaqësues të Komunës së Velesit. Për qëllimin në fjalë u zhvilluan shtatë takime pune në të cilat u diskutua realizimi i ngjarjeve lokale, fushatave, ditëve të lidhjes në rrjet dhe mënyra e rritjes së nivelit të dallimit të Këshillit të iniciatorëve në bashkësinë lokale. Bashkësia lokale në përgjithësi u bë e njohur nëpërmjet numrit të madh të aktiviteteve dhe ajo dha një mbështetje të plotë bashkë me mediat e qytetit nëpërmjet teksteve affirmative lidhur me ngjarjet publike që u zhvilluan nëq qytet. Në kuadër të Komunës së Velesit u formua Këshilli i të rrinje. Ky këshill u pranua si një organ joformal i Komunës së Velesit dhe ai përbëhet nga nëntë anëtarë, pesë nga të cilat janë përfaqësues të sektorit civil, një i këshillit të shkollave të mesme, një i këshillit studentor dhe dy përfaqësues të rinisë partiake. Ato u zgjodhën me ndihmën e një shpalljeje të publikuar nga ana e Komunës së Velesit dhe u emëruan nga ana e Këshillit të Komunës së Velesit, me propozim të Komisionit të çështjeve të mandateve, zgjedhjeve dhe emërimeve. Ato u emëruan për një mandat 4-vjeçar. Këshilli i të rrinje u formua nga ana e këshillit të Komunës së Velesit, në seancën e mbajtur më 21.05.2015. Ky këshill deri në ditën e shtypjes së këtij publikimi nuk mbajti as një takim.

Në mbështetje të të sipërpërmendurës mund të konstatojmë se në Komunën e Velesit duhen aktivizuar më shumë anëtarë në organizatat rinore, të rinjtë duhen të njihen më mirë me të drejtat dhe mundësitë e tyre për të marrë pjesë në vendimmarjen demokratike, e cila është me rëndësi të veçantë për të rrinjtë, ndërsa organizatat e të rrinje duhet të angazhohen më shumë për të rritur nivelin e vetëdijes së të rrinje nëpërmjet iniciativave më të theksuara, si në aspektin e çdo organizate në veçanti, po ashtu edhe në bashkëpunim me organizatat e tjera, si një mënyrë e shprehjes më të qartë të mendimeve, nevojave dhe dëshirave të të rrinje.

Në mbështetje të të sipërpërmendurës mund të konstatojmë se në Komunën e Velesit duhen aktivizuar më shumë anëtarë në organizatat rinore, të rinjtë duhen të njihen më mirë me të drejtat dhe mundësitë e tyre për të marrë pjesë në vendimmarjen demokratike, e cila është me rëndësi të veçantë për të rrinjtë, ndërsa organizatat e të rrinje duhet të angazhohen më shumë për të rritur nivelin e vetëdijes së të rrinje nëpërmjet iniciativave më të theksuara, si në aspektin e çdo organizate në veçanti, po ashtu edhe në bashkëpunim me organizatat e tjera, si një mënyrë e shprehjes më të qartë të mendimeve, nevojave dhe dëshirave të të rrinje.

DIBRA

PROFILI I TË RINJVE NË KOMUNËN E DIBRËS

Në nivelin e komunës së Dibrës, sipas Entit Shtetëror të Statistikave, numri i turinjve të moshës 15-29 vjeç është 3,607 persona, ose 25,3 % të popullsisë së përgjithshme të qytetit. Janë të frikshme shifrat për të rinxjtë që shpërngulen nga Dibra, gjithsej 56 janë të shpërngulur nga Dibra drejt qyteteve të tjera të R. Maqedonisë, ndërsa 436 të rinxjanë shpërngulur në vendet evropiane (Gjermani, Zvicër, Itali, Slloveni) dhe SHBA.

Në territorin e komunës së Dibrës ka 1 shkollë të mesme të përgjithshme, "Zdravko Cockovski". Në të mësojnë gjithsej 670 nxënës, prej të cilëve 421 janë shqiptarë, ndërsa 249 të tjerë mësojnë një gjuhën maqedonase.

ORGANIZIMI DHE POLITIKAT PËR TË RINJTË NË KOMUNËN E DIBRËS

Në komunën e Dibrës funksionojnë më shumë se 10 organizata të të rinjve, të tilla si: organizata të rinjsh, bashkësi gjimnazistësh, shoqëri artistike-kulturore dhe rinia politike. Dy organizata në Dibër merren më konkretisht me politikat për të rinxjtë, si : Qendra MOF – Dibër dhe Klubi i të rinjve pranë organizatës komunale të Kryqit të kuq Dibër. Për nevojat e komunës së Dibrës është hartuar Strategjia lokale për të rinxjtë 2012-2016 dhe plani aksionar për vitin 2012, përmes të cilave janë rregulluar politikat për të rinxjtë dhe të rinxjtë në Dibër. Ia vlen që të theksohet se është e nevojshme një implementim i patjetërsueshëm i planit aksionar për vitin 2012. Po ashtu ia vlen që të ceket se kur është përpiluar plani aksionar nuk është konsultuar pa e interesuar, d.th.m, të rinxjtë, e po ashtu nuk janë konsultuar as organizatat e të rinjve. Sipas Strategjisë lokale për të rinxjtë e Dibrës, që ka një kohëzgjatje 2012-2016 sferat prioritare në interes të të rinjve janë: cilësia e të jetuarit, inkuadrimi i të rinjve dhe papunësia.

NEVOJAT DHE SFIDAT E TË RINJVE NË KOMUNËN E DIBRËS

Në mënyrë që të punohet në formë sa më adekuate në përmirësimin e gjendjes së të rinjve në Komunën e Dibrës u realizua një pyetësor për nevojat dhe problemet me të cilat ballafaqohen të rinxjtë në nivel lokal. Sipas rezultateve të arritura, Rinia e Dibrës kohën e lirë e kalon kryesisht me aktivitete sportive, në shoqërinë e bashkëmoshatarëve nëpër kafene, ose duke parë televizor. Për këto opsione janë përcaktuar 69% e të anketuarve (bëhet fjalë për opsonet e shfrytëzimit të kohës së lirë me aktivitete sportive ose duke ndjekur

programet televizive). Gjinia mashkullore, për dallim nga femrat, pjesën më të madhe të kohës e kalojnë në aktivitete sportive, derisa vajzat në një numër më të madh janë të angazhuara në OJQ. Sipas moshës, të rinjtë e grupmoshës 15 – 19 vjeç, që do të thotë kryesisht gjimnazistët, kohën e lirë e kalojnë duke u marrë me sport dhe në kafene me shoqëri. Ndërsa të rinjtë e grupmoshës 25 – 29 vjeç në pjesën më të madhe janë të angazhuar në OJQ.

Lidhur me objektet ekzistuese të kulturës dhe sportit të cilat janë të preferuara për të rinjtë, 61% e të rinjve janë të mendimit se janë të mjaftuesha sa i takon numrit. Lidhur me ofertën e përbajtjeve kulturore për të rinjtë, të anketuarit janë kryesisht të ndarë me opinione. Përkatësisht pjesa më e madhe 47,5% janë pjesërisht të kënaqur nga përbajtjet e ofruara, derisa një pjesë të njëjtë me nga 26% nuk janë aspak të kënaqur, përkatësisht janë plotësisht të kënaqur nga oferta. Më tej, sipas grupmoshave më të pakënaqurit janë të rinjtë e grupmoshës 15 – 29 vjeç.

- 61% e të anketuarve nuk bëjnë pjesë në shoqëri civile, derisa 76% janë anëtarë në parti politike. Kjo e dhënë tregon se një pjesë pak më e madhe e të rinjve janë pjesë e shoqërive civile, që korrespondon me të dhënat e mësipërme, sipas të cilave të anketuarit si opsjon të tretë se ku e kalojnë kohën zgjedhin OJQ. Megjithatë, një tregues i rëndësishëm është se një përqindje gjithnjë e më e madhe e të rinjve janë aktivë në politikë, përkatësisht janë anëtarë të organizatave partiale. Nga ana tjetër, 45% e të anketuarve kanë qenë vullnetarë deri tani, edhe pse qëndrimi i tyre i përgjithshëm, sipas rasteve të vullnetarizmit është se të rinjtë në qytet janë në një numër të vogël vullnetarë, ose vetëm në raste të rralla.
- 36% e të anketuarve konsiderojnë se të rinjtë në Dibër nuk janë të përfaqësuar në institucionet lokale dhe nuk janë të inkadruar në vendimmarrje, përkatësisht nuk e dinë nëse dhe sa janë të përfshirë të rinjtë. Ky fakt tregon mendime kryesisht të ndara, gjë që sërisht e konfirmon informimin e dobët të të anketuarve rreth shanave për pjesëmarrjen e të rinjve në Dibër. Sipas të rinjve, si shkak kryesor për përfshirjen e dobët është mungesa e besimit tek më të rriturit që t'i përfshijnë të rinjtë në vendimmarrje, dhe po ashtu si një shkak tjetër i mundshëm për të anketuarit është edhe organizimi i mangët i vetë të rinjve.
- Në këtë kontekst, 56% prej tyre deklaruau se nuk janë të informuar se ekzistonjë trupa me të rinj në vetëqeverisjen lokale, dhe po ashtu 84% prej tyre asnjëherë nuk kishin qenë të përfshirë në miratimin e ndonjë vendimi në nivel lokal.

INICIATIVA PËR KRIJIMIN E NJË KËSHILLI LOKAL TË TË RINJVE NË DIBËR

Si përgjigje për nevojat e të rinjve është zbatuar iniciativa e titulluar “Zhvillimi i politikave lokale për të rinjtë dhe pjesëmarrja lokale e të rinjve në 12 komuna”. Një pjesë e aktiviteteve në kuadër të iniciativës, të zbatuara në komunën e Dibrës janë si vijon:

- Evidentimi i organizatave të të rinjve në qytet, me ç'ka synohet formimi i një bërtame të të rinjve në Dibër
- Pjesëmarrja në trajnime, përmes të cilave forcohen kapacitetet e bërtamave të të rinjve

TË RINJËT VENDOSIN!

- Formimi i një këshilli iniciues që do të punojë në drejtim të formimit të këshillit lokal rinor në Dibër.
- Zhvillimi i trajnimeve për forcimin e kapaciteteve të këshillit iniciues.
- Zhvillimi i manifestimit publik “Pse KRL në Dibër”, organizuar nga ana e këshillit iniciues. Përmes këtij eventi të rintjtë në Dibër kanë mundësinë që të shfaqin mendimet dhe qëndrimet e tyre se pse është e nevojshme krijimi i KRL në Dibër.
- Fushata e zhvilluar për promovimin e aktiviteteve të këshillit iniciues për formimin e këshillit lokal rinor, si edhe promovimi i ditëve të rrjetëzimit rinor.
- Zhvillimi i ditëve të rrjetëzimit rinor, ku u konfirmuan kriteret e anëtarësimit në këshillin rinor lokal, përbërja dhe formati i këshillit në Dibër.

Temat për realizimin e ngjarjeve publike u përzgjodhën nga vetë anëtarët e bërthamave rinore dhe nga anëtarët e këshillave iniciuese. Më parë u bënë analiza nga vetë anëtarët mes të rintje në qytet dhe u konfirmua prioriteti i tyre. Në bërthamat rinore u përfshinë përfaqësues të organizatave rinore dhe bashkësive të gjimnazistëve. U zhvilluan tre takime në të cilat u diskutua për realizimin e aktiviteteve në përputhje me projektin, si edhe që të rritet kujdesi në bashkësinë lokale. Në këshillat iniciuese u përfshinë përfaqësues të organizatave rinore, bashkësive të gjimnazistëve, rinia politike, si edhe përfaqësues nga komuna e Dibrës. U zhvilluan 4 takime pune, në të cilat u diskutua për realizimin e manifestimeve lokale, fushatave, ditëve të rrjetëzimit, si edhe që të rritet ndikimi i këshillit iniciues në bashkësinë lokale. Bashkësia lokale ishte në përgjithësi e informuar përmes numrit të madh të aktiviteteve dhe dha një mbështetje të plotë së bashku me mediumet në qytet, përmes afirmimit kronikave firmuese të manifestimeve publike të organzuara në qytet.

Në rang të komunës së Dibrës është themeluar Këshilli i të Rinjve, me vendimin e Këshillit të komunës së Dibrës të miratuar më 17.06.2015. këshilli është pranuar si një trup joformal i komunës së Dibrës dhe ka në përbërje 15 anëtarë, 10 prej të cilëve vijnë nga sektori civil, 2 nga këshilli i gjimnazistëve dhe tre të tjerë janë përfaqësues të rinisë politike. Të njëjtët janë përzgjedhur nga një lajmërim i shpallur paraprakisht nga komuna e Dibrës, të emëruar nga ana e këshillit të komunës së Dibrës, me propozim të komisionit për çështjet e mandateve, zgjedhjeve dhe emërimeve. Mandati i tyre zgjat katër vjet.

KËSHILLI I TË RINJVE NË KOMUNËN E DIBRËS

Si konkluzion, në komunën e Dibrës është i domosdoshëm aktivizimi i një numri më të madh të anëtarëve në organizatat rinore, informimi me të drejtat e tyre dhe shanseve për pjesëmarrje në vendimarrjet demokratike që janë posaçërisht të rëndësishme për ta, dhe angazhimi në organizatat rinore për rritjen e vetëdijesimit të të rinjve përmes iniciativave më të mëdha, si për secilën organizatë, ashtu edhe në lidhjen e tyre me organizata të tjera, si një mënyrë e të shprehurit më të qartë të mendimeve, nevojave dhe dëshirave të rinisë

Me rëndësi të veçantë është pjesëmarrja nëpër institucione, para së gjitha në Komunën e Dibrës, për të krijuar një mundësi më të madhe informimi dhe njohje direkte me të drejtat

e tyre (shembull, krijimi i Qendrës Informative për të rinjtë), involvimi dhe pjesëmarrja e rinasë në aktivitetet e komunës. Po ashtu e domosdoshme është edhe zbatimi i plotë i Planit Aksionar për vitin 2016 , konform Strategjisë lokale për të rinjtë.

Qëndrimi i komunës së Dibrës është i qartë dhe decid – t'i jepet dora, më konkretisht t'ju ofrohet mbështetje të rinjeve dibranë, në mënyrë që ata të kenë shanse të dëshmohen lirshëm, përkatesisht të shprehi nevojat dhe kërkesat që i tangojnë të rinjtë e qytetit. Ne gjithmonë do të jemi këtu që t'ju mundësojmë atyre që t'i realizojnë në praktikë. Jemi të orientuar për një zhvillim të barabartë në të gjitha drejtimet e komunës – arsim dhe zhvillim ekonomik lokal para së gjithash, gjithçka me qëllim që t'ju mundësohet të rinjeve që të janë forcë lëvizëse e shoqërisë dhe njëherazi t'i bëjmë përvete vete që të mos largohen drejt vendeve të tjera. Sesa është demokratike mënyra dhe mundësia që vetë të rinjtë të krijojnë politika në nivel lokal flet edhe fakti që komuna mundësoi përfshirjen e tyre në punën e Këshillit, si edhe formohej edhe Këshilli i të rinjeve në komunën e Dibrës në të cilin bëjnë pjesë përfaqësues të organizatave civile, rinia e partive politike dhe gjimnazistët. Kjo tregon një faktor të rëndësishëm zhvillimi, emancipimi, informimi dhe involvimi aktiv në çështjet dhe politikat që janë kyçe për të rinjtë integralisht. Me qëllim që të mundësohet një involvimi më i madh i të rinjeve në zbatimin e politikave për të rinjtë në Dibër, konsiderojmë se është e nevojshme një angazhim më i madh organizatave OJQ, si edhe ndërtimi i partneriteteve dhe lidhjeve mes vetë organizatave rinore të qytetit. Që të integrohen të rinjtë po ashtu është e rëndësishme që të ketë një transparencë më të madhe nga ana e komunës së Dibrës, sidomos kundrejt çështjeve që i tangojnë të rinjtë direkte. Konsiderojmë se është e nevojshme rritja e nivelit të informimit të rinasë përvpunën e komunës, institucioneve lokale dhe shkollave, ose më konkretisht në çështjet që kryesisht i interesojnë të rinjeve.

Dhe si qëllim final është që të mundësohet një involvimi më i madh i rinasë në vendimmarrje në nivel lokal, e po ashtu edhe një angazhim më i madh nga ana e komunës në zbatimin e Planit aksionar për vitin 2016, konform Strategjisë lokale për të rinjtë.

mr. Ruzhdi Lata

komunës së Dibrës

GOCHE LUBINOSKI

DELLÇEVA

PROFILI I TË RINJVE NË KOMUNËN E DELLÇEVËS

Në komunë e Dellçevës numri i të rinjve arrin 3419 persona, prej të cilëve 970 të rinj janë të një grumoshe nga 15 deri në 19 vjeç. 1163 të rinj janë të moshës nga 20 deri në 24 vjeç dhe 1286 të tjerë të moshës nga 25 deri në 29 vjeç. Pjesa më e madhe e të rinjve të komunës janë në shkollë të mesme, të papunë dhe vetëm një pjesë e vogël prej tyre janë të marrëdhënie pune. Grupi i shkollës së mesme është aktiv në sferën e kulturës, sportit, ndërsa një pjesë prej tyre bëjnë pjesë në shoqëri civile ku edhe kanë shanse që të frekuentojnë arsimin joformal. Gjithsesi, në përgjithësi aktivizimi i të rinjve në Komunë është në një nivel shumë të ulët. Të rinjtë e punësuar të komunës punojnë në ndonjë prej industrive lokale (fabrika tekstili dhe objekte hotelerike), ndërsa një pjesë tjetër janë vullnetarë ose praktikantë në ndonjë prej institucioneve lokale ose nëpër kompani private.

Sot, aktiviteti edukativo-arsimor organizohet në dy shkolla filllore dhe në një shkollë publike të mesme. SHF "Vanço Përke". Në të dy shkollat mësimi frekuentohet nga rreth 1.970 nxënës, nga klasa e parë deri në të tetën, derisa sërisht, procesi edukativo-arsimor realizohet nga 134 mësues dhe edukatorë. Në vitin 1961 në Dellçevë u hap shkolla e mesme – gjimnazi "Metodi Mitevski Brico". Sot, SHMP "M.M.Brico" frekuentohet nga rreth 1.120 nxënës, ndërsa në procesin arsimor janë të përfshirë 64 profesorë.

NEVOJAT E TË RINJVE NË KOMUNËN E DELLÇ-EVËS

Të rinjtë në komunë ballafaqohen me shumë sfida të cilat janë shkaktarë të vështirësimit shtesë të gjendjes së tyre momentale. Sipas hulumtimeve të bëra nga ana e Forumit edukativ rinor, që kishte si qëllim që të konfirmonte gjendjen e të rinjve në komunë, si edhe sfidat me të cilat përballen, definoohen problemet prioritare me të cilat përballet rinia në komunë:

Të rinjtë konsiderojnë se arsimi joformal (trajnimet, akademitë verore, seminaret) është shumë rrallë prezant në komunitetin lokal, një pjesë e nxënësve të zonave rurale kanë probleme me transportin deri në shkollë, numri më i madh i të rinjve e braktisin komunën për shkak të pakënaqësisë ndaj kushteve të jetës të cilat i ofron komuna. Po ashtu të rinjtë konsiderojnë se nuk janë në dijeni dhe të informuar me politikat për punësimin, që mbështeten nga ana e shtetit, po ashtu edhe se kanë një numër të pamjaftueshëm trajnimesh të cilat do të përsosnin aftësitë për punë të të rinjve. Një tjetër problem me të cilin përballen të rinjtë në komunë janë izolimi i tyre në vendimmarrjen në nivel lokal. Këtë problem të rinjtë konstatojnë se i mundon për një kohë më të gjatë dhe është shkaktar i një pakënaqësie më të madhe.

Të rinjtë konstatojnë se duhet që të zgjidhet problemi me papunësinë e rinisë, të rritet organizimi rinor, të përmirësohet cilësia e arsimit dhe problemet më të cilat përballen vazhdimisht të

zgjidhen në një formë proaktive. Hapja e kancelarisë rinore, si edhe një angazhim më i madh i organizatave rinore, si përfaqësues të rinasë, do të kontribuonte dukshëm në përmirësimin e gjendjes së të rinjve. Po ashtu të rinjtë cekin se është e nevojshme që të përpilohet edhe një strategji rinore përmes së cilës do të avancohen sistematikisht më shumë çështje që i interesojnë të rinjtë.³ Në kuadër të projektit punohej edhe për zhvillimin e strategjisë lokale për të rinjtë e Komunës së Dellçevës.

ORGANIZIMI I TË RINJVE NË KOMUNËN E DELLÇEVËS

Në komunë ekzistojnë profile të ndryshme të organizatave rinore. Një pjesë prej tyre janë shumë aktive dhe punojnë në përmirësimin e gjendjes së të rinjve në komunë: Qendra rajonale për përfaqësimin Dellçevë (Qëllimi kryesor i kësaj shoqate është përfaqësimi dhe mbështetja e sektorit OJQ dhe arsimi evropian), “KHAM” (ka si qëllim që të rrisë nivelin edukativ të Romëve), “AKSIONI PËR TË RINJTË „(inicion dhe angazhohet në përbushjen e kapaciteteve civile të Komunës së Dellçevës, përmes përfshirjes dhe aktivizimit të të rinjve në kontekste shoqërore, Anëtare e Koalicionit SEGA) Fondacioni për zhvillimin e teknologjive informatike “Idnina” (me qëllimin e përgjithshëm : edukimi dhe informatika) dhe SHHC “Bravura Kooperativa” (ka si qëllim që të ofrojë ndihmë për personat me nevoja të posaçme).

POLITIKAT PËR TË RINJTE NË KOMUNËN E DELLÇEVËS

Komuna deri tani ka krijuar dokumente të cilat i rregullojnë çështjet rinore dhe politikat rinore. Me themelimin e këshillit të të rinjve filloj edhe procesi i hartimit të strategjisë për të rinj, me të cilën çështjet rinore dhe politikat rinore në komunë do të formatohen dhe do të zhvillohen në atë drejtim. Po ashtu në komunë zbatohen procese konsultative formale dhe joformale me të rinjtë, për çështje që i tangojnë dhe që i mundësojnë atyre për aftësimin në punë, përfshirjen e aktiviteteve të ndryshme sociale dhe zhvillimit individual. Po ashtu organizohen edhe trajnime, punëtori, seminare të sferave të ndryshme, dedikuar të rinjve dhe organizohen edhe manifestime të ndryshme publike dhe aktivitete që promovojnë shoqërimin rinor në komunë.

INICIATIVA PËR FORMIMIN E KËSHILLIT LOKAL RINOR NË KOMUNËN DELLÇEVËS

Aktivitetet që ishin parashikuar në kuadër të projektit “Zhvillimi i politikave rinore lokale dhe pjesëmarrja lokale e të rinjve në 12 komuna” në Dellçevë zbatohen në katër faza. Përmes trajnimeve të realizuara janë forcuar kapacitetet e të rinjve të përfshirë në proces, ku po ashtu u rritën edhe njohuritë e tyre për shoqërimin mes të rinjve dhe krijimin e politikave rinore, organizimin e manifestimeve publike, u njohën me procesin e lobimit dhe përfaqësimin mbi bazën e fakteve. Po ashtu janë organizuar edhe ngjarje publike që kanë si qëllim që të promovojnë shoqërimin e turinjve, si edhe të shpallnin formimin e këshillit rinor në komunën e Dellçevës. Venit i parë kishte si qëllim që të grumbullonte të rinjtë në një vend dhe t'ju mundësonë hapësira për të shfaqur problemet dhe nevojat e tyre. Ngjarja e dytë kishte të bënte me nevojat

3 Të dhënat janë marrë nga hulumtimi on line i realizuar në 12 komuna

e rinisë së komunës dhe kishte si qëllim që ata të mblidheshin në një vend për të shkruar nevojat në pëllëmbët e duarve dhe më pas secili, me dorën e tij u fotografua. Rreth 80 të rinj morën pjesë në ngjarje dhe kontribuan në të. Si rezultat i këtij manifestimi u hartua edhe kalendari i të rinjve, me nevojat e rinisë së komunës. Manifestimi i tretë u organizua pas themelimit të Këshillit lokal të të rinjve, ndërsa qëllimi i manifestimit ishte promovimi i këshillit rinos. Në këtë ngjarje qytetarët kishin mundësi që të njihen dhe informohen me kompetencat dhe qëllimet e Këshillit lokal rinos të Dellçevës. Të gjitha aktivitetet e realizuara ishin të lidhura mes tyre dhe kontribuan ndjeshmë në themelimin e këshillit.

Bërthamat rinoje dhe këshilli iniciues ishin nxitësi kryesor i themelimit të këshillit rinos, pasi që si resurse njerëzore, duke shfrytëzuar kapacitete të tyre i realizuan me sukses të gjitha aktivitetet që mundësuan themelimin e këshillit rinos të Dellçevës. Të njëjtët ishin të përbërë nga anëtarë të organizatave të ndryshme rinoje, rinisë kulturore, sportive dhe politike. Po ashtu, i një rëndësie të madhe ishte edhe koordinimi i vazhdueshëm organizimi i ngjarjeve publike përmes të cilave informoheshin dhe përfshiheshin edhe të rinjtë e tjerë me mediat.

THEMELIMI I KËSHILLIT LOKAL RINOR

Në Kuvendin themelues të zhvilluar më 28.01.2015, u themelua Këshilli rinos lokal i Dellçevës. Në kuvendin themelues anëtarët e Kuvendit votuan strukturën e Këshillit lokal rinos dhe e miratuan edhe Statusin, sipas së cilit do të punojë edhe trupi i të rinjve.

Në Kuvendin themelues ishin prezent 9 përfaqësues organizatash – anëtarë që përbëjnë edhe Kuvendin e Këshillit rinos lokal.

1. **Qendra rajonale e Përfaqësimit** – Dellçevë, përfaqësues Dimitar Dimitrovski – President
2. **Qendra Ternipe MK Dellçevë** – përfaqësues Filip Triçkov – anëtar i Këshillit drejtues
3. **UFR Dellçevë** – përfaqësues Lupço Hristov Kryetar i Kuvendit
4. **Rinia Demokratike e Dellçevës** – përfaqësues Dushka Micevska – anëtarë dhe nënkyrtare e Këshillit Drejtues
5. **SHKA Goce Dellçeve** – përfaqësuese Natalia Stojçevska – anëtarë dhe kryetare e Bordit drejtues
6. **Gollak** – përfaqësues Darko Todorovski – Anëtar i Bordit drejtues
7. **Bashkësia e nxënësve pranë SHMP “Metodi Micevski – Brico”, Dellçevë** – përfaqësuese Meri Micevska, anëtarë e Bordit Mbikëqyrës
8. **Forumi rinos arsimor** – përfaqësues Andrea Velinovska – anëtarë e Bordit drejtues
9. **Nikolla Vapcarov, Dellçevë** – përfaqësues Lupka Sapasevska, anëtarë dhe kryetare e Komisionit për verifikim
10. **LSDM Dellçevë** – përfaqësues Mario Dimitrovski – anëtar i Bordit Mbikëqyrës

Në përbërje të këshillit rinor lokal ka përfaqësues nga organizata civile, rinia dhe partitë politike, komuniteti i gjimnazistëve, si edhe përfaqësues të shoqërive kulturore dhe sportive. Iniciativa për formimin e Forumit rinor arsimor, si zbatues i projektit të partneritetit me qendrën e dialogut ndërkulturor, në bashkëpunim me Qendrën rajonale për përfaqësim, Dellçevë, po ashtu iniciativa u mbështet edhe nga kryetari i komunës së Dellçevës, Darko Shehtanski.

Këshilli i të rinjve në komunën e Dellçevës është regjistruar si organizatë joqeveritare. Në strukturën e vet parashikon : Kuvendin, Bordin drejtues, Bordin mbikëqyrës dhe do të formohen trupa punues sipas nevojës. Këshilli rinor numëron 11 anëtarë nga organizata të ndryshme, ndërsa mandatet e trupave të zgjedhur si edhe i Kryetarit të këshillit kanë një kohëzgjatje deri në 2 vjet. Këshilli rinor do të veprojë në sferën e të rinjve, përkatësisht në përmirësimin e kushteve të tij. Këshilli rinor i të rinjve ende nuk ka realizuar aktivitete, përvèç manifestimit publik ku është promovuar këshilli rinor. Deri tani jajë realizuar disa takime me të rinjtë e komunës dhe organizatat rinore, si edhe me kryetarin e komunës së Dellçevës, me qëllim që të informohen për themelimin e këshillit rinor dhe punën e tij. Aktiviteti vijues i këshillit rinor është hartimi i strategjisë për të rinjtë.

Këshilli lokal rinor, si një trup që përfaqëson të rinjtë e komunës angazhohet përfshirjen e të rinjve në vendimmarrjen lokale, një integrim më të madh dhe përfshirje në organizatat rinore, në këshill, duke dhënë kontributin e tyre në përmirësimin e gjendjes së të rinjve në komunë, informimin lidhur me gjendjen e rinisë, interesim më të madh të organizatave rinore lokale në përfshirjen në këshillin rinor, kreativitet më të madh dhe shoqërim mes të rinjsh nga vetë ata, ashtu si edhe mbështetje mes vetë të rinjve.

VALERIJA SOKOLLOVA

KËRÇOVË

PROFILI I TË RINJVE NË KOMUNËN E KËRÇOVËS

Në rang të komunës Kërçovë, sipas Entit shtetëror të Statistikave, numri i të rinjve nga 15-29 vjeç arrin 4.692 persona, ose 25,69 % e popullsisë së përgjithshme të qytetit. Në territorin e komunës së Kërçovës ka 2 shkolla të mesme të përgjithshme SHMP "Drita" Kërçovë dhe SHMP "Mirko Milevski" Kërçovë. Nga institucionet e arsimit të lartë në qytet ndodhen studimet e disperzuara të fakultetit Tekniko - Teknologjik dhe Fakultetit Juridik - Kërçovë, pranë "universitetit "Shën Klimenti i Ohrit" nga Manastiri dhe studimet e disperzuara të Fakulteti juridik, Fakultetit ekonomik, dega Biznes dhe financa dhe studimet e disperzuara të Fakultetit Filologjik, dega e Gjuhës angleze, pranë Universitetit shtetëror të Tetovës.

ORGANIZIMI I TË RINJVE NË KOMUNËN E KËRÇOVËS

Në komunën e Kërçovës funksionojnë më shumë organizata dhe trupa që punojnë për çështjet e të rinjve, të cilët në punët e tyre i përfshijnë të rinjtë. Këto forma janë organizatat rimore, organizatat për të rinj, komuniteti i gjimnazistëve, shoqëritë kulturore artistike dhe rinia politike, dhe ato të periudhës më të vonshme si organizim të rinjshës që edhe këshilli lokal i të rinjve.

NEVOJAT E TË RINJVE NË KOMUNËN E KËRÇOVËS

Në periudhën nga prilli deri në maj në Kërçovë u realizua një anketë në kuadër të projektit "Zhvillimi i politikave rimore lokale dhe pjesëmarrja lokale e të rinjve në 12 komuna", e cila kishte si qëllim që të hulumtojë nevojat dhe problemet me të cilat ballafaqohen të rinjtë në nivel lokal. Në të ishin përfshirë të anketuar nga 15 deri në 29 vjeç. Sipas rezultateve të kësaj anketë nevojat më të theksuara të rinisë në Komunën e Kërçovës, ndaj të cilave duhet të fokusohet këshilli lokal i të rinjve janë :

- Transparenca e institucioneve për punën e tyre. Kështu, rinia në Kërçovë ka deklaruar se s'kanë besim në institucionet lokale, nuk janë të informuar për punën e institucioneve lokale, si edhe se nuk janë të informuar për shërbimet që i japin institucionet.
- Pjesëmarrja e të rinjve në proceset e vendimmarrjes, si në rang lokal, ashtu edhe nëpër shkolla. Me themelimin e këshillit rinos lokal në Komunën e Kërçovës një prej prioriteteve të të rinjve është plotësuar, dhe mbetet që ky këshill lokal i të rinjve të punojë edhe në përfshirjen e të rinjve në vendimmarrje nëpër shkolla.

- Politikat e punësimit të të rinjve janë një prej problemeve, është rëndësishme në nivel lokal. Më shumë se gjysma e rinisë në Kërçovë, përkatësisht 58,8 % janë shprehur pozitivisht se dakordohen plotësisht me konstatimin se problem prioritar është mungesa e trajnimeve që do të përsosnin aftësitë profesionale të të rinjve. Po ashtu, të rinjtë në Kërçovë kanë deklaruar se nuk kanë dijeni mbi politikat për rritjen e punësimit, të mbështetura nga qeveria, përkatësisht masat për vetëpunësim (p.sh. Fonde për fillimin e bizneseve, biznes inkubatorët e të tjera). Për të rinjtë në Kërçovë një problem shumë i rëndësishëm për zgjidhje është edhe benifti social, që është në shkallë shumë të ulët (favore në institucionet kulturore, transporti publik, si edhe në shërbimet që i shfrytëzojnë).
- Në lidhje me çështjet që lidhen me shanset për arsimim, thaujse gjysma e të anketuarve në Kërçovë, janë të mendimit se arsimi i lartë nuk është i prekshëm për të gjithë, ashtu si edhe arsimi joformal, që i përgjigjet nevojave dhe interesave të të rinjve.

INICIATIVA PËR FORMIMIN E KËSHILLIT RINOR TË TË RINJVE NË KOMUNËN E KËRÇOVËS

Me qëllim avancimin e politikave lokale rinore, 20 muaj u zbatua projekt „Zhvillimi i politikave rinore lokale dhe pjesëmarrja lokale rinore në 12 komuna”, konform të cilave u realizuan aktivitetet në vijim në Komunën e Kërçovës :

Si aktivitet i parë u bë lokalizimi i organizatave rinore në qytet, dhe më pas u bë formimi i bërthamës rinore në Kërçovë. Në bërthamat rinore u përfshinë përfaqësues të organizatave rinore dhe bashkësive të gjimnazistëve. Këto iniciativa ishin të plotë që në fillimet e tyre, të mbështetura edhe nga Komuna Kërçovës dhe kryetari i komunës, të cilët çdo ditë dhe vazhdimisht i ndanin mes të gjithëve aktivitetet e bërthamës rinore.

Aktiviteti vijues u realizua me trajnime, përmes të cilave u forcuan kapacitetet e bërthamës rinore. Si rezultat i trajnimeve të zhvilluara bërthama rinore në Kërçovë realizonte manifestime publike, tribunë informative “gjithçka që është për të rinjtë, pa të rinjtë nuk është për të rinjtë”. Qëllimi i manifestimit ishte që të zhvillohej debati për nevojat dhe prioritetet e të rinjve në Kërçovë, si edhe të zhvillohet vetëdija tek rinia dhe institucionet lokale për rëndësinë e zërit të rinisë dhe nevoja përfshirjen e tyre në procesin e vendimmarrjes. Po ashtu me këtë ngjarje u nxit bashkëpunimi mes të gjitha grupeve etnike në Kërçovë, si edhe bashkëpunimi i të gjitha organizata lokale civile në realizmin e aksioneve të tjera të përbashkëta dhe manifestimeve që kanë si qëllim formimin e Këshillit lokal rinor që do të veprojë në rang të komunës së Kërçovë.

Faza në vijim e aktiviteteve ishte formimi i bordit iniciues për formimin e këshillit lokal rinor në Kërçovë. Në këtë bord iniciues u përfshinë të rinj nga orientime të ndryshme politike, etnike dhe arsimore, i cili veçmas i përfaqësonte interesat individuale dhe punua së bashku në themelimin e këshillit rinor. Në bordin iniciues u përfshinë përfaqësues të organizatave rinore, komunitete gjimnazistësh, organizata studentore, rinia politike, si edhe përfaqësues të shoqërive kulturore-artistike. Në këtë periudhë u zhvilluan trajnime përfshirjen e kapacitetave të bordit iniciues. Pas trajnimeve të realizuara bordi iniciues përfshirjet e këshillit rinor lokal në Kërçovë zhvilloi një ngjarje publike, një performancë të përbashkët të shoqërive rinore, “Nuk të duhet Wi-Fi, bashkangjitur. Një rini i shoqëruar për një të ardhme më të ndritur!”, event që kishte si qëllim që të promovojë nevojën përfshirjet e këshillit rinor në komunën e Kërçovës. Manifestimi

u organizua me qëllim që të promovohej iniciativa për formimin e këshillit rinoj në komunën e Kërçovës. U mbajt edhe një fushatë për promovimin e aktivitetave të bordit iniciues për formimin e këshillit rinoj lokal, si edhe për promovimin e ditëve të rrjetëzimit rinoj.

Temat për realizimin e ngjarjeve publike u përzgjodhën nga vetë anëtarët e bërthamave rinore të bordeve iniciuese. Më parë u realizuan analiza nga vetë anëtarët mes rinisë në qytet dhe u konfirmua prioriteti i tyre. Për implementimin e këtyre aktivitetave, për shkak të bashkëpunimit të mirë të vendosur, Komunë mbështeti çdo aktivitet.

Komuniteti lokal përmes aktivitetave të realizuara u njoh me punën e organizatave rinoare dhe të bordit iniciues dhe dha një mbështetje të plotë. Një mbështetje shtesë dhanë edhe mediat lokale, që i publikuan kronikat nga eventet publike në qytet.

KËSHILLI I TË RINJVE NË KOMUNËN E KËRÇOVËS

Në nivelin e Komunës së Kërçovës, është themeluar këshilli rinoj. Këshilli rinoj në Kërçovë është pranuar si një trup këshillues i komunës për të rinxjtë dhe çështjet rinoare. Këshilli ka në përbërje 11 anëtarë, 8 prej të cilëve nga sektori civil, 1 nga unioni gjimnazist, 1 nga unioni studentor, 1 përfaqësues nga radhët e administratës komunale të Komunës Kërçovë, emëruar nga ana e kryetarit të komunës në rolin e koordinatorit të këshillit rinoj. Po të njëjtët janë përgjedhur pas një Apeli publik nga ana e komunës së Kërçovës, emëruar nga ana e këshillit të komunës Kërçovë, me propozim të komisionit adekuat pranë Këshillit të Komunës Kërçovë. Mandati i tyre zgjat dy vjet. Këshilli rinoj është themeluar nga ana e Këshillit të komunës Kërçovë, në mbledhjen e mbajtur më 18.06.2015.

Si një faktor i rëndësishëm për përfshirjen e të rinjve në procesin e vendimmarrjes, po e tarsmetojmë në formë integrale qëndrimin e kryetarit të Komunës së Kërçovës, z. Fatmir Dehari : „Dëshiroj që të shpreh falënderimin tim të plotë për rininë e Komunës Kërçovë, e cila në kontinuitet i ka mbështetur projektet e komunës. Derisa, ata tani do të kenë një qasje më të plotë për çdo veprim të ndërmarrë në interes të qytetarëve.“

Në përgjithësi, në komunën e Kërçovës është e domosdoshme aktivizimi i një numri më të madh anëtarësh në organizatat rinoare, njohja me të drejtat e tyre dhe shanset për pjesëmarrjen e tyre në vendimmarrje, që është rëndësishme për ta, si edhe nxitje për angazhimin e rinisë në organizatat rinoare për rritjen e vetëdijes tek të rinxjtë.

Sidomos ka rëndësi pjesëmarrja në institucionë, para së gjithash në Komunën e Kërçovës, në mundësimin e një informimi më të madh të të rinjve, përmes krijimit të kushteve për informimin dhe njohjen direkte të të rinjve me të drejtat e tyre, përfshirja dhe pjesëmarrja e tyre në aktivitetet e komunës. Pa dyshim që e gjithë kjo do të arrihet përmes mbështetjes së trupit të ri të sapoformuar, Këshillit rinoj në Kërçovë.

ARBEN RISTEMI

KRATOVA

PROFILI I TË RINJVE NË KOMUNËN E KRATOVËS

Sipas të dhënavë të Entit shtetëror të Statistikave në Republikën e Maqedonisë, popullsia në Komunën e Kratovës numëron 9.564 banorë, prej të cilëve 20,18% janë të rinj të moshës nga 15-29 vjeç, përkatësisht 1.949 persona. Punësimi i të rinjve të moshës nga 15-24 vjeç, konkretisht të punësuar janë vetëm 8 vetë nga gjithsej 1234, por duhet të merret parasysh fakti se të rinjtë e kësaj moshe janë pjesë e procesit të arsimit të mesëm dhe të lartë.

Në Komunën e Kratovës ka vetëm një shkollë filllore "Koco Racin" dhe një shkollë të mesme "Mitko Penxhukliski", që ndahet në disa degë: gjimnaz i përgjithshëm, gjimnaz - natyror-matematik, turizëm dhe teknologji ushqimore. Në vitin 2014 në këtë shkollë të mesme u regjistruan gjithsej 270 nxënës.

Lidhur me shanset për aktivitete sportive, në Komunën e Kratovës ka 1 palestër, 1 stadium dhe 1 pishinë olimpike (e hapur dhe funksionale gjatë periudhës së verës). Komuna disponon edhe me 1 kinema, si një mundësi për të rinjtë.

PROFILI I ORGANIZATAVE RINORE DHE STRUKTURAVE NË KOMUNËN E KRATOVËS

Në territorin e komunës së Kratovës janë regjistruar dhe janë aktive nëntë organizata rinore, së bashku me rininë politike, që janë : Kryqi i Kuq, RROMA, Qendra rajonale për zhvillimin e qëndrueshëm, Qendra e forumit ronor arsimor - Kratovë, Ekokrater, SHKA „Efrem Karanov“, СПМ, УФР и LSDM.

POLITIKAT PËR TË RINJTË NË KOMUNËN E KRATOVËS

Në punën e deritanishme të komunës nuk është miratuar ndonjë strategji lokale rinore ose edhe ndonjë plan aksionar pune për të rinjtë. Me këtë, politikat e të rinjve në komunë ishin shumë pak të përfaqësuara. Me themelimin e këshillit u hartua edhe strategjia rinore

lokale dhe plani aksionar, sipas të cilit do të implementohen aktivitetet për të rinjtë në Komunën e Kratovës.

SFIDAT ME TË CILAT PËRBALLEN TË RINJTË NË KOMUNËN E KRATOVËS

Sipas informatave nga hulumtimi i realizuar në Komunën e Kratovës, arsimi ishte i theksuar, si një prej problemeve tek të rinjtë dhe u treguan sidat me të cilat përballen të rinjtë në Komunën e Kratovës. Kështu, rinia ka nevojë për një punë më profesionale të mësuesve për ngritjen e cilësisë së arsimit. Në Komunën e Kratovës nxënësit e zonave rurale kanë probleme me transportin deri në shkollë, që përbën sfidë për këshillin ronor lokal, që në bashkëpunim me komunën të orientohen drejt zgjidhjes së këtij problemi. Në lidhje me arsimin, veçanërisht u theksua edhe arsimi i lartë, kryesisht pjesa më madhe e të anketuarve ndajnë mendimin se arsimi i lartë nuk është i mundur tek ato që dëshirojnë të studiojnë. Tek arsimi formal, pjesa më madhe, përkatesisht 48% e të anketuarve u përgjigjën se në Komunën e Kratovës s'ka një numër të mjaftueshëm trajnimesh për kualifikimin dhe aftësimin profesional, që është i nevojshëm për të rinjtë, por si problem u shfaq edhe se të rinjtë nuk janë të interesuar që të frekuentojnë arsim profesional, kundrejt arsimit të përgjithshëm.

Arsimi joformal dhe shanset përfrekuantimin e tij janë rrallë të kapshëm dhe të rinjtë nuk kanë mundësi që të kenë arsim joformal ashtu si dëshirojnë (trajnime, akademi verore dhe seminare), ndërsa një pjesë e madhe e të rinjve as që janë të interesuar që të përfshihen në çfarëdolloj arsimi joformal. Një gjendje e tillë duhet të jetë në fokus të punës së këshillit lokal ronor, me qëllim që të rritet vëtedija dhe niveli i interesimit tek rinia përftrajnime dhe qasje tek arsimi joformal në Komunën e Kratovës.

Hulumtimi tregoi se bibliotekat dhe lexicimet janë në gjendje të keqe (infrastrukturë e keqe, konkretisht fond i vogël letrar). Shumica e atë anketuarve kanë thënë se në Komunën e Kratovës ka mungesa të shfaqjeve teatrore, filmave dhe ekspozitive. Trinia s'ka mundësi që të përfshihen dhe organizojnë iniciativa dhe manifestime me karakter kulturor dhe po ashtu nuk ka shanse që të trajnohen dhe të fitojnë njohuri praktike përfshirë sfera të ndryshme artistike.

Sipas rezultateve të hulumtimit, në Komunën e Kratovës nuk ekzistojnë parqe lodrash, as klube përfshirë gjitha llojet e sporteve. Një pjesë e të anketuarve janë dakord se mungojnë edhe ndeshjet sportive në këtë komunë.

Si në nivel nacional, ashtu edhe në atë lokal, papunësia e të rinjve përbën një problem serioz. Në Komunën e Kratovës një prej problemeve prioritare është mungesa e trajnimeve, që do të rrisin aftësitë e tyre përfshirë. Të rinjtë nuk janë të informuar përfshirë lajmërimet përfshirë punësim, ashtu si edhe me politikat përfshirë rritjen e punësimit, të mbështetura nga ana e shtetit, përkatesisht me masat përfshirë vërtetë përfshirë rritjen e punësimit të rinjve në Kratovë, dhe ato nuk janë në gjendje që të krijojnë një vend individual përfshirë jetuar. Një pjesë madhe e të rinjve largohen nga komuna, vetëm përfshirë shakat përfshirë faktit se nuk janë të kënaqur me kushtet e jetesës që ajo ia ofron dhe me qëllim që të gjejnë punë jashtë vendit të tyre të lindjes. Pjesa më e madhe e të rinjve që largohen përfshirë studime në ndonjë qytet tjeter nuk kthehen më në Kratovë.

KOMUNITETI LOKAL DHE KËSHILLI RINOR NË KOMUNËN E KRATOVËS

Gjatë 15 viteve të fundit në Komunën e Kratovës u formuan dy këshilla rinore, por për fat të keq nuk kanë funksionuar më gjatë se një vit. Iniciativa për themelimin e një këshilli të ri dhe funksional rinor, që do të angazhohet në përfaqësimin e interesave dhe nevojave të të rinjve në Kratovë, filloj në dhjetor të vitit 2013, me fillimin e realizimit të projektit "Zhvillimi i pjesëmarrjes lokale të të rinjve dhe politikat lokale rinore".

Qëllimi kryesor i projektit ishte forcimi i kapaciteteve të shoqërimit rinor në nivel lokal dhe njohja e tyre formale nga ana e komunave, si një punë e përbashkët për avancimin e politikave për të rinjtë në nivel lokal, përmes zhvillimit të aktivizimit rinor, punës së të rinjve dhe pjesëmarrjes së të rinjve në procesin e vendimmarrjeve, që në përgjithësi kontribuoi shumë në Komunën e Kratovës për të kuptuar dhe punuar me politikat e të rinjve dhe shoqërimin e tyre.

Hapi i parë për realizimin e projektit në kuptimin Komunën e Kratovës ishte nënshkrimi i memorandumit për bashkëpunim me Komunën e Kratovës. Me këtë u krijua një bashkëpunim i shkëlqyer me Komunën e Kratovës dhe filloj bashkëpunimin e përbashkët me Qendrën e dialogut interkulturor, forumin rinor të arsimit dhe Komunën e Kratovës, për krijimin e një këshilli funksional rinor dhe zhvillimin e një strategjie lokale rinore.

Në maj të vitit 2014 u formua bërthama rinore për krijimin e këshillit lokal rinor, i përbërë nga 5 përfaqësues të organizatave rinore, shoqërive joformale të të rinjve dhe rinasë politike. Anëtarët në periudhën nga marsi - mani i vitit 2014 ndoqën një cikël trajnimesh dhe ato për : pjesëmarrje rinore dhe politika rinore, shprehje të argumentuar, lobim dhe përfaqësim, media të reja dhe aktivizim interneti, si edhe organizimi i eveneteve, që sollën rritjen e njohurive dhe kapaciteteve për punën e përfaqësuesve. Pas përfundimit të këtyre ciklevit trajnimi bërthama rinore organizoi një ngjarje publike për promovimin e iniciativës për themelimin e këshillit rinor, që u mbajt gjatë muajit qershor me moton "Të rinjtë janë prapë në lojë", që të mund të theksohet fuqia që e kanë të rinjtë në procesin e vendimmarrjes në nivel lokal. Po ato anëtarë patën mundësi që të marrin pjesë në një vizitë studimore në Selanik në qershor, ku u njohën me rrëfime suksesi dhe punën e organizatave rinore në Selanik dhe më gjerë në rajon.

Në fazën e dytë të projektit në Komunën e Kratovës u shpall një thirrje për themelimin e një bordi iniciues, në të cilin bënin pjesë me nga një përfaqësues nga çdo organizatë rinore dhe rinie politike në Kratovë (Kryqi i Kuq, RROMA, Qendra rajonale e zhvillimit të qëndrueshëm, UFR, LSDM, Efrem Karanov dhe EKOKRATER). Gjatë muajve tetor dhe nëntor të vitit 2014, anëtarët e kishin mundësi për ndërtimin e kapaciteteve të tyre, përmes pjesëmarrjes në trajnime, mes të cilave e një rëndësie të veçantë ishte edhe trajnimi i zhvilluar nga ana e një përfaqësuesit të vetëqeverisjes lokale. Gjatë muajit dhjetor në hotelin "Krativ" u mbajt panairi i sukseseve rinore, me qëllim promovimin e iniciativave për themelimin e këshillit të të rinjve në Kratovë dhe në të merrini pjesë rreth 60 persona.

Pas këtyre aktivitetave Këshilli i Komunës Kratovë, solli vendim për themelimin e KRL, për të cilin u shpall edhe një thirrje për paraqitjen e anëtarëve në atë këshill rinor. Gjatë muajit dhjetor Këshilli i Komunës Kratovë miratoi vendimin me të cilin u formua këshilli lokal rinor dhe bëri zgjedhjen e anëtarëve të tij. .

TË RINJËT VENDOSIN!

Gjatë muajit maj në hotelin Kratis u organizua manifestimi “Promovimi i këshillit rinor lokal”. Vizituesve të manifestimit iu prezantuan pesë anëtarë të këshillit rinor, aktivitetet që paraprinë themelimin e këshillit rinor, misioni dhe vizioni i këshillit rinor lokal në Kratovë dhe aktivitetet e ardhshme.

STRUKTURA DHE FORMA E KËSHILLIT RINOR

Me vendimin e Këshillit të komunës Kratovë më 26.12.2014 u zgjodhën dhe u emëruan 5 anëtarë të Këshillit në komunën e Kratovës: Daniela Todosova, Vllatko Stojanovski, Denis Demovski, Adrijan Ivanov dhe Petarçe Zllatanov.

Këshilli i të rinjve në komunën e Kratovës është trup joformal. Si Kryetar Këshilli është zgjedhur Daniela Todosova. Këshilli rinor është trup reprezentativ i të rinjve në Kratovë, që angazhohet për integrimin socio-ekonomik të të rinjve dhe njohjen e tyre si një faktor i rëndësishëm politik. Anëtarët e këshillit rinor do të punojnë në arritjen e këtyre qëllimeve përmes zbatimit të iniciativave aktiviste, përfaqësimin për politika cilësore rinore, forcimin e kapaciteteve të të rinjve dhe formave rinore të organizimit dhe ndërmjetësimin mes vetëqeverisjes lokale dhe të rinjve.

REKOMANDIMI PËR PUNËN E KËSHILLIT DHE AVANCIMIN E POLITIKAVE RINORE

Pritshmëritë nga puna e KRL janë të mëdha dhe të shumta. Nga KRL pritet që të realizohen politikat të suksesshme rinore përmes prezantimit dinjitoz, vendosjes së një komunikimi konstruktiv me institucionet publike dhe një punë më e përkushtuar në interes të të rinjve në Kratovë.

Duke pasur parasysh rezultatet e hulumtimit dhe prioritetet e Strategjisë për të rinj në Kratovë 2015-2020, nga Këshilli i të rinjve në Kratovë pritet që ta përmirësojë perceptimin e përgjithshëm të të rinjve në Kratovë dhe të krijojë klimë për aktivizimin rinor në Kratovë. Si detyrë e parë e KRL do të jetë prezantimi më i suksesshëm dhe fitimi i besimit nga të rinjtë në Kratovë. Kjo do të realizohet në rast se realizohen si duhet aktivitetet e parashikuara me Planin aksionar për realizimin e Strategjisë për të rinj dhe përfshirjen e të gjitha organizatave rinore dhe institucioneve publike gjatë zbatimit të aktivitetave. Po ashtu duhet që t'i kushtohet kujdes transparencës së punës së KRL dhe prezantimit mediistik.

Sfida më e madhe e KRL është papunësia dhe emigrimi enorm i të rinjve jashtë Kratovës. Një prej prioriteteve strategjike dhe rekomandimeve deri tek KRL është edhe që të përfshihen të gjitha palët e interesuara dhe segmentet në komunitet për realizimin e aktivitetave për realizimin e qëllimeve në tejkalimin e këtij problemi. Nga KRL pritet që të përmirësohet gjendja edhe në segmentet e tjera, si për shembull në sferën e arsimit joformal përmes ngritjes së kapaciteteve tek të rinjtë, si edhe në zanate të lehta e të vështira, pasurimin e jetës kulturore përmes angazhimit individual në organizmin e manifestimeve të ndryshme kulturore dhe bashkëpunimi me vetëqeverisjen lokale, po ashtu si edhe me të gjitha institucionet e tjera lokale, përmes zhvillimit të takimeve të përbashkëta të rregullta dhe realizimin e aktivitetave reciproke. Po

ZHVILLIMI I KËSHILLEVE RINORE LOKALE

ashtu, rekomandimi deri tek KRL është që ta përmirësojë dhe zhvillojë komunikimin me sektorin privat dhe publik, në interes të promovimit dhe mbështetjes së jetës sportive tek të rinjtë në Kratovë.

Për zbatimin me sukses të politikave rinore, KRL duhet që të krijojë komunikim të rregullt të institucioneve lokale dhe nationale, të bashkëpunojë me organizatat rinore, të gjejë mënyrë për përfshirjen e të rinjve në marrjen e vendimeve të tyre dhe në kohë ta informojë publikun për idetë, aktivitetet dhe rezultatet e realizuara.

JASMINA DAVITKOVSKA

LIKOVË

PROFILI I TË RINJVE NË KOMUNËN LIKOVË

Të rinjtë në komunën e Likovës janë pjesë përbërëse dhe e rëndësishme e popullsisë së përgjithshme, duke parë nga aspekti i kategorisë së moshës, përkatësisht nga gjithsej 29.605 banorë, 15.029 janë të rinj të moshës deri në 29 vjeç, që përbëjnë më shumë se 50% të popullsisë¹. Në komunën e Likovës të rinjtë mund që të ndjekin arsimin në shkolla të mesme dhe fillore. Në shkollat filllore numërohen 3.468 nxënës, ndrysa në ato të mesme procesi arsimor ndiqet nga 535 nxënës.

Migrimi i të rinjve përbën një nga problemet më të rëndësishme me të cilin të rinjtë e kësaj komune përballen, përkatësisht pas përfundimit të studimeve të rinjtë kanë gjithnjë e më shumë tendencë që ta braktisin komunën, për shkak të mungesës së perspektivës, për të cilën flet edhe hulumtimi për nevojat e të rinjve, ku rinia e anketuar konstaton se problem prioritar për zgjidhjen që të rinjtë të mos kthehen më në komunë, pas përfundimit të studimeve. Po ashtu i një rëndësie të veçantë është mospasja e mundësive për të lëvizur brenda në komunë, por edhe lidhja me pjesë të tjera të rajonit, që ndikon dukshëm mbi mundësinë për të prosperuar.

ORGANIZIMI I TË RINJVE NË KOMUNËN E LIKOVËS

Në komunën e Likovës përpara formimit të këshill lokal rino nuk ka ekzistuar asnjë lloj strukture organzative, e cila do të përfaqësonë interesat e të rinjve në nivel lokal. Më shpesh të rinjtë merrnin pjesë në aktivitete të dedikuara për të rinj, ndërsa në komunë ka organizata që janë më shumë të fokusuara në aktivitete kulturore dhe sportive. Mungesa e organizatave rino që punojnë nga të rinjtë për të rinjtë përbën një sfidë të madhe për shoqërinë civile në Likovë.

—
1 Të dhënat janë nga Enti Shtetëror i Statistikave

SFIDAT DHE NEVOJAT E TË RINJVE NË KOMUNËN E LIKOVËS

Të rinjtë në komunën e Likovës janë të ballafaquar me një sërë sfidash të ndryshme. Një prej më të rëndësishmeve është në sferën e standardit të jetesës, konkretisht mungesës së mundësive për punë ose kualifikime joadekuate, ashtu si migrimi që përbën një sfidë të rëndësishme për të rinjtë që planifikojnë jetën në komunë dhe ky është një problem që lidhet me mospejsëmarrjen e rinisë në proceset e ndërtimit të politikave të ndryshme që i tangojnë ata.

INICIATIVA PËR FORMIMIN E KËSHILLIT LOKAL RINOR NË KOMUNËN E LIKOVËS

Formimi i këshillit rinor lokal doli nga nevoja për organizim rinor në këtë komunë, por edhe nga nevoja që të rinjtë të janë struktura nëpërmjet të cilave do të prezantonin të drejtat e tyre dhe nevojat, por edhe do të kishin një shkallë përfshirjeje në procesin e vendimarrjes në nivel lokal. Duke filluar nga procesi i formimit të bërthamave, kryesisht promovimit të tyre, jo vetëm të rinjtë që dhanë mbështetje me prezencën dhe interesimin për përfshirje të mëtejshme, por edhe institucionet lokale dhe aktorët e tjerë të komunës dërguan një mesazh të qartë për mbështetjen e tyre. Nevoja për përfshirje e të rinjve në proceset që kanë të bëjnë me marrjen e vendimeve janë reflektuar në aktivitetet e mëtejshme të bordit iniciues, që organizonte manifestime ku të rinjtë mund të paraqitnin nevojat dhe mendimet për pozicionin e tyre dhe përfshirjen në shoqëri, përmes hartimit të një eseje me temë që prekte pozicionin dhe nevojat e të rinjve. Në to morën pjesë kryesisht gjimnazistë dhe studentë, si kategoria më e interesuar e të rinjve që tregoi vullnet për përfshirjen drejt proceseve punuese të këshillit rinor. Në manifestimin për promovimin e Këshillit lokal rinor të sapoformuar të rinjtë që morën pjesë kishin mundësinë që të tregojnë idetë e tyre dhe propozimet për punën e mëtejshme të Klubit të të rinjve të KRL Likovë. Këshilli rinor po ashtu mori mbështetje të madhe edhe nga mediat lokale, të cilat gjatë të tërë procesit, pra gjatë kohës kur zhilloheshin aktivitete ishte prezente dhe dha një kontribut të madh për shtrirjen e idesë për formimin e këshillit rinor lokal dhe informimin e të rinjve për aktivitetet.

KËSHILLI LOKAL RINOR NË KOMUNËN E LIKOVËS

Procesi i themelimit të këshillit rinor lokal ecte në disa faza. Pas përfundimit të promovimit të bordit iniciues, po ai punoi në përgatitjen e dokumenteve të nevojshme dhe procedurave për kuvendin themelues. Pas zhvillimit të disa takimeve të punës u shpall një thirrje publike deri tek të gjitha strukturat rinore dhe organizatat që ishin të interesuara që të përfshihen drejt formimit të këshillit rinor. Në ditët e rrjetëzimit ishin prezent anëtarë nga organizata dhe grupe të ndryshme të shoqatave rinore të cilat po ashtu ishin të inkluadruara edhe në proceset e mëparshme, përkatësisht bordi iniciues dhe bërrthama. I hartuan dokumentet e nevojshme për regjistrimin dhe një plan aksionar afatshkurtër për veprim, përkatësisht u votua statusi dhe strukturat e këshillit, të krijuara nga Kuvendi, Bordi drejtues dhe Klubi i të rinjve u definua si trup punues i këshillit, në të cilin mund të bashkëngjiteshin të gjithë të interesuarit e rinj që dëshironin që të realizonin aktivitete lokale. Pas ditëve të rrjetëzimit vijoi kuvendi themelues, ku ishin prezent që të gjithë të involvuarit e deriatëhershëm, përkatësisht 11 anëtarët e organizatave

TË RINJËT VENDOSIN!

dhe formave të tjera të shoqërimit rinoj, ndërsa u ftuan edhe përfaqësues të vetëqeverisjes lokale. Gjithmonë si sfidë shfaqe pamundësia për informimin gjithëpërfshirës dhe qasjes, për shkak të strukturës së komunës, që ka në përbërje disa fshatra. Pas themelimit këshilli lokal rinoj mbajti një pres konferencë. Për këshillin e sapoformuar u informuan edhe institucionet lokale që ishin përfshirë në të gjithë procesin.

Që nga themelimi i këshillit janë zhvilluar disa takime për hartimin e strategisë lokale rinore, për qëllimin e së cilës kemi vendosur edhe kontakte me pushtetin lokal për konsultime me ta. Një sfidë afatgjatë për këshillin mbetet gjetja e mjeteve për ruajtjen e strukturës dhe thellimin e dialogut strukturor me pushtetin lokal.

FLORIM REXHEPI

NEGOTINË

PROFILI I TË RINJVE NË KOMUNËN NEGOTINË

Në raport me strukturën gjinore të popullsisë, 50,89% e banorëve janë meshkuj (9777 banorë), ndërsa 49,11% janë të gjinisë femërore (9435 banorë). Sipas strukturës etnike në Komunë janë të përfaqësuar : Maqedonas 92.48%, Shqiptarë 0.16 %, Turq 1.26 %, Romë 2.36 %, Vllezhe 0.07 %, Serbë 3.26 %, Boshnjakë 0.01 %, e të tjera 0.40%. në raport me strukturën e popullsisë sipas moshës në komunën Negotinë 27,6% e popullsisë është në moshën nga 9 vjeç, 57,9% është në moshën nga 20 deri në 60 vjeç dhe 14,5% e popullsisë është në moshën mbi 60 vjeç.

Në Negotinë nuk ekziston ndonjë dallim i madhe mes numrit të personave meshkuj dhe femra. Më saktë, në moshë nga 15 deri në 19 vjeç në total ka 1 204 të rinj, prej të cilëve 615 meshkuj, ndërsa 589 femra, në moshën nga 20 deri në 24 vjeç në total ka 1 444 të rinj, prej të cilëve 721 meshkuj dhe 723 femra dhe në moshë nga 25 deri në 29 vjeç ka 1 507 të rinj prej të cilëve 768 meshkuj dhe 739 femra.

ORGANIZIMI RINOR NË KOMUNËN E NEGOTINËS

Komuna Negotinë lulëzon nga një strukturë e ndryshme e organizatave dhe strukturave rinore. I tërë ky miiks organizatash hap shanse të ndryshme informimi, pjesëmarrje dhe vendimmarje të të rinjve në këtë komunë. Në Negotinë ka organizata lokale rinore që punojnë me projekte të lidhura me të rinjtë dhe po ato i targetojnë të rinjtë dhe bazohen në vlerat e partive të tyre politike, komuniteteve të gjimnazistëve që udhëhiqen nga gjimnazistë dhe angazhohen në avancimin e pozicionit të të rinjve në shkollat e mesme dhe organizata kulturore dhe sportive që implementojnë projekte që lidhen me kulturën dhe sportin, organizata ekologjike që angazhohen në përmirësimin e komunitetit dhe qëndrueshmërinë ekologjike të komunës.

POLITIKAT PËR TË RINJTË NË KOMUNËN E NEGOTINËS

Rinia në Negotinë përmes aktiviteteve të saj, si edhe përmes krijimit të koalacioneve rimore, lidhjeve dhe grupeve të punës vazhdimisht orientohet drejt avancimit të shanseve për të rinjtë në nivel lokal. Një prej dokumenteve më të rëndësishëm për të rinjtë në nivel lokal është strategjia lokale rimore, që është miratuar gjatë periudhës së viteve 2012 deri në 2016. Duke promovuar ligjin për vullnetarizëm, një pjesë e organizatave rimore mundësuan vend për shkëmbimin e përvojave dhe njohurive për më shumë vullnetarë lokalë dhe internacionale, që kishin mundësi që të përfundojnë praktikën në organizata lokale dhe të huaja. Bashkëpunimi në nivel lokal ka ekzistuar edhe në realizimin e hulumtimit dhe përpilimin e analizave, si edhe shumë efektive janë anketat dhe fokus grupet.

SFIDAT ME TË CILAT BALLAFAQOHEN TË RINJTË NË KOMUNËN E NEGOTINËS

Përpara fillimit të realizimit të projekteve deh aktiviteteve për të ekipi projektues bëri një anketë on line që kishte si qëllim që të analizojë nevojet dhe qëndrimet e rinisë në nivel lokal. Po ashtu, hulumtimi i konfirmoi edhe problemet prioritare për t'u zgjidhur sipas të rinjeve:

- Informimi i të rinjeve: Rritja e qasjes së informacioneve për shanset e të rinjeve për një jetë sociale aktive në nivel lokal, aty ku edhe mund të veprojnë/ndikojnë në mjedisin e vet.
- Pjesëmarrja e të rinjeve /aktivizimi /vullnetarizmi : Përfshirje në jetën sociale, rritja e vetëdijes së të rinjeve për përfitimet nga aktivizimi dhe vullnetarizmi, si dhe mundësimi i pjesëmarrjes së tyre në proceset e vendimmarrjeve në nivel lokal
- Arsim: Përmirësimi i cilësisë së arsimit, përfshirje e të rinjeve përmes arsimit formal dhe joformal.
- Sporti dhe kultura : Përmirësimi i cilësisë së kushteve ekzistuese për zhvillimin e sportit dhe kulturës dhe përmes avancimit të qasjes së të rinjeve tek kultura dhe aktiviteteve sportive.

INICIATIVA PËR FORMIMIN E KËSHILLIT RINOR LOKAL

Pas formimit të bordit iniciues për punën e aktiviteteve rimore në komunën e Negotinës u realizuan edhe 5 trajnime që kishin si qëllim që t'i njojin anëtarët e bordit iniciues me procesin e krijimit të këshillit riner, kompetencat që do t'i kishte këshilli, organizimi i manifestimeve dhe raporti i këshillit me palët e tjera të interesuara dhe publiku.

Pas trajnimeve të realizuara bordi iniciues për formimin e këshillit të të rinjeve në komunën e Negotinës i definoi aksionet përfaqësimin e këshillit riner lokal. Njëherazi, përmes kontributit të të gjithë përfaqësuesve të organizatave rimore u definua edhe korniza e aktiviteteve për formimin e Këshillit të të rinjeve në Negotinë.

Përmes ngjarjeve publike dhe fushatave bordi iniciues punonte në promovimin e idesë dhe nevojës së këshillit lokal riner në Negotinë. Ngjarjet e organizuara iniciuan procesin e krijimit të

këshillit rinor, si trupi më i lartë përfaqësues i të rinjve në komunat e tyre dhe si platforma e tyre për marrjen e vendimeve dhe aktivizimit civil.

Gjithashtu, u organizuan edhe ditët e rrjetëzimit, qëllimi kryesor i të cilit ishte inkurajimi dhe rrjetëzimi i organizata rinore civile në nivel lokal për zhvillimin e strukturës/platformës inkluzive dhe përfaqësuese e organizatave rinore dhe strukturave rinore.

I një rëndësie të madhe për të rinjtë e përfshirë në këtë proces ishte edhe mbështetja që e morën nga Këshilli i komunës Negotinë, si edhe nga kryetari i komunës Negotinë, që u orientuan edhe drejt ndryshimit të disa pjesëve të statusit të komunës së Negotinës, përritjen e numrit të anëtarëve, pjesë të këshillit rinor, si edhe tematikat që dolën nga këshilltarët e të rinjve.

Pas përfundimit të aktiviteteve të mësipërme u shpall një thirrje publike për anëtarë të këshillit rinor, në të cilin mundeshin të aplikonin të gjithë të interesuarit, organizatat me përfaqësuesit e vet. Më tej në zgjedhje u votuan anëtarët e Këshillit të të rinjve të Komunës së Negotinës. Që kur definohej struktura e Këshillit anëtarët e Këshillit rinor të komunës Negotinë, së bashku me koordinatorin e projektit, ashtu si edhe me të rinj të tjerë, gjimnazistë dhe organizata nga komuna Negotinë, zhvilluan një takim pune për nevojat e të rinjve, zgjidhjen e problemeve të tyre, sipas të cilave hartuan edhe një plan aksionar pune për 2015/2016. Po ashtu u shqyrtua edhe u ridefinua strategjia e të rinjve e 2012/2016. Më pas u mbajt edhe mbledhja e parë e këshilltarëve të rinj, ku edhe u zgjodhën organet e punës, si edhe u votua plani aksionar për 2015/2016

KËSHILLI RINOR NË KOMUNËN E NEGOTINËS

Në komunën e Negotinës Këshilli i të rinjve përbëhet nga organet në vijim:

1. Kuvendi - i përbërë nga 11 përfaqësues të organizatave/rinisë lokale të partive politike/klubeve/komunitetet gjimnaziste të përzgjedhur me apel publik;
2. Kryetar i - përfaqëson Këshillin e të rinjve dhe nënshkruan dokumentet e punës;
3. Sekretari - ndihmon në punën e Kryetarit, e zëvendëson dhe informon të gjithë këshilltarët për aktivitetet e këshillit rinor;
4. Arkëtari - disponon me financat e këshillit ;Bashkëpunëtor për marrëdhëni me publikun - e përfaqëson këshillin e të rinjve në mediume, është përgjegjës për komunikimin me publikun dhe kujdesit për imazhin e këshillit;
5. Grupe pune për: arsim dhe shkencë; ekologji; bashkëpunim me sektorin OJQ; politikat rinore dhe informimin e rinisë, kulturë, mbështetje për punësimin dhe sport. Në çdo grup pune punojnë këshilltarët e rinj, në partneritet me të gjithë të interesuarit e tjerë të rinj në komunën e Negotinës;
6. Bordi mbikëqyrës -e mbikëqyr punën e këshilltarëve të rinj dhe kujdeset për realizmin në kohë dhe me sukses të aktiviteteve të këshillit.

TË RINJËT VENDOSIN!

KËSHILLI RINOR I KOMUNËS NEGOTINË

Këshilli rinor i Komunës Negotinë përbëhet nga 11 anëtarë nga 11 organizata rinore, organizata gjimnazistësh dhe rini nga partitë politike. Mandati i anëtarëve të këshillit rinor lokal është 4 vjet dhe cdo anëtar ka me nga një votë. Këshilli zhvillon të paktën një herë në dy muaj një mbledhje dhe merr vendime me shumicë votash, me kushtin që në mbledhje të jenë prezent shumica e anëtarëve të zgjedhur të këshillit.

Stefan Andonov

Organizata rinore pranë SHMP "Shën Kirili dhe Metodija"

Tomosllav Naskov

Shoqata e qytetarëve Qendra për zhvillimin rajonal

Aneta Trajkovska

Forumi rinor arsimor - FRA

Mite Janackov

Medium - Negotinë Info

Jordan Llazov

Club i të rinjve Negotinë

Gjorgji Jovanov

Shoqëria alpiniste ANTIGONEA Negotinë

Kristina Todorova

Shoqata e qytetarëve EKOVITA

Nikolla Bocevska

Rinia socialdemokrate e Maqedonisë (RSDM)

Ivana Atanasova

Unioni i forcave të reja - VMRO DPMNE - Negotinë

Dejan Panovski

SHKA Aco Gjorcev - Negotinë

Tode Micov

Grupi tifozëve VINARI - Negotinë

KËSHILLI RINOR

I KOMUNËS NEGOTINË

KUVENDI

KËSHILL MBIKËQYRËS

SEKRETAR

ARKËTAR

BASHKËPUNËTOR PËR

MARRËDHËNIET ME PUBLIKUN

EMILIA ANDONOVA

STRUGA

PROFILI I TË RINJVE TË KOMUNËS SË STRUGËS

Sipas të dhënave statistikore të vitit 2013, në Strugë jetojnë 18.461 të rinj të moshës 15-29 vjeçë, 9.391 nga të cilët janë meshkuj, ndërsa 9.070 janë femra.

Të rinjtë arsimin në kuadër të komunës e fillojnë në dy shkollat filllore, në të cilat në vitin shkollor 2013/2014 kanë mësuar 5865 nxënës, në tre gjuhë, ndërsa më vonë ato kanë mundësi për të vazhduar gjimnazin ose shkollën e mesme profesionale, e cila përfshin gjashtë degë profesionale, ndërsa në vitin shkollor 2013/2014 mësim pranë kësaj shkolle kanë ndjekur 3071 nxënës. Përveç shkollave shtetërore, në Komunën e Strugës funksionojnë edhe dy shkolla private. Pas mbarimit të arsimit të mesëm, të rinjtë mund të vazhdojnë mësimin në dy institucionet e arsimit sipëror, më saktësisht të ndjekin studimet e disperzuara të Fakultetit Juridik dhe Fakultetit Ekonomik ose të ndjekin studimet në fakultetin privat.

ORGANIZIMI RINOR NË KOMUNËN E STRUGËS

Organizatat e të rinjve që janë angazhuar në fushën e zhvillimit të të rinjve dhe përgatitjes së politikave rinore të komunës, që merren vetëm me këtë fushë, janë shumë të pakta në numër. Ekzistojnë organizata, të cilat përveç tematikave të tjera, merren edhe me të rinjtë, por ato në rastin konkret nuk janë në gjendje për të përmirësuar në një masë më të madhe pozicionin e të rinjve.

Një numër i caktuar organizatash janë angazhuar në mënyrë konstante në fushën e të rinjve dhe përgatitjes së politikave rinore, duke qenë pjesëmarrës aktivë në konsultimet me komunën dhe në përgatitjen e dokumenteve strategjike për të rinjtë.

Gjatë periudhës së kaluar nuk është formuar një shoqatë më e rëndësishme e të rinjve, deri në ngritjen e iniciativës për formimin e Këshillit të të rinjve, në kuadër të të cilës u përfshinë rreth 15 organizata rinore, organizata për të rinjtë dhe një pjesë e rinisë partiake.

POLITIKAT RINORE NË KOMUNËN E STRUGËS

Përgatitja e politikave rinore në Komunën e Strugës është një proces që ka filluar të lëviz gjatë dy viteve të fundit me një intensitet më të madh dhe me përgatitjen e dokumenteve zyrtare me të cilat trajtohen të rinjtë dhe politikat rinore.

Gjatë dy viteve të fundit komuna, në bashkëpunim me sektorin joqeveritar dhe nëpërmjet takimeve konsultative me të rinjtë, përgatiti Strategjinë e të rinjve të Komunës së Strugës. Pas përgatitjes së strategjisë, po nëpërmjet këtij procesi, u përgatiti edhe Plani aksionar i veprimit.

TË RINJËT VENDOSIN!

Në një mënyrë të ngjashme u përgatitën Strategjia e arsimit dhe Strategjia e bashkëpunimit me sektorin joqeveritar, strategji këto të cilat përfshijnë të rindjtë dhe politikat rinore nëpërmjet procesit të implementimit.

Megjithëse dokumentet në fjalë tashmë janë përgatitur dhe votuar nga ana e Këshillit të komunës, implementimi i tyre për momentin nuk ka filluar.

Komuna e Strugës është duke bërë përpjekje të caktuara, por ato nuk mjaftojnë për të vënë në lëvizje procesin e zbatimit të strategjisë dhe planet aksionare në praktikë.

Për të përmirësuar gjendjen e përgjithshme një vëmendje më e madhe i duhet kushtuar formimit të Këshillit rino dhe definimit të sektorit të të rindjeve në Komunën e Strugës, e cila ka për qëllim të vetëm të rindjtë dhe politikat rinore.

SFIDAT ME TË CILAT BALLAFAQOHEN TË RINJTË E KOMUNËS SË STRUGËS

Problemet e arsimit (formal dhe joformal) të rindjtë i theksojnë si probleme prioritare që duhen zgjidhur në çdo komunë, që do të thotë se nuk bën përjashtim as Komuna e Strugës. Pikë së pari, theksohet arsimi sipëror dhe vlerësimet sipas të cilave opzionet e ofruara të arsimit sipëror janë shumë të pakta dhe për këtë arsyë të rindjtë vendosin të vazhdojnë studimet jashtë territorit të komunës. Sipas kësaj analize, të anketuarit vlerësojnë se jo çdokush që dëshiron të vazhdojë arsimin sipëror (71%), është në gjendje të vazhdojë arsimin e lartë, që sipas të gjitha gjasave ka të bëj me gjendjen materiale të të rindjeve të kësaj komune. Në rast se të rindjtë do të vendosin të mbarojnë arsimin me mbarimin e shkollës së mesme, problemet fillojnë në aspektin e mundësive që ofrohen për arsimin profesional, më saktësisht nuk ofrohen mundësi të mira për zhvillimin e kurseve të arsimit profesional (42.9%). Për sa i përket arsimit joformal, të anketuarit vlerësojnë se arsimi joformal është i pranishëm në më shumë forma në kudër të komunës, ndërsa të anketuarit (57.1%) vlerësojnë se arsimi joformal nuk mjafton për të ndihmuar të rindjtë për të gjetur punë më lehtë.

Papunësia shfaqet si problemi më i madh i Komunës së Strugës dhe është e pranishme në të gjithë territorin e vendit. Papunësia e të rindjeve ndikon direkt edhe në cilësinë e jetës. Për këto arsyë të rindjtë vendosin të largohen nga vendi. Analizat përkatëse kanë vërtetuar se 85.7% vlerësojnë se nuk ofrohen kushte të mira.

Përveç problemeve me papunësinë, të rindjtë ballafaqohen edhe me sfidat e jetës së përditshme. Skena kulturore çdo vit gjithnjë e më shumë është duke humbur luftën e dominimit sepse ngjarjet që ndodhin janë shumë të pakta dhe vizitohen shumë pak nga të rindjtë, pa dallim të cilësisë dhe programit të ofruar. Në këtë kontekst 85% vlerësojnë se oferta e shfaqjeve teatrale është shumë e dobët, projeksionet e filmave janë shumë të rralla (92%), ndërsa ekspozitat gjithashtu nuk janë të shpeshta (71%).

Këto janë sfidat më të mëdha me të cilat duhet këshilli lokal i të rindjeve të Komunës së Strugës dhe vetë komuna për të përmirësuar gjendjen e të rindjeve në nivel lokal.

INICIATIVA PËR FORMIMIN E KËSHILLIT LOKAL RINOR TË KOMUNËS SË STRUGËS

Procesi i formimit të këshillit rinor të Komunës së Strugës, filloi me formimin e bërthamës rinore që përbëhet nga 6 anëtarë të bashkësive të ndryshme etnike që jetojnë në kuadër të komunës dhe format e ndryshme të organizimit rinor. Pas formimit të bërthamës rinore vijuan një sërë trajnimesh që kontribuan në ndërtimin e kapaciteteve të të rinxve lidhur me përfaqësimin më të suksesshëm për formimin e këshillit lokal të të rinxve.

Kjo situatë ndikoi të lidhet një memorandum bashkëpunimi me kryetarin e Komunës së Strugës, lidhur me mbështetjen e aktivitetave të projektit, mbështetjen e të rinxve dhe organizatave rinore në kuadër të komunës dhe nisjen e bashkëpunimit për formimin e këshillit lokal të të rinxve.

Bërthama rinore organizoi një ngjarje kundër gjuhës së urrejtjes në kuadër të komunës, ngjarje qjo që u shoqërua me grafite artistike. Kjo ngjarje shkaktoi reagime pozitive dhe u mbështet nga ana e të rinxve të Komunës së Strugës, duke shkaktuar interes të madh për procesin.

Pas përfundimit të ngjarjes, bërthama rinore nëpërmjet takimeve të rregullta informoi organizatat rinore dhe organizatat e të rinxve lidhur me idenë e formimit të këshillit të të rinxve në kuadër të komunës dhe me nevojën e pjesëmarrjes së tyre aktive. Përpjekjet e këtij lloji të bërthamës rinore parapanë formimin e Këshillit të iniciatorëve të organizatave rinore të Komunës së Strugës, lidhur me formimin e këshillit lokal të të rinxve, në kuadër të të cilit u përfshinë edhe shumë organizata të tjera.

Pas formimit të Këshillit të iniciatorëve, si një fazë e dytë u rrit intensiteti i iniciativës për formimin e Këshillit rinor të komunës.

Përfshirja aktive e një grupei më të madh të rinxh dhe organizatash ndikoi që një numër i madh i të rinxve të bashkësise lokale të bëhen kureshtarë për procesin dhe të aktivizohen brenda tij.

Aktivitetet që kishin për qëllim të inkurajojnë të rinxjtë të vetëdijesohen për problemet e tyre, që u ndërmorën nga ana e Këshillit të iniciatorëve me ndihmën e kartolinave që paraqitën gjendjen reale, më ishin momenti kryesor që motivoi aktivizimin e të rinxve.

KËSHILLI I TË RINJVE TË KOMUNËS SË STRUGËS

Formimi dhe struktura e Këshillit të rinxve përfshin të gjitha organizatat rinore dhe organizatat e të rinxve, si dhe rininë partiake, unionet e shkollave të mesme dhe unionet studentore që plotësojnë kushtet e anëtarësimit në këtë këshill, të parapara me Statutin. Formimi dhe struktura e këshillit gjithashtu përfshijnë edhe komunën nëpërmjet një organi përfaqësimi ose sektorit që merret me të rinxjtë.

Organi më i lartë i Këshillit të të rinxve, që është paraparë me Statutin e tij, është kuvendi, të cilin e përbëjnë përfaqësues të të gjitha organizatave anëtare të Këshillit.

TË RINJËT VENDOSIN!

Me administrimin e organizatës gjatë intervalit kohor midis dy seancave të kuvendit të Këshillit të të rinxje të Komunës së Strugës, merret Bordi drejtues, në të cilin marrin pjesë tre anëtarë, midis të cilëve gjenden kryetari dhe drejtori ekzekutiv, me të drejtë vote. Me Statutin e Këshillit të të rinxje të Komunës së Strugës është paraparë që mandati i anëtarëve të Bordit drejtues të vazhdojë për dy vjet, me të drejtë rizgjedhje, të cilën e bën Kuvendi.

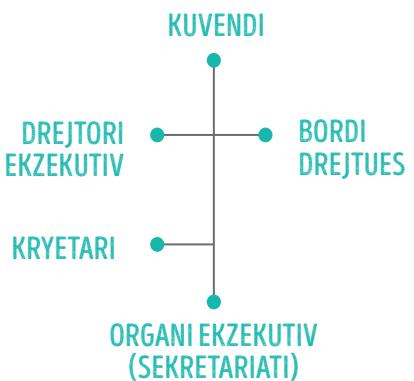
Kryetari zgjidhet nga Kuvendi, me mandat prej dy vitesh dhe mundësi për t'u zgjedhur edhe njëherë në detyrë. Ai zbaton vendimet e Kuvendit dhe Bordit drejtues.

Drejtori ekzekutiv gjithashtu zgjidhet nga Kuvendi, me mandat prej dy vitesh dhe mundësi për t'u rizgjedhur edhe një herë. Drejtori ekzekutiv zbaton vendimet e Kuvendit dhe Bordit drejtues.

Këshilli i të rinxje zhvillon aktivitetet e tij nëpërmjet një organi ekzekutiv që caktohet nga Drejtori ekzekutiv dhe atij i ndihmojnë koordinatorët dhe asistentët e programit, nëpërmjet pozicioneve dhe sektorëve specifikë.

Anëtarët e organit ekzekutiv mund të jenë edhe në marrëdhënie të rregullta pune dhe mund të zgjidhen në një konkurs të hapur nga ana e Bordit drejtues.

Funksionimi dhe struktura e brendshme e organit ekzekutiv rregullohet me një akt të veçantë, të cilin e miraton Bordi drejtues.

SLLAVICA JOVÇESKA

TETOVË

KOMUNA E TETOVËS2:

Politikat e Komunës së Tetovës kanë për qëllim ndërtimin e një shoqërie demokratike në të cilën të rinjtë do të përfshihen në procesin e marrjes së vendimeve dhe procesin e përpilimit të politikave rinore. Të rinjtë do të janë bartësit dhe do të ballafaqohen me të gjitha sfidat e deritanishme që rrjedhin nga periudha e gjatë e tranzicionit, e cila në një farë mënyre nuk na mundësoi të zhvillohet dhe implementohet një koncept modern i përfshirjes së të rinjve në shoqëri dhe dialogun social. Në ditët e sotme, me strategjinë e re rinore dhe vullnetin e mirë që ka për qëllim formimin e këshillit të të rinjve, ne si komunë duam të jemi pjesë e politikës rinore proaktive e cila do të sigurojë mundësi të reja për të rinjtë, të cilët do të janë në gjendje të theksojnë vlerat e tyre demokratike, kulturore dhe kreative.

Komuna e Tetovës tashmë ka miratuar strategjinë e të rinjve për periudhën 2015-2019, që filloj të realizoj qëllimet e aktiviteteve të veta në fushën e sportit dhe kulturës. Gjithashtu, në proces e sipërështë edhe formimi i Këshillit lokal të të rinjve, i cili është miratuar nga ana e Këshillit të Komunës, por procesi i zgjedhjes së anëtarëve dhe funksionimi i tij do të fillojë nga shtatori, me fillimin e vitit shkollor.

Ne besojmë se masat që jemi duke i ndërmarrë do të jalin rezultate dhe të rinjtë do të bëhen pjesë e të gjitha proceseve që i trajtojnë ato dhe do të ndihmojnë për zhvillimin e Komunës së Tetovës dhe gjendjes së të rinjve në terësi. Në këtë mënyrë Komuna e Tetovës do të jetë një vend më i mirë për të jetuar në përgjithësi dhe një vend më i mirë për të rinjtë“.

PROFILI I TË RINJVE TË KOMUNËS SË TETOVËS

Sipas të dhënave të publikuara nga ana e Entitit shtetëror të statistikës në vitin 2013, janë regjistruar 23.371 të rinj të moshës 15-29 vjeçë.

Mosha:	Meshkuj:	Femra:	Totali:
15-19 vjet	3 803	3 553	7 356
20-24 vjet	4 225	3 924	8 149
25-27 vjet	2 465	2 379	4 844
28-29 vjet	1 551	1 471	3 022

2 Deklarata është dhënë për nevojat e këtij publikimi

TË RINJËT VENDOSIN!

Sipas të dhënave më të reja të Qendrës së punësimit në Tetovë, në qershor të vitit 2015 janë regjistruar 13.427 persona të papunë, 3.199 nga të cilët janë të rinj të moshës 15-29 vjeçë.

Arsimi i detyrueshëm në Komunën e Tetovës zhvillohet në 12 shkolla fillore qendrore, 9 shkolla rajonale, 1 shkollë shtetërore fillore e muzikës dhe 5 shkolla të mesme. Sipas të dhënave të viteve 2014/2015, shkollën e mesme e kanë ndjekur 9816 nxënës, ndërsa në shkollat e mesme janë regjistruar gjithsej 8826 nxënës. Në kuadër të 5 shkollave shtetërore gjenden gjimnazi „Kirill Pejçinoviq“, tre shkollat e mesme profesionale „Nikolla Shtejn“, „Mosha Pijade“ dhe „Gjoce Stojçevski“ dhe shkolla ekonomike „8 Shtatori“. Përveç shkollave të mesme shtetërore, në rajonin e Tetovës janë hapur edhe dy shkolla të mesme private, „Woodrow Wilson School“ në fshatin Bërvenicë dhe Kolegji „Jahja Qemal“ në fshatin Bogovinjë. Në Tetovë funksionojnë dy universitete, Universiteti Shtetëror i Tetovës dhe Universiteti i Evropës Juglindore (UEJL).

Të dhënët e fundit të Entit shtetëror të statistikës në vitin 2013 tregojnë që nga Maqedonia janë shpërngulur 114 të rinj.

Mosha:	Meshkuj:	Femra:	Totali:
15-19 vjet	/	4	4
20-24 vjet	1	56	57
25-29 vjet	7	46	53

SFIDAT E TË RINJVE TË KOMUNËS SË TETOVËS

Të rintjtë në Tetovë ballafaqohen me sfida specifike, duke pasur parasysh fuqinë e tyre socio-ekonomike dhe kushtet politike të bashkësisë së tyre. Në vitin 2015 u zhvillua një hulumtim, më saktësish një pyetësor në kuadër të projektit “Zhvillimi i politikave rimore lokale dhe pjesëmarrja lokale e të rinjve në 12 komuna” për detektimin e nevojave të të rinjve. Me këtë rast të rintjtë patën mundësinë me plotësimin e pyetësorit përkatës të theksojnë sfidat kryesore që duhen trajtuar menjëherë, për t'u përmirësuar të njëjtat. Si probleme më relevante që duhen trajtuar nga ana e komunës dhe nga ana e Këshillit lokal të të rinjve janë veçuar tre problemet në vijim:

Të rintjtë largohen nga komuna sepse nuk janë të kënaqur me kushtet e jetesës që i ofron vetë komuna.

Të anketuarit u shprehën se të rintjtë zakonisht largohen nga komuna sepse nuk janë të kënaqur me kushtet e jetesës që i ofron ajo. Mbi 80% të të anketuarve vlerësojnë se në rastin konkret kemi të bëjmë me një problem relevant për të cilin duhet kërkuar zgjidhje. Për Këshillin lokal të të rinjve kjo gjendje do të jetë një sfidë për t'i mësuar nevojat e të rinjve të Komunës së Tetovës dhe për të filluar përmirësimin e kushteve të jetesës.

Të rintjtë e kanë shumë të vështirë të sigurojnë një vendbanim.

73% të të anketuarve janë përgjigjur se një problem i madh i të rinjve është sigurimi i vendbanimit. Ky problem i të rinjve u theksua edhe në nivel nacional dhe jo vetëm në Komunën e Tetovës, që mund të ketë lidhje me papunësinë e madhe, e cila ndikon që të rintjtë të kenë një pavarësi me nivel të ulët për ndërtimin e vendbanimit të tyre.

Të rinjtë NUK përfshihen në procesin e marrjes së vendimeve në institucionet lokale.

68% të të anketuarve vlerësojnë se të rinjtë nuk janë përfshirë në proceset e marrjes së vendimeve. Ky problem ka filluar të trajtohet me iniciativën e madhe që është ngritur nga ana e shoqatave rinore (Këshilli i initiatorëve) për formimin e Këshillit lokal të të rinjve, i cili do të jetë një përfaqësues i të rinjve, duke u kujdesur për problemet e tyre dhe duke marrë pjesë në procesin e marrjes së vendimeve.

Përveç këtyre tre problemeve kryesore, të cilat u theksuan nga të rinjtë dhe u vlerësuan si probleme prioritare që duhen zgjidhur, ato gjithashtu theksuan edhe disa probleme të tjera, të cilat sipas përqindjes së fituar gjithashtu janë me shumë rëndësi. Në listën e problemeve prioritare që duhen zgjidhur u gjetën edhe problemet në vijim:

- Të rinjtë nuk kanë vullnet të mjaftueshëm dhe janë shumë të pakënaqur;
- Të rinjtë nuk gëzojnë përfitime sociale (për shembull, zbritje në institucionet kulturore, transportin publik dhe shërbimet që i përdorin);
- Të rinjtë NUK janë përfshirë në procesin e marrjes së vendimeve në shkollat;
- Ekziston mungesa e fushave sportive për të gjitha llojet e sportit;
- Të rinjtë braktisin komunën për të gjetur punë;
- Në komunën time mungojnë shtegje bicikletash;
- Nuk ndihen i/e sigurtë në çdo pjesë të komunës sime;
- Të rinjtë shumë shpesh luajnë lojëra fati (bastore, kazino, bingo);

ORGANIZATAT RINORE DHE ORGANIZATAT E TË RINJVE NË KOMUNËN E TETOVËS

Për momentin në Tetovë janë regjistruar 190 shoqata civile. Shoqatat më të njohura që drejtohen nga të rinjtë ose për të rinjtë, që vazhdimit trajtojnë politikat ose aktivitetet rinore janë: "Forumi rinor arsimor - FRA", "Multikultura", "CBC LOJA", "Instituti i zhvillimit të bashkësisë - IZHB", "ADRR SONCE", "Instituti alternativa liberale", "Forumi i femrës", "Hendimak", "LGBT Junajted Tetovë", "Aleanca rinore - Tetovë" e të tjera.

Gjithashtu, për momentin ekzistojnë edhe disa rrjete ose iniciativa që drejtohen nga të rinj dhe kanë një qëllim të përbashkët. Shembull i një iniciative të këtij lloji është iniciativa "RESTART", e cila ka për qëllim të bëj rekonstruimin e qendrës sportive në Tetovë. Iniciativën "Tetova në bicikletë" e përbëjnë entuziastë të rinj dhe aktivistë civil, të cilët bëjnë përpjekje për të bërë ndryshime në qytetin e tyre. Në këtë kontekst mund të përmendet edhe iniciativa "Bashkë kundër ndotjes së Tetovës", e cila bën përpjekje për një ambient jetësor më të shëndetshëm dhe më të mirë. Iniciativat në fjalë para së gjithash drejtohen nga të rinj, përfaqësues të

organizatave të ndryshme joqeveritare dhe individë të ndryshëm. Për sa i përket iniciativës së formimit të Këshillit lokal të të rindeve, në të marrin pjesë përfaqësues të shoqatave civile, përfaqësues të shkollave të mesme, studentë, përfaqësues të rinisë partiake, përfaqësues të shoqatave kulturoro-artistike dhe mediat. Kjo iniciativë ka për qëllim formimin e Këshillit lokal të të rindeve të Tetovës, si një mekanizëm që do të mundësojë pjesëmarrjen e të rindeve në proceset e vendimmarrjes në nivel lokal.

Organizatat e të rindeve, në kuadër të programeve të tyre, merren me rritjen e pjesëmarrjes së të rindeve në procesin e marrjes së vendimeve lidhur me çështjet që i tangojnë. Të rindjtë një kohë të gjatë gjenden në marginat e ndodhive shoqërore dhe pikërisht për këtë arsyen lind nevoja për një përfaqësim më të mirë dhe përfshirjen e tyre në ndodhitë shoqëroro-politike. Pjesa më e madhe e politikave që kanë të bëjnë me të rindjtë zhvillohen në kuadër të fushave të tjera, siç janë arsimi, punësimi dhe shërbimet sociale. Për këtë qëllim nevojitet një qasje sektoriale me të cilën politika do të fokusohet me problemet me të cilat ballafaqohen të rindjtë dhe jo si deri më tani, çështjet rimore të trajtohen në kuadër të politikës arsimore, politikës sociale etj. Gjithashtu, megjithëse ekzistonjë një numër i caktuar dokumentesh strategjike me interes për të rindjtë, mungon implementimi i tyre i drejtë dhe kontrollimi i suksesit të arritur. Pjesëmarrja e të rindeve në përgatitjen dhe marrjen e politikave të këtij lloji është me rëndësi esenciale sepse të rindjtë dinë më së miri për çfarë kanë nevojë.

POLITIKAT E TË RINJVE NË KOMUNËN E TETOVËS

Si në nivel nacional, po ashtu edhe në nivel lokal, politikat e të rindeve duhen afruar me vetë të rindjtë dhe duhet të pasqyrojnë realisht nevojat e tyre. Gjatë marrjes së politikave rimore duhet siguruar përfshirja e të rindeve nëpërmjet mekanizmave që do të miratohen nga vetë komuna dhe që do të jenë në përputhje me praktikat më të mira komparative. Mekanizmat e këtij lloji do të shërbejnë përsigurimin e pjesëmarrjes së të rindeve në proceset e marrjes së vendimeve në nivel lokal. Një nga këto mekanizma është formimi i organeve të përfaqësimit të të rindeve, që do të njihen në bashkësinë lokale. Vetë institucionet e vetëqeverisjes lokale mund të japid kontribut në aspektin e përgatitjes së politikave rimore me hapjen e tyre për bashkëpunim me organizatat e të rindeve dhe me ngritjen e iniciativave dhe aktivitetave të përbashkëta. Në fillim të muajit maj të vitit 2014, Komuna e Tetovës filloi procesin e përgatitjes së Strategjisë lokale të të rindeve për periudhën e viteve 2015-2019, bashkë me Planin aksionar njëveçar për implementimin e strategjisë në vitin 2015.

Bartësit kryesorë të iniciativës për përgatitjen e Strategjisë lokale të të rindeve ishin vetë të rindjtë, në bashkëpunim të drejtpërdrejtë me Sektorin e aktivitetave publike pranë Komunës së Tetovës. Procesi i përgatitjes së strategjisë zhvillohet me mbështetjen e Agjencisë së të rindeve dhe sportit dhe Programit të zhvillimit të Kombeve të Bashkuara, ndërsa realizimi i tij u ndihmuva nga anëtarët e Qendrës së vullnetarëve në Shkup. Strategjia në fjalë u miratua më 29.01.2015. Deri më tani kanë filluar dhe janë realizuar aktivitete në fushën e kulturës dhe sportit³

Komuna e Tetovës është e hapur për bashkëpunim dhe për momentin është i hapur procesi i konsultimeve me të rindjtë për formimin e Këshillit lokal të të rindeve, si një organ përfaqësimi i të rindeve në nivel lokal.

³ Strategjia akoma nuk është publikuar për opinionin.

INICIATIVA E FORMIMIT TË KËSHILLIT LOKAL TË TË RINJVE NË KOMUNËN E TETOVSËS

Iniciativa e formimit të Këshillit lokal të të rinjve filloi që në shkurt të vitit 2014, me formimin e bërthamës rinore e cila më vonë u shndërrua në këshill iniciatorësh të vetë iniciativës. Anëtarë të këtyre organeve janë përfaqësues të organizatave civile, rinasë partiake, shoqërive kulturoro - artistike, shkollave të mesme dhe studentëve. Anëtarët e këtij këshilli edukohen vazhdimisht nëpërmjet pjesëmarrjes në seminare dhe punëtori të përbashkëta. Këshilli i iniciatorëve organizoi edhe disa ngjarje publike që kishin për qëllim promovimin e idesë së formimit të Këshillit lokal të të rinjve. Deri më tanë, iniciativa ka përgatitur edhe statutin, sipas të cilit do të funksionojë këshilli i ri. Në seancën e këshillit të komunës, në prill të vitit 2015, u votua formimi i Këshillit të të rinjve. Të gjitha institucionet dhe organizatat propozuan anëtarët e tyre, të cilët më vonë do të zgjidhen nga ana e Komisionit të çështjeve të mandateve. Struktura e këshillit do të jetë si në vijim:

KUVENDI

(Në përbërjen e kuvendit do të marrin pjesë 21 anëtarë)

6	2	9	4
përfaqësues të shkollave të mesme	përfaqësues të universiteteve	përfaqësues të organizatave rinore	përfaqësues të këshillit të komunës

BORDI DREJTUES

(Në përbërjen e Bordit drejtues do të marrin pjesë 9 anëtarë)

4	3	2
përfaqësues të organizatave rinore	përfaqësues të shkollave të mesme	përfaqësues të universiteteve

KRYETARI

KOMISIONET

MAJA PETROVSKA

KOMUNA E QENDRËS

TË DHËNAT E PËRGJITHSHME TË KOMUNËS SË QENDRËS

Komuna e Qendrës është një nga komunat në përbërje të Qytetit të Shkupit. Kjo komunë njëkohësisht është qendër territoriale dhe administrative e Qytetit të Shkupit dhe Republikës së Maqedonisë. Në territor e komunës gjinden shumë institucione shtetërore, siç janë Qeveria e Republikës së Maqedonisë, Kuvendi i Republikës së Maqedonisë, një numër i madh ministrish dhe institucionesh të ngjashme.

Në aspektin e sipërfaqes, Komuna e Qendrës shtrihet në 7,52 km², ndërsa në 1km² jetojnë 6.032,18 banorë. Në numrin e përgjithshëm të banorëve të rinjtë e moshës 15-30 vjeçe marrin pjesë me 19.000 mijë, vlerësuar sipas regjistrimit të fundit të popullatës që u zhvillua në vitin 2002. Në aspektin e etniteteve të ndryshme, Komuna e Qendrës është një bashkësi multikulturore dhe multietnike, në të cilën dominon popullata e përkatësisë etnike maqedonase (85%).

Si një nga komunat në përbërje të Qytetit të Shkupit dhe në përputhje të kompetencave të saj, kompetencat e Komunës së Qendrës shtrihen vetëm në arsimin fillor dhe në institucionet e arsimit të të rriturve. Në Komunën e Qendrës funksionojnë 7 shkolla fillore, në të cilat në vitin shkollor 2012/2013 janë arsimuar gjithsej 4,167 nxënës.

PROFILI I TË RINJVE TË KOMUNËS SË QENDRËS

Sipas një hulumtimi të Forumit arsimor të të rinjve dhe Qendrës së dialogut ndërkulturor, që u zhvillua në prill dhe maj të vitit 2015, të rinjtë e Komunës së Qendrës ballafaqohen me sfida që janë karakteristike për komunën e tyre. Sipas këtij hulumtimi, papunësia midis të rinjve është një

nga sfidat kryesore me të cilat ballafaqohen ato. Gjysma e të rinjve vlerësojnë se për momentin nuk ofrohen edukime që do të rinjin mundësitë e punësimit të tyre dhe gjithashtu vlerësojnë se të rinjtë nuk informohen me shpaljet dhe mundësitë e punësimit të tyre. Rreth 88% të të rinjve janë dakord plotësisht ose pjesërish se për momentin nuk ka aktivitete që do të ndihmonin realisht përritjen e numrit të të rinjve të punësuar, duke e cilësuar këtë problem si problem prioritar që duhet zgjidhur.

Prioritetet e tjera që u veçuan nga të rinjtë janë edhe aftësia ekonomike, në aspektin e perspektivave dhe mundësive për të siguruar vendbanimin e tyre dhe numri i vogël i përfitimeve sociale.

Nga ana e të rinjve të Komunës së Qendrës si një problem më vete theksohet edhe përjashtimi i tyre nga procesi i marrjes së vendimeve në shkollat dhe në institucionet lokale. Rreth 80% të të rinjve vlerësojnë se përfshirja e të rinjve në këto procese është një nevojë dhe prioritet që duhet trajtuar me seriozitet.

Nga ana tjetër të rinjtë janë të kënaqur me mundësitet që u ofrohen me jetën kulturor-artistike në kuadër të Komunës, por ato vlerësojnë se çmimet e biletave të evenimenteve janë të pakapshme për çdo të ri.

PROFILI I ORGANIZATAVE RINORE TË KOMUNËS SË QENDRËS

Në Komunën e Qendrës veprojnë një numër i madh organizatash civile, midis të cilave marrin pjesë edhe organizatat e të rinjve, organizatat që punojnë për të rinjtë dhe strukturat rinore joformale. Një fakt karakteristik për Komunën e Qendrës është regjistrimi i pjesës më të madhe të shoqatave të Qytetit të Shkupit me adresë në këtë komunë dhe për këtë arsyë është shumë e vështirë të bëhet dallimi midis organizatave që janë regjistruar në Komunën e Qendrës dhe atyre që zhvillojnë aktivitete në këtë komunë. Në kuadër të komunës nuk ekziston një regjistër i veçantë për organizatat civile, me ndihmën e të cilit mund të dihej cilit organizata funksionojnë në kuadër të Komunës dhe sa prej tyre punojnë me ose për të rinjtë. Ky problem është identifikuar edhe nga vetë komuna dhe është pjesë e dokumentit strategjik për të rinjtë të vetë komunës.

Si një vërejtje e përgjithshme mund të theksohet se në Komunën e Qendrës funksionojnë një numër i madh organizatash rinore, rrjete të rinjsh, të cilat të rinjve u ofrojnë shumë edukime dhe mundësi të shumta për të ndjekur arsimin joformal. Këto struktura gjithashtu merren edhe me politikat rinore, përfshirë politikat arsimore, politikat e shëndetit seksual dhe reproduktiv, politikat sociale, kulturore etj. Gjithashtu funksionon edhe një numër i madh rrjetesh të organizatave rinore, midis të cilave gjendet edhe Këshilli rinor nacional i Republikës së Maqedonisë, i cili me seli gjendet në territorin e Komunës së Qendrës.

Me vetë faktin që në territorin e Komunës së qendrës gjenden parku i qytetit, sheshi i Qytetit të Shkupit dhe lokacione të ngjashme që frekuentohen shumë nga të rintjtë, një numër i madh i aktiviteteve që zhvillohen në Qytetin e Shkupit realizohen pikërisht në territorin e Komunës së Ondrës.

POLITIKAT RINORE TË KOMUNËS SË QENDRËS

Viteve të fundit të rinxjtë janë vendosur në fokusin e aktivitetave të Komunës së Qendrës. Në vitin 2015, në bashkëpunim me Fondacionin Shoqëria e hapur Maqedoni, u miratua strategjia 5-vjeçare e të rinjve (për periudhën e viteve 2015-2020). Në përputhje të kësaj strategjia, Komuna e Qendrës tashmë ka një dokument strategjik me të cilin rregullohen misioni, vizioni dhe priorititetet e komunës lidhur me të rinxjtë.

Megjithatë, në Komunën e Qendrës nuk ekziston një sektor, repart i veçantë për të rinxjtë ose një person kompetent për problemet dhe prioritetet e të rinjve. Njësia që merret me çështjet e të rinjve është Sektori i arsimit, kulturës dhe sportit. Gjithashtu, në kuadër të komunës është angazhuar një person kompetent për bashkëpunim me sektorin civil, por imponohet nevoja e një mbështetjeje më të madhe organizative për zbatimin e politikave rinore, duke pasur parasysh profilin e shumëlojshëm të organizatave rinore në Komunën e qendrës dhe numrin e tyre të madh.

Përkushtimin për të rinxjtë dhe çështjet studentore Komuna e Qendrës e ka vërtetuar edhe nëpërmjet sigurimit të një ambienti dhe pajisjes së Zyrës për të rinxjtë, zyrë kjo që do të drejtohet nga Këshilli lokal i të rinjve dhe personit përgjegjës të Administratës komunale që merret me çështjet rinore. Gjithashtu, Komuna e Qendrës ka paraparë ndryshimin e statutit në aspektin e formimit të Këshillit të të rinjve dhe formimin e Komisionit të të rinjve.

Miratimi i Strategjisë së të rinjve, i cili u bë nëpërmjet një procesi të gjerë konsultimesh me të rinxjtë dhe organizatat rinore, flet për përkushtimin e Komunës së Qendrës dhe prioritetin që ua jep komuna të rinjve si një grup qytetarësh. Shpresojmë se ky përkushtim do të rezultojë me ndryshime pozitive në cilësinë e jetës së të rinjve që jetojnë në këtë komunë.

INICIATIVA E FORMIMIT TË KËSHILLIT LOKAL TË TË RINJVE TË KOMUNËS SË QENDRËS

Aktivitetet e projektit në Komunën e qendrës u zhvilluan me komunikimin dhe koordinimin e vazhdueshëm me komunën. Për pjesëmarrësit e Komunës së qendrës dhe për komunat e tjera që janë pjesë e këtij projekti, u organizuan një numër i madh trajnimesh dhe vizita studimore. Gjithashtu, u formuan bërthama rinore dhe këshilla iniciatorësh, të cilat për realizimin e aktivitetave të parapara me projektin patën në dispozicion ambientet dhe resurset njerëzore të Forumit rinor arsimor - FRA.

Bërthamat rinore dhe Këshilli i iniciatorëve, që u formuan në kuadër të projektit ishin organe në përbërjen e të cilave morën pjesë përfaqësues të organizatave rinore dhe të rinx me përvuja të ndryshme. Në këtë kontekst, bërthama rinore, si organi i parë që ngriti çështjen e organizimit rinos në këtë komunë, në përbërjen e saj kishte të rinx të moshës 16-26 vjeçë, anëtarë të organizatave të të rriturve që merren me çështjet e të rinjve dhe të rinx të interesuar për përmirësimin e pozicionit të tyre në kuadër të komunës. Nga ana tjetër, Këshilli i iniciatorëve në përbërjen e tij kishte 12 individë, përfaqësues të organizatave të ndryshme rinore, një numër i madh aktivistësh partiakë dhe rrjete të ndryshme.

Të rintjtë në fjalë vitin e kaluar punuan bashkë për vetëdijesimin e të rinjve lidhur me nevojën e përfshirjes së tyre në punën e institucioneve, organizuan ngjarje me të cilat shtruan drejtpërdrejtë priorititet e të rinjve të Komunës së Qendrës dhe diskutuan lidhur me modelet që do të mundësojnë përfaqësimin më të mirë të të rinjve në një nga komunitat më dinamike. Ngjarjet publike përfshinë një eveniment që u zhvilluan në rrugën “Maqedonia”, me të cilin nëpërmjet fotografisë dhe mesazhit, opinioni u informua me nevojat e të rinjve dhe një tribunë në të cilën një numër i madh të rinjsh të komunës, përfaqësues të organizatave rinore, përfaqësues të rinisë partiake, shoqëri kulturo-artistike dhe shumë të pranishëm të tjerë diskutuan për modelet konkrete të një këshilli që do të përputhet më së miri me rrethanat në Komunën e Qendrës.

Të rintjtë dhe organizatat treguan një interesim të madh për të gjitha aktivitetet në fjalë, duke marrë pjesë dhe duke u përfshirë në aktivitetet përkatëse.

STRUKTURA DHE FORMA E KËSHILLIT

Në kuadër të Ditëve të lidhjes në rrjet, që u organizuan nga Këshilli i iniciatorëve për formimin e Këshillit lokal të të rinjve të Komunës së Qendrës, strukturat rinore të kësaj komune u takuan dhe diskutuan lidhur me strukturën dhe formën e Këshillit të të rinjve. Këshilli i të rinjve i Komunës së Qendrës do të jetë një organ në përbërje të vetë komunës, me mundësi që në të ardhmen përfaqësuesi i Këshillit të të rinjve të marr pjesë në seancat e Këshillit të komunës.

Sipas statutit që u përgatit gjatë Ditëve të lidhjes në rrjet nga ana e strukturave rinore të Komunës së Qendrës, organe të Këshillit të të rinjve do të janë Kuvendi dhe Bordi ekzekutiv. Kuvendi në përbërjen e tij do të ketë të gjitha strukturat rinore që do të plotësojnë kushtet e parapara paraprakisht, të cilat do të takohen të paktën një herë në vit. Bordi ekzekutiv do të kryesojë me këshillin gjatë intervalit kohor midis dy kuvendeve dhe në përbërjen e tij do të jetë 11 anëtarë, të cilët do të zgjidhen nga përfaqësuesit e Kuvendit. Nga radhët e Bordit ekzekutiv do të zgjidhet edhe kryetari, i cili do të përfaqësojë dhe prezantojë Këshillin lokal të të rinjve.

BRANKICA GJEORGJIEVSKA I SANJA BOZHOVIQ

ÇAIRI

Komuna e Çairit, me gjithëse është komuna më e vogël sipas sipërfaqes në të cilën shtrihet, është një nga komunat më të populluara në Maqedoni. Çairi shtrihet në një sipërfaqe prej 3,52km², ndërsa në një metër katror jetojnë 18,400 banorë, që do të thotë se në Çair jetojnë rreth 65,000 banorë ose 3,2% të numrit të përgjithshëm të popullatës së vendit. Sipas moshës, në Çair rreth një e katërtë e popullatës së përgjithshme janë të rinj të moshës 15-30 vjeçë, që do të thotë se kësaj kategorie i takojnë 15,624 banorë.

Komuna e Çairit është një bashkësi multikulturore dhe multietnike. Sipas të dhënave të regjistrimit të fundit të vitit 2002, në Komunën e Çairit jetojnë 36,921 shqiptarë (57%); 15,628 maqedonas (24,13%); 4,500 turq (6,95%); 3,083 romë (4,76%); 2,950 boshnjakë (4,55%); 621 serbë, (0,96%); 78 vlleh (0,12%) dhe 992 përfaqësues të bashkësive të tjera etnike (1,53%). Në Komunën e Çairit gjuhë zyrtare janë shqipja, maqedonishtja dhe gjuha turke.

Komuna e Çairit, si pjesë e komunave në përbërje të Qytetit të Shkupit, ka kompetenca në arsimin fillor dhe në institucionet e arsimit të të rriturve. Megjithatë, në territorin e kësaj komune funksionojnë institucione arsimore me karakter të ndryshëm, që plotësojnë nevojat e banorëve të komunës. Në Komunën e Çairit funksionojnë 8 shkolla fillore, 1 shkollë e mesme dhe 3 universitete. Pjesa më e madhe e banorëve të Çairit (95,63%) kanë mbaruar një nivel të caktuar arsimi ose janë duke u arsimuar për momentin, 41,65% prej tyre janë me arsim fillor, 35,07% janë me arsim të mesëm, ndërsa 5,37% e popullatës janë me arsim të lartë.

PROFILI I TË RINJVE TË KOMUNËS SË ÇAIRIT

Forumi rinos arsimor dhe Qendra e dialogut ndërkulturor në prill dhe maj të vitit 2015, zhvilluan një hulumtim interneti për të identifikuar problemet dhe prioritet e të rinjve të Komunës së Çairit. Sipas të dhënave të këtij hulumtimi, të rinjtë e Komunës së Çairit vlerësojnë se problemet më të madha që prekin të rinjtë janë gjendja ekonomike, papunësia dhe mosinformimi i të rinjve me mundësitë e punësimit të tyre.

Mundësia për të siguruar vetë vendbanimin e tyre është problem me të cilin ballafaqohen 86,6 të të rinjve të Komunës së Çairit, për të cilët ky problem është një çështje prioritare që duhet zgjidhur. Papunësia e të rinjve gjithashtu është një problem i madh me të cilin ballafaqohen të rinjtë në nivel nacional, përfshirë edhe të rinjtë nga Çairi. Rreth 88% të të rinjve, plotësisht ose pjesërisht janë dakord se për momentin nuk zhvillohen aktivitete të cilat mund të ndihmojnë rritjen e nivelit të punësimit të të rinjve, ndërsa këtë problem e vlerësojnë si një çështje prioritare

që duhet zgjidhur. Indikatorë të tjera të gjendjes së dobët ekonomike të të rinjve janë edhe perceptimet e tyre lidhur me përfitimet sociale që u ofrohen dhe perceptimet lidhur me zbritjet për shfaqjet e kinemasë dhe shfaqjet teatrale, transportin etj. Për mendimin e të rinjve këto çështje duhen vendosur midis prioriteteve të pushtetit lokal.

Përjashtimi nga proceset e vendimmarrjes veçohet si një problem edhe nga të rinjtë që jetojnë në Komunën e Çairit. Rreth 80% të të rinjve vlerësojnë se përfshirja e të rinjve në proceset e këtij lloji është një nevojë dhe prioritet që duhet trajtuar me seriozitet. Më saktësisht, të rinjtë vlerësojnë se duhet të përfshihen në vendimmarrjen në shkollat dhe institucionet lokale, lidhur me çështjet që i tangojnë të njëjtat. Gjithashtu, sipas të dhënavë të anketës që ka të bëj me opinionin publik të të rinjve, që u zhvillua nga ana e të rinjve në Çair, të cilët ishin pjesë e iniciativës për formimin e Këshillit të të rinjve të kësaj komune, 100% të të rinjve u shprehën se mbështesin idenë për formimin e Këshillit lokal të të rinjve.

PROFILI I ORGANIZATAVE RINORE TË KOMUNËS SË ÇAIRIT

Në Komunën e Çairit funksionojnë një numër i madh shoqatash civile, midis të cilave gjenden edhe organizatat rimore, organizatat që punojnë për të rinjtë por edhe strukturat rimore joformale. Gjithashtu, në Çair funksionojnë edhe lidhje studentësh, grupe tifozësh dhe shoqata kulturoro-artistike, në të cilat marrin pjesë të rinjtë e kësaj komune. Organizatat që janë pjesë e komunës merren me aktivitete të ndryshme, kanë misione të ndryshme veprimi dhe interesa të ndryshme që kanë të bëjnë me të rinjtë dhe politikat e komunës.

Organizatat që veprojnë në Çair ofrojnë shumë trajnime dhe mundësi të tjera që kanë të bëjnë me arsimin joformal të anëtarëve të tyre dhe merren me ngritjen e nivelit të kulturës, ekologjisë, bashkëjetesës ndëretnike dhe politikat rimore dhe politikat e arsimit.

Sipas të dhënavë të Komunës së Çairit, organizatat rimore që funksionojnë në territorin e komunës ballafaqohen me vështirësi për të gjetur fonde, sidomos fonde për sigurim zyrash dhe për shpenzimet e regjisë, probleme këto që kanë të bëjnë me karakterin e tyre joftimprurës.

POLITIKAT RINORE NË NIVEL LOKAL

Megjithëse Komuna e Çairit nuk ka dokumente që rregullojnë punën dhe komunikimin me të rinjtë, ajo zhvillon aktivitete me të cilat bën përpjekje për të përfshirë të rinjtë në punën e saj dhe për të qenë më e hapur ndaj të rinjve.

Komuna e Çairit në vitin 2013, në kuadër të bashkëpunimit me Fondit ndërkombëtar të artit dhe muzikës, në objektin e komunës kompletoi dhe u dha organizatave joqeveritare për përdorim 10 ambiente dhe një ambient të përbashkët të kompletuar me pajisje multimediale. Ambientet në fjalë komuna i mundësoi pa pagesë. Qëllimi i këtij aktiviteti, i cili është një shembull që duhet përshtendet e shtë mbështetja e sektorit joqeveritar në kuadër të Komunës së Çairit, por edhe intensifikimi i bashkëpunimit midis sektorit civil dhe komunës.

TË RINJËT VENDOSIN!

Për momentin në Komunën e Çairit nuk funksionon një sektor ose njësi e veçantë për të rinjtë ose një person që do të trajtonte problemet dhe prioritetet e të rinjve. Në kuadër të këshillit të komunës së Çairit funksionojnë dy komisione, ai i kulturës dhe arsimit dhe Komisioni i të rinjve dhe sportit, që merren me çështjet e të rinjve.

Dhënia e ambienteve të komunës për nevojat e organizatave rinore flet përkushtimin e punës dhe prioritetin që ua jep komuna të rinjve. Shpresojmë se ky përkushtim do të vazhdojë edhe në të ardhmen dhe do të rezultojë me ndryshime pozitive në cilësinë e jetës së të rinjve që jetojnë në Komunën e Çairit.

PËRSHKRIMI I AKTIVITETEVE TË PROJEKTIT

Aktivitetet e projektit në Komunën e Çairit u zhvilluan me komunikimin dhe koordinimin e vazhdueshëm me komunën, por edhe me mbështetjen e madhe të përfaqësuesve të kësaj komune. Të rinjtë që ishin pjesë e aktiviteteve të projektit në kuadër të bërthamës rinore dhe Këshillit të iniciatorëve, morën pjesë aktive në të gjitha aktivitetet e projektit, iç ishin numri i madh i trajnimeve, vizita studentore deh aktivitetet e tjera publike dhe takimet me koordinatorët. Në përbërjen e këtyre grupeve morën pjesë të rindërtimit, përfaqësues të organizatave të ndryshme, të cilët pasqyruan strukturën e vetme të komunës në aspektin e etniteteve të ndryshme që jetojnë në kuadër të komunës, por edhe organizatave të ndryshme që veprojnë brenda saj.

Bërthama rinore, si organ që shtroi për herë të parë çështjen e organizimit të të rinjve në kuadër të kësaj komune, në strukturën e saj kishte të rindërtimit të moshës 18-24 vjeçë dhe organizata rinore që merren me çështjet e të rinjve, rrjete të rinjsh dhe përfaqësues të rinisë politike. Nga ana tjetër, Këshilli i iniciatorëve në strukturën e tij kishte 14 persona, përfaqësues të organizatave të ndryshme rinore, më shumë përfaqësues të rinisë politike dhe rrjete të ndryshme, shoqata kulturore etj.

Këto të rindërtimit punuan bashkë për definimin e problemeve me të cilat ballafaqohen vetë të rinjtë, zhvilluan anketa interneti dhe ngjarje publike me të cilat morën mendimin e bashkëmoshatarëve të tyre dhe fituan mbështetjen e të rinjve dhe organizatave rinore lidhur me formimin e Këshillit të të rinjve të Çairit.

Si pjesë e procesit konsultativ me përfaqësuesit e tjerë të të rinjve nga Çairi, Këshilli i iniciatorëve organizozi një takim pune në të cilin morën pjesë rrëth 20 anëtarë, ndërsa në kuadër të tij u prezantuan iniciativa, aktivitetet e ardhshme dhe mënyra e përfshirjes, me qëllim që procesi të jetë inkluziv dhe demokratik. Këshilli i iniciatorëve regjistroi edhe një video amatore me deklarata të liderëve të të rinjve të komunës - përfaqësues të organizatavedhe strukturave të ndryshme që mbështesin idenë e formimit të Këshillit të të rinjve dhe zhvilloi një tribunë në të cilën foli edhe kryetari i Komunës së Çairit, t.Izet Mexhiti. Me fjalën e tij kryetari i komunës përshtëndeti idenë e të rinjve dhe ritheksoi mbështetjen që ai i jep iniciativës.

STRUKTURA DHE FORMA E KËSHILLIT

Në kuadër të Ditëve të lidhjes në rrjet, që u organizuan nga Këshilli i iniciatorëve për formimin e Këshillit lokal të të rinjve të Komunës së Çairit, strukturat rinore të kësaj komune u takuan dhe diskutuan lidhur me strukturën dhe formën e Këshillit të të rinjve. Këshilli i të rinjve i Komunës

ZHVILLIMI I KËSHILLEVE RINORE LOKALE

së Çairit do të jetë një organ i njohur nga komuna, me mundësi që në të ardhmen anëtarët e Këshillit të të rinjve të marrin pjesë në organet e Këshillit të komunës, sidomos në ato që diskutojnë çështjet e të rinjve, siç janë arsimi, sporti dhe kultura.

Sipas statutit që u përgatit gjatë Ditëve të lidhjes në rrjet nga ana e strukturave rinore të Komunës së Çairit, organe të Këshillit të të rinjve do të janë Kuvendi, Bordi drejtues dhe Komisioni i verifikimit. Kuvendi është organi më i lartë i Këshillit të të rinjve, ndërsa anëtarët e tij do të takohen të paktën dy herë në vit. Bordi drejtues në strukturën e tij do të ketë 9 anëtarë, të cilët do të zgjidhen nga përfaqësuesit e Kuvendit, 5 nga të cilët do të janë përfaqësues të organizatave rinore dhe strukturave të tjera, ndërsa 2 anëtarë do të janë përfaqësues të rini të politike. Ndërkaq, nga radhët e Bordit drejtues do të zgjidhet kryetari, i cili do të përfaqësojë dhe prezantojë Këshillin lokal të të rinjve.

BRANKICA GJEORGJIEVSKA I SANJA BOZHOMIQ

REKOMANDIMET

Implementimi i aktiviteteve të projektit me titullin “Zhvillimi i politikave rinore lokale dhe pjesëmarrja lokale e të rinjeve në 12 komuna” ndihmoi të sigurohen rekondimime që mund të jenë të dobishme gjatë formimit të këshillave lokalë të të rinjeve pranë komunave të cilat deri më tani nuk kanë pasur përvoja të këtij lloji.

1. Gjithmonë duhet pasur akses inkluziv ndaj të gjithë të rinjeve dhe të gjitha organizatave rinore në kuadër të komunës. Në këtë kontekst, përveç organizatave rinore formale, organi i përfaqësimit rinas, i cili duhet të jetë reprezentativ dhe demokratik, duhet t'i përfshijë në vetevet edhe shoqatat rinore joformale, riniqe politike, përfaqësuesit e bashkësive të shkollave të mesme dhe bashkësive studentore dhe të rinjtë e rajoneve rurale.
2. Procesi i formimit të Këshillit lokal të të rinjeve në çdo komunë duhet t'u mundësohet të drejtosh nga të rinjtë, që ato të njihen dhe përshtaten me njëri-tjetrin, që të jenë në gjendje në përputhje me standartet dhe nevojat e tyre të gjejnë zgjidhjen më të mirë. Nëpërmjet zhvillimit të këtij procesi, të rinjtë do të mësojnë të bashkëpunojnë me njëri-tjetrin.
3. Përfshirja e të rinjeve në procesin e vendimmarrjes dhe formimit të Këshillit të të rinjeve dallohet nga një komunë në një komunë tjetër, varësisht kontekstit lokal ku zhvillohet organizata rinore. Për këtë arsy e të rinjtë dhe organizatat e të rinjeve duhet të zgjedhin dhe të zhvillojnë vetë modelin e Këshillit të të rinjeve, me të cilin ato do të përfaqësohen dhe do të marrin vendime në nivel lokal.
4. Komunikimi i rregullt dhe raportet miqësore midis të rinjeve dhe komunës janë shumë të nevojshme për zhvillimin e një modeli të mirë të Këshillit të të rinjeve dhe organizimit rinas. Të rinjtë janë partnerë i obligueshmë i komunave në procesin e përgatitjes dhe implementimit të politikave rinore sepse ato i dinë më së miri nevojat dhe sfidat me të cilat ballafaqohen. Gjithashtu, edhe komuna është partneri më serioz i të rinjeve në aspektin e avancimit të gjendjes që ka të bëj me çështjet e të rinjeve në nivel lokal.
5. Të rinjtë dhe komuna duhet të zhvillojnë bashkë modelin e bashkëpunimit pas formimit të Këshillit lokal të të rinjeve. Në këtë kontekst, të rinjtë dhe përfaqësuesit e komunës duhet të caktojnë në cilat organe vendimmarrëse do t'u jalin vend të rinjeve, që ato të jenë në gjendje të shprehin mendimin e tyre. të mbrojnë qëndrimet e tyre dhe të marrin vendime.
6. Për të pasur një Këshill lokal rinas funksional nevojitet që të gjithë të rinjtë që marrin pjesë në formimin e tij të angazhohen edhe për zhvillimin e dokumenteve strategjike, në mbështetje të të cilave përfaqësuesit të të rinjeve do të duhet të punojnë dhe të zhvillojnë aktivitetet që kanë të bëjnë me nevojat e të rinjeve dhe me avancimin e pozicionit të tyre.

7. Në kuadër të bashkëpunimit me të rinjtë dhe formimit të Këshillit rinoj, komunat gjithmonë duhet të sigurojnë mjete financiare që do t'ua ndajnë të rinje, që ato të zhvillojnë aktivitetet e tyre. Në këtë mënyrë komunat do të tregojnë seriozitetin e tyre, gatishmërinë dhe nevojën për t'i pozicionuar të rinjtë si një faktor relevant dhe me rëndësi në shoqëri dhe në proceset e vendimmarrjes.
8. Përvojat dhe sfidat me të cilat ballafaqohen të rinjtë e komunave të tjera, në të cilat tashmë funksionojnë Këshillat lokalë të të rinjeve, është mirë të shkëmbehen. Në këtë mënyrë do të zhvillohen praktikat e mira të organizimit rinoj dhe vendimmarrjes dhe do të inkurajohet lidhja e të rinjeve në rrjetet e punës e përbashkët.

PËRKUFIZIMET

Definicionet e termave kryesorë të fushës së politikave rinore

TË RINJTË

NIVELI GLOBAL

Në nivel global mungon një përkufizim i përbashkët i termit të rinj. Në kuadër të të drejtës nacionale të vendeve të ndryshme jepen përkufizime të ndryshme të këtij termi, ndërsa elementi i tyre i përbashkët është ai që i dallon të rinjtë nga fëmijët. Fëmijët konsiderohen individët që nuk kanë mbushur moshën 18 vjeçë ose nuk kanë mbushur moshën e pjekurisë. Diskutabile është mosha më e madhe sipas të cilës një individ mund t'i përkas grupit të të rinjve. Në vende të caktuara mosha më e madhe është mosha 24-vjeçë, por sipas rezolutave të BE-së mosha më e madhe konsiderohet mosha 30-vjeçë. Kategorizimi ligjor zakonisht fitohet sipas "moshës kronologjike", që të plotësohen kërkesat kryesore të drejtësisë dhe efikasitetit, por për të kuptuar plotësisht dallimet midis fëmijëve dhe të rinjve, si më i përshtatshëm përdoret termi "mosha sociale".

Të rinjtë për herë të parë u gjetën në objektivin e Kombeve të Bashkuara në vitin 1965, kur Kuvendi i përgjithshëm miratoi Rezolutën 2037 për Promovimin e idealeve të paqes midis të rinjve, mirëkuptimit dhe kuptimit midis popujve. Viti 1965 nga ana e Kombeve të Bashkuara është shpallur viti i të rinjve, ndërsa si të rinj janë definuar individët e moshës 15-24 vjeçë.

Në dhjetor të vitit 2009, Kuvendi i përgjithshëm i Kombeve të Bashkuara miratoi Rezolutën 64/134, me të cilën që nga viti 2010 e këtej, data 12 gusht festohet si Dita ndërkombëtare e të rinjve.

NIVELI EVROPIAN

Në nivel evropian mosha që definon të rinjtë ka ndryshuar me kalimin e viteve. Në vitin 2006, kur u implementua programi "Të rinjtë në aksion", kategoria e të rinjve përfshinte moshën 15-25 vjeçë, por një numër i caktuar aksionesh të programit janë të hapura për personat e moshës 13-30 vjeçë.

Në vitin 2009 BE-ja miratoi Strategjinë e BE-së për të rinjtë për periudhën 2010-2018. Dokumenti ka dy qëllime kryesore: [1] të sigurojë më shumë mundësi dhe mundësi të barabarta për të rinjtë në fushën e arsimit dhe në tregun e punës dhe [2] të inkurajojë të rinjtë të bëhen qytetarë aktivë dhe të marrin pjesë në shoqëri.

Në dokumentin në fjalë, si një përkufizim më i gjërë për termin të rinjtë paraqitet mosha 13-30 vjet.

NIVELI NACIONAL

Në nivel nacional, në vende të ndryshme bëhen përkufizime të ndryshme. Dokumenti i vetëm i cili për momentin në nivel nacional në Maqedoni bën përkufizimin e termit të rinjtë sipas moshës është Strategjia nationale e të rinjve për periudhën 2005-2015. Sipas kësaj strategje: „[...] në mungesë të një përkufizimi të pranuar në nivel ndërkombëtar, me termin të rinjtë në Republikën e Maqedonisë nënkuftohet kategoria socio-etike e popullatës, e moshës 15-24 vjeç [...] Duke pasur parasysh pasojat e krizës socio-ekonomike në Republikën e Maqedonisë, e cila pengoi procesin e zhvillimit të një individi aktiv dhe me përgjegjësi (vazhdimi i kohës së edukimit, pamundësia për t'u punësuar, pamundësia për të krijuar familje, varësia ekonomike nga prindërit ose mungesa e pavarësisë ekonomike dhe personale), çdo aksion serioz ose program për të rinjtë dhe të marrë parasysh edhe personat e moshës 24-30 vjeç [...].“

- MOSHA KRONOLOGJIKE

shprehet nëpërmjet viteve të individit dhe lidhet me zhvillimin biologjik të individit.

- MOSHA SOCIALE

lidhet me zhvillimin psikik të individit, pozicionin e tij shoqëror dhe rolin shoqëror që ka të bëj me moshën e tij.

- POLITIKA RINORE

nënkupton një përbledhje parimesh, vlerash, qëndrimesh dhe aksionesh që kanë për qëllim përmirësimin e cilësisë së jetës së të rinjve. Politika rinore mund të implementohet nga Qeveria dhe nga institucionet publike, por në bashkëpunim me organizatat rinore, shoqërinë civile, ekspertët, mediat dhe bashkësinë në tërësi.

Politikën rinore mund ta definojmë si politikë midis sektorëve, politikë e integruar drejt të rinjve dhe politikë që rjedh nga nevojat e të rinjve. Ajo ka për qëllim të përmirësojë kushtet e jetesës dhe pjesëmarrjen e të rinjve, përfshirë edhe një sërë çështjesh sociale, kulturore dhe politike që i tangojnë të rinjtë.

- BASHKËMENAXHMENTI

është një model i pjesëmarrjes rinore. Karakteristika rinore e bashkëmenaxhmentit është marrja e përbashkët e vendimeve nga ana e përfaqësuesve të pushtetit deh të rinjve, lidhur me priorititet, buxhetin dhe shpërndarjen e resurseve, resurseve për aktivitetet e sektorit rinor.

- KËSHILLI LOKAL I TË RINJVE

është një organ ose mekanizëm i nivelit lokal për sigurimin e ndikimit formal të të rinjve në procesin e vendimmarries lidhur me çështjet rinore në kuadër të pushtetit lokal.

- KËSHILLI NACIONAL RINOR

është një organizatë ombrellë e organizatave rinore dhe në raste të caktuara organizatë ombrellë e aktorëve të tjerë të punës rinore. Këshilli nacional rinor para së gjithash funksionon si një organizatë servisi për anëtarët e tij, por edhe si një organ që merret me lobim dhe përfaqësim.

TË RINJËT VENDOSIN!

Në nivel evropian, një rol të ngjashëm ka Forumi rinor evropian (European Youth Forum ose YFJ), në kuadër të të cilit këshillat rinorë nacionalë kanë rol të rëndësishëm.

Organizatat rinore janë organizata joqeveritare dhe joprofitabile që drejtohen nga të rinjtë. Organizatat rinore shpeshherë fokusohen në promovimin dhe mbrojtjen e të drejtave qytetare, demokratike dhe shoqërore të të rinjve, inkurajimin e pjesëmarrjes shoqërore dhe politike në çdo nivel, vullnetarizmin, arsimin joformal dhe mësimin informal. Ekzistojnë edhe organizata të rinjsh që nuk drejtohen nga të rinjtë, por ato janë në fokusin e punës së tyre.

– FORMAT E ORGANIZIMIT TË TË RINJVE

mund të janë shoqata civile, fondacione, lidhje, bashkësi të shkollave të mesme dhe organizata që janë pjesë e strukturave më të mëdha, siç janë të rinjtë e angazhuar në partitë politike ose sektorët e organizatave të mëdha joqeveritare që merren me të rinjtë. Organizatat e këtij lloji mund të janë lokale, nationale dhe ndërkombëtare.

– DIALOGU STRUKTUROR I TË RINJVE

është një instrument që kujdeset mendimi i të rinjve të merret parasysh gjatë përgatitjes së politikave rinore në BE. Ky instrument për herë të parë u implementua në vitin 2010 nga ana e Komisionit Evropian, ndërsa për zbatimin e tij janë obliguar Komisioni Evropian, vendet anëtare të BE-së dhe Forumi rinor evropian (nëpërmjet tij për qëllimin në fjalë angazhohen këshillat rinorë nacionalë dhe organizatat ndërkombëtare).

Dialogu strukturor është një proces konsultimesh me të rinjtë që të kuptohen dhe sqarohen nevojat e të rinjve dhe të sigurohen rekomandimet e nevojshme lidhur me pozicionin e të rinjve në fushat e caktuara të jetës publike.

ZHVILLIMI I KËSHILLEVE RINORE LOKALE

Titulli:

Të rinjët vendosin

Botuesi:

Forumi Edukativ Rinor

Rreth botuesit:

Dona Kosturanova, Drejtor Ekzekutiv

Autorë:

Brankica Georgjevska, Maja Petrovska,
Dejan Ristov, Valerija Sokollova, Emilija
Andonova, Jasmina Davitkovska, Goce
Lubinoski, Arben Ristemi, Florim Rexhepi,
Marija Merkowska, Sllavica Jovçeska

Bashkëpunëtorë:

Stefan Manevski, Marjan Zabrganec,
Dona Kosturanova, Marija Mircevska

Redaktorë:

Sanja Bozhoviq, Monika Bozhinovska, Matej
Manevski

Përkthim në gjuhën shqipe:

Irena Ivanovski dhe Ilir Ivanovski - IKD Impakt

Përkthim në gjuhën angleze:

Shkolla e gjuhëve të huaja JiS

Lekturë:

Simona Gruevska Maxhoska

Dizajnë:

Igor Dellov i Ana Radovanovich

Dizajnë të kopertinave:

Daniell Janev

Viti i publikimit:

2015

Projekti:

Zhvillimi i politikave rinore dhe pjesëmarrja
rinore në nivel lokal në 12 komuna

Imbështetur nga:

Bashkimi Evropian

Implementues:

Forumi Edukativ Rinor

Sanja Bozhoviq - Koordinatore e projektit

rr.Drenak nr.34A, 1000 Shkup, Maqedoni

+389 2 3139 692

info@mof.org.mk

www.mof.mk

Qendra për Dialong Interkulturor

Matej Manevski - Koordinatorë i projektit

rr.Vera Kotorka nr. 39, 1300 Kumanovë Macedonia

+389 31 421 330

info@cid.mk

www.cid.mk

Partner lokal:

Qendra për zhvillim të bashkësisë - Kërçovë

Qendra për zhvillim të qëndrueshëm të
bashkësisë - Dibër

Akva - Strugë

Iniciativa rinore për dialog dhe bashkëpunim -
Manastir

Fokus - Veles

Qendra rajonale për zhvillim të qëndrueshëm -
Negotinë

Qendra rajonale për përfaqësim - Dellçevë

акцији

ПОЛИТИКИ

Community

учесиво
САРАДЊА

ENGAGE

Развој на Локални младински совети

POLITIKA

Qellime

PJESMARRJE

FUTURE

Zhvillimi i Këshilleve rimore lokale

УЧЕСТВО

ACTION

INITIATIVE

BESIM

Development of Local Youth Councils

МЛАДИТЕ
одлучуваат!

TE RINJET
vendosin!

YOUTH
decides!

Pluralizëm

ПЛУРАЛИЗАМ

komuniteti

заедница

МЛАДИ

SUKSES

KRIJIM

сопротвка

Iniciativë

Creating

A

кооперација

GOALS

Researina

Ромладина

Diversity

PLURALISM

GOALS

Researina

Развој на локални младински совети

МЛАДИТЕ одлучуваат!

Zhvillimi i Këshilleve rinore lokale

ТË RINJËT vendosin!

Development of Local Youth Councils

YOUTH desides!

Публикацијата е подготвена со поддршка на Европската Унија. Содржината на оваа публикација е единствена одговорност на Младински образовен форум и Центар за меѓукултурен дијалог и на ниту еден начин не ги одразува гледиштата на Европската Унија.

This publication has been produced with the assistance of the European Union. The contents of this publication are the sole responsibility of Youth educational forum and Center for Intercultural Dialog and can in no way be taken to reflect the views of the European Union.

Ky publikim është përgaditur me ndihmën e Unionit Evropian. Përbajtja e këtij publikimi është përgjegjësi vetëm e Forumi Edukativ Rinor dhe Qendra për Dialog Ndërkulturore dhe në asnjë mënyrë nuk reflekton opinionin e Unionit Evropian

Content

FOREWORD	1
YOUTH EDUCATIONAL FORUM	2
CENTER FOR INTERCULTURAL DIALOG	2
LOCAL YOUTH COUNCILS	3
- A MECHANISM FOR IMPROVEMENT OF YOUTH PARTICIPATION	
YOUTH PARTICIPATION IN POLICIES ON THE EUROPEAN LEVEL	4
NATIONAL YOUTH COUNCIL OF MACEDONIA	5
YOUTH WORK	6
VOLUNTEERING - HELPING THE COMMUNITY, NOT A FREE	4
WORKFORCE FOR INSTITUTIONS	
PROJECT: DEVELOPMENT OF LOCAL YOUTH POLICIES AND	4
LOCAL YOUTH PARTICIPATION IN 12 MUNICIPALITIESBITOLA	
VELES	3
DEBAR	3
DELCEVO	3
KICEVO	3
KRATOVO	3
LIPKOVO	3
NEGOTINO	3
STRUGA	3
TETOVO	3
CENTAR	3
CAIR	3
RECOMMENDATIONS	4
TERM REFERENCE	4
- DEFINITIONS AND KEY TERMS IN THE FIELD OF YOUTH POLICIE	

Foreword

Youth policies and formal youth association are topics which have been neglected by the governmental institutions for a long time, thus youth were completely excluded from the decision-making processes and there was an insignificant interest on behalf of the relevant institutions in improving the position of youth. This situation has led to a lack of serious national strategic document with corresponding implementation and a gradual involvement of the youth in the creation of youth policies and their participation in decision-making processes which are of their interest and of state concern.

This manual is a summary of the experiences shared by the youth organizations on local level from the process of preparation and establishment of the twelve Local Youth Councils and on local youth policies. Additionally, in the first part of this publication you can find chapters on youth policies which can be useful to young people, youth organizations and to youth councils. Here you can find information about processes and ideas which can serve as a guideline to youth associations on how to create a decision-making body on local level. The distinctiveness of this manual and of this project is due to the different experiences shared by an array of different structures: from rural and urban municipalities, ethnic diverse communities, formal and non-formal youth associations, youth party wings and different forms of local youth structures.

The authors of this publication and the project coordinators from each municipality are the ones who had the leading role in the promotion of the idea for the need of youth participation in the decision-making process on local level. They contributed to the overall success of this project and to the remarkable collaboration between the municipalities vis-à-vis youth associations. Every member from each form of youth association which joined the initiative deserves special recognition for contribution towards the improvement of the position of youth on local level. The implementation of the project activities showed that municipalities which were part of the project are open and prepared to work with young people, and we are grateful on their dedication and work on the project. The Community centres in Struga and Centar had also a significant contribution in the establishment of the Youth Councils in the respective municipalities, especially in the coordination of the activities with the municipal administration and advocacy for youth policies.

I hope that this publication will serve as an excellent opportunity for other municipalities and youth organizations which are interested in the establishment of Local Youth Councils to get acquainted with some positive practices. The contents presented in this manual will certainly contribute towards networking and conducting mutual activities between the newly established youth councils.

SANJA BOZHOVIĆ

Project coordinator

Youth Educational Forum

Youth Educational Forum (YEF) is a youth community creating space for debate, free expression and youth organizing, encouraging activism, protecting and advancing youth rights and policies.

YEF achieves its goals through information, education, discussion, cooperation and through motivating and supporting young people. YEF will accomplish its mission through conducting activities in its four program areas: Debate Program; Street Law Program; Research, analyses and youth and education policymaking Program; and Youth Activism Program.

www.mof.mk

www.radiomof.mk

YEF is established in 1999. The organization is active on a country-wide level, conducting its program activities in 14 cities in Macedonia through centers in: Skopje, Tetovo, Kichevo, Debar, Struga, Bitola, Veles, Kumanovo, Kratovo and Negotino through cooperation in Shtip, Strumica, Gostivar, Delchevo and Gevgelija. In YEF's youth clubs annually over 1000 beneficiaries are engaged active in Debate, Street Law and Media/Art.

Functioning within the frames of the organization is the first youth internet radio in Macedonia - Radio MOF

YEF's vision is: Macedonia is an integrated society in which there is a developed critical thought, freedom of expression and quality education building active citizens.

Young people in Macedonia are significantly included in decision-making and conducting policies and are leaders in promotion of argumented discussion and respecting human rights and liberties.

YEF'S STRATEGIC PRIORITIES FOR 2014-2017 ARE:

- Encouragement and promotion of debate, freedom of expression and information;
- Advancing youth policies, forms of youth participation and youth association;
- Promotion and protection of rights of young people;
- Increasing trust and cooperation between young people from different communities and marginalized groups;
- Encouragement and support of young people to take initiatives to advance their socio-economic status and quality of life;
- Increasing the knowledge and skills of young people though advancing the quality of formal education and promotion of non-formal education.

Center for Intercultural Dialogue (CID)

Center for Intercultural Dialogue (CID) is a non-profit youth organization working within the country and the wider European framework.

CID works to create diverse, responsible and cooperative communities where citizens actively contribute to the social development and integration.

The mission of CID is to ensure sustainable community development by creating opportunities for quality engagement of civil society, advancing learning opportunities, and activating involvement of young people and other citizens.

-

Center for Intercultural Dialogue is founded in 2006 in order to provide space for young people from Kumanovo to actively participate in the society, taking into account the level of multiculturalism and challenges posed on Kumanovo. In just a few years CID developed as an organization generator for systems' support for youth and as a leading organization in promoting intercultural dialogue and active citizenship.

YOUTH WORK IN CID

In 2010, CID set up a youth support system in Kumanovo known among young people as the "MultiKulti" youth center. The main objective of these youth centers is to establish the basis for sustainable multiethnic cooperation by encouraging intercultural learning and communication among children and youth. Moreover, these centers are working to promote democratic citizenship and encouraging active participation of young people in the decision-making process in the community.

In order to promote positive practices of youth support systems, in 2013, CID launched the initiative for professionalization and recognition of youth work, and through the initiative networked over 20 organizations in the National Association for Youth Work which is actively working on legislative solutions for recognition of youth work.

CID AND YOUTH PARTICIPATION

CID provides an opportunity for many young people in the community to participate in an open and structured dialogue with other stakeholders to participate in decision-making that are important to them at school and at a community level. In schools CID works on creating democratic processes for the selection of school council and further offers training for the elected representatives to better understand their role in school decision-making processes and to take initiatives, which enable active participation of students. On a local level CID initiated the creation of Local Youth Council in Kumanovo - the first in Macedonia of that kind, where all forms of organized youth are represented including youth organizations of political parties. Furthermore, CID was one of the initiators of the process for creation of the National Youth Council of Macedonia, where it stands as a member at the moment.

CID IN SUPPORT OF CIVIL SOCIETY

CID is actively working on developing the capacity of youth and civil society organizations to directly involve citizens in the community and to achieve their role as generators of dialogue between institutions and citizens. In that part CID offers trainings, consultations and facilitates processes of networking of civil society organizations.

EDUCATIONAL SUPPORT BY CID

The development of educational processes, particularly within the non-formal education has been one of the strongest sides of the CID in the past years. CID is dedicated to develop competences of young people, in order to support and promote the process of informal learning in different contexts. In order to provide space for the development of competent trainers, CID has been in close cooperation with various institutions offering training activities in Europe. Additionally, CID offers trainings and consultings to various public and private institutions and organizations such as the Council of Europe, SALTO Resource Centres and European Youth Forum.

CID and dialogues between communities

CID is actively involved in the coordination of the platforms of civil society who work to improve relations between communities in Kumanovo, Macedonia. In Kumanovo the focus is on the Commission for Inter-Community relations, but it also includes other important local stakeholders such as local authorities, municipal council and civil society organizations. Nationwide, CID is a member of different civil society networks in order to improve interethnic relations by introducing a better legal system and the fight against segregation and discrimination.

CID INTERNATIONALLY

CID is one of the most experienced agencies for youth mobility, offering exchanges for young people in the context of education. Recently CID was included in the general mobility of teachers for the support staff and people in the labor market in general. CID organizes international volunteer opportunities through summer camps and long-term volunteering in Europe and globally. Furthermore, CID is a member of a couple of international networks through which it works and influences different European and international trends regarding youth.

Local Youth Councils

- A Mechanism for Improvement of Youth Participation

Youth policy can be defined as inter-sectoral, integrated policy directed to the youth, with the youth, which derives from the young people's needs. Its goal is to improve and upgrade the living conditions and young people's participation by their inclusion in social, cultural and political issues concerning them [European Youth Parliament] or simply, it is a set of principles, values, attitudes, behaviours, goals and actions that are aimed at improving young people's life quality [European Youth Parliament]. It can appear in different forms, defined in legal texts and by-laws, declarations, strategies, ordinances. The youth policy is generally implemented by the State and public institutions, however, it is drafted, adopted, implemented in collaboration with youth organisations and informally organised groups of young people, the expert community, media, i.e. the community at large. The Council of Europe defines the conditions that are necessary for creating effective, modern and Europe-oriented youth policy. Those conditions imply a clearly defined target group, a clearly defined government competence over youth, a specific and transparent strategy, policy based on knowledge and facts, treating young people as a resource other than a problem, promotion of the youth participation, a cross-sectoral integrated approach to youth policy and inter-ministry cooperation, separate spending, established ties among the local, regional and national levels, youth policy that is directed to the European and international best practices.

What is the object of consent is that an internationally accepted definition of the term youth is missing. The first international documents treating young people feature a definition of the young people at the age of 15 to 24, but modern trends are directed towards extension of both the upper and the lower limits (13-30). Macedonia lacks legal definition of the term young people, however the National Strategy for Young People for 2005-2015 provides for the following, "[...] in the absence of an internationally recognised definition, the term youth in the Republic of Macedonia shall imply the social and ethical category of the population at the age of 15-24 [...] however [...]any serious action or programme intended for the youth should also take into account persons at the age of 24-30 [...]".

Furthermore, a special Agency for Youth and Sport is provided for in the part of competence over youth policies, where the youth sector defines itself as a "sector performing jobs related to the spheres of interest and the needs of the young population in the country and recognition of the role of the youth in the development of the Republic of Macedonia, as a positive driving force and promoter of new values in the society and the state, while complying with the National Strategy for Youth that defines the following priorities for action of state institutions and youth associations of citizens." Having in mind that young people's needs and interests cannot be analysed as isolated, it is logical that policies falling within competence of other ministries or agencies are in the interest of youth again. For instance, the educational policy that is the competence of the Ministry of Education and the bodies such as the Bureau for Development of

the Education, the State Examination Centre, the Vocational and Educational Training Centre, etc. is an issue that is mostly in the interest of the young population. Or, policies related to youth employment, which fall under the competence of the bodies such as the Ministry of Economy or the Ministry of Labour and Social Work and Social Policy and other accompanied authorities and agencies.

No special budget for the youth is provided for in Macedonia.

Youth participation is an exceptionally important aspect distinguishing itself as one of the preconditions according to the Council of Europe. The National Youth Council of Macedonia defines this as “inclusion of young people in decision making, generating proposals and ideas for improvement of the position of young people in the society. Active participation in its own right does not only imply involvement in a certain activity but rather, it is a process in which young people identify their needs, seek solutions, plan and implement activities and have an opportunity to make decisions in their communities and the society as a whole.”

Some achievements of young people actively using the right to participation include having a goal and expectations for the future, orientation to success, educational aspirations, feeling of belonging, development of social capital, gaining knowledge and information, involvement in significant activities that offer continuity and diversity. On the other hand, dedication of institutions to providing support and working with the youth comes to the fore as does increasing confidence between the two parties, better understanding the needs and concerns of young people by institutions and thus increasing the feeling of belonging to the community, and institutions get fresh ideas and different perspectives, knowledge is conveyed, etc.

As we have pointed out, the participation of youth is not a one-off activity; rather, with a view of accomplishing substantial youth participation, youth should be necessarily involved in the whole process of development of public policies: from lobbying concerning a problem to conceiving potential solutions and formal participation in the decision making, to policy implementing and to monitoring and evaluation of implemented activities.

To be able to exert major influence on the decision makers, young people should be aware politically, organised and should have at their disposal mechanisms by the use of which they will be able to take part formally in the decision making processes. Although Macedonia provides for certain mechanisms that it should use to improve the participating democracy, mechanisms that are tailored having in mind the characteristics of the youth, their needs and way of action are still absent. To that end, establishing local youth councils as mechanisms for accomplishing form influence in the processes of decision making on the local level, is the manner of increasing the power of youth in their immediate communities

The process of creating a local youth council as a process should necessarily mobilise young people, youth organisations and other forms of youth association and should work on strengthening of their social capital and transformation of the political culture, and this should be followed by formal recognition and institutional acknowledgement by local authorities, as well as joint work on improvement of youth policies on a local level, development of youth activities and youth participation in the decision making processes.

Youth Council differs from other youth organisations or forms of association because of its representative component. Thus, the presumption prevails that youth councils have mandate

or legitimacy to represent young people in the local community, which as a group share common characteristics and interests. However, for a council to be representative, it has to be established and operate under the principles of democratic management, inclusiveness, transparency and accountability. Youth councils should strive to mobilise as many young people and forms of youth association, thus lowering the risk for them to be used for personal or group interests that differ from those of the young people who should represent them.

Experience shows that it is not sufficient to formally recognise the right to participation by the introduction of a mechanism such as the local youth council. It is necessary to give it space for autonomous action, even when this implies a constructive institutional conflict with other decision makers.

To conclude, establishment of local youth councils enables an institutional influence channel and representation, directly by inclusion of young people in the processes of decision making, in particular in decision making on issues of youth nature, i.e. issues by which young people are most concerned, as well as development and building of partnership between the youth and local self-government authorities.

It is important to mention that a legitimate and functional operative local youth council can be a stable and powerful partner to the local government in establishing the needs, problems and priorities of young people, as well as in implementation of plans, measures and policies. Youth need support and opportunities to express their attitudes and ideas, and the local youth council can offer that opportunity to young people and influence on local self-government towards creating better and comprehensive youth policies.

MARIJA MIRCEVSKA

Youth Participation in Policies on the European Level

Through youth organisation, young people accomplish their freedom to association and accomplishing their interest on both national and European levels. Joint and proactive standing up in front of institutions in a solidarity manner is a key factor for articulation of the needs of young people and attitudes on issues they are directly concerned with.

Looking at the European practices, we can conclude that there are highly organised and functional structures, bodies and mechanisms that guarantee youth participation.

Two key factors are important within the complex structure of the European Union concerning the position of youth: [1] recognition of importance of youth issues and [2] institutional structure for protection of rights of young people.

The area of policies for young people is regulated with the European *acquis communautaire*, and still EU recognises the importance of these issues and the need to deal with it in cooperation with Member States. The European Union accomplishes that through the method of open coordination and structural dialogues.

The most important body in the institutional structure of EU for the protection of the rights and interest of youth is the **Directorate General for Education and Culture**, Youth Department. EU key documents for work with young people have been drafted within this body: **White Paper – A New Impetus for European Youth of 2001, and EU Strategy for youth – Investing and Empowering of 2009**.

The European Youth Forum (EYF) is an umbrella organisation of young people on the Pan-European level that is recognised as the representative organisation of youth in the European Union. EYF is a platform of the national youth councils and international non-governmental youth organisations in Europe. EYF advocates the right of young people in the international institutions such as the European Union, the Council of Europe and the United Nations. It was established in 1996 by national youth councils and international non-governmental youth organisations.

The vision of the European Youth Forum is to be the voice of young people in Europe, where young people are equal citizens and are encouraged and supported to achieve in full their potentials as global citizens.

The European Youth Forum has 99 organisations-members, connects more than 10 million young people whose aim is to represent their common interest. Member organisations of EYF are divided in two tiers: The National Youth Council and International Non-Governmental Youth Organisation. Within the membership, there are three levels: an observer, a candidate and a full-fledged member. Pursuant to the Forum Statute, the right to vote is given only to full-fledged members.

EYF gathers National Youth Councils from 40 countries in Europe, but Macedonia does not have its official representative because the country did not have national youth organisation until 2013. Currently (2015), the National Youth Council of Macedonia has an active candidate status for membership in the European Youth Forum.

The essence of work of EYF is in encouraging young people to actively participate in society with the aim to improve their own life, through presentation and representation of their needs and interest and those of their organisations. Amidst the current uncertain political and social surroundings influencing the life of young people, they can be powerful catalysts for positive changes and collaborates on innovative solutions for problems of Europe.

Structural dialogue for youth is an instrument ensuring that the opinion of the youth is taken into consideration when creating youth policies in EU. Established in 2010 by the European Commission, the obligation to lead it has been assigned to the European Commission, Member States, the European Youth Forum (and through it, the national youth councils and international organisations). The structural dialogue is a process of consultation with youth with a view of understanding and clarifying the needs of young people and adopting recommendations on the position of young people in some areas of life.

On the European level, there is a structured dialogue for the youth that is managed by the European Commission, Member States, and the European Youth Forum. On the national level, a task group (which includes young representatives and representatives of government institutions and experts) is formed and carry out consultation with young people. Contents of the national consultations are passed on to the European level, where from delegates create final recommendations that are delivered to institutions and policy makers. A cycle of structured dialogues takes 18 months. From the start of the structured dialogues, three cycles have taken place so far in the following areas: [2010-2011] Youth Employment; [2011-2012] Youth Participation in the Democratic Life, and [2013-2014] Social Inclusion of Youth.

On the level of the Council of Europe, the body directly competent for youth policies is the **Directorate for Youth and Sport**. What makes this body specific is that it makes decision on youth together with youth representatives on how finances for youth are managed. The Directorate has an Advisory Council on Youth, which unites 30 representatives from international youth organisations, 20 appointed by the European Youth Forum and 10 from the Directorate for Youth and Sport.

The European Steering Committee for Youth (CDEJ) consists of representatives of ministries and organisations competent for youth work in 49 signatories of the European Cultural Convention. The Committee encourages closer cooperation among the government on youth issues, and ensures a forum for comparison of national youth policies, and good practices.

The Advisory Board and the European Steering Committee for Youth form the **Joint Council** where young people sit and make decisions together with representatives of competent ministries for youth policies.

DONA KOSTURANOVA

National Youth Council of Macedonia

The National Youth Council of Macedonia [NYCM] is a union, a youth umbrella organization of members and associations and foundations from the Republic of Macedonia. NYCM is established on June 29th 2013 by 55 organizations. At the time, NYCM gathers 60 member organizations and is a candidate for membership at the European Youth Forum (YFJ).

NYCM is the nation-wide umbrella organization representing organized youth in Macedonia. NYCM gathers 60 organizations: 23 youth organizations, 18 organizations for youth, 2 national youth union organizations, 10 youth wings of political parties and 7 associate member organizations united to promote and advocate for youth rights in Macedonia.

The membership of the NYCM brings together a diversity of organizations coming from national and regional level, rural and urban areas, student organizations, branches of international organizations and other types of associations. In the process of accomplishing its goals, NYCM represents the interests of the young people in the Republic of Macedonia regardless of their socio-economic position, sex, race, ethnic and cultural background, political and religious beliefs, sexual orientation, gender identity or any other form of distinction.

The vision of NYCM is an independent, autonomous and inclusive youth sector which represents youth in Macedonia.

The mission of the NYCM is to represent the interests and needs of young people as a link to all the relevant stakeholders, as well as to ensure the inclusion and active involvement of young people in the decision making process on all levels.

List of member organizations of National Youth Council - Macedonia:

UNIONS:

Union of Scouts in Macedonia

Red Cross of Macedonia

YOUTH ORGANISATIONS:

AEGEE

Macedonia

Youth Alliance

Tetovo

BUJRUM

Center for Rural Development
Kumanovo

Youth Council

Strumica

GO GREEN

Skopje

RROMA

Regional Roma Education Youth
Association

ELSA RM

European Law Students
Association in RM

European Center SN7

Tetovo

EMSA

Macedonia

Cr8ive8

Skopje

IAESTE

Macedonia

„Together Macedonia“

Association of citizens for
democracy, Bitola

Islam Youth Forum

Forum of Youth

Bitola

Club of Orators

Skopje

Center for Intercultural Dialogue

Kumanovo

Creative

Skopje

Community Development Center

Kicevo

Youth Can

Skopje

SPPMD

Council for Prevention of Minor's
Delinquency

Youth Educational Forum

„Way Out“

Student Organization

DEVELOPMENT OF LOCAL YOUTH COUNCILS

ORGANISATIONS FOR YOUTH:

AKVA

Struga

Sumnal

Association for development
of the Roma community

Youth Cultural Center

Bitola

Multikultura

Tetovo

Regional Center for Sustainable Development

Gevgelija

Organization of women

Sveti Nikole

CIVIL

Center for freedom

AURORA

Association of Youth - Tetovo

Center for Sustainable

Community Development - Debar

H.E.R.A.

Foundation Focus

Veles

PSM Foundation

Junior achievement

Economic education for
young managers

FRLZ

Foundation for Local Community
Development - Stip

REACTOR

Research in action

Center for development

and promotion of public life

- Tetovo

Metamorphosis Foundation

Skopje

NGO KHAM

Delcevo

POLITICAL PARTY YOUTH WINGS:

MODOM

Democratic Union for Integration

LIDEM

Liberal-Democratic Youth

Youth organization of the Democratic Party of Serbians in Macedonia

NSDM

New social-democratic Youth

Youth Force Union of VMRO

- People's party

Young Socialists of Macedonia

Democratic Union of Youth

SDMM

Social-democratic
youth of Macedonia

United Youth for Macedonia

ASSOCIATE MEMBERS:

IZIDA

Association for protection of the cultural
identity of Egyptians, 41/21 Resen

Youth Council

Krusevo

STAR-STAR

Skopje

Community Development Institute

182 Tetovo

SIRMA

Kumanovo

KRIK

Center for Youth Activism

Romano Avazi

Youth Work

Youth work has the main goal to ensure opportunities of young people to create their own future through social and personal development of young people. Youth work is a short phrase for activities with and for young people in the social, cultural, educational and political nature. Besides, activities of youth work also include sports and services for young people. Youth work falls in the domain of extracurricular education and is most often called informal or spontaneous learning. Youth work helps young people to participate in the society.

Active participation of young people in deciding on the local and regional levels is essential if we want to develop more democratic, inclusive and prosperous societies. Participation and active citizenship means having rights, ways, space and opportunities, and where necessary, support for young people to take part and influence decisions with a view of contributing to development of better society for them. Participation of youth means active engagement of young people in life of their communities. Local youth councils also belong to this domain.

According to this, youth councils as a body do not have direct connection with providers of youth work, however, existence of youth work on the local level influence the representation and diversity of the youth council. Youth work can contribute to young people from marginalised communities having better access to the local youth council, i.e. developing their capacities to take part on the local level. Therefore, it is important to foster and upgrade professional youth work that will be able to reach out to marginalised categories of youth and help them to understand what the youth council is and how they should join. Furthermore, through youth work, training and development of youth councils can be ensured so that they can operate independently and express their ideas without pressure.

CONDITION WITH YOUTH WORK IN MACEDONIA

DEFINITION

When speaking about complexity of the coverage, goals and role of youth work, definition of the Council of Europe is useful, Peter Lauritzen as a long-time Director at the youth sector of the Council of Europe tries to give definition of youth work in his book Eggs in a Pan - Youth work: Speeches, Writings and Reflections:

"The main goal of the youth work is to ensure opportunities for young people to create and shape their future. Youth work is a short phrase for activities with and for young people of the social, cultural, educational and political nature. Moreover, activities of youth work also increasingly include sports and services for young people. Youth work falls in the domain of extracurricular education and is most often called informal learning. General goals of youth work include integration and inclusion of young people in society. It also can strive to personal and social emancipation of young people from dependency and exploitation. Youth work also belongs to the system of social security

and the educational system. In some countries, it is governed by law and administered by civil servants, in particular on a local level. Still, the connection among professional and volunteering youth workers, which can be antagonistic at one times and perfect cooperation at others, is important."

One of the elements of recognition of youth work is the necessity for clear definition of the role of youth work. Youth work can be seen as a sum of actions (activities) that strive for improvement of personal and social development of youth through informal education and informal learning. One role is to give support to young people to become active members of the society.

Defining youth work is diverse. In some European countries, it is promoted and funded by public authorities, whereas in other European countries it has only a marginal status and takes place only on a volunteer basis. What is considered youth work in one country can be carried out by consultants in another, or by the community and family in a third country or, actually, it not exist at many places whatsoever. Today, deficiencies of government systems to adequately ensure a global approach to education and the labour market, contribute to youth work increasingly dealing with unemployment, educational failure, marginalisation and social exclusion. Youth work increasingly overlaps with the social services area that was previously carried out by the state through social work. This means that youth work also includes other aspects such as education, employment, assistance and counselling, housing, mobility, delinquency, and health, which are added to traditional areas of action of youth work such as participation, youth policy, cultural activities, career orientation, recreation and sports. Youth work often tries to reach certain groups of young people such as marginalised youth from socially vulnerable families, or young migrants including refugees and institutionalised youth. At points, youth work can be organised around a religious or cultural tradition.

Types of youth work, according to detailed mapping of the Partnership Secretariat of the Council of Europe and the European Commission "The Socio-economic Scope of Youth Work in Europe" are as follows: youth work with youth from risky groups, youth education activities outside formal education, youth informal activities, youth counselling, training for youth with a view of personal and social development, recreational activities for youth (free activities and camps), training for working skills that are aimed at reducing unemployment rates among young people, international youth work and youth work through sport and special types of youth work depending on the specific context.

RECOGNITION

Youth work in the Republic of Macedonia has not been recognised formally yet as a system of support for youth or as a system of informal learning. In some European countries, youth work as a profession has existed for years. With the newly emerged social changes, requirements for dedicating more attention to the formal recognition of youth work are evident. Recognition would be one of the indicators for the system and useful care of young people, and at the same time, quality in work with youth will be established. Recognising youth work will influence directly the informal education and informal learning as education forms through which we can study and acquire competences that are important for the personality, social and professional development.

A number of practitioners of youth work and similar areas who have experience in work with youth recommend recognition of youth work as profession, complementary to other professions that deal with youth issues. Youth work in Macedonia also develops as a result of a formal academic programme (present in different forms in undergraduate studies), and it also develops informally, with its methodology, philosophy, goal, quality and professional ethics. Recognising youth work is a rather complex process since it faces a number of problems, above all, for the reason that over years, there has not been any special systemic approach to work with youth.

In Macedonia, there is an initiative for recognition of youth work encouraged by the Centre for Multicultural Dialogue and the Agency for Youth and Sports. A national union of associations representing the interest of youth work provider was established within that initiative. According to the initiative, youth work is a term that is used to describe all activities, approaches and processes for development of capacities of youth through informal learning with a view of achieving personal and social development and active involvement of youth in the society.

This initiative further gives definitions and other notions related to youth work:

1. Youth work is endured at places adequate to informal educational practices (programmes) for youth, where adequate premises, outdoors areas and the internet belong.
2. Youth work provider is any legal entity registered for non-profit aims which offers youth work pursuant to the definition of youth work.
3. Youth worker is a natural person who provides (performs) youth work for youth work providers. A youth worker is a person that possesses the necessary competences for the performance of youth work. A youth worker performs their activities within the youth work provider.

STEFAN MANEVSKI

Volunteering

Helping the Community, Not a Free Workforce for Institutions

Citizens of Macedonia have an urge and basic understanding of the volunteering, which has been proved on many occasions, especially during great regional and international civil crises and disasters. Citizens of Macedonia massively joined aid donation actions and volunteering engagements when Serbia was flooded in 2014 as well as in the migration crisis with refugees from Syria and Afghanistan that escalated in 2015 and still lasts.

These examples are an indicator that there is a civil basis for further development of the volunteering concept and the concept of assisting the communities in Macedonia, only if civil organisations, local self-governments and state institutions appear in the role of promoters and organisers. Without a serious systemic approach, the citizen's urge to lend their hand will remain only a spark of hope and will not spread through different communities on the national level.

As a response to the readiness of civil organisations to appear in the role of organisers of volunteering work, the state has to start managing volunteering policies for promotion of the values of this concept and for support of all subjects that may appear in the role of mediators between the citizens who need assistance and the citizens who want to help.

Development of the volunteering policies should begin through revision and improvement of the Law on Volunteering and the Strategy for Volunteering Development in Macedonia. These two documents are disputable because with their contents, they regulate other than encourage volunteering. From the present perspective, it seems that the Law and the Strategy on Volunteering have created conditions for state institutions to engage volunteers, as replacement for their employment, or as a false hope that one day these volunteers will become employed in an appropriate State institution.

Nowadays, we have a situation where young professionals work for several years as volunteers in state institutions, for a minimum compensation for food and transport, as a precondition for their possible employment, accompanied with a condition of possessing a party membership card of one of the ruling parties. Instead of gratitude and recognitions, volunteers in the Macedonian institutions get 8-hour working day, contrary to the Law on Volunteering according to which not one volunteer should work more than 6 hours/day.

Despite this concealment of the unemployment in Macedonia and giving false hope to the citizens and misusing the volunteering concept, it is necessary for the

Process
of establishing

LOCAL
youth
COUNCILS

This sections offers reading about experience of youth organisations and municipalities about the process of establishment of a local youth council. This also lists detailed project activities and ideas that have contributed to young people's joining the processes of decision making on a local level.

Texts sharing experience for any municipality are prepared by local coordinators for the project and youth teams with which they worked on this process.

The project “Development of local youth policies and local youth participation in 12 municipalities” envisioned activities in order to advance the position and contribute to solving the issues of the young people and the youth organizations in regard to their involvement in the decision-making processes on local level. The project is inspired by the modern European practices of creating youth representative bodies recognized by the municipalities. The project focuses on young people, youth organizations and all forms of youth association, and its main goal is to set democratic principles in the decision-making processes and significant inclusion of the youth in these processes in the local municipalities.

The project is implemented by Youth Educational Forum (YEF) and Center for Intercultural Dialogue (CID), funded by the European Union (IPA Program – Civil Society Facility), and supported by the municipalities, European Youth Foundation, Co-ordinating Committee for International Voluntary Service (CCIVS) and others. This projects was implemented in the following municipalities: Municipality of Centar, Municipality of Cair, Municipality of Lipkovo, Municipality of Veles, Municipality of Tetovo, Municipality of Debar, Municipality of Struga, Municipality of Bitola, Municipality of Kicevo, Municipality of Negotino, Municipality of Delcevo, and Municipality of Kratovo. The activities in these municipalities were conducted with the support from the local organizations: Community Development Centre – Kicevo; Association Centre for sustainable community development – Debar; Association for development and activism “Aqua” - Struga; Youth Initiatives for Dialogue and Cooperation - Bitola; Foundation for Local Development and Democracy FOCUS; Regional Centre for Sustainable Development – Kratovo; Centre for Regional Sustainable Development; Regional Advocacy Center – Delcevo.

Project Σ OBJECTIVES Σ

Зајакнување на капацитетите на локалните младински структури и зголемување на младинското учество во процесите на донесување на одлуки на локално и национално ниво;

Воспоставување на формални принципи на комуникација помеѓу младинските структури и општините и помагање на нивното директно вклучување во процесите на донесување одлуки на локално ниво;

Зголемување на младинското учество и активизам преку развој на практики насочени кон заедницата поврзани со локални младински политики.

The project activities were conducted in four phases in which through public events, campaigns and public calls in each of the phases of the project, enabled inclusion of as many as possible youth structures and establishment of Youth councils through a public and transparent process.

PHASE 1

The first phase was marked with the creation of the youth policy hubs in each of the 12 municipalities, established via a public call, on which every interested young person and youth organization had the opportunity to apply. The youth policy hubs are the first structures consisted of young people who worked on developing the idea of youth association in their local communities, which will represent the mutual interests of young people. The members of these hubs attended trainings on: youth policies, advocacy and lobbying, debate and argumentation, organization of events and new media. Additionally, the members of the youth policy hubs attended a study visit in Thessaloniki, the European Youth Capital for 2014, where they have had the opportunity to get acquainted with the positive practice in the Republic of Greece regarding local youth association, as well as to share experiences with organizations which are part of Youth Councils. These youth leaders in their own communities were the main supporters during the implementation of the activities in their municipalities, and further on became trainers, facilitators and organizers of events in the latter phases of the implementation of the project.

The municipalities are partners and supporters from the very beginning of the project. They participated in a common training on they were acquainted with the project activities, as well as with youth policies in general, and they had the opportunity to exchange practices regarding the channels they use to communicate with young people in their municipalities. Moreover, the municipalities supported the whole process by providing the venues of the municipality for the implementation of the project activities, accepted the suggested ideas as partners and participated in all of the activities. The shown interested on enabling youth participation on this project differed to some extent in the municipalities, and while some municipalities appointed responsible persons, participated in all activities and gave full support to the young people involved in this process, other municipalities postponed the implementation of the activities and did not show openness towards the youth initiative on establishing a Council.

PHASE 2

The second phase began with the establishment of the Initiative boards. The Initiative boards were composed of different youth structures, formal and non-formal associations of youth, youth party wings, high school communities, sport associations and cultural assemblies, which supported and advocated the idea for establishment of Youth councils publicly. The representatives in these boards applied for their participation on a public call, submitting their candidacies for membership. After being selected, they attended trainings on: youth policies, advocacy and lobbying, organizational management and on the work of the local governance through a training held by the municipalities' representatives. On the training held by the municipality representatives, they were acquainted with the work of the municipality and the municipality representatives and the members of the initiative jointly developed the idea for the Local Youth Council. The Initiative boards organized public events in order to promote their idea of creating Youth Councils which will represent the interests of the young people in the local communities.

PHASE 3

The third phase involved communication with other organizations in the municipalities and with the local authorities in order to facilitate the establishment of a democratic and inclusive Local Youth Council in every municipality. Furthermore, the Networking days were organized as part of this phase, on which through joint work the members of the Initiative boards and the other youth organizations defined the structure, mission, vision and remaining documents required to establish the Youth Councils.

PHASE 4

The fourth and final phase included the establishment of the Youth council. The Youth councils in every municipality have their own structure, form, organization and scope of work. The creation of the Youth councils is a result of the work of the young people, and the Councils are unique in their characteristics, in order to meet the needs of the young people in their municipality. The councils were established following the basic democratic principles, involvement of civil society, equal participation and cooperation with the local municipalities. The work of the Youth councils after their establishment includes organization of own local actions, as well as work on development of local youth strategies and action plans for their future work. The local youth documents are created using research findings and analysis of the problems and the priorities of the young people, by researches conducted in the municipalities by the project team.

This phase of the project included an online survey whose aim was to research the needs of the young people on local level, as well as to define the priority problems that young people face on daily basics in their respective communities. The research was conducted in the period of April- May 2015, on population of 731 respondents, aged 15 to 30. Conclusions drawn from the research were of significant importance when strategic documents and action plans were developed by the youth councils, in the last project phase.

The last activity of the project was the final conference named “Youth decide!”, on which the Youth Councils were presented as successful examples for youth association. This publication was initially promoted on the same event and provides a more detailed overview on all activities that were a crucial part of the establishment of the Local Youth Councils.

The outcomes from the project: “Development of local youth policies and local youth participation in 12 municipalities” are: creating Local Youth Councils, or other forms of youth association representatives in the municipalities, adopting 12 local youth strategies or other documents, over 300 young people were trained as part of the project activities, increasing the knowledge of the youth activists, developing matrix for straightening the further collaboration of sharing experiences and knowledge between the youth councils, establishment of 12 Local youth councils or other forms of youth representation, adopting 12 Local youth strategies or other strategic documents, over 300 young people trained as part of the activities, increased knowledge of youth activists and youth structures in the field of meaningful youth participation and creating thematic network aimed at sharing knowledge and practices among the Local Youth Councils.

BITOLA

YOUTH PROFILE IN THE BITOLA MUNICIPALITY

According to the National Bureau of Statistics of the Republic of Macedonia, the Bitola Municipality is the home to total 18,702 young people at the age of 15 to 19, out of whom 9,560 are male and 9,142 female. Out of total 18,702 young people, 11,319 are at the age of 15 to 24, of whom only 290 young people are employed, according to the National Bureau of Statistics. That this category of youth is most often a part of the process of secondary or higher education should be taken into account and this is also why employment rates are lower. Thirty educational institutions operate in the area of the Bitola Municipality, such as: 1 university (within which 6 faculties operate), 7 state-run secondary schools, 2 private secondary schools and 14 primary schools. Total 4,300 students enrolled secondary school in Bitola in the 2013/2014 academic year, and their number in primary education was 7,464 in the same academic year.

NEEDS OF YOUTH IN THE BITOLA MUNICIPALITY

Research has shown that the needs of young people in the Bitola Municipality are multifold, and has highlighted the following as needs of higher importance: encouraging active citizenship with young people through establishing mechanisms for information and inclusion into the civic society, increasing partnerships between civic organisations and schools with a purpose of increasing participation of youth in the civic life of the community and increasing the offer of informal learning for the youth, creating constant mechanisms for dialogue between the municipality and a representative body of young people, improving quality of life of youth through programme and logistic interventions by the Municipality and the civic sector and facilitating young people's moving into the labour market and inciting their professional advancement.

A few problems have been identified as most widespread among youth such as: youth unemployment and wide prevalence of addictions among youth, absence of life prospects among youth, low lifestyles and poor mobility, preoccupation of young people with entertainment and spending, and apathy and lack of interest with young people.¹

1 Strategy for Youth in the Bitola Municipality

YOUTH ORGANISATION IN THE BITOLA MUNICIPALITY

The number of registered citizen organisations in Bitola in December 2010 was 644. However, more detailed analysis shows that the number of active organisations, i.e. the number of re-registered organisations by 31 August 2011 was significantly lower than the number of total registered organisations, and was 240 organisations.

Several types of youth organisations and informal associations of several types: associations of citizens, a youth council, student's parliaments, secondary school associations, sports clubs, cultural and artistic societies, youth unions and youth sections of political parties are registered in the Bitola Municipality.

Among the networks on the local level, the Forum for Associations of Citizens in Bitola, an online portal whose aim is promotion of events in the civil sector, exchange of ideas, promoting cooperation among associations in Bitola, seeking and offering solutions to challenges facing citizen's organisations in Bitola is functioning.

Some organisations are members in national networks of organisations such as: The National Youth Council of Macedonia, SEGA (Now) Coalition, and Coalition for Fair Trial.

Youth organisation involves only a small number of young people, and their participation in informal and ad hoc activities is higher than in organised citizen's society. In Bitola, this is due to the fact that most registered citizen's organisations are not able to provide sustainability, in financial and programme terms, because of the general lack of human capacities who will commit professionally to the work and development of the organisation.²

Youth organisations face lack of trained staff (youth workers) who can work professionally with young people. The local self-government authority does not have a department that will work with youth, which leaves room for work on development of capacities of municipal administration for work with young people in the area of youth policies.

Generally, there is insufficient interest with youth for the development of the Municipality, which is expected to change owing to this process.

Difficulties in contacting and informing organisations and direct involvement of all groups of young people, irrespective of their visibility and numbers are considered other weaknesses.

YOUTH POLICIES IN THE BITOLA MUNICIPALITY

Strategy for Youth in the Bitola Municipality anticipates steps for development of the youth sector in the Municipality, in order to be a platform for higher participation of the youth in all local processes. This strategy has been developed with full monitoring of the principles and commitments that the Bitola Municipality has defined in the Strategy for Cooperation of the Bitola Municipality with the Citizen's Sector and Its Constant Development. Other strategic documents that include young people are the Strategic Plan of the Local Economic and Social Council

² Strategy for Cooperation of the Bitola Municipality with the Civil Sector and Its Constant Development (2012-2015)

DEVELOPMENT OF LOCAL YOUTH COUNCILS

(LESC) of the Bitola Municipality, Strategy for Local Development of the Bitola Municipality.

Concerning youth policies, there are formal and informal consultation processes in different areas in which young people involved in different associations of citizens are included. Thus, they have an opportunity to state problems they face as individuals, and problems facing their organisations, as well as youth living in their surroundings.

According to the citizen's sector, youth organisations do not have capacity to instigate better involvement of young people in developmental processes of the community, young people are not involved in the decision making processes in the community, and in their opinion, local decision making processes are not open when youth is concerned. The citizen's sector often requires better transparency and better sensibility for their ideas. Spatial conditions for work with young people and for work of the youth themselves are the most important aspect that requires resolution.

INITIATIVE FOR CREATION OF A LOCAL YOUTH COUNCIL

The youth core in Bitola had 8 members from several local organisations: Youth Culture Centre – Bitola, Youth Initiatives for Dialogue and Cooperation, Biosfera, Together Macedonia, IMKA – Bitola, Children's Prosecutor. The capacity of the youth core was strengthened through a series of training sessions organised in the first half of 2015. Furthermore, at the end of the sessions, the core organised an event "Wake up – with a different coffee!!!" A phase of establishment of an Initiative Board followed, consisted of members of the core and new members: Youth Culture Centre – Bitola, Youth Forum – Bitola, European Viewpoint, Volunteers Sphere NGO, GET Inovacija – Bitola, Red Cross Municipal Organisation – Bitola, IMKA – Bitola, Youth Educational Forum, Youth Organisation of the Gjorgi Naumov Municipal Secondary Technical School, Student's Parliament UKLO, Centre for European Development and Integration, Youth Active with the Josip Broz Tito Municipal Secondary School – Bitola, Youth Organisation of the Jane Sandanski Municipal Secondary School of Economy, VMRO Narodna partija, Civil – Freedom Centre, SDMM, DUI – Youth Section, VMRO DPMNE (UMS) – Youth Advisor in the Bitola Municipality and the Macedonian Political Forum.

YOUTH COUNCIL IN THE BITOLA MUNICIPALITY

The Youth Council is an advisory task group in the Council of the Bitola Municipality, which was established with a view of involving youth actively in the public life of the Bitola Municipality through proposing initiatives for the issues concerning young people living in the area of the Bitola Municipality.

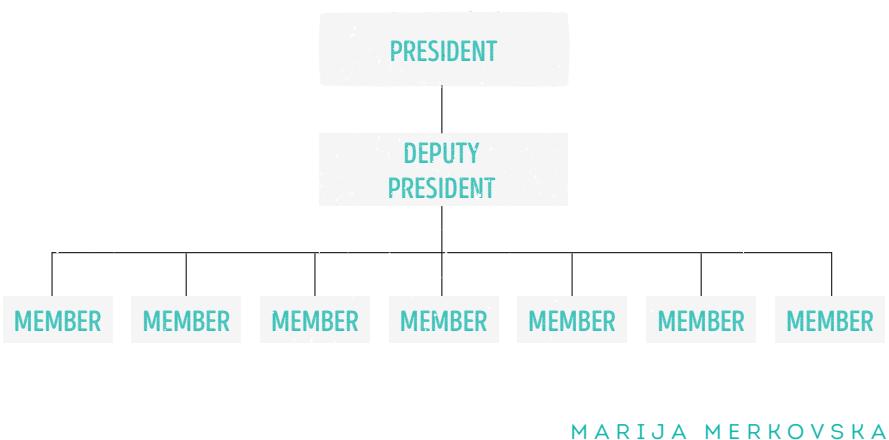
The Bitola Municipality Youth Council includes 9 members, and plans to extend its structure with working bodies which additional youth organisation will be able to join. These task groups will work in different areas of youth policies and will be able to detect problems and initiate issues and propose solutions thereto.

The members of the Bitola Municipality Youth Council are: Youth Culture Centre – Bitola, Youth Organisation of the Jane Sandanski Municipal Secondary School of Economy, Youth Organisation of the Taki Daskalo Municipal Secondary School, Youth Organisation of the Gjorgi

Naumov Municipal Secondary Technical School, VMRO DPMNE Youth Force Union, Together Macedonia, Student's Parliament of the Technical Faculty, Student's Parliament St. Kliment Ohridski University – Kristina Pretovska President, information Student's Parliament of the Technical Faculty and Student's Parliament of the Biotechnical Faculty.

The members of the Youth Council are elected through a public advertisement for proposal of candidates for members of the Bitola Municipality Youth Council based on Article 3 paragraphs 2 and 3 of the Decision for Establishment of the Youth Council of the Bitola Municipality (Official Gazette of the Bitola Municipality). The founding meeting of the Council is organised and presided by the oldest member, until the election of the President. The Council is constituted with the election of the President. The first founding meeting was held on 5 March 2015. The Council President and his/her Deputy are elected with majority votes of the total number of the Council members.

Majority presence at Council meetings is required for adoption of decisions or other documents. The Council adopts decisions and acts with majority votes of present members.

MARIJA MERKOVSKA

VELES

YOUTH PROFILE IN THE VELES MUNICIPALITY

According to the National Bureau of Statistics of the Republic of Macedonia, the Veles Municipality is the home to total 11,305 young people at the age of 15 to 19, or 20.6% of the total population in the town. Out of them, 5,867 are male, and 5,438 are female. The number of secondary school students in town is 2,669 students, whereas the number of employees at the age of 15 to 24 is 176, out of total 7,000 citizens in this age category. The fact that the youth at this age are still completing their secondary and higher education can be noted in this regard. The number of migrations at the age of 15 to 19 in Veles is 519.

There are four secondary schools in the area of the Veles Municipality, as follows: Koco Racin Municipal High School, Dimitrija Cupovski Municipal Secondary Vocational School, Jovce Teslickov Municipal Secondary Vocational School, and Kole Nedelkovski Municipal Secondary Vocational School. Dispersed studies of the St. Kliment Ohridski Technical and Technology Faculty in Bitola are organised in the town, dispersed studies of the Tourism and Catering Faculty from Ohrid, and dispersed studies of the Faculty of Economy with Ss Cyril and Methodius University.

YOUTH ORGANISATION IN THE VELES MUNICIPALITY

More than 20 youth organisations, including youth organisations, organisations for youth, secondary school associations, student's parliaments, cultural and artistic societies, and political youth sections operate in the Veles Municipality. Only four organisations in Veles deal with youth policies, including: MOF Veles, Dimitar Vlahov Veles Scout Group, Youth Club of the Red Cross Municipal

The position of the Veles Municipality is clear and decisive – youth should be given trust and opportunity to express themselves, to say their needs and requests, and to propose constructive solutions. We will always enable them to implement this in practice. We have educated youth that we can keep here only in this manner. All areas in which we plan the development of the Municipality – education and local economic development, above all, are directed to the same point – enabling the youth the conditions where they will become the driving force of progress. The level of democracy of the way and opportunities for young people to create on their own policies on a local level is visible in the fact that the Municipality has funded the Strategy for youth, which they themselves created, which ensures their inclusion in the Council work. Furthermore, the Veles Municipality Youth Council was formed and included members of citizen's organisations, youth sections of political parties and the student's council.

Mr. Slavco Cadiev
the Veles Mayor

Organisation Veles, and Logicki Plocki Club with the Parent Association for Care of Healthy Offspring Veles. What is very important, when youth organisation in Veles is involved, is that there are no formal and informal consultation processes with youth concerning youth issues.

YOUTH POLICIES AND NEEDS OF YOUTH IN THE VELES MUNICIPALITY

For the needs of the Veles Municipality, a Local Youth Strategy has been prepared for the period 2012-2016, along with the Action Plan for 2012, which regulates youth and youth policies in Veles. It should be emphasised that only a small portion of activities has been implemented in line with the 2012 Action Plan. According to the Local Youth Strategy of Veles for 2012-2016, priority areas of youth concern are: youth information, youth participation, youth employment, and self-employment, education, and culture. In accordance with this, a Questionnaire about the needs and problems facing young people on the local level / Veles Municipality was conducted.

The targeted respondents, young people at the age of 15 to 29, said the following:

- Youth in Veles, in line with the conducted analysis in terms of their information / availability of information, said in a high percentage of almost 45% that they do not trust local institutions, and 20% agreed partially with this claim, whereas they think that it is a priority problem for resolution. The confirmation of mistrust and unavailability of information is the high percentage of 47% youth who are not informed about the work of the local institutions, whereas 45% of respondent youngsters in Veles said that they are not aware of the services the Municipality offers to them; 17% agree partially with this claim, and they think that it is a priority problem for resolution.
- In accordance with the analyses made in terms of involvement in decision making in institutions that they are directly concerned with, a very high percentage of 59% of respondent youth in Veles said they are not included in the decision making process at school, and 22% agree partially with this claim, and they think that it is a priority problem for resolution. Somewhat higher percentage of respondents who said that they are not involved in the decision making process in local institutions or 62%, and 12% agree partially with this claim, and they think that it is a priority problem for resolution.
- More than a half of young people in Veles said positively that they fully agree with the claim that lack of available trainings that would increase working skills of youth is a priority problem, and the remaining 25% agreed partially that this is a priority problem for resolution. However, as much as 38% of Veles youth said that they are not aware of the policies for increase of employment supported by the state, and almost 14% agreed partially with this claim but thought that it is a priority problem for resolution. However, as much as 45% of Veles youth said that they are not aware of the measures for self-employment (e.g. Funds for start up businesses, business incubators, etc.), and almost 10% agreed partially with this claim but thought that it is a priority problem for resolution. 60% of respondents in Veles were not satisfied and said the currently, there was nothing that would truly facilitate increasing employment among young people, whereas 53% of

DEVELOPMENT OF LOCAL YOUTH COUNCILS

surveyed Veles youth said youth did not have any social benefits (discounts in cultural institutions, public transport, discounts in services they use), whereas 19% partially agreed with this claim but they think it is a priority problem for resolution.

- Concerning the issue of formal and informal education, half of the young respondents in Veles believed that not everybody who want to complete higher education has an opportunity to do that, and they believe that they cannot have informal education (trainings, summer academies, seminars) as they would like to, whereas 12% partially agreed with this claim and think that this is a priority problem for resolution. The fact that approximately 595 of young respondents in Veles believe that informal education (trainings, summer academies, seminars) is rarely organised in their community confirms this, whereas 10% partially agreed with this claim but they think it is a priority problem for resolution. Young people in Veles are not satisfied with the university and secondary school student's boarding homes either, and even more than two thirds of the respondents said that the student's homes are in poor condition.
- As many as 72% of young respondents in Veles are not satisfied with the cultural life in town and believe that cinema shows are rarely screened in the town, whereas 57% think that the selection of the cinema programme is not satisfactory, and approximately 30% wish a theatre programme that would be organised on a more regular basis and will have better selections of theatre plays.

INITIATIVE FOR ESTABLISHMENT OF A LOCAL YOUTH COUNCIL IN THE VELES MUNICIPALITY

Responding to the needs of young people, a project entitled “Development of Local Youth Policies and Local Youth Participation in 12 Municipalities” was organised, and the following activities took place within the project:

- Mapping of youth organisation in the town was the first activity, followed with formation of the youth core of Veles.
- The next activity included participation in trainings through which capacities of the youth core were to be strengthened. As a result of the trainings, the youth core of Veles implemented a public event, “Youth for Veles.” The goal of the event was to present and promote through a fair the activities of youth organisation in the town.
- The following phase of the activities was establishment of the Initiative Board for the creation of the Local Youth Council in the Veles Municipality. Training sessions on strengthening the capacities of the Initiative Committee were held in the following period. After the trainings, the Initiative Board for the creation of the Local Youth Council in Veles organised a public event entitled “Veles needs....” Through this event, youth in Veles had an opportunity to write on an improvised wall their proposals and ideas for Veles to be a better place for living for young people. A campaign for promotion of activities of the Initiative Board for the establishment of the Local Youth Council was held, as well as for promotion of the Days of Youth Networking. At the Days of Youth Networking, the criteria for membership in the Local Youth Council, the composition and the format of the Veles Council were determined.

The themes for realisation at public events were selected by the members of the youth cores and members of the Initiative Board. Previously, analyses were made by the members among young people in the town and their priorities were established. The key activities in the formation of the Council was implementation of a local event entitled "Veles needs....." by the Initiative Board for the establishment of the Local Youth Council in Veles.

The youth cores involved representatives of youth organisations and secondary school unions. Seven meetings were held and implementation of activities in line with the project including how to increase recognisability in the local community was discussed. The Initiative Board involved representatives of youth organisations, secondary school unions, student's parliaments, political youth sections, and representatives of the Veles Municipality. Six working meetings were held where implementation of local events, campaigns, the Days of Networking and increasing of visibility of the Initiative Board in the local community were discussed. The local community was generally informed through a number of activities and it gave full support together with the media in town, through affirmative coverage of the public events organised in the town. The Youth Council was established on the level of the Veles Municipality. The Council is accepted as a informal body of the Veles Municipality, consisting of 9 members, of whom 5 come from the citizen's sector, 1 from the Secondary School Council, 1 from the university Student Council, and 2 are representatives of political party youth segments. They have been elected upon previously announced invitation by the Veles Municipality, and appointed by the Veles Municipality Council upon proposal of the Board for Mandate Issues, Election and Appointment. They are elected for four year term. The Council was established by the Veles Municipality Council at the meeting held on 21 May 2015. It has not organised its first meeting yet.

In sum, the Veles Municipality needs involvement of a larger number of youth organisation members, making them aware of their rights and possibilities for taking part in the democratic making of decisions that are of special importance for the youth and attracting engagement of youth organisations in raising the awareness of young people through better initiative making both individually by each organisation and in union with other organisations as a manner of clearer expression of thoughts, needs and desires of the youth.

Of special importance is participation of institutions, above all the Veles Municipality, in enabling better information of youth, creating conditions to inform them and directly familiarise them with their rights (example, establishment of the Youth Information Centre), involvement and participation of youth in the activities of the Municipality. Overall implementation of the Action Plan for 2016 in line with the Local Youth Strategy.

DEJAN RISTOV

DEBAR

YOUTH PROFILE IN THE DEBAR MUNICIPALITY

According to the National Bureau of Statistics of the Republic of Macedonia, the Debar Municipality is the home to total 3,607 young people at the age of 15 to 19, or 25.3% of the total population in the town. The figures of young people emigrating from Debar are intimidating: total 56 have moved from Debar to other cities in the Republic of Macedonia and 436 have emigrated to European counties (Germany, Switzerland, Italy, Slovenia) and the United States.

There is one secondary school in the area of the Debar Municipality, Zdravko Cockovski, in which 670 students in total are educated, 421 in the Albanian and 249 in the Macedonian language of instruction.

YOUTH ORGANISING AND YOUTH POLICIES IN THE DEBAR MUNICIPALITY

More than 10 youth organisations, including youths organisations, secondary school unions, cultural and artistic societies, and political youth sections operate in the Debar Municipality. Two organisations in Debar deal with youth policies, including: MOF Debar and the Youth Club with the Red Cross Municipal Organisation Debar. For the needs of the Debar Municipality, a Local Youth Strategy has been prepared for the period 2012-2016, along with the Action Plan for 2012, which regulates youth and youth policies in Debar. It should be noticed that consistent implementation of the 2012 Action Plan is necessary. It should also be noted that when the Action Plan was drafted, the concerned party, i.e. the youth were not consulted including youth organisations. According to the Local Youth Strategy of Debar for 2012-2016, priority areas of youth concern are: life quality, youth participation and unemployment.

NEEDS AND CHALLENGES OF YOUTH IN THE DEBAR MUNICIPALITY

With a view of working in accordance with this, a Questionnaire about the needs and problems facing young people on the local level / Debar Municipality was conducted. According to the results, young people in Debar spend their free time mainly in sports activities, socialising with their peers in cafes or watching TV. 69% of respondents chose this option (meaning the options

of spending the time in sports activities, cafes or watching TV). Boys, opposite to the girls, spend most of their time in sports activities, while the girls are mostly engaged in NGOs. According to the age, young people at the age of 15 to 19, meaning mainly high school students, spend their free time in sports activities and in cafes with their friends. Young people at the age of 25 to 29 are mainly engaged in NGOs.

Regarding the existing cultural and sport facilities available to young people, 61% of the young are of opinion that they are sufficient. Regarding the offer of cultural events for the young, opinions of the respondents are pretty mixed. Actually, most of the respondents, 47.5%, are partly satisfied with the offered contents, while 26% each are not satisfied at all or are fully satisfied with the offer. Furthermore, according to the age, less satisfied are young people at the age 15-29.

- 61% of respondents are not members of the citizen's associations, while 76% are members of a political party. This data indicates that a slightly larger portion of the respondents are members of the citizen's associations, which corresponds to the above data according to which the respondents choose NGOs as the third option where they spend their time. However, a very important indicator is the large percentage of the young people who are politically active, i.e. they are members of a political party. On the other hand, 45% of the respondents have volunteered by now, although generally, their attitude with regard to volunteering is that the young people in the city rarely volunteer, or volunteer sometimes.
- 36% of respondents are of opinion that the young people in Debar are not represented in the local institutions and not included in the decision making process, while almost equal portion of respondents think that youth are represented in the local institutions but they are not included in decision making, or they do not know if and how much young people are included. This indicates fairly mixed opinions, which only confirms lack of information of respondents about the opportunities for the youth participation in Debar. According to the youth, the main reason for the poor inclusion is the lack of confidence by adults to include young people in decision making process. A possible reason pointed to by respondents is also the poor organisation of the young.
- In this context, 56% stated that they are not informed whether there are some youth bodies in the local self-government, and 84% have never been involved in making a decision on a local level.

INITIATIVE FOR ESTABLISHMENT OF A LOCAL YOUTH COUNCIL IN THE DEBAR MUNICIPALITY

An initiative titled "Development of Local Youth Policy and Youth Participation in 12 Municipalities" has been conducted as a response to the needs of the youth. A part of the activities within the initiative, carried out in the Debar Municipality are the following:

- Mapping of the youth organisations in the city, followed by formation of the youth core in Debar.
- Participation in trainings for strengthening the youth core capacities.

DEVELOPMENT OF LOCAL YOUTH COUNCILS

- Establishment of the Initiative Board that will work towards establishment of a Local Youth Council in Debar.
- Conducting trainings for strengthening the capacities of the Initiative Board.
- Organising a public event “Why LYC in Debar”, organised by the Initiative Board. Through this event, young people in Debar had an opportunity to express their opinion and attitudes about the need for the establishment of the LYC in Debar.
- A campaign for promotion of activities of the Initiative Board for the establishment of the Local Youth Council was held, as well as for promotion of the Days of Youth Networking.
- Organising the Days of Youth Networking, where criteria for membership in the Local Youth Council, the composition and the format of the Debar Council were established.

The themes for realisation at public events were selected by the members of the youth cores, and members of the Initiative Board. Previously, analyses among the youth in the city were made by members themselves and their priorities were established. The youth cores involved representatives of youth organisations and secondary school unions. Three meetings were held discussing implementation of activities according to the project and increasing of recognisability in the local community. The Initiative Board included representatives of youth organisations, secondary school unions, youth sections of political parties and representatives of the Debar Municipality. Four working meetings were held where the implementation of local events, campaigns, Days of Networking and increase of the visibility of the Initiative Board in the local community were discussed. The local community was generally informed through a number of activities and it gave full support together with the media in town, through affirmative coverage of the public events organised in the town.

On the level of the Debar Municipality, the Youth Council was established with the decision of the Debar Municipality Council of 17 June 2015. The Council is recognised as an informal body of the Debar Municipality and composed of 15 members, 10 from the civil sector, 2 from the secondary school council and 3 representatives of youth sections of political parties. The members were elected after previously published announcement by the Debar Municipality and appointed by the Debar Municipality Council, upon a proposal of the commission for mandate issues, elections and appointments. They are elected for four year term.

YOUTH COUNCIL IN THE DEBAR MUNICIPALITY

As a summary, the Debar Municipality requires activation of a larger number of members in youth organisations, their introduction to their rights and opportunities for participation in the democratic decision making, which are of special concern for the youth and their engagement in the youth organisations for raising the awareness of young people through greater initiative, both individually by each organisation and in association with other organisations as a way of clearer expression of opinions, needs and wishes of the young people.

Participation of institutions, primarily of the Debar Municipality, is of great importance since it enables better informing of the young people through creation of conditions for information

and direct introduction of the young with their rights (example, establishment of the Youth Information Centre), their inclusion and participation in the Municipality activities. Overall implementation of the 2016 Action Plan in line with the Local Youth Strategy is also necessary.

The attitude of the Debar Municipality is clear and precise - to give a hand, or more precisely to give support to the young Debar citizens, in order to enable them to freely express themselves, or to express their needs and requests that are of concern of the youth in the city. We will always be here to enable them to implement them in practice. We strive for equal development in all directions of the Municipality - first of all, education and local economic development are in the same direction - all with a purpose to enable young people to be a driving force of the society, and at the same time, to attract them to stay in their homes. How democratic is the way and opportunity for the young people to create policies on the local level is visible from the fact that the Municipality has enabled their inclusion in the work of the Council. Furthermore, the Youth Council in the Debar Municipality has been formed with members from civil organisations, youth sections of political parties and secondary school students. This is a significant factor for development, emancipation, information and active involvement in the issues and policies that are essential for the young people integrally. In order to enable greater involvement of the youth in implementing the youth policies in Debar, we are of opinion that there is a need for greater engagement of NGOs, as well as building of partnerships and associations among the youth organisations in the city. To attract young people, greater openness of the Debar Municipality it is also important, especially with regard to issues that are of direct concern of the young people. We think that it is necessary to increase the level of awareness of young people about the work in the Municipality, local institutions and schools, or, to say more precisely, about the issues that mainly concern the youth.

Also, the final goal is to enable better involvement of the young people in the decision making process on the local level, as well as better engagement by the Municipality in the implementation of the Action Plan for 2016, pursuant to the Local Youth Strategy.

Mr. Ruzhdi Lata

the Debar Mayor

ДЕЈАН РИСТОВ

DELCEVO

YOUTH PROFILE IN THE DELCEVO MUNICIPALITY

The Delcevo Municipality has 3,419 young people, out of whom 970 are at the age of 15 - 19, 1,163 at the age of 20 - 24 and 1,286 at the age of 25 - 29. The highest number of youth in the Municipality includes high school students, unemployed and only a small part of them are employed young people. The high school students are active in the field of culture, sport, and a part of them are members in the citizen's associations where they have an opportunity to attend informal education. However, generally, the youth activism in the Municipality is on a very low level. Those young people in the Municipality who are employed work in some of the local industries (textile factories and restaurants), while a part of them are volunteers or trainees in some of the local institutions or private companies.

Today, the educational activity is carried out in two elementary schools and one high school. Vanco Prke Primary School. In both schools, the educational process is attended by about 1,970 pupils from the first to the eighth grades, whereas the educational and teaching process is carried out by 134 teachers. In 1961, the Metodi Mitevski Brico general high school was opened in Delcevo. Today, the M.M. Municipal Secondary School is attended by 1,120 students, and 64 teachers are involved in the teaching process.

NEEDS OF THE YOUTH IN DELCEVO MUNICIPALITY

The youth in the Delcevo Municipality face a lot of challenges that contribute to additional worsening of their current situation. According to the research carried out by the Youth Educational Forum, which was aimed at establishing the situation with the youth in the Municipality and the challenges they face, the following priority problems that the young people in Delcevo are encountering were defined:

Young people are of the opinion that the informal education (trainings, summer academies, seminars) are rarely present in the local community, a part of the students from the rural environment have problems with the transport to school, the largest part of young people leave the Municipality because they are dissatisfied with the living conditions the Municipality offers. Additionally, young people think that they are not acquainted and not informed about the employment policies supported by the State, and that they have insufficient number of training courses that would improve their working skills. Another problem that the young people in the Municipality face is the exclusion of the young people from the decision-making process on the local level. Young people are of the opinion that this problem has burdened them for a long time and contributed for their greater dissatisfaction.

Young people think that the problem with the unemployment of the young people should be solved, youth organisation raised, quality of education improved and the problems that the

young people face on a daily basis should be solved proactively. Opening of a youth office and a greater engagement of the youth organisations as youth representatives would significantly contribute to the improvement of the youth situation. Additionally, young people point out that it is necessary to develop a youth strategy that would systematically improve several issues that concern the young people.³

YOUTH ORGANISATION IN THE DELCEVO MUNICIPALITY

There are various profiles of the youth organisations in the Municipality. A part of the following ones are quite active and work on the improvement of the condition of the young people in the Municipality: Regional Centre for Representation - Delcevo - general purpose of this association is representation and support of the NGO sector and European education. HDZR "KHAM" is aimed at raising the educational level of the Roma, "ZG AKTION FOR THE YOUTH Delcevo" gives initiative and advocates for implementation of the civil capacities in the Delcevo Municipality through inclusion and activation of the young people in the social context." A member of the Coalition NOW, the Foundation for Development of Information Technology "Future" is with a general purpose: education and information. HZG "Bravura Kooperativa" is aimed at giving assistance to persons with special needs.

YOUTH POLICIES IN DELCEVO MUNICIPALITY

The Municipality has not created yet documents that regulate youth issues and youth policies. The establishment of the Youth Council started a process of writing of the youth strategy that will regulate the youth issues and the youth policies in the Municipality. Moreover, there are formal and informal consultation processes with the youth carried out in the Municipality, on the issues that are of the concern and that enable qualification of the youth for work, including different social activities and the personal development. Additionally, trainings, workshops, seminars in different fields are organised, intended for the young people, along with the organisation of various public performances and activities that promote the youth association in the Municipality.

INITIATIVE FOR ESTABLISHMENT OF A LOCAL YOUTH COUNCIL IN THE DELCEVO MUNICIPALITY

Activities that were stipulated by the project "Local Youth Councils" were implemented in Delcevo in four phases. Through implemented trainings, the capacities of the young people who were included in the process were strengthened, which increased their knowledge about the youth association and creation of youth policies, organisation of public events, they got acquainted with the process of lobbying and fact-based representation. Additionally, public events were organised, which were aimed in promoting the youth association and announcing the formation of the Youth Council in the Delcevo Municipality. The first event had a purpose to gather young people at one place and enable room for them to express their problems and needs. The second event related to the needs of the young people in the Municipality and had a

³ Data is taken from the online research conducted in 12 municipalities.

purpose for the young people to gather at one place and write down their needs on their palms, after which every one of them was photographed with their message. Approximately 80 young people participated in and gave their contribution to the event. As a result of the event, a youth calendar with the requirements of the youth in the Municipality was created. The third event was organised after the establishment of the Local Youth Council, and the goal of the event was promotion of the Youth Council. At the event, every citizen had an opportunity to meet and get informed of the competences and goals of the Delcevo Youth Council. All implemented activities were mutually connected and significantly contributed to the establishment of the Council.

Youth cores and the Initiative Board were the key driving force in the establishment of the Youth Council since, as being human resources and using their capacities successfully, they completed successfully all the activities that enabled them to create the Youth Council in Delcevo. They consisted of members of different youth organisations, cultural and sports as well as political youth sections. Additionally, of great importance was constant coordination, organisation of public events that informed and involved other young people, along with the communication with media.

ESTABLISHMENT OF THE LOCAL YOUTH COUNCIL

The Local Youth Council of Delcevo was established at the founding assembly on 28 January 2015. At the constitutional convention, members of the Assembly voted the structure of the Local Youth Council and adopted the Statute under which the youth body will operate.

Nine representatives of member organisations were present at the Constitutional Convention. They composed the Assembly of the Local Youth Council.

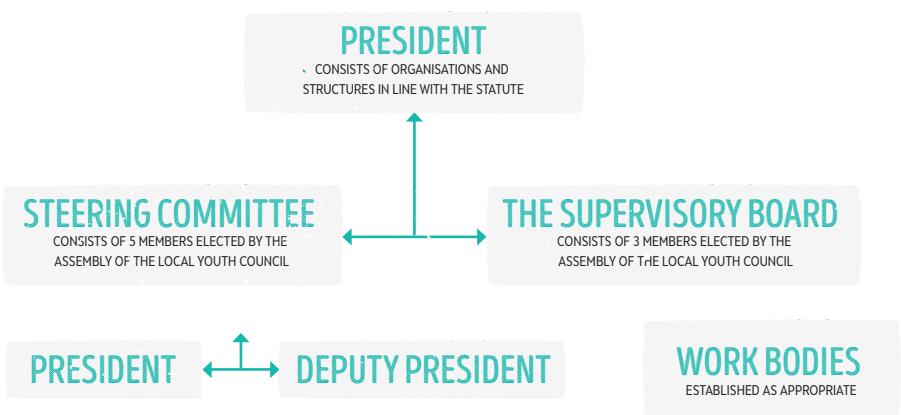
1. **Regional Centre for Representation** – Delcevo, representative Dimitar Dimitrovski – President
2. **RKEC Ternile MK Delcevo** – representative Filip Trickov – member of the Steering Committee
3. **Delcevo Youth Force Union** – representative Ljupco Hristov – President of the Assembly
4. **Democratic Youth Delcevo** – representative Duska Micevska – member and Deputy President of the Steering Committee
5. **Goce Delcev Cultural and Artistic Society** – representative Natalija Stojcevska – President of the Steering Committee
6. **PSD Golak – representative Darko Todorovski** – Member of the Steering Committee
7. **Students Union of the Metodi Mitevski** – Brico Municipal Secondary School, Delcevo – representative Meri Micevska, Member of the Supervisory Board
8. **Youth Educational Forum** – representative Andrea Velinovska – Member of the Steering Committee

9. **NUCK Nikola Jonklov Vapcarov, Delcevo** – representative Ljupka Spasevska, Member and President of the Verification Committee
10. **SDMM Delcevo** – representative Mario Dimitrovski – Member of the Supervisory Board

The Local Youth Council also includes representatives of citizen's organisations, youth sections of political parties, secondary school unions and representatives of cultural and sport associations. The initiative for establishment was given by the Youth Educational Forum as the manager of the project in partnership with the Centre for Intercultural Dialogue in collaboration with the Regional Centre for Representation, Delcevo, and it was supported by the Delcevo Municipality Mayor Darko Sehtanski.

The Youth Council in the Delcevo Municipality is registered as a non-governmental organisation. Its structure provides for: assembly, managing board, supervisory board, and work bodies will be established as appropriate. The Youth Council has 11 members from different organisations, and the selected bodies and the President of the Council are elected for two year office. The Youth Council will act in the area of youth, i.e. improvement of the conditions of youth on a local level. The Local Youth Council has not implemented activities yet, except for the public event promoting the Youth Council. A few meetings with young people from the Municipality and youth organisations as well as with the Delcevo Municipality Mayor have been organised so far aiming at informing them about the establishment of the Youth Council and its work. The next activity of the Youth Council is drafting of the youth strategy.

The Local Youth Council as a body that represents youth in the Municipality strives for inclusion of young people in decision making on a local level, increased interest and involvement of youth organisations in the Council, which will give their contribution to improvement of the condition of the youth in the Municipality, and information provision on the situation of young people, increased concern of local youth organisations in joining the Youth Council, intensified creativity and association by youth, and support among the youth themselves.

VALERIJA SOKOLOVA

KICEVO

YOUTH PROFILE IN THE KICEVO MUNICIPALITY

n the Kicevo Municipal level, according to the National Bureau of Statistics of the Republic of Macedonia, the number of young people at the age of 15 to 29 is 14,692, or 25.69% of the total city population. On the territory of the Kicevo Municipality, there are 2 municipal secondary schools, Drita Municipal Secondary School Kicevo and Mirko Mileski Municipal Secondary School Kicevo. Concerning education on the university level, the Technical and Technological Faculty and the Faculty of Law - Kicevo enable dispersed studies of the St. Kliment Ohridski University from Bitola, and the Faculty of Law, Faculty of Economy, with the Accounting and Finances as majors, as dispersed studies as well as the Philological Faculty, English Language major, as dispersed studies from the Tetovo State University.

YOUTH ORGANISATION IN THE KICEVO MUNICIPALITY

There are several organisations or bodies functioning in the Kicevo Municipality and addressing the youth issues, which involve the young in their work. Such organisations are youth organisations, organisations for young people, high-school unions, cultural and artistic societies and the youth sections of political parties, and lately, the Local Council as a form of youth organisation.

NEEDS OF THE YOUTH IN THE KICEVO MUNICIPALITY

In the period from April to May, the Youth Educational Forum and the Centre for Intercultural Dialogue conducted a survey with a purpose to examine the needs and problems that the young people face on a local level in the Kicevo Municipality. The survey sample included respondents aged 15 to 29. According to the results of this survey, the most significant needs of

the young people in the Kicevo Municipality that the Local Youth Council should focus on in its work are:

- Transparency of the institutions about their work. Thus, young people in Kicevo stated that they do not have confidence in the local institutions, and they are not informed about the work of the local institutions or about the services provided by those institutions.
- Participation of young people in the decision-making processes, both in making decisions on the local level and making decisions in schools. By the establishment of the Local Youth Council in the Kicevo Municipality, one of the priorities of the young people has been met; it now remains for this Youth Council to work on the inclusion of young people in the decision-making process in schools.
- Young people employment policies are one of the most significant problems for the young people on the local level. More than a half of young people in Kicevo, or 58.8% completely agree with the claim that the priority problem is the lack of available training courses which would increase the working skills of the young. Additionally, young people in Kicevo declared that they are not aware of the policies for the increase of employment supported by the State or the measures for self-employment (e.g. business start-up funding, the “business incubator” model, etc.). An extremely important problem for solving for the young people in Kicevo are social benefits which are on a very low level (discounts in cultural institutions, public transportation, discounts for the services they use).
- Regarding the issue of educational possibilities, almost half of the respondent young people in Kicevo think that higher education is not available to all of them as is the case with informal education that would correspond to the needs and interest of the young.

INITIATIVE FOR ESTABLISHMENT OF A LOCAL YOUTH COUNCIL IN THE KICEVO MUNICIPALITY

With a view of promoting local youth policies, the project “Development of Local Youth Policies and Youth Participation in 12 Municipalities” has been implemented for 20 months, in accordance with which the following activities have been implemented in the Kicevo Municipality:

The first activity to be implemented was the mapping of the youth organisations in the city, followed by the establishment of the youth core in Kicevo. The youth cores included representatives of the youth organisations and the high-school communities. From this very beginning, this initiative was fully supported by the Kicevo Municipality and the Mayor who shared the activities among the youth core on a daily and constant basis.

The following activity included implemented training sessions that strengthened the capacities of the youth cores. As a result of implemented trainings, the youth core in Kicevo realised a public performance, an information stand “Everything that is for the youth is not for the youth without the youth.” The event was aimed at initiating discussion about the needs and the priorities of the young people in Kicevo, and raising awareness with the young people and the local institutions about the importance of the voice of the youth and the need for

their inclusion in the decision-making process. Additionally, this event encouraged cooperation between all ethnic groups in Kicevo, as well as cooperation of all local non-governmental organisations in the implementation of further joint actions and events aimed at establishing the Local Youth Council, which will act on the level of the Kicevo Municipality.

The following phase of the activities was the establishment of the Initiative Board for the establishment of the Local Youth Council in Kicevo. This Initiative Board included young people from different political, ethnic and educational background, and each advocated their own interests and mutually worked on the establishment of the Youth Council. The Initiative Board also included representatives of the youth organisations, high-school communities, student organisations, youth sections of the political parties, and the representatives of the cultural and artistic societies. In this period, trainings for the strengthening of the Initiative Board capacities were held. After the completion of the trainings, the Initiative Board for the establishment of the Local Youth Council in Kicevo held a public event, a joint performance of the youth associations "You do not need Wi-Fi, join. Associated youth for a brighter future!", an event that was aimed at promoting the need for the establishment of the Youth Council in the Kicevo Municipality. The event was organised with a purpose of promoting the initiative for the establishment of the Youth Council in the Kicevo Municipality. A campaign was also held for the promotion of the activities of the Initiative Board for the establishment of the Youth Council, as well as for the promotion of the Days of Youth Networking.

The themes for realisation at public events were selected by the members of the youth cores and members of the Initiative Board. Previously, analyses were made among young people in the city and their priorities were established by the members themselves. In order to implement these activities, and due to the well established cooperation, the Municipality supported every activity. Through the implemented activities, the local community was introduced to the work of the youth organisations and gave the Initiative Board its full support. Additional support was obtained from the local media which covered the public performances in the city.

YOUTH COUNCIL IN THE KICEVO MUNICIPALITY

The Youth Council has been established on the level of the Kicevo Municipality. The Youth Council in Kicevo was adopted as a formal body of the Kicevo Municipality, or more precisely as the advisory body of the Municipality that addresses the youth and the youth issues. The Council comprises of 11 members, 8 from the civil sector, 1 from the high-school union, 1 from the student union and 1 representative from the municipal administration of the Kicevo Municipality, appointed by the Mayor and acting as the coordinator of the Youth Council. The above members were elected after the previously published Public Announcement by the Kicevo Municipality, appointed by the Municipality Kicevo Council, upon the proposal of the appropriate commission of the Kicevo Municipality Council. They are elected for the two year term. The Youth Council was founded by the Municipality Kicevo Council, on its session on 18 June 2015.

want to express my full gratitude to the youth of the Kicevo Municipality, which have continuously supported the municipality projects. Now, they will have fuller access to any action undertaken in the interest of the citizens

Mr. Fatmir Dehari
Municipality Kicevo Mayor

In summary, the Kicevo Municipality needs activation of more members of youth organisations, their introduction to their rights and possibilities for participation in making decisions that are significant for the young, and encouragement of engagement of youth organisations in raising the awareness of the young.

Participation of institutions, primarily of the Kicevo Municipality, is of great importance since it enables better informing of the young people through creation of conditions for information and direct introduction of the young with their rights, their inclusion and participation in the Municipality activities. There is no doubt that all this can be achieved through the support of the newly established body, the Youth Council in Kicevo.

ARBEN RISTEMI

KRATOVO

YOUTH PROFILE IN THE KRATOVO MUNICIPALITY

According to the latest data from the National Bureau of Statistics of the Republic of Macedonia, the Kratovo Municipality has 9,564 inhabitants, with 20.18% being young people at the age of 15-29, or 1,949 persons in total. As for the employment of the young people aged 15-24, out of 1234 persons, only 8 are employed, but it should be taken into account that the young people at this age are mainly a part of the educational process on the secondary school and university levels.

The Kratovo Municipality has only one elementary school, Koco Racin, and one secondary school, Mitko Pendzukliski, which has several departments like: general high school, high school for science and mathematics, tourism and food processing technology. In 2014, 270 pupils in total enrolled this secondary school.

As for the possibilities for sport activities, the Kratovo Municipality has 1 sports hall, 1 sports arena and 1 Olympic-size swimming pool (open and functional only during the summer). The Municipality has 1 cinema theatre, as a possibility for the young.

PROFILE OF THE YOUTH ORGANISATIONS AND STRUCTURES IN THE KRATOVO MUNICIPALITY

In the area of the Kratovo Municipality, nine youth organisations, including the youth sections of political parties are registered and act actively. They are as follows: Red Cross, RROMA, Regional Centre for Sustainable Development, Ekokrater, Cultural and Artistic Society Efrem Karanov, SPM, UMS and SDSM.

YOUTH POLICIES IN THE KRATOVO MUNICIPALITY

In its operations so far, the Municipality has not adopted a local youth strategy or an action plan for the work with young people. With these, youth policies in the Municipality were

represented very little. With the establishment of the Council, a local youth strategy and an action plan for implementation of the activities of young people in the Kratovo Municipality were drafted.

CHALLENGES FACING YOUTH IN THE KRATOVO MUNICIPALITY

According to results of research implemented in the Kratovo Municipality, the education was highlighted as one of the problems of the young people, and the challenges that the young people face in the Kratovo Municipality were indicated. Thus, young people need professional work of teachers in order that quality of education is increased. Students from rural areas of the Kratovo Municipality have problems with their transport to school, which will be a challenge for the Local Youth Council to engage in the solving of the problem in cooperation with the Municipality. As for the education, the university education is also specifically emphasised, i.e. majority of respondents share the opinion that the university education is not accessible to everybody who wants to study. With regard to the formal education, the majority, or 48% of the respondents replied that the Kratovo Municipality does not have sufficient number of trainings for improvement of skills and vocational training, which the young people need, and another problem is that the young people are not interested in attending vocational school and are more interested in general high school education.

Informal education and possibilities for its attending are rarely present and the young people do not have any possibilities of informal education they want (trainings, summer academies and seminars). Most young people are not even interested in joining any type of informal education. This situation should be in the focus of the work of the Local Youth Council, with a purpose of raising the level of interest of the youth in trainings and the availability of the informal education in the Kratovo Municipality.

The research showed that the libraries and the reading rooms are in bad condition (bad infrastructure, i.e. small collection of books). More than a half of the respondents replied that there is a lack of theatre performances, cinema projections and exhibits in the Kratovo Municipality. Youth do not have any opportunity to participate and organise cultural initiatives and events, and there are neither possibilities for them to learn and acquire practical knowledge for various artistic approaches. According to the survey results, the Kratovo Municipality does not have playgrounds or clubs for any kind of sport. A part of the respondents agree that there is a lack of sports competitions in this Municipality.

Unemployment of young people is a serious problem on the local level as well as it is on the national level. One of the priority problems in the Kratovo Municipality is the lack of trainings for the young people that would improve their working skills. Young people are not informed about the employment announcements or with the policies for the increase of employment supported by the State, i.e. about the self-employment measures. The research showed that currently, there is nothing that really helps increase of the employment of the young people in Kratovo, and they are not able to realise their own living place. A large number of young people leave the Municipality only because of the fact that they are not satisfied with the living conditions it offers to them and with an aim to find a job outside their birth place. Most youth who leave to study in another city do not return to Kratovo.

LOCAL COMMUNITY AND THE YOUTH COUNCIL IN THE KRATOVO MUNICIPALITY

Two youth councils have been established in the Kratovo Municipality in the past 15 years, but unfortunately, they were not functional for more than a year. The initiative for the establishment of a new and functional youth council, which will work on representation of the interests and needs of the young people in Kratovo started in December 2013 with the start of implementation of the project "Development of the Local Youth Participation and Local Youth Policies."

The main purpose of the project was strengthening the capacities of youth association on the local level, their formal recognition by the municipalities, as well as joint work for the promotion of the youth policies on the local level, through the development of the local activism, youth work and youth participation in the decision-making processes, which, in fact, contributed a lot to understanding and the work on the youth policies and the youth associations in the Kratovo Municipality.

The first step in the implementation of the project in the Kratovo Municipality was the signing of a memorandum of cooperation with the Kratovo Municipality. This enabled establishment of an excellent cooperation with the Kratovo Municipality and initiated a joint cooperation with the Centre for Intercultural Dialogue, the Youth Educational Forum and the Kratovo Municipality for the establishment of a functional youth council and development of the local youth strategy.

In May 2014, a youth core for the establishment of the youth council was formed, composed of 5 representatives of youth organisations, informal youth associations and youth sections of political parties. In the period March - May 2014, the members attended a series of trainings for: youth participation and youth policies, argumentative expression, lobbying and representation, new media and Internet activism, and organisation of an event, which contributed to the improvement of the knowledge and capacities for the work of the representatives. After the completion of these series of trainings, the youth core organised a public event for promotion of the initiative for the establishment of the youth council, which was held in the course of July under the motto "The young are coming back into the game," in order to emphasise the power that the young people have in the decision-making process on the local level. These same members had an opportunity to participate in the study visit of Thessaloniki in July, where they were acquainted with successful stories and the work of youth organisations in Thessaloniki and in the wider region.

The second phase of the project in the Kratovo Municipality included an invitation published for the establishment of the Initiative Board, whose members were one representative of each youth organisation and youth sections of political parties in Kratovo (Red Cross, RROMA, the Regional Centre for Sustainable Development, Youth Educational Forum, UMS, SDSM, SPM, Efrem Karanov and EKOKRATER). During October and November 2014, members of the Initiative Board had a possibility to develop their capacities through participation in a series of training sessions, among which training organised by the members of the local self-government was of special importance. During December, a Fair of youth performances was held in the Kratis Hotel with a purpose of promoting the initiative for the establishment of the youth council in Kratovo. It was attended by almost 60 participants.

After these activities, the Kratovo Municipality Council made a decision for the establishment of the Local Youth Council, and as a result, an invitation for applications by members in this Youth Council was announced. In December, the Kratovo Municipality Council adopted a decision for the establishment of the Local Youth Council and made a selection of its members.

During May, a public event "Local Youth Council Promotion" was held in the Kratis Hotel. Five members of the Youth Council were presented to the visitors of the event, along with the activities that preceded the establishment of the Youth Council, the mission and the vision of the Local Youth Council in Kratovo, and the future activities.

STRUCTURE AND FORM OF THE YOUTH COUNCIL

With the Decision of the Kratovo Municipality of 26 December 2014, 5 members of the Youth Council in the Kratovo Municipality were selected and appointed: Daniela Todosova, Vlatko Stojanovski, Denis Demovski, Adrijan Ivanov and Petarce Zlatanov.

The Youth Council in the Kratovo Municipality is an informal body. Daniela Todosova has been elected the President of the Council. The Youth Council is a representative body of the young people in Kratovo, which advocates for the social and economic integration of the young and their recognition as a significant political factor. Members of the Youth Council will work to achieve these goals through implementation of activist initiatives, representation for qualitative youth policies, strengthening of the capacities of young people as well as the forms of youth organisation and mediation between the local self-government and the young.

RECOMMENDATIONS FOR THE WORK OF THE COUNCIL AND IMPROVEMENT OF THE YOUTH POLICIES

Expectations from the work of the LYC are great and various. LYC is expected to implement successfully youth policies through duly representation, establishment of constructive communication with public institutions and dedicated work in the interest of the young people in Kratovo.

Given the results of research and the priorities of the Kratovo Youth Strategy 2015-2020, the Youth Council in Kratovo is expected to improve the general perception about the young people in Kratovo and create a climate for the youth activism in Kratovo. The first task of LYC will be more successful representation and acquiring confidence of the young people in Kratovo. This will be achieved only if the activities stipulated by the Action Plan for implementation of the Youth Strategy are implemented consistently and if all youth organisations and public institutions are included in the implementation of the activities.

The greatest challenge of the LYC is the unemployment of the young people and enormous emigration of the youth from Kratovo. This is one of the strategic priorities, and recommendations to LYC are to include all interested parties and segments in the community in the implementation of the activities for the accomplishment of the goals in surpassing this problem. LYC is also expected to improve the situation in other segments, such as in the area of informal education through building capacities of the young people, both of the soft and

DEVELOPMENT OF LOCAL YOUTH COUNCILS

vocational skills, enrichment of the cultural life through own engagement in organisation of various cultural events and cooperation with competent institutions, increase of cooperation with the local self-government, as well as with all other local institutions through regular meetings and joint activities. In addition, the recommendation to LYC is to improve and develop communication with the private and the public sectors for the benefit of promotion and support of the sports life of young people in Kratovo.

With a purpose of successful implementation of youth policies, LYC should have regular communication with the local and the national institutions, cooperate with youth organisations, find a way for the inclusion of young people in their own decision making and timely inform the public about the ideas, decisions, activities and achieved results.

JASMINA DAVITKOVSKA

LIPKOVO

YOUTH PROFILE IN THE LIPKOVO MUNICIPALITY

Young people in the Lipkovo Municipality are an integral and significant part of the entire population, looking from the aspect of the age group, or of the whole number of 29,605 inhabitants, 15,029 are young at the age of 0 - 29, more than 50% of the population.⁴ In the Lipkovo Municipality, young people can be educated on the elementary and the secondary school levels. The elementary schools educate 3,468 pupils, while the educational process in the secondary schools is attended by 535 students. Migration of young people is one of the most significant problems that the young people in this community encounter, that is after finishing the university education, young people tend to leave the Municipality due to the lack of prospects, which was indicated by a survey about the needs of the young people where the respondent young people thought that the priority problem for resolution is refusal of young people to return to the Municipality after they finish their studies. In addition, of great importance is the inability of movement through certain parts inside the Municipality, and the connection with other parts of the region which significantly influence the possibility for prosperity.

YOUTH ORGANISATIONS IN THE LIPKOVO MUNICIPALITY

Before the establishment of the Local Youth Council, there was not any type of organised structure in the Lipkovo Municipality that would present the interests of the youth on the local level. Most frequently, young people participated in the activities intended for the young, while in the Municipality there are organisations that are more focused on sports and cultural activities. Lack of youth organisations that work on the “young for young” principle is a great challenge in the civil society of Lipkovo.

⁴ Data are from the National Bureau of Statistics.

CHALLENGES AND NEEDS OF YOUNG PEOPLE IN THE LIPKOVO MUNICIPALITY

Youth in the Lipkovo Municipality face various challenges. One of the most important is in the area of the living standards, or the lack of opportunities for job or inadequate additional qualification, as well as the immigration that represents a significant challenge for the young to plan their living in the Municipality. This is a problem that is linked to the lack of participation of young people in the processes of building different policies that concern them.

INITIATIVE FOR THE ESTABLISHMENT OF A LOCAL YOUTH COUNCIL IN THE LIPKOVO MUNICIPALITY

Establishment of the Local Youth Council resulted from the need for youth organisation in this Municipality, but also from the need of the young people to have a structure through which to represent their rights and needs and to have a certain level of involvement in the decision-making process on the local level. Starting from the process of formation of the cores or their promotion, not only the young who gave their support with their presence and interest in further inclusion but the local institutions and other factors in the Municipality, sent a clear message of their support. The need for the inclusion of young people in the processes that relate to decision making reflected in further activities of the Initiative Board, which organised an event where young people could express their needs and opinion about their inclusion in the society by writing an essay on the topic about the position and the needs of the youth. The events were attended mainly by the high-school students and university students as the most interested group of young people who manifested their will to join the working processes of the Youth Council. During the event for the promotion of the newly established Local Youth Council, the young people who took part had a possibility to express their ideas and proposals for further work of the Youth Club of the LYC Lipkovo. The Youth Council also received great support from the local media, which were present and gave great contribution for spreading of the idea for establishment of the Local Youth Council and informing the young people through the whole process, i.e. about all activities.

LOCAL YOUTH COUNCIL IN THE LIPKOVO MUNICIPALITY

The process of the establishment of the Local Youth Council developed in several steps. After the promotion of the Initiative Board, it worked on the preparation of required documents and procedures for the Constitutional Convention. After several working meetings, an invitation to all youth structures and organisations that were interested in joining the establishment of the Youth Council was open. The Days of Networking were attended by members of various organisations and groups of youth associations that were also included in the previous processes, i.e. the Initiative Board and the core. They prepared the necessary documents for registration and a short-term action plan with activities, i.e. they adopted the Statute and the Council Structure, which was composed of the Assembly, the Steering Committee and the Youth Club, defined as the working bodies of the Council that can be joined by all young people who want

to realise local activities. After the Days of Networking, a Founding Assembly followed with the presence of all parties involved that far, or 11 members of organisations and other forms of youth associations, with the representatives of the local self-government who were also invited. The constant challenge was the inability for comprehensive information and availability due to the structure of the Municipality which is composed of several villages. After the establishment, the Local Youth Council organised a press conference. The local institutions, which were included in the whole process, were also informed about the newly established council.

Since the establishment of the Council several meetings for the preparation of the youth strategy have been held, and for its purpose we have established contacts with the local authorities for consultation about them. The long-term challenge for the Council is finding funds for the maintenance of the structure and deepening the structural dialogue with the local government.

FLORIM REDZEPI

NEGOTINO

YOUTH PROFILE IN THE NEGOTINO MUNICIPALITY

With regard to the sex structure of the population, 50.89% of the population is male (9,777), and 49.11% are female (9,435). According to the ethnical structure, the population of the Municipality consists of: 92.48% Macedonian, 0.16% Albanian, 1.26% Turkish, 2.36% Roma, 0.07% Vlach, 3.26% Serb, 0.01% Bosniak, and 0.40% of others. Concerning the age structure of the population, 27.6% of the population is at the age to 9, 57.9% is at the age of 20 to 60, and 14.5% is above 60.

There is no significant difference between the number of male and female young persons in Negotino. Actually, there are 1,204 young persons in total at the age of 15 to 19, 615 male and 589 female; 1,444 persons, 721 male and 723 female, at the age of 20 to 24; and 1,507 young persons, 768 male and 739 female, at the age from 25 to 29.

YOUTH ORGANISATIONS IN THE NEGOTINO MUNICIPALITY

The Negotino Municipality is abounds in a diverse structure of youth organisations and structures. All this mix of organisations creates various possibilities for information, participation and decision making of the young people in this Municipality. The Negotino Municipality abounds in local youth organisations that work on projects related to the young and implemented by the young, young members of political parties who implement projects that targets the young and which are based on the values of their political parties, high-school communities which are led by the high-school students who advocate for the improvement of the youth position in the high schools, and cultural and sports organisations that implement projects related to culture and sports, environmental organisations that strive to improve the community and the environmental sustainability of the Municipality.

YOUTH POLICIES IN THE NEGOTINO MUNICIPALITY

Through their activities, and through creation of youth coalitions, associations and working groups, the young people of Negotino constantly seek to improve the possibilities of the young people on the local level. One of the most important documents for the youth on the local level is the Local Youth Strategy that refers to the period 2012-2016. Promoting the law on

volunteering, a part of the youth organisations enabled a place for exchange of experience and knowledge for many local and international volunteers who had an opportunity to carry out their practice in local and foreign organisations and institutions. The cooperation on the local level also existed in the implementation of research and analysis, with surveys and focus groups being pretty effective.

CHALLENGES FACING YOUTH IN THE NEGOTINO MUNICIPALITY

Before the start of the implementation of the project activities, the project team conducted an online survey aimed at examining the needs and attitudes of the young people in the Municipality about the problems and challenges they face on the local level. Additionally, the survey established the priority problems for solving, in young people's opinion:

- Youth information: Increased accessibility to information about the opportunities of young people for active social life on the local level, on which they can influence/have impact in their environment
- Youth participation/activism/volunteering: Inclusion of the young people in the social life on the local level, raising the awareness of the young people about the benefits from the activism and volunteering and enabling their participation in decision making on the local level.
- Education: Improvement of the educational quality, inclusion of the young people through formal and informal education.
- Sports and culture: Improvement of the quality of the present conditions for development of sports and culture and through accessibility to cultural and sports activities for the youth

INITIATIVE FOR ESTABLISHMENT OF A LOCAL YOUTH COUNCIL

After the establishment of the Initiative Board for operationalisation of youth activities in the Negotino Municipality, 5 training courses have been realised aimed at introducing the members of the Initiative Board with the process of establishment of the Youth Council, the competencies that the Council would have, organisation of events and the relation of the Council with other interested parties and the public.

After the training sessions, the Initiative Board for the establishment of the Youth Council in the Negotino Municipality defined actions for representation in the Local Youth Council. At the same time, a framework of activities for the establishment of the Youth Council in Negotino was defined owing to the contribution of all representatives of youth organisations.

Organising public performances and public campaigns, the Initiative Board actively worked on the promotion of the idea and the need for a local youth council in Negotino. Organised events initiated the process of establishment of the Youth Council as the highest representative body

DEVELOPMENT OF LOCAL YOUTH COUNCILS

of young people in their municipalities and their platform for decision making and the civic activism.

Additionally, Days of Networking were organised, aimed at encouraging and networking of non-governmental youth organisations on the local level for development of inclusive and representation structure/platform of the youth organisations and the youth structures.

A great importance for the young involved in this process had the support that they received from the Council of the Negotino Municipality and the Mayor of the Negotino Municipality, who even undertook to amend parts of the Statute of the Negotino Municipality in order to increase the number of members of the Youth Council and the topics selected by the young counsellors.

After the completion of the above activities, a public invitation was announced for members of the Youth Council where any interested organisation could apply with its representatives. Afterwards, members of the Youth Council of the Negotino Municipality were voted in on election. After the definition of the Council structure, members of the Youth Council of the Negotino Municipality, together with the project coordinator and other young people, high-school students and organisations in the Negotino Municipality organised a working meeting concerning the needs of the youth, resolution of their problems, followed by drafting of an action plan for the work in 2015/206. At the same time, the 2012/2016 Strategy was reviewed and redefined. This was followed by the first session of the young counsellors where the working bodes were elected and the 2015/2016 Action Plan adopted.

YOUTH COUNCIL IN THE NEGOTINO MUNICIPALITY

The Youth Council in the Negotino Municipality is composed of the following bodies:

Assembly – composed of 11 representatives of the local youth organisations/political parties youth/clubs/secondary school communities elected upon the open invitation<

President – represents the Youth Council and writes working documents;

Secretary – helps in the President's work, replace him/her and informs all counselors about the activities of the Youth Council;

Cashier – operates with the finances of the Council; Public Relations Associate – represents the Youth Council in the media, responsible for communication with the public and takes care of the Council image

Working groups for: education, environmental protection, cooperation with the NGO sector, youth policy and youth information, culture, support in employment and sports. Young counsellors in the partnership with all interested young persons in the Negotino Municipality work in each working group.

Supervisory Board – supervises the work of the young counsellors and takes care of successful and timely implementation of the Council activities.

YOUTH COUNCIL IN THE NEGOTINO MUNICIPALITY

The Youth Council of the Negotino Municipality consists of 11 members from 11 youth organisations, secondary school organisations and the youth sections of political parties. The term of office of the Local Youth Council is 4 years and each member has one vote. The Council holds meetings at least once in two months and makes decisions with the majority of votes provided that the session is attended by the majority of the total number of elected members in the Council.

Stefan Andonov –

Youth Organisation in the Sv. Kiril i Metodij Municipal Secondary School

Tomislav Naskov –

Association of Citizens Centre for Regional Sustainable Development

Aneta Trajkova –

Youth Educational Forum – MOF

Mite Janackov –

Media – Negotino Info

Jordan Lazov –

Youth Club with the OOCC Negotino

Gorgi Jovanov –

Mountaineering Club ANTIGONEA Negotino

Kristina Todorova –

Association of Citizens EKOVITA

Nikola Bogeski –

Social Democratic Youth of Macedonia (SDMM)

Ivona Atanasova –

Youth Force Union of the VMRO – DPMNE – Negotino

Dejan Panovski –

Aco Gorcev Cultural and Artistic Society – Negotino

Tode Micov –

VINARI Fan Group – Negotino

YOUTH COUNCIL

OF MUNICIPALITY OF NEGOTINO

ASSEMBLY

SUPERVISORY BOARD

SECRETARY

CASHIER

WORKING GROUPS

PRESIDENT

PUBLIC RELATION ASSOCIATE

STRUGA

YOUTH PROFILE IN THE STRUGA MUNICIPALITY

According to statistical data from 2013, there are 18,461 young aged 15 to 29 who live in Struga, among whom 9,391 are male and 9,070 female.

A Young people start their education in the Municipality in two elementary schools in which 5,865 pupils studies in the 2013/2014 academic year in three languages of instruction, with a possibility to continue their education in a general high-school or a vocational high school with 6 vocational majors; in 2013/2014 the schools were attended by 3,071 students. In addition to the state schools, there are two private as well. After the completion of secondary education, young people can continue their education in two universities – dispersed studies of the Faculty of Law and the Faculty of Economy, or in a private faculty.

YOUTH ORGANISATIONS IN THE STRUGA MUNICIPALITY

Youth organisations operating in the area of development of youth and creation of the youth policy in the Municipality, which only work in this area, are very scarce. There are organisations that address some topics related to young people in addition to other issues they deal with, which in this case does not have large contribution for the improvement of the youth condition.

Two organisations constantly work in the area of youth issues and creation of youth policies and are active participants in consultations with the Municipality and creation of strategic documents for the youth.

There was no significant association of the youth and youth organisations in the past, until the initiative for the establishment of the Youth Council that was joined by 15 youth organisations, organisations for the young as well as the youth sections of political parties.

YOUTH POLICIES IN THE STRUGA MUNICIPALITY

Creation of youth policies in the Struga Municipality is a process that started to move in the past two years with higher intensity and creation of official documents that include the young and the youth policies.

In the past two years, acting in cooperation with the non-governmental sector and through consultative meetings with the young people, the Municipality drafted the youth strategy of the Struga Municipality. After the creation of the strategy, an action plan for operation was drafted through the same process.

The educational strategy and the strategy for cooperation with the non-governmental sector were created in the same way, involving young people and youth policies through the process of implementation.

Despite the fact that these documents have already been created and adopted by the Municipality Council, their implementation has not started yet.

The Municipality makes certain efforts for the time being, but it is not sufficient to move forward the process of implementation of the strategy and the action plans.

What requires attention in order that the situation is improved is establishment of a Youth Council and definition of the youth sector in the Municipality whose only goal would be the youth and the youth policies.

CHALLENGES FACING YOUTH IN THE STRUGA MUNICIPALITY

Problems with education (formal and informal) are highlighted by young people as the priority issues for resolution in each municipality, so the Struga Municipality is not an exception. University education is primarily emphasised along with the fact that the offered options for university education are scarce and for that reason, young people decide to continue their university education outside the Municipality. According to the survey conducted, the respondents think that not everyone can continue to study in a higher education institution (71%), which probably results from the material situation of young people in the Municipality. If young people decide to complete their education with the secondary school, a problem arises with the opportunities for vocational education, that is, not many opportunities are offered for courses for vocational education (42.9%). As for the informal education, the respondents are of opinion that informal education is represented in many forms in the Municipality but they think (57.1%) that it is not sufficient to help them find employment easier.

Unemployment was pinpointed as the greatest problem in the Municipality as it is in the whole country. Unemployment of the youth has direct effects on their quality of life. As a result, young people decide to leave the Municipality, even 85.7% are of opinion that no good conditions are offered to them.

In addition to the unemployment problem, young people face challenges of everyday living. The cultural scene keeps loosing the struggle for domination since the events that do take place are very scarce and the number of young spectators is very low, regardless of the quality and the programme that is offered. Thus, 85% believe that the offer for theatre performances is very poor, movie projections are very rare (92%) and exhibitions are rarely organised (71%).

These are the greatest challenges that the Local Youth Council of the Struga Municipality should work on, together with the Municipality itself, in order to improve the position of the young people on the local level.

INITIATIVE FOR ESTABLISHMENT OF A LOCAL YOUTH COUNCIL IN THE STRUGA MUNICIPALITY

The process of establishment of the Youth Council in the Struga Municipality started with the formation of a youth core that consisted of 6 members from different ethnic communities living in the Municipality and from different youth forums of organisation. After the formation of the youth core, a series of training courses followed contributing to the building of the capacities of young people for more successful representation in the formation of the Local Youth Council.

Such a situation led to the conclusion of a memorandum for cooperation with the Mayor of the Struga Municipality for support of the project activities, support of the young people and the youth organisations in the Municipality and establishment of future successful cooperation for the establishment of the Local Youth Council.

The youth core initiated an event against the hatred speech in the Municipality, which was covered with art graffiti. The event met positive response and support by youth and the Struga Municipality and aroused interest in the process.

Upon the completion of the event, the youth core informed youth organisations and organisations for the young people through regular meetings about the idea on the establishment of the youth council in the Municipality and the need for their active participation. Such commitment of the youth core anticipated establishment of an initiative board of youth organisations in the Struga Municipality for the establishment of a local youth council, and was joined by a number of organisations.

After the establishment of the Initiative Board, the second phase intensified the initiative for the establishment of the Youth Council in the Municipality.

Active inclusion of a large group of young people and organisations contributed to a large number of young people in the local community becoming curious about the process and joining it.

Activities for encouraging young people to become aware of their problems by the Initiative Board through postcards that presented the real picture were some of the key motivations for activation of the young people.

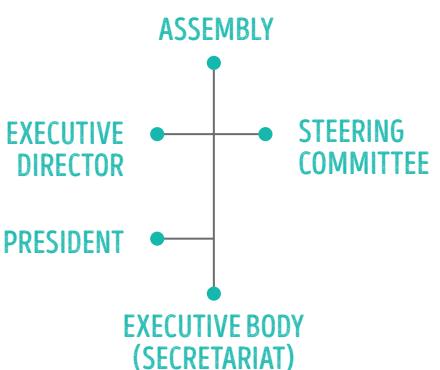
YOUTH COUNCIL OF THE STRUGA MUNICIPALITY

The establishment and the structure of the Youth Council include all youth organisations and organisations for the young people as well as the youth sections of political parties, and secondary school student and university student unions, which meet the requirements for the membership in the Council prescribed by the Statute, and also include the Municipality via a representative body and/or sector that works with youth.

Bodies defined in the Statute of the Youth Council of the Struga Municipality (YCSM) include the Assembly, the highest body that is composed of representatives of all member organisations in the Council.

Management of the organisation in the period between two sessions of the YCSM Assembly is carried out by the three-strong Steering Committee, the President and the Executive Director with the right to vote. The term of office of the members of the Steering Committee, according to the YCSM Statute is two years, with the right to be re-elected in a procedure conducted by the Assembly.

The President is elected by the Assembly and has the term of office of two years, with a possibility for one re-election. The President enforces the decisions of the Assembly and the Steering Committee. The Executive Director is also elected by the Assembly and has two year term in office with a possibility for one re-election. The President enforces decisions of the Assembly and the Steering Committee. The Youth Council implements its activities via an Executive Body that is managed by the Executive Director, who is assisted by Programme Coordinators and Assistants through specific positions and departments. Members of the Executive Body may be employed full-time, selected through open job announcement by the Steering Committee. The operation and the internal structure of the Executive Body are regulated under a special act adopted by the Steering Committee.

TETOVO

THE STATEMENT OF TETOVO MUNICIPALITY IS GIVEN FOR THE NEEDS OF THIS PUBLICATION:

The policy of the Tetovo Municipality is to build a democratic society where young people will be included in the decision-making process and the process of creation of youth policies. Young people will be the bearers and will face all former challenges that arise from the long transitional period, which did not allow us to a certain degree to develop and implement a modern concept for the inclusion of young people in the social dialogue. Now, in this period, having new youth strategy and good faith for the establishment of the Youth Council, we, as a Municipality, want to be a part of the proactive youth policy that will create new opportunities for the young, who will be able to highlight their democratic, cultural and other creative values.

The Tetovo Municipality has already adopted the youth strategy for the 2015-2019 period, which started to implement its objectives and activities in the field of sports and culture. Moreover, establishment of a local youth council adopted by the Municipal Council is under way, but the process of election of members and its functioning will start in September, with the start of the school year.

We believe that the measures we have undertaken will produce results and the youth will become a part of all processes that concern them, and will contribute to the development of the Tetovo Municipality and the conditions for the young people as a whole. In this way, the Municipality would be an appropriate place for the life of young people."

Municipality of Tetovo

YOUTH PROFILE IN THE TETOVO MUNICIPALITY

According to data published by the National Bureau of Statistics, there were 23,371 young people aged 15-29 in the Municipality in 2013.

Age:	Men:	Women:	Total:
15-19	3,803	3,553	7,356
20-24	4,225	3,924	8,149
25-27	2,465	2,379	4,844
28-29	1,551	1,471	3,022

According to the latest data obtained from the Employment Centre in Tetovo, there were 13,427 unemployed persons as of June 2015, of which 3,199 were young people at the age of 15-29.

Compulsory education in the Tetovo Municipality is realised in 12 central elementary schools, 9 regional schools, one state elementary school, a state music school and five secondary schools. According to data from 2014/2015, the total number of children that were attending the elementary school was 9,816 pupils, while secondary education was attended by a total of 8,826 students. The five state schools include the Kiril Pejcinovic General High School , three vocational high schools, SSU Nikola Stejn, STU Mosa Pijade, STU Goce Stojcevski, and the 8 September State School of Economy. In addition to state secondary schools, two private secondary schools have been opened in the region of Tetovo, the Woodrow Wilson School in the Village of Brvenica and the Yahya Kemal College in the village of Bogovinje. There are also two universities operating in Tetovo: The State University of Tetovo and the South East European University (SEEU).

The latest data published by the National Bureau of Statistics for 2013 indicates that total 114 young people have moved out of the country.

Age:	Men:	Women:	Total:
15-19	/	4	4
20-24	1	56	57
25-29	7	46	53

CHALLENGES FACING YOUTH IN THE TETOVO MUNICIPALITY

Young people in Tetovo face challenges that are specific having in mind their social and economic power as well as the political situation in their community. In 2015, a survey was conducted, i.e. a questionnaire within the project “Development of Local Youth Policies and Youth Participation in 12 Local Municipalities” for the mapping of the youth needs. Young people had an opportunity to complete this questionnaire and highlight the priority challenges that should be addressed quickly in order to be improved. The most relevant problems that should be addressed by the Municipality and the newly founded Local Youth Council are the following three:

Young people leave the Municipality because they are not satisfied with the living conditions it offers.

The respondents pointed out that the youth leave the Municipality most frequently because they are not satisfied with the conditions it offers. Over 80% of the respondents are of opinion that this is a relevant problem that seeks solution. The Youth Council is facing a challenge to learn the needs of the young people in the Tetovo Municipality and start improving the living conditions.

Young people can hardly provide their own place for living

73% of the respondents replied that a great problem for the young people is the fact that they can not afford their own place for living. This problem the youth faces has been highlighted on the national level as well, not only in the Tetovo Municipality, which can due to high unemployment among young people, and accordingly, young people have relatively small independence in building their own place for living.

Young people are NOT included in the decision making process in local institutions.

68% of the respondents are of opinion that young people are not included in the decision making process. Addressing this problem has started with the very fact that there is intense initiative by youth associations (Initiative Board) for the establishment of a Local Youth Council, which will be the youth representative and will represent their problems and participate in the decision making process.

In addition to these three key problems pointed out by the young people, which they think have the priority in resolving, they also pointed to some of the problems that are also important, judging from the obtained survey figures. The list of problems with the priority for solving also contains the following statements;

- Young people lack will and have an increased level of dissatisfaction;
- Young people do not have any social benefits (e.g. discounts in cultural institutions, public transportation, discounts on services they use);
- Young people are NOT included in the decision making process in schools;
- There is a lack of playgrounds for all sports;
- Young people leave the Municipality in order to find job;
- There is a lack of bicycle paths in my Municipality;
- I do not feel safe in all parts of my Municipality;
- Young people often play games of chance (betting, casino, bingo).

YOUTH ORGANISATIONS AND ORGANISATIONS FOR YOUNG PEOPLE IN THE TETOVO MUNICIPALITY

Currently, there are 190 associations of citizens in Tetovo. Associations that are most recognisable, led by young people or for young people, which currently work on youth policies or activities concerning the youth are: Youth Educational Forum - MOF, Multikultura, CBC Ljoja, Institute for Development of the Community - IRZ, ADRR SONCE, Liberal Alternative Institute, Women Forum, Hendimak, LGBT United Tetovo, and others.

There are also several networks, or initiatives led by young people with a single objective. An example for such type of initiative is the “RESTART” initiative aiming to force the reconstruction of the sports center in Tetovo. The “Tetovo on Bike” initiative is the initiative of young enthusiasts and civil activists who want to make changes in their city. There is also an initiative, “Together against pollution in Tetovo,” which champions for healthier and better living environment. These initiatives are primarily led by young people who represent a number of non-governmental organisations and individuals. Finally, the initiative for the establishment of the Local Youth Council is managed by representatives of associations of citizens, representatives of secondary schools, students, representatives of youth sections of political parties, representatives of cultural and artistic societies and media. This initiative aims at establishing a Local Youth Council in Tetovo as a mechanism for enabling the participation of the youth in the decision making process on the local level.

Youth organisations as part of their programmes work on the increase of participation of young people in the decision making processes on issues that are of their interest. Young people have been on the margins of social events for a long time and this implies a need for their better representation and inclusion in the social and political events. Most policies that concern youth are implemented within other areas like education, employment, social services. This requires a sectoral approach where policy will be focused on problems that young people encounter, not as before when the issues regarding youth were indicated within the educational policy, social policy and alike. Although there are certain strategic documents that are of interest for the young people, their consistent implementation and evaluation of performance lacks. Participation of the young people in the creation and adoption of such policies is of essential importance, because young people know the best what they need.

YOUTH POLICIES IN THE TETOVO MUNICIPALITY

Youth policies should come closer to the young people and really reflect their needs on both the national and the local levels. In adopting youth policies, inclusion of the young people should be provided for through the mechanisms adopted by the Municipality itself, all in compliance with the best comparative practices. These mechanisms will serve to provide the participation of youth in the decision making processes on the local level. One of those mechanisms is the creation of representation bodies of young people, which will be recognised by the local community. The local self-government authorities themselves can contribute to making youth policies with their openness for cooperation with youth organisations and availability for joint initiatives and activities. At the beginning of May 2014, the Tetovo Municipality started a process of establishment of the Local Youth Strategy for the 2015-2019 period, along with the annual action plan for its implementation in 2015. The main bearers of the initiative for drafting LYS were young people, in direct cooperation with the Public Activity Sector of the Tetovo Municipality. The whole process was supported by the Agency for Youth and Sports and the United Nations Development Programme, and was implemented through the support of the Volunteers Centre Skopje. The Strategy was adopted on 29 January 2015. So far, activities have been launched and implemented in the field of culture and sports.⁵

⁵ The Strategy is not available for the public yet.

The Municipality is open for cooperation and currently, a consultation process is open with young people for the establishment of the Local Youth Council, as a representation body of young people on the local level.

INITIATIVE FOR ESTABLISHMENT OF A LOCAL YOUTH COUNCIL IN THE TETOVO MUNICIPALITY

The initiative for the establishment of a local youth council started back in February 2014 with the formation of a youth core, which was further translated into the Initiative Board of the initiative itself. The members of these bodies are representatives of non-governmental organisations, youth sections of political parties, cultural and artistic societies, secondary schools and students. The members of this board are constantly improving through participation in joint seminars and workshops. The Initiative Board has organised several public events with a view of promoting the idea of establishment of the Local Youth Council. Until now, the initiative has made the Statute according to which the established Council would act. Establishment of the Youth Council was adopted at the Municipality Council session in April 2015. All institutions and organisations appoint their members who will be further elected by the Mandate Commission. The proposed structure is as follows:

CENTAR

GENERAL INFORMATION ABOUT THE CENTAR MUNICIPALITY

The Centar Municipality is one of the municipalities within the City of Skopje. This Municipality is also a territorial and administrative centre of the City of Skopje and the Republic of Macedonia. A large number of the State institutions, such as the Government of the Republic of Macedonia, the Assembly of the Republic of Macedonia, a number of ministries as well as the institutions of similar nature are located in this Municipality.

As for its size, the Centar Municipality occupies an area of 7.52 km² and has the population density of 6,032.18 inhabitants/km². Of the total number of population, there are 19,000 young people at the age between 15 and 30, according to the latest census in 2002. According to the presence of different ethnic groups, the Centar Municipality is a multicultural and multiethnic community with the dominant population belonging to the Macedonian ethnicity (85%).

As one of the municipalities that comprise the City of Skopje, and pursuant to its relevant competencies, the Centar Municipality has competencies only over the elementary education and the institutions for education of adults. The Centar Municipality has 7 elementary schools, with a total number of 4,167 pupils being educated in the 2012/2013 academic year.

YOUTH PROFILE IN THE CENTAR MUNICIPALITY

According to a survey conducted by the Youth Educational Forum and the Centre for Intercultural Dialogue in April - May 2015, young people in the Centar Municipality encounter challenges that are typical for their Municipality. According to this research, unemployment is one of the key challenges that they encounter. Half of the young people do not have available training courses at the moment that would improve the opportunities for their employment, and they are of opinion that the young people are not informed about calls and opportunities for their employment. As much as 88% of the young people, entirely or partially agree that currently, there is nothing that really helps to improve employment prospects with the youth, and are of opinion that this has a priority in solving.

Other priorities that the young people stress out are weak economic power, looking from the aspect of possibilities for providing one's own housing and unsatisfactory social benefits for the young.

The youth in the Municipality highlight their exclusion from the decision making processes as a problem, both in schools and in local institutions. Almost 80% of the young people believe

that inclusion of young people in these processes is necessary and is the priority that should be worked on.

On the other hand, young people are satisfied with the opportunities offered to them in the cultural life and entertainment in the Municipality but think that the ticket prices for these events are not affordable for every young person.

PROFILE OF THE YOUTH ORGANISATIONS IN THE CENTAR MUNICIPALITY

The numbers of citizen's associations, including youth organisations, organisations that work for the young people and informal youth structures in the Centar Municipality are high. A distinctive fact for the Centar Municipality is that the largest numbers of associations in the City of Skopje are registered on addresses in the Centar Municipality, and therefore it is a little bit difficult to make a distinction among the organisations that are only registered in the Centar Municipality and those that conduct activities in this Municipality. There is no registry of youth organisations in the Municipality that could help to identify which organisations operate in the Municipality and how many of them work with or for the young persons. This problem was also identified by the Municipality itself and is a part of its strategic document for the youth.

As a general note, the Centar Municipality has a large number of youth organisations, youth networks that offer a large number of training courses and various opportunities for informal education to the young. Additionally, these structures address youth policies, including educational policies, policies related to sexual and reproductive health, social policies, culture, etc. There is also a large number of youth organisation networks, among which the National Youth Council of the Republic of Macedonia whose premises are located in the area of this Municipality.

Given the fact that the City Park, the City of Skopje Square and similar frequently visited areas for young people are located in the Centar Municipality, a large number of activities that are generally organised in the City of Skopje occur in the area of this Municipality.

YOUTH POLICIES IN THE CENTAR MUNICIPALITY

In the last several years, young people have been placed in the focus of the work of the Centar Municipality. In 2015, a five-year Youth Strategy (2015-2020) was adopted in cooperation of the Municipality with the Open Society Foundation. Accordingly, the Centar Municipality has a strategic document that governs the mission, vision and the priorities of the Municipality with regard to the young people.

However, there is no youth sector, a youth department or a person competent for the youth problems and priorities in the Centar Municipality. The department that addresses issues related to youth is the Education, Culture and Sports Department. Additionally, there is a person in the Municipality who is in charge for cooperation with the non-governmental sector; however, there is a need for improved organisational support for implementing youth policies, taking into consideration the large and diverse profile of the youth organisation in Centar.

The Centar Municipality showed its commitment to young people and youth issues by allocating an area and equipping the a Youth Office, whose management will be undertaken by the Local Youth Council and a person in the municipal administration who will be in charge for the youth issues. Additionally, the Centar Municipality anticipates changes in the statute, both for the establishment of the Youth Council and for the establishment of a Youth Commission.

Adoption of the Youth Strategy that was implemented through a widespread consultation process with young people and youth organisations shows the commitment of the Municipality and preferences of young people as a group of citizens, and placing the priority on the young. We hope that this commitment will result in positive changes in the quality of life of young people in this Municipality.

INITIATIVE FOR ESTABLISHMENT OF A LOCAL YOUTH COUNCIL IN THE CENTAR MUNICIPALITY

Project activities in the Centar Municipality were carried out through constant communication and coordination with the Municipality. A number of training courses and study visits were organised for the participants from the Centar Municipality as well as for other municipalities that are a part of this project. Additionally, youth cores were formed along with Initiative Boards that were given the MOF premises and human resources for the implementation of the anticipated activities.

The youth core, and later the Initiative Board, that were created within the project were bodies that consisted of youth organisation representatives and young individuals with different backgrounds. Thus, the youth core that was the first body that initiated the issue of youth organisation in this Municipality consisted of youth at the age of 16 to 26, members on youth organisations that are engaged in youth issues, and young persons interested in the improvement of their position in the Municipality. On the other hand, the Initiative Board consisted of 12 persons, representatives of different youth organisations, and youth sections of political parties and networks.

In the course of the past year, these young people together worked on the raising of the awareness of young people about the need for their inclusion in the operation of institutions, organised events for direct familiarisation with the priorities of the young people in the Centar Municipality and discussed the models that will enable the best representation of the young in perhaps the most dynamic Municipality. Public events that were organised included an event it Makedonija Street where through photography and a message, young people were informed about their needs, and a stand on which a large number of young inhabitants of the Municipality, representatives of youth organisations, youth sections of political parties, cultural and artistic societies and many other who were present, discussed about the specific model of the Council that would best meet the conditions in Centar.

All these activities were met with great interest by the young people and organisations, which they manifested through their presence and involvement to the events.

STRUCTURE AND FORM OF THE YOUTH COUNCIL

DEVELOPMENT OF LOCAL YOUTH COUNCILS

During the Days of Youth Networking that were organised by the Initiative Board for the Local Youth Council in the Centar Municipality, youth structures in the Centar met and jointly discussed the structure and the form of the Youth Council in the Municipality. The Youth Council in Centar will be a body that will be a part of the Municipality itself, with a possibility for a representative of the Youth Council to have his/her own “representative” at the Council sessions in the future.

According to the Statute that was drafted at the Days of Networking by the youth structures from Centar, the bodies of the Youth Council are the Assembly and the Supervisory Board. The Assembly will be comprised of all youth structures that shall meet the pre-determined criteria, and they will meet at least once during a year. The Executive Board will manage the Council between the two general meetings and will comprise of 11 members, elected by the representatives of the Assembly. The Executive Board will also elect the President who will represent and present the Local Youth Council.

BRANKICA GJEORGJIEVSKA
SANJA BOZHOMIĆ

CAIR

The Cair Municipality, although being the smallest Municipality by area, is one of the most populated municipalities in Macedonia. Compared to its size, the Cair Municipality occupies an territory of 3.52 km² and has the density of population of 18.400 inhabitants/m², with the total number of population of almost 65,000, or 3.2% of the total population in the country. According to the age, almost one fourth of the total inhabitants in the Cair Municipality are persons at the age of 15-30, actually 15,624 inhabitants.

The Cair Municipality is a multicultural and multiethnic community. According to the latest census in 2002, Cair is inhabited by 36,921 Albanian (57%); 15,628 Macedonians (24.13%); 4,500 Turkish (6.95%); 3,083 Roma (4.76%); 2,950 Bosniak (4.55%); 621 Serb, (0.96%); 78 Vlach (0.12%); and 992 members of other ethnic communities (1.53%). The official languages in the Cair Municipality are Albanian, Macedonian and Turkish.

The Cair Municipality, as a part of municipalities that constitute the City of Skopje, has competencies only over the elementary education and the institutions for education of adults. However, the Cair Municipality has educational institutions on its territory of various characters that meet the needs of the inhabitants of the Cair Municipality. The Cair Municipality has eight elementary schools in total, one secondary school and three Universities. The majority of inhabitants of Cair (95.63%) have a certain level of education or are studying at the moment, and 41.65% of them have elementary education, 35.07% secondary education, and 5.37% of the population have university degree.

YOUTH PROFILE IN THE CAIR MUNICIPALITY

The Youth Educational Forum and the Centre for Intercultural Dialogue conducted an internet survey in the April – May period with a purpose of identifying the problems and the priorities of the young people in the Cair Municipality. According to this research, young people in the Cair Municipality are of opinion that a great problem is the economic situation of the young, unemployment and unawareness of the young people of the opportunities for their employment.

Lack of possibilities for providing a place for independent living is a problem encountered by almost 86.6% of the young people in Cair and for them, this is an issue with priority for resolution. Youth unemployment rates are also a large problem that young people face on the national level, including young people in Cair. As much as 88% of the youth, entirely or partially agree that at the moment, there are no activities that really contribute to the improvement of unemployment situation of young people, and are of opinion that this has priority in solving. Other indicators of the poor economic power among the young people are their perceptions about the social benefits that are offered to them, as well as about youth discounts for cinema and theatre tickets, transportation and alike. For the young people, these are issues that should be preferential for solving by the local authorities.

Exclusion from decision making processes is highlighted as a problem of young people in the Cair Municipality as well. Almost 80% of the young people think that inclusion of the young people in this processes is necessary and it priority that should be worked on, i.e. the young people are of opinion that they should be included in the decision making about issues of their concern both in schools and in local institutions. Additionally, according to the public opinion survey of the young people conducted by the youth from the Cair Municipality who were the part of the initiative for the establishment of the Youth Council in the Municipality, 100% of the youth declared that they support the idea for the Local Youth Council.

PROFILE OF THE YOUTH ORGANISATIONS IN THE CAIR MUNICIPALITY

The Cair Municipality has a large number of citizen associations, among which youth organisations, organisations that work for the young people and informal youth structures. Additionally, the Cair Municipality has student associations, fan groups, cultural and artistic societies, with young people from the Municipality being their members. Organisations that are the part of the Municipality have different activities, missions of acting and interest related to the young people and policies in the Municipality.

Organisations that act in the Cair Municipality offer a large number of training courses and other opportunities for informal education of its members, work on the raising of culture, environmental protection, inter-ethnic cohabitation and youth policies and educational policies.

According to the Cair Municipality, youth organisations on its territory are facing difficulties in finding funds, especially for offices and similar overhead costs, especially because they are non-profit by their nature.

YOUTH POLICIES ON THE LOCAL LEVEL

Although the Cair Municipality does not have documents that regulate its work and communication with the young people, it anyway accomplishes activities through which it strives to include them in its work and contribute to greater openness of the Municipality towards the youth.

In 2013, acting within project cooperation with the International Foundation for Art and Music, the Cair Municipality equipped and assigned for use 10 rooms to non-governmental organisations and one joint room with multimedia equipment for free usage. The purpose of this activity that is an example that should be welcomed, is the support of the non-governmental sector in the Municipality, along with the improvement of cooperation between the civil sector and the Municipality.

Currently, the Cair Municipality does not have a youth sector or department or a person in charge of youth problems and priorities. Two commissions addressing youth issues operate within the Cair Municipality Council, the Commission for Culture and Education and the Commission for Youth and Sports.

Opening of the municipal premises for youth organisations emphasises the commitment of the Municipality and its focusing on young people as a matter of priority. We hope that this commitment will continue in the future and will result in positive changes in the quality of life for the youth in this Municipality.

DESCRIPTION OF PROJECT ACTIVITIES

Project activities in the Cair Municipality were conducted with constant communication and coordination, but also with great support of municipal representatives. Young people who were a part of the project activities within the youth core and the Initiative Board actively participated in all anticipated project activities such as: a large number of training sessions, a study visit and other public activities and coordination meetings. These groups were composed of young people, representatives of various organisations, whereby they reflected the unique structure of the Municipality itself, in terms of different ethnic groups living in it, and also in terms of different organisations that act within the Municipality.

The youth core, a body that was first to initiate in public the issue of youth organisation in this Municipality, consisted of young people aged 18 to 24 and young people who were a part of the youth organisations engaged in youth issues, youth networking, youth sections of political parties. On the other hand, the Initiative Board consisted of 14 person, representatives of various youth organisations, youth sections of political parties and networks, cultural societies, etc.

These young people worked together on defining problems that young people face, conducted an Internet survey and a public performance through which they collected opinions of their peer co-inhabitants and obtained support by the young people and youth organisations to establish the Youth Council in the Cair Municipality.

As part of the consultation process with other representatives of youth in Cair, the Initiative Board also organised a working meeting with 20 members attending it, where the initiative, the future activities and the ways of joining were presented with a purpose of making the process inclusive and democratic. The Initiative Board also recorded an amateur video with statements of distinguished youth leaders in the Municipality - representatives of various organisations and structures who support the idea about the Youth Council and organised a stand on which the Mayor, Mr. Izet Mexiti, had address. In his address on this stand, he welcomed the idea of the young people and once again pointed out his support to this initiative.

STRUCTURE AND FORM OF THE YOUTH COUNCIL

During the Days of Youth Networking that were organised by the Initiative Board for the Local Youth Council in the Cair Municipality, the representatives of the youth structures jointly discussed and established the structure and the form of the Youth Council in the Municipality. The Youth Council in Cair will be a body recognised by the Municipality, with a possibility for the members of the Youth Council to take part in future in the work of the working bodies of the Municipal Council, especially in those that address youth issues such as education, sport and culture.

According to the Statute that was prepared at the Days of the Youth Networking by the youth structures from Cair, the bodies of the Youth Council are the Assembly, the Steering Committee and the Verification Commission. The Assembly is the highest body of the Youth Council and the members of the Assembly will meet at least two times during a year. The Steering Committee will comprise of 9 members, elected by the representatives of the Assembly, five of which will be representatives of youth organisations and other structures, and two members will be representatives of youth sections of political parties. The Steering Committee will also elect the President who shall represent and present the Local Youth Council.

BRANKICA GJEORGJIEVSKA
SANJA BOZHOVIKJ

RECOMMENDATIONS

Implementation of the activities of the project “Development of Local Youth Policy and Youth Participation in 12 Municipalities” contributed in the development of certain recommendations that could be very useful for the establishment of the local youth councils in other municipalities that do not have such experience.

An inclusive approach towards all young people and all types of youth association in the local environment is always needed. Thus, in addition to the formal youth organisations, a representative and democratic youth representation body must also include informal youth associations, youth sections of political parties, representatives of secondary school and university student communities and the youth from rural environments.

The process of establishment of a local youth council in each municipality should be left to the youth to lead it, get familiar with it and adjust themselves to each other, in order to make adequate decisions in accordance with the standards and their needs. Leading of this process, young people will learn how to cooperate with one another.

Inclusion of young people in the processes of making decision and establishing youth councils differs from one municipality to another, depending on the local context where the youth association develops. This is a reason for which young people and the youth forms of cooperation should select themselves the model of the youth council through which they will be represented and make decisions on the local level.

Regular communication and friendly relations among young people and the Municipality is necessary for the development of a good model of the youth council and youth organising. Young people are a mandatory partner of municipalities in the process of creation and implementation of the youth policies because they know the best the needs and the challenges that young people face. In addition, the municipality is the most serious partner of the youth in improvement of the conditions concerning youth issues on the local level.

Young people and municipalities should jointly develop a model of mutual cooperation after the establishment of the Local Youth Council. Thus, young people and the representatives of municipalities must define in which decision-making bodies they will give place to the youth in order to enable them to express their opinion, defend their attitudes and make decisions.

For a functional youth council, all young people that participate in its foundation should work on the development of strategic documents, according to which youth representatives should work and implement activities for the needs of the young people and improvement of their position.

In cooperation with young people and in establishing youth councils, municipalities should always anticipate funds that should be allocated to the youth so that they could implement

their activities. In this way the municipalities show their seriousness, openness and the need to position the youth as a relevant and important factor in the society and in the process of decision making.

Experience and challenges facing young people from the municipalities that have already established youth councils are excellent to be shared and exchanged. In this way, good practice in the youth association and decision making will be developed and youth networking and joint work stimulated.

TERM REFERENCE

Definitions and key terms in the field of youth policies

YOUTH/YOUNG PEOPLE

GLOBAL LEVEL

n the global level, a common definition of the term youth/young people lacks. In the national law of different countries, different definitions of this term can be met, and common in all of them is that the term youth is always distinguished from the term children. Children are individuals under the age of 18, i.e. who have not reached the adulthood. The upper age limit when an individual is considered to belong to the group of young people is disputable. In some countries it is 24 years of age but according to the EU resolutions, the upper limit is 30 years of age. Legal categorisation is most often created according to the "chronological age" in order that the basic rules for equity and efficiency are met, but, for the full understanding of differences between children and youth/young people, the term "social age" is used as a more appropriate term.

Young people/youth became the focus of the United Nations for the first time in 1965, when the General Assembly adopted the Declaration 2037 on the Promotion Among Youth of the Ideals of Peace, Mutual Respect and Understanding Between Peoples. The United Nations declared 1965 as the Year of Youth, when the youth was defined as individuals at the age of 15-24.

In December 2009, the General Assembly of the United Nations adopted the Resolution 64/134 that proclaimed the year starting on 12 August 2010 as the International Year of Youth. 12 August is celebrated each year as the International Day of Youth.

EUROPEAN LEVEL

n the European level, the age limit for the term youth/young people has changed over years. In 2006, when the programme "Youth in Action" was established, youth were considered individuals at the age of 15-25, but some actions of the programme are open for individuals aged 13-30.

In 2009, EU adopted the EU Youth Strategy for the 2010-2018 period. The document has two main objectives: [1] to provide more and equal opportunities for the youth in education and the

labour market, and [2] to encourage the youth to be active citizens and take part in the society. The age limit from 13-30 appears as a wide definition of the youth in the document.

NATIONAL LEVEL

On national levels, different countries have different definitions. The only document that on the national level in Macedonia currently gives an age definition of the term youth/young people is the National Youth Strategy for 2005-2015. According to the Strategy: “[...] in the absence of an internationally recognised definition, the term youth in the Republic of Macedonia shall imply a social and ethical category of population at the age of 15-24 [...] Considering the consequences of the social and economic crisis in the Republic of Macedonia, which disables a process of development of an active and responsible individual (prolonged time of education, inability to find employment, inability to establish a family, economic dependence on the parents or the absence of the economic and thus of personal independence), any serious action intended for the youth should also take into account persons at the age of 24-30 [...].”

– CHRONOLOGICAL AGE

is expressed as the number of years of an individual and is linked to the biological development of the human.

– SOCIAL AGE

is linked to the mental development of an individual, their social position and social role connected to their age.

– YOUTH POLICY

is the sum of principles, values, attitudes and actions aimed in improvement of the quality of life of the youth. Youth policy may be implemented by a Government and public institutions, but is implemented in cooperation with youth organisations, the civil society, experts, media and the community as a whole.

Youth policy can be defined as inter-sectoral, integrated policy directed to the youth, with the youth, which derives from the young people's needs. Its aim is to promote and improve the life conditions and the participation of the young people including them through social, cultural and political issues that are of their concern,

– CO-MANAGEMENT

is a model of youth participation. The main characteristic of the co-management is that the representatives of the authorities and the youth jointly make decisions on priorities, the budget and the allocation of resources for the activities of the youth sector.

– LOCAL YOUTH COUNCIL

is a body or a mechanism on a local level for accomplishment of formal influence of the youth on the decision-making process by local authorities.

– NATIONAL YOUTH COUNCIL

is an umbrella organisation for the youth organisations, and in some cases of other actors in the youth work. National youth council functions primarily as a service organisation for its members,

but also as a body for lobbying and representation. On the European level, the European Youth Forum has a similar role, where the National Youth Councils have an important role.

– YOUTH ORGANISATIONS

are understood as the managed-by-youth, non-profit, non-government organisations. Youth organisations are frequently focused on the promotion and protection of the citizen's democratic and social rights of the youth, encouragement of the social and political participation on all levels, volunteering, informal education and informal learning. There are also youth organisations that are not managed by young people, but young people are in the focus of the organisation.

– FORMS OF YOUTH ASSOCIATION

may be citizen's associations, foundations, unions, secondary school unions, and organisations that are a part of a larger structure like youth sections of political parties or divisions of larger non-government organisations dedicated to the youth. They can be local, national or international.

– STRUCTURAL DIALOGUE

about the youth is an instrument ensuring that the opinion of the youth is taken into consideration when creating youth policies in EU. Established in 2010 by the European Commission, the obligation to lead it has been assigned to the European Commission, Member States, the European Youth Forum (and through it, the national youth councils and international organisations).

The structural dialogue is a process of consultation with youth with a view of understanding and clarifying the needs of young people and adopting recommendations on the position of young people in some areas of life.

Title:

Youth Decides! Development of Local Youth Councils

Publisher:

Youth Educational Forum

For the publisher:

Dona Kosturanova, Executive Director

Authors:

Brankica Georgievska, Maja Petrovska, Dejan Ristov, Valerija Sokolova, Emilija Andonova, Jasmina Davitkovska, Goce Ljubinovski, Arben Ristemi, Florim Redzepi, Marija Merkowska, Slavica Jovcheska

Contributors:

Stefan Manevski, Marjan Zabrvanec, Dona Kosturanova, Marija Mirchevska

Editors:

Sanja Bozhovikj, Monika Bozhinoska, Matej Manevski

Translation in Albanian language:

Irena Ivanovski and Ilir Ivanovski – IKD Impakt

Translation in English language:

School for foreign languages J&S

Proofreading:

Simona Gruevska Madzoska

Design:

Igor Delov i Ana Radovanovich

Cover page design:

Daniel Janev

Year:

2015

Project:

Development of Local Youth Policies and Local Youth Participation in 12 Municipalities

The project is funded by the European Union

Implementing partners:

Youth Educational Forum

Sanja Bozhovikj – Project Coordinator
Drenak 34a, 1000 Skopje, Macedonia
+389 2 3139 692
info@mof.org.mk
www.mof.mk

Center for Intercultural Dialogue

Matej Manevski – Project Coordinator
Vera Kotorka n.39, 1300 Kumanovo, Macedonia
+389 31 421 330,
info@cid.mk
www.cid.mk

Affiliated organizations:

Community Development Centre – Kicevo

Association Centre for sustainable community development – Debar

Association for development and activism “Aqua” - Struga

Youth Initiatives for Dialogue and Cooperation - Bitola

Foundation for Local Development and Democracy FOCUS

Regional Centre for Sustainable Development – Kratovo

Centre for Regional Sustainable Development - Negotino

Regional Advocacy Center – Delcevo.

Национални документи, релевантни истражувања и прирачници

Dokumente nacionale, hulumtime
relevantë dhe doracakë

National documents, relevant
studies and manuals

- Закон за високото образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 35/2008; 103/2008; 26/2009; 83/2009; 99/2009; 115/2010; 17/2011; 51/2011; 123/2012; 15/2013; 24/2013; 41/2014; 116/2014; 130/2014; 10/2015; 20/2015 и 98/2015).
- Закон за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 44/1995, 24/1996, 34/1996, 35/1997, 82/1999, 29/2002, 40/2003, 42/2003, 67/2004, 55/2005, 113/2005, 35/2006, 30/2007, 49/2007, 81/2008, 92/2008, 33/2010, 116/2010, 156/2010, 18/2011, 42/2011, 51/2011, 6/2012, 100/2012, 24/2013, 41/2014, 116/2014, 135/2014, 10/2015 и 98/2015).
- Закон за стручно образование и обука („Службен весник на Република Македонија“ бр. 71/2006; 117/2008; 148/2009; 17/2011; 24/2013; 137/2013 и 41/2014).
- Закон за студентскиот стандард („Службен весник на Република Македонија“ бр. 15/2013; 30/2013; 120/2013 и 41/2014).
- Закон за ученичкиот стандард („Службен весник на Република Македонија“ бр. 52/2005; 117/2008; 17/2011; 135/2011; 15/2013 и 41/2014).
- Закон за волонтерството („Службен весник на Република Македонија“ бр. 85/2007 и 161/2008)
- Владата на РМ, Националната стратегија за сексуално и репродуктивно здравје во Република Македонија
- Владата на Република Македонија , Чекори кон интегрирано образование во образовниот систем на Република Македонија
- Владата на Република Македонија, Национална стратегија за млади (2005)

- Владата на Република Македонија, Национална програма за развој на образованието
- Стратегија за промовирање и развој на волонтерството (2010-2015) и План за спроведување (Акциски план) (2010)
- Владата на Република Македонија, Владата на Република Македонија, Национална стратегија за вмрежување, соработка и намалување на одливот на високо образовани и стручни кадри 2013 – 2020
- Владата на Република Македонија, Стратегија за соработка на Владата со граѓанскиот сектор
- Владата на Република Македонија, Акциски план за вработување на младите 2015 година
- Институт за демократија Социетас Цивилис: Youth Aspiration Survey (Скопје, 2006)
- Младински образовен форум: ЕКТС - Реалност или илузија во високото образование (Скопје, 2010)
- Младински образовен форум: Сонуваме да патуваме (Скопје, 2010)
- Младински образовен форум и PEAKTOP: Капитулација, конфузија или отпор, Социјалниот капитал на македонскиот средношколец (2011)
- Младински образовен форум: Насилство кај средношколци (Скопје, 2014)
- Младински образовен форум: Студентот како носител на општествени промени – истражување за конформизмот, локусот на контрола и граѓанската одговорност кај студентите (Скопје, 2015)
- Коалиција СЕГА: Младински потреби и младинско организирање во РМ (2010)
- Коалиција СЕГА: Учество на младите мажи и жени во процесите на креирање политики на локално ниво (2009)
- Коалиција СЕГА: Компаративна анализа на домашната и европската легислатива која го регулира статусот на младите (2010)
- Коалиција СЕГА: Учество на децата во училиштата и процес на спроведување избори во училиштата (2010)
- Центар за истражување и креирање на политики: Како да се подобри високото образование?
- Центар за истражување и креирање на политики: Invest in Macedonia” - Национална стратегија за млади на Република Македонија

- X.E.P.A. – Асоцијација за здравствена едукација и истражување: Сексуално образование: Љубов само после часови, Проценка на потребата и на достапноста на информациите од областа на сексуалното образование во Македонија (Скопје, 2010)
- X.E.P.A. – Асоцијација за здравствена едукација и истражување: Улогата на локалната самоуправа во сексуалното и репродуктивното здравје кај младите, Извештај од теренско истражување и анализа на документи (Скопје, 2011)
- Младински образовен форум и Метаморфозис: Компаративно истражување за млади и медиуми во Југоисточна Европа (2014)
- Фондација Фридрих Еберт: Младински перспективи низ процесот на истражување (Скопје, 2014)

Меѓународни документи, релевантни истражувања и прирачници

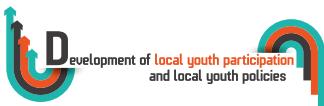
Dokumente ndërkombëtare, hulumtime relevante dhe doracakë

International documents, relevant studies and manuals

- Chisholm, Lynne and Kovatcheva, Siyka (2002): Exploring the European youth mosaic. The social situation of young people in Europe. Council of Europe Publications, Strasbourg. (EKCYP)
- Chisholm, Lynne (2002): A new impetus for youth research in Europe? The Commission's White Paper in relation to seeking and using information and knowledge about young people's lives. In: Coyote № 6.
- Council of Europe (1967): Order 265 of the Parliamentary Assembly on the Study of Youth problems in Europe. Strasbourg, 25.09.1967.
- Council of Europe (1992): Recommendation (92) 7 of the Committee of Ministers concerning communication and co-operation in the field of youth research in Europe. Strasbourg, 18.04.1992.
- Council of Europe (2008a): Declaration of the 8th Conference of Ministers re-sponsible for youth. The future of the Council of Europe youth policy: Agenda 2020. Kyiv, 11.10.2008.
- Council of Europe (2008b): Resolution (2008) 23 of the Committee of Ministers on the youth policy of the Council of Europe. Strasbourg, 25.11.2008.
- Council of the European Union (2004): Council resolution on common objectives for a greater understanding and knowledge of youth. Brussels, 15.11.2004.

- Council of the European Union (2009): Council resolution on a renewed framework for European cooperation in the youth field (2010-2018). Brussels, 06.11.2009.
- 2012 Joint Report of the Council and the Commission on the implementation of the renewed framework for European cooperation in the youth field (2010 - 2018)
- European Commission (2012): Status of the situation of young people in the European Union. Brussels, 10.09.2012.
- ECORYS (2011): Assessing practices for using indicators in fields related to youth. Report to the European Commission, London.
- European Commission (2001): A new impetus for European Youth. White Paper, Brussels, 21.11.2001.
- European Commission (2004): Proposed common objectives for a greater understanding and knowledge of youth. Brussels, 30.04.2004.
- European Commission (2004): YOYO – Youth Policy and Participation. Potentials of participation and informal learning in young people's transitions to the labour market. Final Project Report. European Communities, Brussels.
- European Commission (2007): Flash Eurobarometer 202 – Young Europeans. Survey among young people in the European Union. The Gallup Organisation Europe, Brussels.
- European Commission (2009a): An EU Strategy for Youth – Investing and Empowering. A renewed open method of coordination to address youth challenges and opportunities. Brussels, 27.04.2009. ([Link](#)) (EKCYP)
- European Commission (2009b): EU Youth Report – 2009. Commission Staff Document accompanying the Communication “An EU Strategy for Youth – Investing and Empowering.” European Communities, Brussels.
- European Commission (2009c): European Research on Youth. Supporting young people to participate fully in society – the contribution of European research. European Communities, Luxembourg.
- Eurostat (2009): Youth in Europe – A statistical portrait. European Communities, Luxembourg.
- Furlong, Andy et al. (2000): European Youth Trends 2000. Perspectives on vulnerability in education, employment and leisure in Europe. Council of Europe Publications, Strasbourg.
- Researcher's position paper (2006): A knowledge-based youth pact. Vienna/Bad Ischl, 30.03.2006.
- Williamson, Howard (2002): Supporting young people in Europe – Principles, policies and practice. Council of Europe Publications, Strasbourg.

- Williamson, Howard (2008): Supporting young people in Europe – Volume 2. Council of Europe Publications, Strasbourg.
- Youth Partnership (2004): Pathways towards validation and recognition of education, training & learning in the youth field. Working paper by the European Commission and the Council of Europe. Strasbourg and Brussels, February 2004.
- Youth employment and the future of work. Council of Europe and European Commission. Strasbourg, May 2010
- Youth Partnership (2011): Pathways 2.0 towards recognition of non-formal learning/education and of youth work in Europe. Strasbourg and Brussels, January 2011.
- UN Commission for Social Development (2015): 53th Session Resolution on Policies and Programmes involving Youth, E/CN.5/2015/L.5
- UN General Assembly (2013): Resolution on Policies and Programmes involving Youth, A/RES/68/13
- UN Secretary-General (2014): Report on Policies and programmes involving youth (E/CN.5/2014/5)
- UN Secretary-General (2013) - Proposed set of Indicators for the World Programme of Action for Youth (E/CN.5/2013/8)
- UN Secretary-General (2009): Implementation of the World Programme of Action for Youth: progress and constraints with respect to the well-being of youth and their role in civil society (A/64/61 & E/2009/3)
- UN General Assembly (1965): Resolution Declaration on the Promotion Among Youth of the Ideals of Peace, Mutual Respect and Understanding Between Peoples A/RES/20/2037
- UN General Assembly, Convention on the Rights of the Child, 20 November 1989, United Nations, Treaty Series, vol. 1577, p. 3,
- Mahidi Mourad; The Young and the rightless? The Protection of Youth Rights in Europe; 2010; European Youth Forum
- Emina Buzinkic, Nikola Bukovic; Youth Policy: Croatian and European Practice; 2009; Croatian Youth Network;
- Anmarija Soco; Youth Policy Backpack; 2011 Croatian Youth Network;
- G. Radisavljevic, N. Maletin, S. Dzigurski, T. Markovic, V. Novakovic; VODIČ za umrežavanje mladih na lokalnom i regionalnom nivou i uključivanje u procese donošenja odluka; 2012; Krovna organizacija mladih Srbije

This project is funded by the European Union (IPA Program - Civil Society Facility